

Strategija razvoja Urbanog područja Vukovar 2021. - 2027.

Siječanj, 2024.

Sadržaj

1. Uvod.....	3
2. Zemljopisno područje koje SRUP obuhvaća.....	7
2.1. Teritorijalni obuhvat	7
2.2. Teritorijalni kontekst.....	10
2.2.1. Geoprometni položaj.....	10
2.2.2. Prirodna obilježja	11
3. Opis sudjelovanja partnera u pripremi i provedbi SRUP-a.....	12
4. Srednjoročna vizija razvoja.....	15
5. Opis srednjoročnih razvojnih potreba i razvojnih potencijala	16
5.1. DRUŠTVO	16
5.1.1. Razvojne potrebe.....	16
5.1.2. Razvojni potencijali	17
5.2. GOSPODARSTVO.....	17
5.2.1. Razvojne potrebe.....	17
5.2.2. Razvojni potencijali	18
5.3. URBANO OKRUŽENJE.....	18
5.3.1. Razvojne potrebe.....	18
5.3.2. Razvojni potencijali	19
6. Opis integriranog pristupa rješavanju utvrđenih razvojnih potreba i potencijala uključujući ispunjavanje kriterija vezano uz stratešku relevantnost projekata	20
6.1. Opis integriranih teritorijalnih ulaganja te sektorske i teritorijalne integracije kroz ITU mehanizam	20
6.2. Opis strateške relevantnosti kroz ITU mehanizam	21
7. Usklađenost s EU strateškim dokumentima, Nacionalnom razvojnom strategijom, sektorskim i višesektorskim strategijama, planovima razvoja županija te dokumentima prostornog uređenja	24
7.1. Nacionalna razvojna strategija	24
7.2. Plan razvoja Vukovarsko-srijemske županije za razdoblje 2021.-2027.	26
7.3. EU strateški dokumenti.....	28
8. Opis prioriteta javne politike u srednjoročnom razdoblju	30
Prioritet 1: Okrenuti ravnomjernom razvoju.....	30

Prioritet 2: Okrenuti budućnosti.....	31
Prioritet 3: Okrenuti vlastitim potencijalima	32
Horizontalni prioritet - Integrirani razvoj utemeljen na suradnji	33
9. Popis posebnih ciljeva i ključnih pokazatelja ishoda	35
10. Terminski plan provedbe projekata od strateškog značaja	43
11. Indikativni financijski plan.....	46
12. Okvir za praćenje i vrednovanje	49
13. Prilozi	51

1. Uvod

Urbani razvoj, kao poseban segment regionalnog razvoja definiran je Uredbom (EU) 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021., te prenesen u nacionalno zakonodavstvo Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147, 123/17, 118/18). Uvođenje ciljano usmjerenog pristupa prema urbanim središtima dio je reforme kohezijske politike, u okviru koje je prepoznata potreba za posebnim teritorijalnim pristupom razvoju urbanih središta. S obzirom na sve veći udio stanovništva u urbanim područjima i značaj gradova kao nositelja gospodarskog razvoja, te uzimajući u obzir specifične socio-ekonomske izazove s kojima se gradovi suočavaju, na razini Europske unije u proteklom višegodišnjem financijskom razdoblju 2014.-2020. uveden je mehanizam integriranih teritorijalnih ulaganja (ITU mehanizam).

Osnovu strateškog planiranja urbanog razvoja predstavlja definiranje teritorijalnog obuhvata, što je na razini RH određeno člankom 14. Zakona o regionalnom razvoju koji propisuje ustrojavanje urbanih područja radi učinkovitijeg planiranja, usklađivanja i provedbe politike regionalnog razvoja, odnosno njezine urbane dimenzije te u praksi i provedbe ITU mehanizma. Urbana područja ustrojavaju se kao urbane aglomeracije, veća urbana područja i manja urbana područja. Urbano područje Vukovar pripada kategoriji manjih urbanih područja, odnosno gradova koji imaju manje od 35.000 stanovnika, a čije središnje naselje ima više od 10.000 stanovnika i/ili je sjedište županije. Sukladno tome, Grad Vukovar središte je manjeg Urbanog područja.

Povezano s definiranjem urbanih područja, članak 29. Uredbe (EU) 2021/1060 propisuje obavezu izrade teritorijalne strategije s ciljem jačanja integriranog pristupa teritorijalnom razvoju. Uredbom su definirani minimalni zahtjevi za sadržaj teritorijalne strategije i utvrđena obaveza izrade teritorijalne strategije kao temeljnog strateškog dokumenta kojim se određuju ciljevi i prioriteti razvoja urbanih područja, a koja predstavlja preduvjet za korištenje ITU mehanizma. Strategija razvoja urbanog područja (u nastavku teksta: SRUP) Zakonom je definirana kao planski dokument politike regionalnog razvoja kojim se utvrđuju ciljevi i prioriteti razvoja urbanog područja, a nositelj izrade SRUP-a je grad središte urbanog područja.

ITU mehanizam u proteklom višegodišnjem financijskom razdoblju koristilo je osam najvećih urbanih središta u Republici Hrvatskoj - Zagreb, Split, Rijeka, Osijek, Zadar, Pula, Slavonski Brod i Karlovac, a s početkom novog razdoblja planirano je proširenje ITU mehanizma na ukupno 22 hrvatska grada. Svrha proširenja vezana je prvenstveno uz jačanje uloge gradova i pripadajućih funkcionalnih urbanih područja te intenziviranje suradnje između svih sastavnica urbanih područja. Grad Vukovar kao središte manjeg urbanog područja i središte Vukovarsko-srijemske županije obuhvaćen je proširenjem i u idućem sedmogodišnjem razdoblju na raspolaganju će imati indikativnu alokaciju od 18.000.000,00 EUR u okviru ITU mehanizma.

Postupak strateškog planiranja održivog urbanog razvoja utvrđen je Smjernicama za uspostavu urbanih područja i izradu strategija razvoja urbanih područja za financijsko razdoblje 2021.-2027., verzija 2.0 (u daljnjem tekstu: Smjernice) i uključuje sljedeće glavne aktivnosti:

1. Definiranje obuhvata i uspostava urbanog područja;
2. Uspostavu institucionalnog okvira za izradu i provedbu SRUP-a;
3. Izradu i donošenje SRUP-a;
4. Izvještavanje o provedbi SRUP-a;
5. Vrednovanje SRUP-a.

Grad Vukovar kao središte Urbanog područja Vukovar definirao je jedinice lokalne samouprave koje predlaže za ulazak u obuhvat Urbanog područja. Odlukom o sastavu Urbanog područja Vukovar (KLASA: 302-02/21-01/3; URBROJ: 2196/01-01-21-18) utvrđen je sastav Urbanog područja Vukovar sa sjedištem u Gradu Vukovaru, a koji čini još pet jedinica lokalne samouprave:

- Općina Bogdanovci;
- Općina Trpinja;
- Općina Tompojevci;
- Općina Tovarnik;
- Općina Lovas.

Nadalje, uspostavljen je institucionalni okvir za izradu i provedbu SRUP-a:

- Formalizirana je suradnja svih sastavnica UP Vukovar na izradi i provedbi SRUP-a, **Sporazumom o suradnji tijekom izrade i provedbe Strategije razvoja Urbanog područja Grada Vukovara za financijsko razdoblje 2021.-2027.** (KLASA: 302-02/21-01/3; URBROJ: 2196/01-02-21-21, od 29. prosinca 2021.);
- Uspostavljeno je Koordinacijsko vijeće zaduženo za koordinaciju izrade, izmjene i/ili dopune, donošenja, provedbe i praćenja provedbe SRUP-a, koje čine gradonačelnici i načelnici svih gradova i općina koje su u sastavu Urbanog područja, **Odlukom o osnivanju i imenovanju članova Koordinacijskog vijeća za Urbano područje Vukovar** (KLASA: 302-02/21-01/3; URBROJ: 2196-1-02-22-31, od 20. siječnja 2022.);
- Uspostavljeno je Partnersko vijeće sastavljeno sukladno načelu partnerstva i suradnje, vodeći računa o zastupljenosti različitih aktera iz urbanog područja kao i zastupljenosti predstavnika iz svih jedinica lokalne samouprave¹, **Odlukom o osnivanju i imenovanju članova Partnerskog vijeća Urbanog područja Vukovar za period od 2021. do 2027. godine** (KLASA: 302-02/21-01/3; URBROJ: 2196-1-02-22-43, od 9. veljače 2022.)

Sukladno obavezama koje definiraju Smjernice, donesena je Odluka o pokretanju postupka izrade Strategije razvoja Urbanog područja Vukovar za financijsko razdoblje 2021.-2027. (KLASA: 302-01/21-01/3, URBROJ: 2196-1-01-22-41) te pokrenut proces prethodnog vrednovanja tijekom izrade SRUP-a koje provodi nezavisno stručno tijelo. Provedbom prethodnog vrednovanja osigurava se poboljšanje kvalitete dokumenta i cjelokupnog procesa programiranja, a preporuke vrednovatelja integrirane su u sadržaj SRUP-a tijekom procesa izrade. Sukladno Smjernicama, sažetak prethodnog vrednovanja sastavni je dio SRUP-a (Prilog 3.)

---

¹ Opis sudjelovanja partnera, te rad i aktivnosti Partnerskog vijeća detaljno su prikazane u poglavlju 3. *Opis sudjelovanja partnera u pripremi i provedbi SRUP-a.*

Osim provedbe prethodnog vrednovanja, Smjernicama je definirana i obveza strateške procjene utjecaja na okoliš, kojom se procjenjuju vjerojatno značajni učinci na okoliš do kojih može doći uslijed provedbe SRUP-a. Odluka o započinjanju postupka ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliš Strategije razvoja urbanog područja Vukovar (KLASA: 302-02/21-01/3, URBROJ: 2196-1-02-23-157) donesena je 24. siječnja 2023. godine, a u postupku Ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliš utvrđeno je da provedba SRUP-a neće imati vjerojatno značajan utjecaj na okoliš te da je prihvatljiva za ekološku mrežu, na osnovu čega je utvrđeno da nije potrebno provesti postupak strateške procjene utjecaja na okoliš. U cilju utvrđivanja vjerojatno značajnog utjecaja na okoliš za SRUP Grad Vukovar je zatražio mišljenja javnopravnih tijela i osoba određenih posebnim propisima:

- Ministarstvo kulture i medija, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Vukovaru;
- Vukovarsko-srijemska županija, Služba za prostorno planiranje, gradnju i zaštitu okoliša;
- Zavod za prostorno uređenje Vukovarsko-srijemske županije;
- Zavod za javno zdravstvo Vukovarsko-srijemske županije;
- Općina Bogdanovci;
- Općina Tompojevci;
- Općina Tovarnik;
- Općina Lovas;
- Općina Trpinja;
- Hrvatske šume d.o.o., Uprava šuma podružnica Vinkovci/Šumarija Vukovar;
- Hrvatske ceste d.o.o., Sektor za održavanje i promet, Poslovna jedinica Osijek, Tehnička ispostava Osijek;
- Uprava za ceste Vukovarsko-srijemske županije;
- Hrvatske vode;
- HEP ODS d.o.o. Elektra Vinkovci, pogon Vukovar;
- Javna ustanova za upravljanje zaštićenim vrijednostima VSŽ;
- Grad Vukovar, Upravni odjel za komunalno gospodarstvo i graditeljstvo;
- Grad Vukovar, Upravni odjel za prostorno uređenje i imovinu;
- VURA – Razvojna agencija Vukovar d.o.o.;
- Turistička zajednica grada Vukovara.

Uz očitovanja javnopravnih tijela s mišljenjem kako nije potrebno provesti stratešku procjenu utjecaja na okoliš, Vukovarsko-srijemska županija, Služba za prostorno planiranje, gradnju i zaštitu okoliša je uz isto istaknula uvjete zaštite prirode, kako slijedi:

- „Sadržaje strategije potrebno je planirati izvan područja rasprostranjenosti rijetkih i ugroženih stanišnih tipova i staništa strogo zaštićenih vrsta“;
- „Sadržaje uz vodotoke planirati na način da se vodotoci zajedno s obalnom vegetacijom očuvaju u prirodnom stanju, odnosno da se očuva autohtona obalna vegetacija te da se ne zadire u korito vodotoka.“

Slijedom navedenog, 12. travnja 2023. donesena je Odluka kojom se utvrđuje da nije potrebno provesti stratešku procjenu utjecaja na okoliš za Strategiju razvoja urbanog područja Vukovar za financijsko razdoblje 2021.-2027. (KLASA: 302-02721-01/3; URBROJ: 2196-1-02-23-195).

Završno, u kontekstu procesa strateškog planiranja razvoja Urbanog područja Vukovar, jedinice lokalne samouprave u sastavu UP Vukovar do sada nisu imale iskustvo zajedničkog pristupa razvoju kao ni implementaciji teritorijalnog pristupa razvoju urbanog područja u cjelini. Međutim, sve jedinice lokalne samouprave za razdoblje 2021.-2027. izradile su kratkoročne akte strateškog planiranja - provedbene programe, dok je strateško planiranje razvoja u Gradu Vukovaru osim provedbenog akta koji je vezan uz mandatno razdoblje, cjelovitije u kontekstu postojanja sektorskih razvojnih dokumenata - Strategija razvoja gospodarstva Grada Vukovara 2021.-2031. i Strateške smjernice razvoja turizma u vremenu od 2016. do 2020. godine.

Institucionalizacija suradnje u izradi Strategije razvoja Urbanog područja Vukovar pokazala je zajedničke razvojne potrebe i potencijale područja koje, uz definiranu zajedničku viziju razvoja, predstavljaju osnovu suradnje u provedbi SRUP-a. Provedba zajedničke razvojne strategije i korištenje ITU mehanizma predstavlja novitet u dosadašnjim aktivnostima jedinica lokalne samouprave UP Vukovar, a prepoznato je kao jedan od ključnih faktora gospodarskog i ukupnog društvenog razvoja u idućem srednjoročnom razdoblju.

Strategija razvoja Urbanog područja Vukovar za razdoblje 2021.-2027. te Akcijski plan kao provedbeni dokument Strategije, usvojeni su 29. siječnja 2024. na sjednici Gradskog vijeća Grada Vukovara, grada središta Urbanog područja.

2. Zemljopisno područje koje SRUP obuhvaća

Teritorijalni obuhvat Urbanog područja Vukovar definiran je Odlukom o sastavu Urbanog područja Vukovar i preduvjet je teritorijalnog pristupa razvoju. U nastavku poglavlja opisano je zemljopisno područje koje SRUP obuhvaća te način definiranja obuhvata administrativno-teritorijalnog područja okolnih JLS-ova koje s Gradom Vukovarom dijele funkcionalne i gospodarske veze, a u dijelu koji se odnosi na teritorijalni kontekst prikazane su relevantne geoprostorne i geoprometne karakteristike te osnovna prirodna obilježja područja.

2.1. Teritorijalni obuhvat

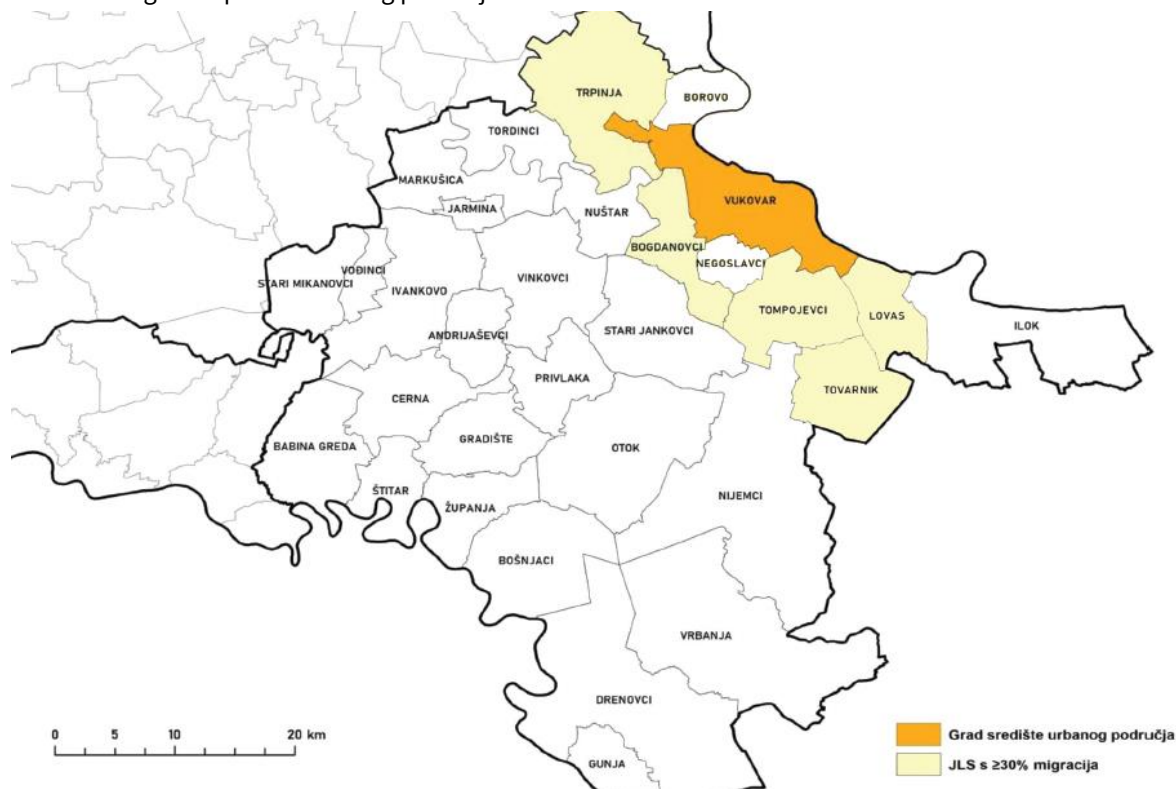
Urbano područje Vukovar čini ukupno šest sastavnica - Grad Vukovar kao središte urbanog područja i pet okolnih općina: Trpinja, Bogdanovci, Tompojevci, Tovarnik i Lovas.

Sukladno Smjernicama za uspostavu urbanih područja i izradu strategija razvoja urbanih područja za financijskog razdoblje 2021.-2027., Grad Vukovar kao sjedište Vukovarsko-srijemske županije i temeljem broja stanovnika, središte je manjeg urbanog područja. Preostalih pet općina u sastavu Urbanog područja administrativno su, odnosno teritorijalno, područje koje ima snažne funkcionalne i gospodarske veze s Gradom Vukovarom, a obuhvat Urbanog područja specifično se definira temeljem dva osnovna kriterija:

- prostorni kontinuitet (svi JLS-ovi moraju činiti kontinuirano urbano područje kako bi se osigurala teritorijalna cjelovitost društveno-gospodarskog i teritorijalnog planiranja),
  - udio dnevnih migracija zaposlenih u središte urbanog područja od najmanje 30%,
- odnosno dodatnim kriterijima funkcionalne povezanosti, udjela dnevnih migracija učenika i studenata u središte urbanog područja, provedbe zajedničkih integriranih projekata, infrastrukturnih kriterija, kriterija zajedničkih društvenih izazova i razvojnih problema ili dodatnih kriterija koje predlaže i obrazlaže grad središte, a koji područje povezuju u jedinstvenu funkcionalnu cjelinu.

Slika 1 Kartografski prikaz Urbanog područja Vukovar

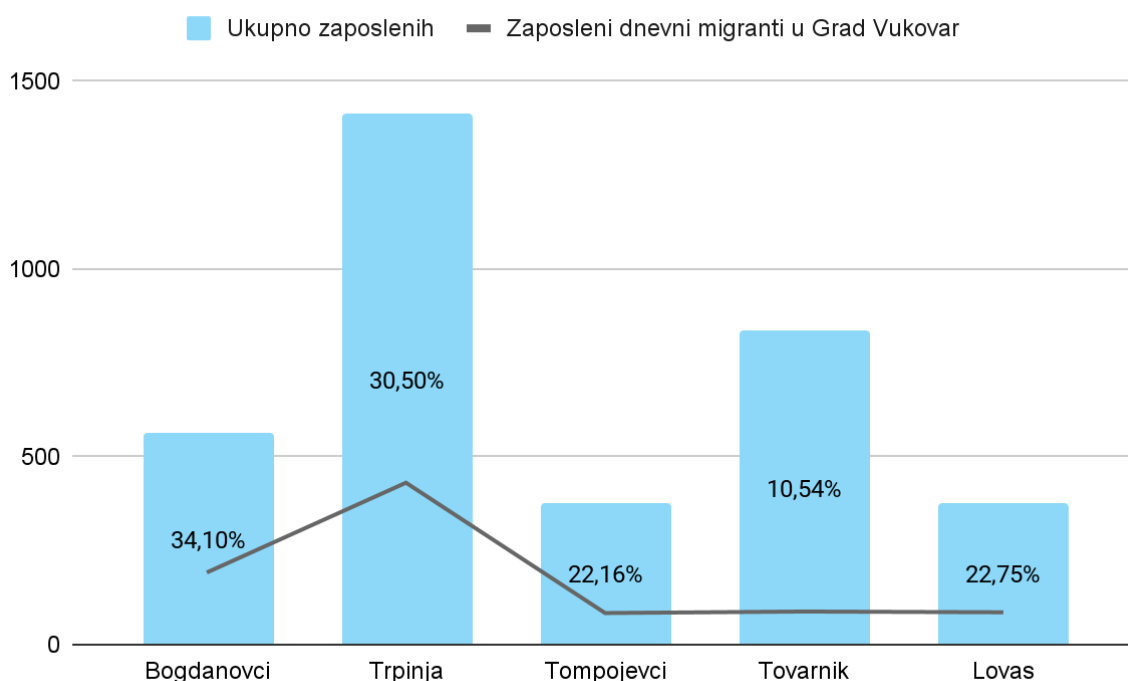

Izvor: Grad Vukovar

Pri definiranju obuhvata Urbanog područja Vukovar, korišteni su osnovni i dodatni kriteriji određivanja obuhvata. Prema službenim podacima Državnog zavoda za statistiku², kriterij vezan uz dnevne migracije zaposlenih - od najmanje 30% zaposlenih dnevnih migranata u središte Urbanog područja, ispunjavaju općine Bogdanovci i Trpinja s 34,1%, odnosno 30,5% zaposlenih dnevnih migranata u središte Urbanog područja. Navedeni kriterij dodatno zadovoljavaju općine Borovo i Negoslavci, za koje je ipak utvrđeno kako s Gradom Vukovarem kao središtem Urbanog područja ne dijele zajedničku stratešku viziju te zajedničke razvojne potrebe i društvene izazove. Povezano s tim, kao sastavnice Urbanog područja temeljem dodatnih kriterija funkcionalne povezanosti s Gradom Vukovarem, infrastrukturnog kriterija te kriterija zajedničkih društvenih izazova, u obuhvat UP Vukovar uključene su općine Tompojevci, Tovarnik i Lovas.

² Podaci posljednjeg službenog Popisa stanovništva iz 2011. godine korišteni su pri definiranju obuhvata Urbanog područja, s obzirom da je vrijeme uspostave istog službeni rezultati Popisa stanovništva provedenog 2021. nisu bili dostupni.

Grafikon 1 Prikaz udjela dnevnih migracija zaposlenog stanovništva u Grad Vukovar

Izvor: Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije, obrada autora

Urbano područje Vukovar obuhvaća površinu od 450,44 km² na kojem je prema podacima Popisa stanovništva iz 2011. živjelo 40.455 stanovnika. Prvi rezultati Popisa stanovništva iz 2021. godine pokazuju smanjenje broja stanovnika za 7.009, odnosno za 17,32%. Negativni demografski trend najizraženiji je u Općini Tompojevci koja je razdoblju između dva popisa izgubila 26% stanovništva. Prosječna gustoća naseljenosti Urbanog područja Vukovar iznosi 62 st/km², a doprinosi joj veća napučenost stanovništva u Gradu Vukovaru, gdje je gustoća naseljenosti 235 st/km², dok je gustoća stanovništva u okolnom, ruralnom području znatno niža - najmanja u Općini Tompojevci, 15 st/km². Pokazatelji teritorijalnog razmještaja stanovništva u Urbanom području Vukovar ukazuju na značaj Grada Vukovara kao urbanog središta, te potkrijepljuju distinkciju u razvojnim potrebama urbanog središta naspram okolnog ruralnog područja. Specifičan prikaz identificiranih razvojnih potreba i potencijala prikazan je u poglavlju 5. *Opis srednjoročnih razvojnih potreba i potencijala*, a formalnim ustrojavanjem Urbanog područja i zajedničkim pristupom razvoju cilj je smanjiti socio-ekonomske razlike između Grada Vukovara i ostalih sastavnica, odnosno doprinijeti razvoju okolnog prstena, ali istovremeno realizirati ključna ulaganja u središte Urbanog područja koje predstavlja pokretač gospodarskog i socijalnog razvoja područja.

Završno, osim dnevnih migracija i ostale socio-ekonomske karakteristike te funkcionalna i infrastrukturna povezanost potkrijepljuju snažne prostorne i administrativne veze svih sastavnica Urbanog područja. Grad Vukovar kao središte Urbanog područja kojoj okolne općine gravitiraju nositelj je i pokretač gospodarskog i ukupnog društvenog razvoja područja. Iako je Urbano područje Vukovar formalno uspostavljeno krajem 2021. s primarnom intencijom zajedničkog teritorijalnog pristupa razvoju, povezanost područja pored ostalog uvjetovana je i ranijim političkim ustrojstvom,

s obzirom da je bivša Općina Vukovara obuhvaćala sve općine u sastavu UP, te današnji grad Ilok i općine Borovo i Negoslavci.

2.2. Teritorijalni kontekst

2.2.1. Geoprometni položaj

Urbano područje Vukovar smješteno je u Vukovarsko-srijemskoj županiji, najistočnijoj županiji u Republici Hrvatskoj. Povoljan geoprometni položaj Urbanog područja karakterizira blizina granice s dvije države - na istoku Republikom Srbijom, a s južne strane blizina granice s Bosnom i Hercegovinom. S istočne strane UP Vukovar graniči s Gradom Ilokom, s južne strane Općinom Nijemci, sa zapadne strane s općinama Stari Jankovci i Nuštar, te sa sjeverne strane s Općinom Borovo.

Vukovarsko-srijemska županija, pa tako i Urbano područje Vukovar imaju izrazito povoljan geografski i geoprometni položaj te ga karakterizira dobra dostupnost svim prijevoznim sredstvima, što područje pozicionira kao važno prometno središte.

Okosnicu cestovnog prometa u Urbanom području čini državna cesta D2 koja prolazi Vukovarem, a povezuje Osijek s Ilokom, a Vukovarsko-srijemska županija izgradnjom autoceste A3 Bregana-Lipovac uključena je u međunarodni pravac.

Od značajnih željezničkih pravaca, teritorijem Urbanog područja Vukovar prolazi Koridor X. koji spaja istočnu sa zapadnom Eupom kroz 6 država (Austrija, Slovenija, Hrvatska, Srbija, Makedonija, Grčka), a njegov regionalni značaj očituje se u boljoj prometnoj povezanosti Vukovarsko-srijemske županije sa središnjom Hrvatskom i Gradom Zagrebom. Koridor je važna karika u transportu robe, a oslanja se i na korištenje Dunava za daljnju distribuciju vodenim putem. Još jedna važna željeznička trasa s Urbanog područja je pruga Zagreb-Tovarnik koja prolazi državnom granicom s Republikom Srbijom.

Položaj uz međunarodni plovni vodni put, rijeku Dunav, čini Vukovar značajnim prometnim čvorištem magistralnih pravaca, te najvećom hrvatskom riječnom lukom.

Najbliža putnička zračna luka je ona u Gradu Osijeku koja je smještena na podjednakoj udaljenosti od gradova Osijeka, Vinkovaca i Vukovara. Budući da je zračna luka udaljena samo 20 km od Grada Vukovara, neizostavno je istaknuti njezinu važnost u kontekstu prometne povezanosti Urbanog područja s drugim dijelovima RH, ali i inozemstvom.

2.2.2. Prirodna obilježja

Urbano područje Vukovar smješteno na krajnjem istoku Republike Hrvatske, pripada dijelu jugozapadne Panonske nizine te obuhvaća pokrajine istočne Slavonije i zapadnog srijema, a radi se o pretežito nizinskom kraju uz rijeku Dunav. Urbano područje obuhvaća površinu od 450,44 km² što predstavlja 18,4% površine Vukovarsko-srijemske županije, odnosno 0,79% površine Republike Hrvatske. Osnovne geomorfološke karakteristike područja uvelike su vezane uz hidrogeografske posebnosti područja koje karakterizira plodno tlo i bogatstvo biljnog pokrova.

U prikazu relevantnih prirodnih obilježja - zaštićenih prirodnih područja ističe se poseban rezervat šumske vegetacije "Vukovarske dunavske ade" koji se prostire lijevom obalom Dunava zajedno s otočićem Daka nasuprot Grada Vukovara, a osim toga na području UP zaštićena su još četiri spomenika parkovne arhitekture. Općenito, područjem dominiraju kvalitetne poljoprivredne površine, a manjim dijelom šumske površine. Nizinske plavne šume čiji je razvoj uvjetovan kontinuiranom prisutnim većim količinama vode u tlu predstavljaju autohotnu vegetaciju područja.

Urbano područje Vukovar pripada zoni umjereno kontinentalne klime koje karakteriziraju sunčana i vruća ljeta, te hladne i snježne zime. Prosječna godišnja temperatura iznosi ok 11°C, s najtoplijim maksimumom od 29 °C i srednjim minimumom od 12°C. Srednje godišnje padaline iznose oko 650 mm, a najviše padalina ima u proljeće i sredinom ljeta, što pogoduje razvoju poljoprivredne proizvodnje.

3. Opis sudjelovanja partnera u pripremi i provedbi SRUP-a

Grad Vukovar kao središte Urbanog područja i nositelj izrade SRUP-a pokrenuo je ustrojavanje Partnerskog vijeća kao formalnog aspekta primjene načela partnerstva. Načelo partnerstva osnovno je načelo strateškog planiranja kojim tijelo zaduženo za izradu i provedbu akta strateškog planiranja osigurava partnerstvo s glavnim dionicima, odnosno njihovo uključivanje u donošenja odluka tijekom procesa strateškog planiranja, ali i tijekom provedbe akta.

Obaveza uspostave Partnerskog vijeća Urbanog područja definirana je člankom 28. Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14, 123/17, 118/18), a Partnersko vijeće Urbanog područja Vukovar ustrojeno je Odlukom o osnivanju i imenovanju članova Partnerskog vijeća Urbanog područja Vukovar za period od 2021. do 2027. godine (KLASA: 302-02/21-01/3; URBROJ: 2196-1-02-22-43)³ od 9. veljače 2022. Sukladno Zakonu, Partnersko vijeće savjetodavno je tijelo koje sudjeluje u donošenju SRUP-a, utvrđivanju prioriteta razvoja, predlaganju strateških projekata, te provedbi i praćenju provedbe SRUP-a.

Djelokrug i funkcioniranje Partnerskog vijeća definirani su Uredbom o osnivanju, sastavu, djelokrugu i načinu rada partnerskih vijeća (NN 103/15) te dodatno specificirane Poslovníkom o radu Partnerskog vijeća Urbanog područja Vukovar donesenom na njegovoj konstituirajućoj sjednici.

Suradnja svih jedinica lokalne samouprave u sastavu UP Vukovar te ostalih ključnih dionika, institucionalizirana je kroz rad Partnerskog vijeća, koje se rukovodi sljedećim načelima:

- **načelom ravnomyernej predstavljenosti partnera** – koje podrazumijeva da partnersko vijeće omogućava predstavljenost ključnih dionika razvoja iz javnog, privatnog i civilnog sektora na području za koje se osniva, te da se u radu partnerskog vijeća onemogućiti utjecaj samo jedne kategorije dionika;
- **načelom transparentnosti** – koje se odnosi na postupak utvrđivanja ključnih dionika razvoja jednako kao i način rada partnerskog vijeća;
- **načelom jednakosti članova partnerstva** – koje podrazumijeva da svaki član partnerskog vijeća može iznijeti stajalište organizacije koju predstavlja, te da to mišljenje na prikladan način bude uzeto u razmatranje;
- **načelom usuglašavanja** – koje podrazumijeva da se do odluka partnerskog vijeća dolazi putem pregovaračkog procesa kroz postizanje sporazuma između članova.

Sukladno zakonodavnom okviru koji uređuje primjenu načela partnerstva, prilikom imenovanja članova Partnerskog vijeća uzeta je u obzir potreba za zastupljenosti različitih dionika iz svih jedinica lokalne samouprave koje čine Urbano područje, kao i o zastupljenosti interesa većine stanovnika Urbanog područja, stoga u radu Partnerskog vijeća sudjeluju predstavnici:

---

³ Naknadno, tijekom procesa izrade SRUP-a, donesena je Odluka o izmjeni Odluke o osnivanju i imenovanju članova Partnerskog vijeća Urbanog područja Vukovar za period od 2021. do 2027. godine (KLASA: 302-02/21-01/3, URBROJ: 2196-1-02-23-244).

- svih jedinica lokalne samouprave koje čine Urbano područje;
- županije i regionalnog koordinatora;
- drugih javnih tijela čije je sudjelovanje značajno za razvoj Urbanog područja;
- visokoškolskih ustanova, pružatelja obrazovnih usluga i usluga osposobljavajna te istraživačkih centara;
- gospodarskih i socijalnih partnera, uključujući istaknute organizacije gospodarskih i socijalnih partnera te predstavnike gospodarskih i obrtničkih komora ili poslovnih udruženja iz urbanog područja;
- organizacija civilnog društva, posebno iz područja zaštite okoliša, promicanja socijalne uključenosti, jednakosti među spolovima i nediskriminacije, zaštite prava nacionalnih manjina uzimajući u obzir geografsku i tematsku pokrivenost, sposobnost upravljanja, stručnost i inovativne pristupe.

Odlukom o osnivanju i imenovanju Partnerskog vijeća utvrđen je njegov sastav - članovi i zamjenici članova, njih 30, a popis članova Partnerskog vijeća, odnosno institucija koje predstavljaju prikazan je u tablici niže.

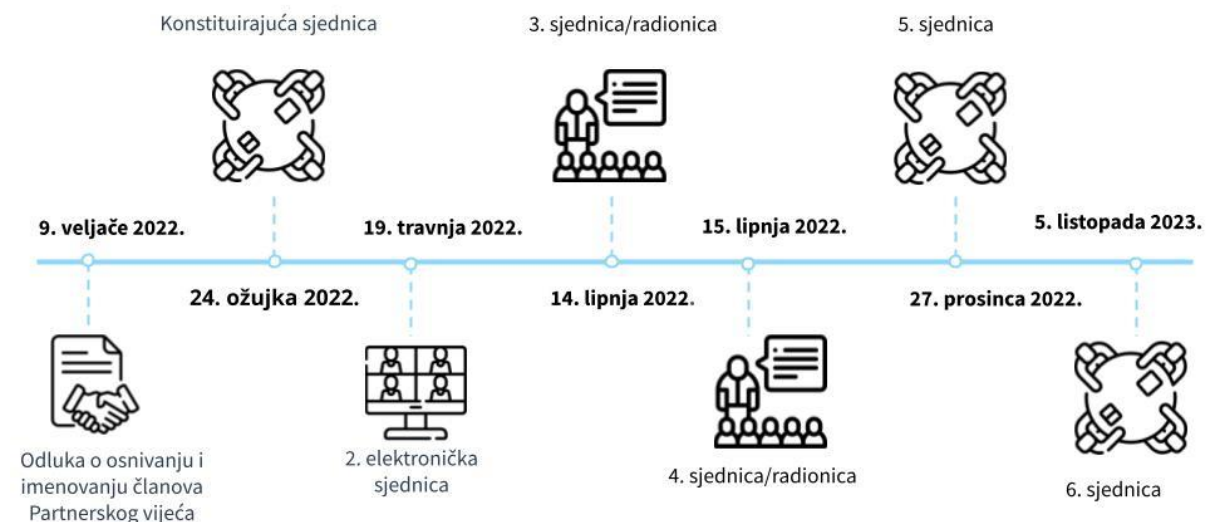
Tablica 2 Popis članova i zamjenika članova Partnerskog vijeća

Dionici	Član	Zamjenik člana
Grad Vukovar	Kristina Bilić	Ivana Dir
Općina Bogdanovci	Marko Barun	Marijan Gelo
Općina Trpinja	Miroslav Palić	Tajana Živković
Općina Tompojevci	Milan Grubač	Kata Cvitković
Općina Tovarnik	Anđelko Dobročinac	Elizabeta Širić
Općina Lovas	Tanja Cirba	Mirka Latas
Vukovarsko-srijemska županija	Marija Budimir	Mario Adamović
Razvojna agencija Vukovarsko-srijemske županije	Zrinka Čobanković	Marija Dević
Turistička zajednica grada Vukovara	Marina Sekulić	Davorka Krajnović Naletilić
Razvojna agencija Vukovar d.o.o.	Darijan Zeko	Jasmina Jukić
Veleučilište "Lavoslav Ružička" u Vukovaru	Željko Sudarić	Slobodan Stojanović
HGK Županijska komora Vukovar	Jugoslav Holik	Ivan Marijanović
Udruženje obrtnika Vukovar	Dražen Zovko	Ivica Pravdić
Ured za međunarodnu suradnju TINTL	Albert Varga	Marijeta Jurina

Izvor: Odluka o osnivanju i imenovanju članova Partnerskog vijeća Urbanog područja Vukovar za period od 2021. do 2027. godine

Partnersko vijeće u procesu izrade Strategije razvoja Urbanog područja Vukovar kontinuirano je bilo uključeno u proces strateškog planiranja. Od veljače 2022. do donošenja SRUP-a u siječnju 2024. održano je ukupno šest sjednica Partnerskog vijeća, od čega su dvije bile u formi radionica strateškog planiranja. Provedba radionica bila je podijeljena u dva segmenta sukladno osnovnim principima strateškog planiranja prema kojima analiza postojećeg stanja predstavlja preduvjet za definiranje strateškog pristupa razvoju. Program prve radionice bio je vezan uz definiranje polazišne osnove - predstavljanje analize stanja Partnerskom vijeću, definiranje analize snaga, slabosti, prilika i prijetnji (SWOT analiza) te slijedom toga identifikaciju srednjoročnih razvojnih potreba i potencijala Urbanog područja. Druga radionica bila je usmjerena na strateški pristup razvoju Urbanog područja i definiranje ključnih odrednica strateškog okvira - vizije, posebnih ciljeva te konkretnih aktivnosti i projekata za koje smatraju da će u idućem razdoblju predstavljati ključan razvojni iskorak i doprinijeti ostvarenju vizije.

Slika 2 Dinamika aktivnosti Partnerskog vijeća

Izvor: Grad Vukovar, izrada autora

Završno, Partnersko vijeće kao preduvjet za donošenje SRUP-a od strane Gradskog vijeća Grada Vukovara, dalo je mišljenje na nacrt istog, čime su završene aktivnosti vezane uz izradu SRUP-a, a daljnje aktivnosti Partnerskog vijeća vezane su uz praćenje provedbe SRUP-a.

4. Srednjoročna vizija razvoja

Vizija razvoja jasan je vodič za definiranje posebnih ciljeva i ključnih područja intervencija, odnosno stanja koje se želi postići u srednjoročnom razdoblju.

Proces definiranja srednjoročne vizije razvoja okupio je sve ključne dionike Urbanog područja okupljene u Partnersko vijeće, koji su kroz participativni proces i održavanje radionica strateškog planiranja iznijeli pojmove koji opisuju Urbano područje kakvo žele vidjeti. Po definiranju ključnih riječi koje najbolje opisuju Urbano područje Vukovar 2027. godine, u suradnji s vanjskim stručnjacima proizašlo je nekoliko prijedloga vizije.

Participativnim pristupom, uvažavajući usklađenost vizije s razvojnim smjerovima Nacionalne razvojne strategije i Planom razvoja Vukovarsko-srijemske županije za razdoblje 2021.-2027., uz poštivanje kriterija sažetosti, razumljivosti i ostvarivosti, definirana je srednjoročna vizija razvoja Urbanog područja Vukovar do 2027. godine koja glasi:

*Područje koje živi za svoje ljude.
Područje koje živi uz Dunav.
Područje koje živi od zemlje.
Područje koje želi više.*

Urbano područje Vukovar želi više - više ljudi, više gospodarske aktivnosti i više sadržaja koji podižu kvalitetu života. Svoj budući razvoj želi temeljiti prvenstveno na vlastitim kapacitetima i potencijalima - ljudima, koji su okosnica ukupnog razvitka područja te prirodnim resursima koji su podloga za skladan i kvalitetan život. Upravo su sklad i ravnomjeran razvoj ključne premise razvoja područja koje je svjesno da se razvijenost središta ogleda u razvijenosti okolnog ruralnog područja. Urbano područje Vukovar okreće se budućnosti - ono želi razviti novu percepciju uspjeha, koja se ogleda u stvaranju područja prepoznatljivog po suvremenim idejama i novim vrijednostima, istovremeno poštujući prošlost i tradiciju.

Zajedničkom vizijom Urbano područje Vukovar želi uspostaviti novi smjer razvoja i postati povezano područje novih prilika. Povezanost i suradnja dionika u svim područjima, kao temelj za rješavanje zajedničkih razvojnih problema i društvenih izazova, bit će ključni za postizanje integriranog i cjelovitog razvoja svi sastavnica Urbanog područja.

5. Opis srednjoročnih razvojnih potreba i razvojnih potencijala

Temeljem analize stanja definirane su razvojne potrebe i razvojni potencijali UP-a Vukovar iz kojih proizlazi srednjoročni strateški pristup razvoju. Analiza stanja osim postojećeg stanja i trendova u područjima društvenog, gospodarskog i urbanog okruženja obuhvaća i ocjenu unutarnjeg odnosno vanjskog okruženja primjenom SWOT analize - alata za prepoznavanje snaga i slabosti, odnosno prilika i prijetnji. Oba segmenta, i analiza postojećeg stanja i SWOT analiza, temelj su za definiranje razvojnih potreba i potencijala u okviru kojih su sumirani ključni nalazi analize stanja kroz 3 glavna tematska područja:

5.1. DRUŠTVO

5.1.1. Razvojne potrebe

Kontinuirano izraženi negativni demografski trendovi u kombinaciji s niskom razinom razvijenosti područja kao primarnu potrebu nalažu demografsku revitalizaciju. Dugotrajno prisutni negativni demografski trendovi osobito su izraženi u ruralnim područjima koja su samo u proteklom desetogodišnjem razdoblju izgubila oko četvrtine stanovništva, pa je unaprjeđenje demografske dinamike - povećanjem prirodnog kretanja stanovništva i zaustavljanjem negativnog migracijskog salda - ključna razvojna potreba koja predstavlja preduvjet ukupnog socio-ekonomskog razvoja područja.

Razvojne potrebe u području odgoja i obrazovanja odnose se na proširenje kapaciteta dječjih vrtića kao infrastrukturnog preduvjeta za povećanje obuhvata djece predškolskim odgojem, te ulaganja u infrastrukturu osnovnih škola s ciljem uspostave jednosmjenske nastave i usklađivanja s Državnim pedagoškim standardom. Nadalje, u pogledu srednjoškolskog obrazovanja razvidna je neusklađenost s potrebama tržišta rada, što ukazuje na potrebu za promicanjem strukovnih i obrtničkih zanimanja i povećanjem njihove relevantnosti. Završno, potreba za ulaganjem u jačanje kapaciteta Veleučilišta Lavoslav Ružička važan je faktor povećanja kvalitete visokog obrazovanja, ali i znanstveno-istraživačkog potencijala Veleučilišta.

Nadalje, nesrazmjer razvijenosti između Grada Vukovara i ostalih općina u sastavu Urbanog područja očituje se u nedostatnosti zdravstvenih i socijalnih usluga. Izraženi trend starenja stanovništva generira dodatno opterećenje sustava zdravstva i socijalne skrbi, gdje su kao ključne potrebe identificirani osiguravanje većeg broja zdravstvenih djelatnika i proširenje kapaciteta pružatelja socijalnih usluga za starije i nemoćne. U kontekstu socijalne zaštite, povijesna determiniranost područja jedan je od faktora koji utječu na viši stupanj siromaštva, pa je implementacija djelotvornije regionalne politike važna za poboljšanje položaja stanovništva u Urbanom području i osiguravanju ravnomjernijeg razvoja u obje dimenzije - ruralno područje u odnosu na Grad Vukovar i Urbano područje Vukovar u odnosu na cijelu RH.

Završno, u kontekstu sportske i općenito društvene infrastrukture i sadržaja koji su preduvjet uravnoteženog prostornog razvoja i značajan faktor kvalitete života, potrebno je, uz dostatnu financijsku podršku, ulagati u ljudske i infrastrukturne kapacitete, imajući na umu da se uvelike radi o aktivnostima civilnog društva, čija je uloga osobito važna u ruralnim područjima.

5.1.2. Razvojni potencijali

Prilagodba suvremenim trendovima u svim aspektima društvenog okruženja otvara mogućnosti za ostvarivanje razvojnog potencijala područja i povećanja kvalitete života cjelokupnog stanovništva. Razvojni potencijal za unaprjeđenje odgoja i obrazovanja ogleda se u uvođenju alternativnih programa na svim razinama, od predškolskog odgoja do visokog obrazovanja i cjeloživotnog učenja. Uvođenje dualnog modela obrazovanja koje kombinira učenje u obrazovnoj ustanovi i gospodarskom subjektu, odnosno na radnom mjestu, ključan je faktor približavanja stvarnim poslovnim procesima i socijalizacije učenika u radnom okruženju. Osim toga, razvojni potencijal očituje se i u poticanju prekvalifikacije i usavršavanja, odnosno pozicioniranju cjeloživotnog učenja kao nužnog standarda u suvremenom okruženju.

Nadalje, razvojni potencijal u području socijalne zaštite očituje se u deinstitucionalizaciji socijalne skrbi, odnosno okretanju ka skrbi u zajednici, čije su pozitivne implikacije osim popunjavanja mreže socijalnih usluga ključne za smanjene institucionalizacije korisnika. Isto tako, uz pretpostavku zadržavanja studenata u Urbanom području po završetku studija, dostupnost studija fizioterapije potencijal je osiguravanja dijela ljudskih resursa u zdravstvu na lokalnom, odnosno regionalnom području.

Razvojni potencijal u segmentu unaprjeđenja sportske infrastrukture očituje se u razvoju infrastrukture u skladu s Programom razvoja zelene infrastrukture čime bi se, osim preobrazbe zapuštenih zemljišta, stvorile i nove sportske površine.

5.2. GOSPODARSTVO

5.2.1. Razvojne potrebe

Unatoč rastu gospodarskih pokazatelja, sporija dinamika gospodarskog rasta ukazuje na stvaranje sve većeg jaza u razvijenosti Urbanog područja Vukovar u odnosu na ostatak Republike Hrvatske, odnosno Europske unije. Potreba za strateškim usmjeravanjem ulaganja u gospodarski rast i otvaranje radnih mjesta osnovni je preduvjet u realizaciji gospodarske, društvene i teritorijalne kohezije i približavanja područja stupnju razvoja RH.

S obzirom da su subjekti malog gospodarstva nositelji gospodarskog razvoja, potrebno je stvoriti preduvjete koji osiguravaju povećanje njihove konkurentnosti - unaprijediti poduzetničku infrastrukturu, osobito poduzetničke zone izvan središta Urbanog područja i tako disperzirati gospodarsku aktivnost iz središta prema ruralnim područjima. Isto tako, s obzirom na nedostatne kapacitete postojećih poduzetničkih potpornih institucija, identificirana je potreba za njihovim jačanjem - u kontekstu izgradnje dodatne infrastrukture, ali i provedbe dodatnih programa.

Analiza stanja pokazuje izraženu potrebu za prilagodbom obrazovnih programa potrebama tržišta rada, osobito ulaganjem u ljudske resurse u djelatnostima koje predstavljaju razvojni potencijal područja i od kojih se očekuje značajan doprinos gospodarskom rastu - poput turizma. Unatoč povoljnim agroekološkim uvjetima i tradicionalnoj važnosti poljoprivredne djelatnosti, rast sektora uvelike ovisi o boljoj organizaciji tržišta poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, gdje su ključne potrebe izgradnja logističko-distributivnog centra za voće i povrće i uspostava modela suradnje poljoprivrednika i ugostitelja s ciljem plasmana proizvoda kroz turističku i ugostiteljsku ponudu. Iako Urbano područje karakteriziraju prepoznatljivi elementi turističke ponude memorijalnog i kulturnog turizma, za rast turističkog prometa i produljenje trajanja boravka gostiju nužna su

ulaganja u nedostajuću turističku infrastrukturu, od kvalitetnih smještajnih kapaciteta do kulturne infrastrukture.

Završno, povezanost razvoja prometa i gospodarstva kao jednu od ključnih potreba nalaže izgradnju i uređenje prometne infrastrukture, osobito ulaganje u bolju prometnu povezanost Urbanog područja s ostatkom RH i zemljama u inozemstvu.

5.2.2. Razvojni potencijali

Postojeći, nedovoljno iskorišteni resursi područja - geoprometni položaj, rijeka Dunav i očuvani prirodni resursi njegovi su ključni razvojni potencijali, a s obzirom na to da je gospodarski rast uvelike uvjetovan mogućnostima prilagodbe suvremenim trendovima, pravovremena provedba zelene i digitalne tranzicije u svim segmentima gospodarstva, ali i javnom sektoru, također predstavlja potencijal za razvojni iskorak područja i ubravanje gospodarskog rasta.

Strateški položaj Dunava razvojni je potencijal za gospodarski razvoj područja - važan zbog Luke Dunav, jedine teretne luke na Dunavu u Hrvatskoj, za razvoj poljoprivrede, ali i za jačanje turizma kroz razvoj niza sadržaja na rijeci. Razvojni potencijal poljoprivrede očituje se u ekološkoj poljoprivredi kao inovativnom modelu proizvodnje. Tržišna potražnja za ekološkim proizvodima kontinuirano raste, pa je ključno iskoristiti potencijal ove niše i poticati povećanje primarne poljoprivredne proizvodnje i prerade ekoloških proizvoda, osobito zbog uključivanja ruralnih područja u lance vrijednosti. Sukladno tome, i iskorištavanje potencijala za navodnjavanje doprinijet će daljnjoj poljoprivrednoj valorizaciji područja.

Razvoj turizma u Urbanom području, koji je uglavnom ograničen na kratke boravke i memorijalni turizam, vezan je uz potencijale neiskorištenih prirodnih i kulturnih resursa koji omogućavaju razvoj lovnog i ribolovnog turizma, cikloturizma, kulturnog i vjerskog turizma, te daljnje podizanje kvalitete memorijalnog turizma kao ključnog segmenta turističke ponude područja. Stvaranje cjelovite turističke ponude, njezino umrežavanje i podizanje kvalitete doprinijet će ispunjenju turističkog potencijala područja i stvaranju prepoznatljivosti područja kao turističke destinacije.

5.3. URBANO OKRUŽENJE

5.3.1. Razvojne potrebe

Analiza urbanog okruženja UP-a Vukovar osvrnula se na niz okolišnih, klimatskih i infrastrukturnih čimbenika koji zajedno ocrtavaju kako urbano područje zadovoljava osnovne potrebe svojih stanovnika za kvalitetan život.

Iako je analiza pokazala kako područje UP-a karakterizira visoka kvaliteta zraka te nepostojanje značajnih zagađivača zraka, nedostatak mjernih postaja državne ili lokalne razine koje omogućavaju nadzor i redovito praćenje kvalitete zraka upućuje na potrebu uspostave takvog sustava, a osobito uzimajući u obzir blizinu Grada Osijeka kao jedne od 4 velike aglomeracije u Hrvatskoj. Ista je potreba prepoznata i u području praćenja kvalitete tla - ovakvo praćenje omogućava pravovremenu detekciju utjecaja prekomjernog korištenja pesticida, divljih odlagališta otpada i otpadnih voda na tlo, što je osobito važno u pogledu ranije spomenutog potencijala razvoja ekološke poljoprivredne proizvodnje na području UP-a. Unatoč postojanju plana sustavnog gospodarenja otpadom na području UP-a, analiza stanja je ukazala na niži postotak stanovništva obuhvaćenog organiziranim skupljanjem komunalnog otpada u odnosu na RH. Navedeno ukazuje

na potrebu dodatnog unaprjeđenja implementacije sustava gospodarenja otpadom na Urbanom području, uz nužno osiguravanje dostupnosti odgovarajuće infrastrukture koja će isto omogućiti. U domeni primarne infrastrukture koja se odnosi na vodoopskrbu i odvodnju, ističe se problematika ne priključenosti sastavnica Urbanog područja (osim Grada Vukovara) na sustav javne odvodnje. Ovo izravno ukazuje na potrebu unaprjeđenja komunalne infrastukture koja će stanovnicima omogućiti kvalitetan život, a istovremeno osigurati očuvanje prirodnih resursa te zaštitu od mogućeg onečišćenja tla i vode. Govoreći o prometnoj povezanosti na području UP-a, usprkos dobroj premreženosti cestovnom infrastrukturom, razvidna je potreba poboljšanja infrastrukture lokalnih cesta, koje čine okosnicu međusobne povezanosti sastavnica Urbanog područja, kao i daljnja izgradnja biciklističkih staza. Zaključno, neizostavno je u kontekstu integriranog razvoja Urbanog područja spomenuti urbani i lokalni međugradski prijevoz - na području UP-a isti je slabo dostupan, što ukazuje na potrebu razvoja istog (kako u njegovoj razgranatosti, tako i u učestalosti linija) kako bi se osigurali preduvjeti za odgovarajuću mobilnost stanovništva Urbanog područja.

5.3.2. Razvojni potencijali

Potencijali budućeg razvoja Urbanog područja Vukovar ogledaju se u njegovim očuvanim prirodnim resursima - kako u prisutstvu zaštićenih spomenika parkovne arhitekture na području UP-a, tako i u bogatstvu zelenih površina po kojima UP nadmašuje europske standarde. Njihova daljnja valorizacija, promocija i odgovorno iskorištavanje mogu biti jedan od temelja budućeg razvoja UP-a kao turistički atraktivne i poželjne destinacije.

Nadalje, kao jedan od ključnih razvojnih potencijala UP-a ističe se rijeka Dunav, gdje će se kroz kapitaliziranje njezinog punog potencijala omogućiti daljnje etabliranje UP-a kao značajnog prometnog čvorišta za međunarodni i lokalni promet putnika i roba. Uz riječni oblik prometa, željeznička infrastruktura također predstavlja jedan od glavnih modaliteta prijevoza na području UP-a - njezina modernizacija, kao i značajnije okretanje ka prijevozu putnika uz teretni prijevoz, stvorit će dodatne prilike za gospodarski rast Urbanog područja, ali i preduvjete za daljnje iskorištavanje turističkog potencijala područja. Urbano područje prepoznalo je također trendove u ekološki prihvatljivim modalitetima prijevoza kroz uspostavu sustava javnih bicikala u Gradu središtu. Ovakve inicijative predstavljaju dvojaki potencijal - kako za daljnje unaprjeđenje turističke biciklističke ponude na području UP-a, tako i za poboljšanje povezanosti među sastavnicama Urbanog područja u domeni međugradске mobilnosti, a sve kroz izgradnju razgranate mreže biciklističkih staza.

Zaključno, neizostavno je spomenuti potencijal energije iz obnovljivih izvora energije na području UP-a, među kojima se ističe solarna i geotermalna energija. Urbano područje već sada aktivno koristi energiju iz OIE, a kroz buduće projekte planira dodatno iskoristiti njezin potencijal kako bi se smanjila ovisnost o drugim energentima, doprinijelo većoj energetskej učinkovitosti zgrada te u konačnici provela zelena tranzicije javnog i privatnog sektora.

6. Opis integriranog pristupa rješavanju utvrđenih razvojnih potreba i potencijala uključujući ispunjavanje kriterija vezano uz stratešku relevantnost projekata

6.1. Opis integriranih teritorijalnih ulaganja te sektorske i teritorijalne integracije kroz ITU mehanizam

Integrirana teritorijalna ulaganja ulagački su pristup utemeljen na teritoriju i konceptu integracije koji objedinjuje sve sektore, dionike i razvojne resurse u svim fazama razvoja - od njegovog planiranja, preko provedbe razvojnih aktivnosti i projekata, pa sve do vrednovanja rezultata, kako bi se ostvario maksimalni učinak. Provedba integriranih teritorijalnih ulaganja institucionalizirana je kroz mehanizam integriranih teritorijalnih ulaganja - ITU mehanizam koji predstavlja instrument za provedbu integriranih mjera održivog urbanog razvoja.

Implementacijom ITU mehanizma Urbano područje Vukovar nastojat će riješiti identificirane gospodarske, socijalne, okolišne i druge razvojne izazove, uvažavajući razliku između urbanog i ruralnog područja te istovremeno jačajući ulogu gradova kao pokretača gospodarskog i socijalnog razvoja. Integriranim teritorijalnim ulaganjima cilj je riješiti kompleksne razvojne potrebe u Urbanom području, kako slijedi:

- ulaganjem u **višenamjensku, društvenu, kulturnu i sportsku infrastrukturu**, primjerice kulturne centre, društvene domove, sportska igrališta i sportsku infrastrukturu, cilj je smanjiti neravnomjernu zastupljenost sadržaja i koncentraciju istog u središtu Urbanog područja te poboljšati kapacitete postojeće društvene, sportske i kulturne infrastrukture koji nisu dostatni za provedbu aktivnosti;
- ulaganjem u **revitalizaciju kulturne baštine** valorizirat će se potencijali zaštićenih kulturnih dobara za društvene, kulturne i obrazovne potrebe i time će se stanovništvu Urbanog područja proširiti ponuda kulturnih sadržaja, kvaliteta i dostupnost obrazovanja te pritom doprinijeti obnovi, očuvanju, prezentaciji i održivom upravljanju objektima kulturne baštine te valorizaciji njenih društvenih, kulturnih i edukativnih kapaciteta;
- provedbom integriranih teritorijalnih ulaganja doprinijeti rješavanju potreba u području prometa, mobilnosti i povezanosti, a koji su povezani s nedostatnom infrastrukturom, neadekvatnim javnim prijevozom i prevelikom koncentracijom vozila koji narušavaju protočnost prometa i sigurnost sudionika u prometu. Ulaganjem u modernizaciju i digitalizaciju **javnog prijevoza te izgradnjom biciklističke infrastrukture** učinit će se iskorak prema održivoj gradskoj i prigradskoj mobilnosti te tranziciju prema čistim i pametnim oblicima prometa.

Opisana integrirana teritorijalna ulaganja izravno doprinose teritorijalnoj integraciji, podrazumijevaju sektorsku integraciju ili imaju osiguranu stratešku relevantnost, što je opisano u idućem poglavlju, te općenito otvaraju potencijal za daljnje stvaranje pozitivnih učinaka umrežavanja kroz jačanje teritorijalne, gospodarske i socijalne kohezije Urbanog područja Vukovar.

6.2. Opis strateške relevantnosti kroz ITU mehanizam

Strateška relevantnost ključan je faktor definiranja projekata koji se planiraju financirati kroz ITU mehanizam, a odnosi se na projekte u kojima će sudjelovati više jedinica lokalne samouprave ili na projekte grada središta ili neke druge JLS, a koji imaju policentrični utjecaj na razvoj šireg područja. Osim toga, strateškoj relevantnosti doprinosi i usklađenost, odnosno doprinos ITU intervencija pokazateljima Integriranog teritorijalnog programa kao višefondovskog programa koji podupire ravnomjerni teritorijalni razvoj temeljen na identificiranim potrebama određenih područja, te drugim hijerarhijski nadređenim aktima strateškog planiranja.

Definiranju projekata od strateške relevantnosti i značaja za sve sastavnice Urbanog područja prethodio je proces prikupljanja projekata, odnosno izrade baze projekata od strane svih sastavnica Urbanog područja. Izrađena baza projekata s ukupno 132 razvojna projekta svih JLS u sastavu Urbanog područja omogućila je distinkciju projekata čiji je utjecaj usko ograničen na područje samo jedne JLS, od projekata koji ostvaruju širi, policentrični utjecaj na cijelo Urbano područje ili se i fizički provode na području više JLS, odnosno projekata koji imaju osiguranu stratešku relevantnost. Projekti od strateške relevantnosti koji se planiraju financirati kroz ITU mehanizam opisani su u nastavku.

Projektom unaprjeđenja **gradskog prijevoza** u Gradu Vukovara ostvarit će se cilj povećanja broja putnika u javnom prijevozu ulaganjem u njegovu kvalitetu, sigurnost i dostupnost. Projektom je planirana nabava i osuvremenjivanje putničkog voznog parka (autobusa) za potrebe javnog autobusnog prijevoza na području Grada Vukovara te digitalizacija gradskog prometa implementacijom mobilne aplikacije, digitalnih informacijskih panela na autobusnim stajalištima te GPS sustava u autobusima. Realizacija projekta doprinijet će podizanju kvalitete i standarda sustava javnog gradskog prijevoza i predstavlja iskorak u uspostavi čistog, pametnog i održivog gradskog prometa. Projekt odgovara specifičnom cilju *RSO2.8. Promicanje održive multimodalne gradske mobilnosti kao dijela prelaska na gospodarstvo s nultom neto stopom emisija ugljika* i posebnom cilju *1.2. SRUP-a Razvoj prometne infrastrukture i utilizacija geoprometnog položaja*. Projekt podrazumijeva teritorijalnu integraciju s obzirom da izravno doprinosi boljoj povezanosti naselja na području Grada Vukovara.

Provedbom projekata **izgradnje biciklističkih staza u Urbanom području Vukovar** izgradit će se nova biciklistička infrastruktura na dvije dionice, Bršadin-Vukovar i Trpinja-Vukovar. Ulaganjem u biciklističke staze doprinijet će se boljoj povezanosti na razini naselja, ali i na razini Urbanog područja, odnosno na rutama koje služe za dnevne migracije. Osim toga, ulaganje u biciklističku infrastrukturu čimbenik je smanjenja negativnog utjecaja prometa na okoliš kroz smanjenje emisija CO₂, a ujedno doprinosi povećanju sigurnosti svih sudionika u prometu i stvara preduvjete za uspostavu multimodalnog prijevoza. Projekt odgovara specifičnom cilju *RSO2.8. Promicanje održive multimodalne gradske mobilnosti kao dijela i prelaska na gospodarstvo s nultom neto stopom emisija ugljika* i posebnom cilju *1.2. SRUP-a Razvoj prometne infrastrukture i utilizacija geoprometnog položaja*, te podrazumijeva teritorijalnu integraciju s obzirom da izravno doprinosi boljoj umreženosti odnosno povezanosti sastavnica Urbanog područja.

Rekonstrukcijom unutrašnjosti objekta **Grand hotel - Radnički dom**, revitalizirat će se zaštićeno kulturno dobro - jednokatna historicistička palača čije je povijesna namjena nekada bila hotel, a potom i radnički dom. Na objektu je izvršena cjelovita obnova vanjskog dijela, no za revitalizaciju istog te ponovno stavljanje u funkciju potrebna je rekonstrukcija unutarnjeg dijela i opremanje istog. Cilj projekta je valorizacija i revitalizacija objekta te njegova prenamjena za društveno-kulturne sadržaje, odnosno gradsku upravu - gradsku vijećnicu, Ured gradonačelnika i dio gradske uprave, gradsku kavanu, kino dvoranu te urede za ostale društvene namjene. Projekt odgovara specifičnom cilju *RSO5.1. Integriranog teritorijalnog programa - Poticanje integriranog i uključivog društvenog i gospodarskog razvoja, razvoja u području okoliša, kulture, prirodne baštine, održivog turizma i sigurnosti u urbanim područjima* s obzirom da podrazumijeva vrednovanje, očuvanje, obnovu i prezentaciju materijalne kulturne baštine te prenamjenu za kulturne i društvene namjene, kao i posebnom cilju *3.2. SRUP-a Revitalizacija kulturne baštine kao elementa turističke ponude*. Završno, projekt podrazumijeva sektorsku integraciju s obzirom da istovremeno odgovara na više razvojnih potreba u urbanom području - revitalizaciji i valorizaciji kulturne baštine, unaprjeđenju suvremene kulturne infrastrukture i stvaranju novih prostora javne, društvene i kulturne namjene.

Rekonstrukcijom Eltzovog crvenog žitnog magacina na ulazu u Grad Vukovar, odnosno provedbom projekta **Crveni magacin/Društveno-glazbeni centar** napuštena industrijska baština, ujedno i zaštićeno kulturno dobro, bit će revitalizirano u obrazovnu namjenu. Projekt je u skladu sa specifičnim ciljem *RSO5.1. Poticanje integriranog i uključivog društvenog i gospodarskog razvoja, razvoja u području okoliša, kulture, prirodne baštine, održivog turizma i sigurnosti u urbanim područjima* i posebnim ciljem *3.2. Revitalizacija kulturne baštine kao elementa turističke ponude SRUP-a*. Projekt podrazumijeva sektorsku integraciju s obzirom da istovremeno obuhvaća revitalizaciju napuštene *brownfield* lokacije i kulturnog dobra te njezinu prenamjenu za potrebe obrazovanja, kao i ulaganje u energetske održivosti objekta.

Projektom **ulaganja u sportsku infrastrukturu u Urbanom području Vukovar** realizirat će se izgradnja zatvorenih teniskih terena u Gradu Vukovaru. Provedba planiranog projekta doprinijet će (1) povećanju kvalitete sportskih sadržaja u Gradu Vukovaru, ali i (2) otvaranju potencijala razvoja aktivnog turizma temeljem novoizgrađene sportske infrastrukture kao dijela turističke ponude. Projekti odgovaraju specifičnom cilju *RSO5.1. Poticanje integriranog i uključivog društvenog i gospodarskog razvoja, razvoja u području okoliša, kulture, prirodne baštine, održivog turizma i sigurnosti u urbanim područjima* i posebnom cilju *1.1. SRUP-a Ravnomjeran razvoj društvene infrastrukture*.

Završno, osim projekata od strateške relevantnosti za Urbano područje Vukovar, putem ITU mehanizma planirana je i provedba ostalih projekata ulaganja u **višenamjensku društvenu, sportsku i kulturnu infrastrukturu** na području općina u sastavu UP Vukovar. Projektima **ulaganja u višenamjensku društvenu, sportsku i kulturnu infrastrukturu u Urbanom području Vukovar** cilj je ravnomjeran razvoj sadržaja, značajnih za uključiv društveni razvoj kroz doprinos zdravlju i dobrobiti građana, socijalnom uključivanju, obrazovanju, odnosno decentralizacija istih izvan središta Urbanog područja.

Unaprjeđenjem višenamjenske infrastrukture stvorit će se preduvjeti za povećanje društvenih sadržaja i aktivnosti za lokalno stanovništvo i posjetitelje, te osigurati infrastrukturni kapaciteti za

rad organizacija civilnog društva. Projekti odgovaraju specifičnom cilju *RSO5.1. Poticanje integriranog i uključivog društvenog i gospodarskog razvoja, razvoja u području okoliša, kulture, prirodne baštine, održivog turizma i sigurnosti u urbanim područjima* te posebnim ciljevima *1.1. Ravnomjeran razvoj društvene infrastrukture* i *3.2. SRUP-a Revitalizacija kulturne baštine kao elementa turističke ponude* SRUP-a. Integrativni učinak ulaganja u društveno-kulturnu infrastrukturu iskazan je kroz doprinos više posebnih ciljeva SRUP-a, odnosno povezivanju više sektora – sportske, društvene infrastrukture i kulturno-turističke ponude.

6.3. Opis sustava provedbe ITU mehanizma

Provedba ITU mehanizma u nadležnosti je Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske strukture i uključuje koordinaciju Ministarstva i akreditirane strukture u gradovima središtima. Gradovi središta u sustavu provedbe imaju ulogu ITU posredničkih tijela i dio su sustava upravljanja i kontrole kojima je minimalno delegirana funkcija odabira operacija/projekata, odnosno ocjena kvalitete projektnih prijedloga i rangiranje projektnih prijedloga temeljem rezultata ocjene kvalitete.

Planiranje i uspostava odvojene organizacijske jedinice u okviru Pravilnika o unutarnjem redu gradske uprave Grada Vukovara preduvjet je za preuzimanje uloge Grada Vukovara kao posredničkog tijela. S obzirom da je Grad Vukovar novi "ITU grad" u okviru Integriranog teritorijalnog programa planirano je osiguravanje razumnog jamstva da Grad ima odgovarajuću strukturu, administrativni kapacitet i znanje za provedbu, nakon čega će biti uveden u sustav upravljanja i kontrole. Planom jačanja kapaciteta za korištenje fondova EU jačat će se administrativni kapaciteti, kroz edukacije i razmjenu znanja i iskustava, putem već uspostavljenih i novih platformi i alata.

7. Usklađenost s EU strateškim dokumentima, Nacionalnom razvojnom strategijom, sektorskim i višesektorskim strategijama, planovima razvoja županija te dokumentima prostornog uređenja

Strategija razvoja Urbanog područja Vukovar 2021.-2027. usklađena je s osnovnim razvojnim načelima, prioritetima te strateškim ciljevima Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine i Planom razvoja Vukovarsko-srijemske županije za razdoblje 2021. - 2027. Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine hijerarhijski je najviši akt strateškog planiranja u Republici Hrvatskoj koji služi za oblikovanje i provedbu razvojnih politika Republike Hrvatske dok je Plan razvoja Vukovarsko-srijemske županije za razdoblje 2021. - 2027. temeljni akt strateškog planiranja u kojem se utvrđuju posebni ciljevi razvoja Županije. U nastavku je obrazložena usklađenost posebnih ciljeva Strategije razvoja Urbanog područja Vukovar za razdoblje 2021. - 2027. s ključnim razvojnim smjerovima, odnosno strateškim ciljevima NRS 2030 te Planom razvoja Vukovarsko-srijemske županije za razdoblje 2021.-2027. i relevantnim EU strateškim dokumentima.

7.1. Nacionalna razvojna strategija

Usklađenost sa Nacionalnom razvojnom strategijom do 2030. prikazana je kroz doprinos razvojnim smjerovima i strateškim ciljevima koji se ostvaruje provedbom SRUP-a. Provedba Strategije razvoja Urbanog područja Vukovar izravno i neizravno doprinosi razvojnim smjerovima i strateškim ciljevima Nacionalne razvojne strategije, a u tekstu niže prikazana je usklađenost:

I. Razvojni smjer Održivo gospodarstvo i društvo

Strategija razvoja Urbanog područja Vukovar prvom strateškom cilju NRS-a **Konkurentno i inovativno gospodarstvo** doprinosi kroz tri posebna cilja, 2.2. *Gospodarstvo novog doba*, 3.2. *Revitalizacija kulturne baštine kao elementa turističke ponude* i 3.1. *Iskorištavanje društvenih, gospodarskih i turističkih potencijala Dunava*.

Posebni cilj 3.3. SRUP-a *Ulaganje u ljudske resurse kao ključni potencijal područja* odgovara strateškom cilju NRS-a **Obrazovani i zaposleni ljudi** čija je svrha povećanje kvalitete i dostupnosti obrazovanja na svim razinama.

II. Razvojni smjer Jačanje otpornosti na krize

Strateškom cilju NRS-a **Zdrav, aktivan i kvalitetan život** SRUP doprinosi dvama posebnim ciljevima - 1.1. *Ravnomjeran razvoj društvene infrastrukture* i 1.4. *Razvoj zdravstvene infrastrukture i socijalne skrbi na cijelom području i briga o ranjivim skupinama* čiji je cilj unaprjeđenje opremljenosti kulturnim, sportskim i ostalim društvenim i javnim sadržajima te širenje mreže zdravstvenih i socijalnih usluga.

Poseban cilj 2.1. SRUP-a *Demografska revitalizacija područja* izravno odgovara strateškom cilju NRS-a **Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji** u kojima je poboljšanje demografske slike prepoznato kao temeljna pretpostavka društvenog i gospodarskog razvoja područja.

III. Razvojni smjer Zelena i digitalna tranzicija

Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost kao zaseban strateški cilj u fokusu je Nacionalne razvojne strategije. Usklađenost s ciljevima na nacionalnoj razini, provedbom SRUP-a osigurat će se kroz tri posebna cilja - 1.3. *Ravnomjerna opremljenost komunalnom infrastrukturom*, 2.5. *Energetska tranzicija kao temelj održivog razvoja* i 3.4. *Očuvanje prirodnih resursa*.

S obzirom na tradicionalnu važnost poljoprivredne proizvodnje na području UP Vukovar, u idućem srednjoročnom razdoblju cilj je povećati produktivnost i dodanu vrijednost poljoprivredne proizvodnje. Posebni cilj 2.3. *Pametna poljoprivreda* doprinosi ostvarenju strateškog cilja NRS-a **Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva**.

Strateškom cilju NRS-a **Održiva mobilnost** Strategija razvoja Urbanog područja Vukovar doprinijet će posebnim ciljem 1.2. *Razvoj prometne infrastrukture i utilizacija geoprometnog položaja*, koji će podrazumijevati unaprjeđenje prometne infrastrukture koja povezuje jedinice lokalne samouprave u Urbanom području, ali i prometnu povezanost Urbanog područja s ostatkom Republike Hrvatske i inozemstvom.

Nadalje, **Digitalna tranzicija društva i gospodarstva**, kao još jedan od strateških fokusa Nacionalne razvojne strategije, usklađen je s posebnim ciljem SRUP-a 2.4. *Ulaganja u digitalnu infrastrukturu*.

7.2. Plan razvoja Vukovarsko-srijemske županije za razdoblje 2021.-2027.

Povezanost strateškog okvira s ciljevima iz Plana razvoja Vukovarsko-srijemske županije za razdoblje 2021. - 2027. godine																		
Strategija razvoja Urbanog područja Vukovar 2021. - 2027.		Plan razvoja Vukovarsko-srijemske županije za razdoblje 2021. - 2027.																
		P1.1.	P1.2.	P2.1.	P2.2.	P3.1.	P3.2.	P3.3.	P4.1.	P5.1.	P6.1.	P6.2.	P7.1.	P8.1.	P9.1.	P.10. 1.	P.11. 1	P.11. 2.
Okrenuti ravnomjernom razvoju	Ravnomjeran razvoj društvene infrastrukture					■										■		
	Razvoj prometne infrastrukture i utilizacija geoprometnog položaja													■				
	Ravnomjerna opremljenost komunalnom infrastrukturom													■				
	Razvoj zdravstvene i socijalne skrbi na cijelom području						■	■										
Okrenuti budućnosti	Demografska revitalizacija područja							■										
	Gospodarstvo novog doba	■	■														■	
	Pametna poljoprivreda												■					
	Ulaganje u digitalnu infrastrukturu														■			
	Energetska tranzicija kao temelj održivog razvoja											■	■					■
Okrenuti vlastitim potencijalima	Iskorištavanje društvenih, gospodarskih i turističkih potencijala Dunava																	
	Revitalizacija kulturne baštine kao elementa turističke ponude		■															
	Ulaganje u ljudske resurse kao ključni potencijal područja			■	■													
	Očuvanje prirodnih resursa											■						

Usklađenost SRUP-a s Planom razvoja Vukovarsko-srijemske županije za razdoblje 2021. - 2027. godine prikazana u tabličnom prikazu iznad ukazuje na međusobnu komplementarnost akata, odnosno sličnosti u odabranim razvojnim smjerovima u oba dokumenta.

Prvi prioritet javnih politika SRUP-a, **Okrenuti ravnomjernom razvoju**, usklađen je sa sljedećim posebnim ciljevima Plana razvoja:

- 3.1. Unaprjeđenje sustava sporta i promocija aktivnog življenja;
- 3.2. Jačanje zdravstvene i socijalne skrbi i promicanje zdravog načina života;
- 3.3. Jačanje socijalne solidarnosti i odgovornosti;
- 8.1. Poboljšanje prometne povezanosti, povezane i ostale infrastrukture;
- 10.1. Unaprjeđenje kvalitete života na ruralnom području.

U okviru navedenih ciljeva predviđene su mjere i aktivnosti koje doprinose uravnoteženoj razvijenosti područja, a koja podrazumijeva ravnomjerni razvoj i ulaganja kako u društvenu infrastrukturu i sadržaje, tako i komunalnu i prometnu infrastrukturu. Realizacija ciljeva SRUP-a u okviru ovog prioriteta javnih politika doprinijet će se tako i ostvarenju ciljeva Plana razvoja Vukovarsko-srijemske županije za razdoblje 2021.-2027.

Drugi prioritet javnih politika SRUP-a, **Okrenuti budućnosti**, usklađen je sa sljedećim posebnim ciljevima Plana razvoja:

- 4.1. Stvaranje uvjeta za demografsku revitalizaciju;
- 1.1. Jačanje konkurentnog, održivog i resursno učinkovitog gospodarstva temeljenog na znanju i tehnologiji;
- 1.2. Razvoj i unaprjeđenje održivog turizma i kulture;
- 7.1. Povećanje konkurentnosti, otpornosti i održivosti poljoprivrede i prehrambeno - prerađivačkog sektora;
- 9.1. Integracija digitalne tehnologije u društvo i gospodarstvo;
- 6.1. Unaprjeđenje energetske učinkovitosti, neovisnosti i poticanje tranzicije prema obnovljivim izvorima energije i čistoj energiji;
- 6.2. Unaprjeđenje sustava zaštite okoliša, održivog upravljanja prirodnim resursima i poticanje integracije zelene infrastrukture;
- 11.2. Poboljšanje sustava održivog upravljanja razvojem i ulaganja u razvoj pametnih gradova i sela.

Navedenim posebnim ciljevima županijskog Plana razvoja predviđene su mjere i aktivnosti koje doprinose demografskoj revitalizaciji te društveno-gospodarskom razvoju u širem smislu - od povećanja konkurentnosti gospodarstva do ulaganja u zelene i digitalne tehnologije, kao ključnih odrednica održivog razvoja. Svemu navedenom doprinijet će se ostvarenjem posebnih ciljeva definiranih u okviru drugog prioriteta javnih politika SRUP-a.

Treći prioritet javnih politika SRUP-a, **Okrenuti vlastitim potencijalima**, usklađen je sa sljedećim posebnim ciljevima Plana razvoja:

- 2.1. Stvaranje uvjeta za razvoj stabilnog tržišta rada;
- 2.2. Unaprjeđenje sustava odgoja i obrazovanja;
- 1.2. Razvoj i unaprjeđenje održivog turizma i kulture;

- 6.2. Unaprjeđenje sustava zaštite okoliša, održivog upravljanja prirodnim resursima i poticanje integracije zelene infrastrukture;

Navedeni ciljevi obuhvaćaju ulaganja u više razvojnih potencijala područja - prvenstveno ljudske resurse kroz ulaganja u odgoj i obrazovanje, te kulturne i prirodne resurse čije vrijednosti nisu valorizirane, a što je sve komplementarno ciljevima SRUP-a koji su definirani u okviru ovog prioriteta javnih politika.

7.3. EU strateški dokumenti

Osim usklađenosti sa nacionalnim strateškim dokumentima hijerarhijski višeg ranga, Strategija razvoja Urbanog područja Vukovar doprinosi relevantnim strateškim aktima na razini Europske unije - Europskom zelenom planu, EU Teritorijalnoj agendi 2030, Urbanoj agendi te Novoj Povelji iz Leipziga.

1. **Europski zeleni plan** strateški je plan Europske komisije za postizanje klimatske neutralnosti Europske unije do 2050. godine koji predviđa mjera za unaprjeđenje učinkovitosti resursa i tranzicije ka čistom i kružnom gospodarstvom, s ciljem zaustavljanja klimatskih promjena, obnove bioraznolikosti i smanjenja onečišćenja. Usklađenost SRUP-a Vukovar s Europskim zelenim planom ogleda se prvenstveno u njegovim posebnim ciljevima 2.2. *Gospodarstvo novog doba*, 2.3. *Pametna poljoprivreda* te 2.5. *Energetska tranzicija kao temelj održivog razvoja*. Ovim ciljevima promicat će se tranzicija prema gospodarskim djelatnostima koje implementacijom suvremenih digitalnih i visokotehnoloških rješenja postaju efikasnije i stvaraju veću dodanu vrijednost, kao i okretanje k obnovljivim izvorima energije koji su jedan od temelja održivog razvoja.
2. **EU Teritorijalna agenda 2030.** strateški je dokument čiji je cilj jačanje teritorijalne kohezije, odnosno osiguravanje uravnoteženog razvoja Unije. Teritorijalna agenda na isti način kao i SRUP prepoznaje izazove koji proizlaze iz nejednake razvijenosti područja - razlike u kvaliteti života, dostupnosti javnih usluga, dinamike tržište rada i gospodarskog razvoja itd. Prioriteti EU Teritorijalne agende 2030 - PRAVEDNA EUROPA koja nudi perspektivu svim mjestima i ljudima i ZELENA EUROPA koja štiti zajedničke resurse i oblikuje društvenu koheziju, usklađeni su u cijelosti s prioritetima SRUP-a Vukovar: 1. *Okrenuti ravnomjernom razvoju*, 2. *Okrenuti budućnosti*, 3. *Okrenuti vlastitim potencijalima* te horizontalnom prioritetu *Integrirani razvoj utemeljen na suradnji*.
3. **Urbana agenda** adresira 12 ključnih urbanih izazova, a doprinos SRUP-a izravno se očituje u nekoliko prepoznatih izazova - održivom korištenju resursa, razvoju kružne ekonomije, energetske tranziciji, klimatskoj prilagodbi, digitalnoj tranziciji i urbanoj mobilnosti. Posebni ciljevi SRUP-a 1.2. *Razvoj prometne infrastrukture i utilizacija geoprometnog položaja*, 2.2. *Gospodarstvo novog doba*, 2.3. *Pametna poljoprivreda*, 2.4. *Ulaganje u digitalnu infrastrukturu*, 2.5. *Energetska tranzicija kao temelj održivog razvoja* te 3.4. *Očuvanje prirodnih resursa* doprinijet će adresiranju navedenih izazova Urbane agende na razini urbanog područja, a posljedično i šire.

4. ***Nova Povelja iz Leipziga*** strateški je dokument koji usmjerava razvoj europskih urbanih područja i promicanje integriranog, održivog i urbanog razvoja. Strategija razvoja Urbanog područja Vukovar u potpunosti je usklađena s Novom Poveljom iz Leipziga s obzirom da oba dokumenta uzimaju u obzir suvremene okolnosti i izazove - klimatske promjene, demografske izazove i gospodarske promjene pri čemu je istaknuta snaga gradova i širenje njihovog utjecaja na bližu okolicu kao integrativni moment i prioritet implementacije održivih rješenja u urbani razvoj.

8. Opis prioriteta javne politike u srednjoročnom razdoblju

Utvrđeni prioriteti javnih politika hijerarhijski su najviši elementi strateškog okvira, a ostvaruju se ispunjenjem posebnih ciljeva. Opis prioriteta javnih politika u srednjoročnom razdoblju usklađen je sa zaključcima analize srednjoročnih razvojnih potreba i razvojnih potencijala iz kojih i proizlazi osnovni okvir razvoja. Utvrđena su tri ključna prioriteta javnih politika i jedan horizontalni prioritet koji je prvenstveno vezan uz formalizaciju partnerstva i suradnje u kontekstu pristupa razvoju koji se temelji na teritoriju, zajedničkoj viziji razvoja i prioritetima koje dijeli cijelo područje. S obzirom da takav pristup zahtjeva participaciju širokog kruga dionika, kontinuiranu suradnju kao mehanizam za prepoznavanje lokalnih potencijala i usklađenost svih sastavnica UP-a, utvrđen je poseban horizontalni prioritet koji nije sadržan u okviru provedbenih akata, nego je njegova uloga usmjeravanje i poticanje kontinuirane suradnje.

U nastavku slijedi opis prioriteta javnih politika s popisom posebnih ciljeva:

Prioritet 1: Okrenuti ravnomjernom razvoju

Primarni prioritet javnih politika Urbanog područja Vukovar je **ravnomjerni** razvoj. Po uzoru na osnovna načela kohezijske politike i regionalnog razvoja, cilj je osigurati **ravnomjerman** razvoj cijelog Urbanog područja - Grada Vukovara, kao središta, i preostalih 5 općina, odnosno ruralnog prstena. Na taj način, **ravnomjernim** razvojem Urbanog područja Vukovar cilj je uravnotežiti razvijenost Urbanog područja, osigurati jednaku kvalitetu života i jednake mogućnosti na cijelom području i smanjenjem razlika u razvijenosti stvoriti veći stupanj gospodarske i socijalne kohezije. Ukupan skladni razvoj obuhvaća u jednakoj mjeri društvenu infrastrukturu i sadržaje, ali i komunalnu i prometnu infrastrukturu.

Ovaj prioritet javnih politika bit će ostvaren kroz sljedeće posebne ciljeve:

- **Posebni cilj 1.1.** Ravnomjerman razvoj društvene infrastrukture
- **Posebni cilj 1.2.** Razvoj prometne infrastrukture i utilizacija geoprometnog položaja
- **Posebni cilj 1.3.** Ravnomjerna opremljenost komunalnom infrastrukturom
- **Posebni cilj 1.4.** Razvoj zdravstvene infrastrukture i socijalne skrbi na cijelom području i briga o ranjivim skupinama

Prvi cilj ovog prioriteta obuhvaća **ravnomjerman** razvoj društvene infrastrukture - kulturne infrastrukture i sadržaja, sportskih objekata i aktivnosti i ostale društvene infrastrukture poput društvenih domova te s tim povezanog angažmana u lokalnoj zajednici kroz organizacije civilnog društva. Potreba za ulaganjem u društvenu infrastrukturu, osobito u općinama izvan Grada središta proizlazi iz disperzirane strukture naseljenosti koja pretpostavlja slabu funkcionalnu opremljenost društvenim i javnim sadržajima u općinama, odnosno koncentraciju istih u Gradu Vukovaru.

Nepovoljna demografska situacija i izraženi trend starenja stanovništva prioritetnim postavljaju brigu o starijim i nemoćnim, odnosno općenito razvoj zdravstvene i socijalne skrbi na cijelom području i briga o ranjivim skupinama. Svrha posebnog cilja 1.4. je prije svega osigurati **ravnomjernu** dostupnost primarne zdravstvene zaštite na cijelom području te popuniti mrežu socijalnih usluga i osigurati kontinuitet u njihovom pružanju.

Nadalje, posebnim ciljem 1.2. obuhvaćen je **ravnomjeran** razvoj prometne infrastrukture i utilizacija geoprometnog položaja - kroz unaprjeđenje prometne infrastrukture koja povezuje jedinice lokalne samouprave u Urbanom području, ali i prometnu povezanost Urbanog područja s ostatkom Republike Hrvatske i inozemstvom. Uspostava adekvatnog sustava prijevoza prilagođenog potrebama građana ključna je zbog intenzivne dinamike prometa u Urbanom području. Pritom, prioritet predstavlja ulaganje u održive modalitete prijevoza - učinkovit i prilagođen javni prijevoz, te biciklističku i pješačku infrastrukturu. Iz perspektive iskorištavanja povoljnog geoprometnog položaja Grada Vukovara i ostalih JLS imperativ je daljnje iskorištavanje potencijala rijeke Dunav jačanjem kapaciteta Luke Dunav.

Završno, prioritet **ravnomjernog** razvoja Urbanog položaja proizlazi iz nejednake razvijenosti komunalne infrastrukture Grada središta u odnosu na ruralno područje. S obzirom da razvijenost ruralnog prstena oslikava razvijenost središta, važno je stanovništvu općina u okolici Grada Vukovara osigurati adekvatnu i dostatnu infrastrukturu vodoopskrbe i odvodnje, efikasan sustav gospodarenja otpadom i ekološki prihvatljivu energetska infrastrukturu i tako osigurati **ravnomjernu** opremljenost komunalnom infrastrukturom.

Prioritet 2: Okrenuti budućnosti

Strateško planiranje razvoja Urbanog područja i identifikacija razvojnih aktivnosti i projekata pokazuje kako je Urbano područje Vukovar okrenuto **budućnosti** koja počiva na ljudskim resursima, inovativnom gospodarstvu modernog doba te zelenim i digitalnim tehnologijama.

Ovaj prioritet javnih politika bit će ostvaren kroz sljedeće posebne ciljeve:

- **Posebni cilj 2.1.** Demografska revitalizacija područja
- **Posebni cilj 2.2.** Gospodarstvo novog doba
- **Posebni cilj 2.3.** Pametna poljoprivreda
- **Posebni cilj 2.4.** Ulaganje u digitalnu infrastrukturu
- **Posebni cilj 2.5.** Energetska tranzicija kao temelj održivog razvoja

Demografska revitalizacija područja pretpostavka je cjelokupnog **budućeg** razvoja i stoga pozicionirana kao prvi poseban cilj. Zaustavljanju negativnih emigracijskih trendova kojima je izložen Grad Vukovar, a koji je još izraženiji u okolnim općinama, doprinijet će se razvojem društvenih i gospodarskih sadržaja koji sinergijski doprinose većoj kvaliteti života, dok je povećanju

prirodnog kretanja stanovništva potrebno pristupiti cjelovitim setom demografskih mjera i usluga podrške obiteljskom životu.

Budući razvoj područja utemeljen je na gospodarstvu novog doba koje prije svega podrazumijeva već razvijene gospodarske djelatnosti koje implementacijom suvremenih digitalnih i visokotehnoloških rješenja postaju efikasnije i stvaraju veću dodanu vrijednost. Povećanje produktivnosti poljoprivredne proizvodnje kroz tehnološku modernizaciju, uvođenje digitalnih tehnologija u primarnu proizvodnju, ali i jačanje kapaciteta prerade sve su aktivnosti razvoja pametne poljoprivrede na kojoj najviše počiva **budući** razvoj ruralnih, poljoprivrednih područja. Na koncu, povećanju konkurentnosti gospodarstva novog doba Urbanog područja Vukovar doprinjet će i iskorištavanje propulzivne snage određenih sektora - poput ICT-a. Intencija posebnog cilja 2.2. je stvoriti preduvjete za diverzificirano gospodarstvo, odnosno promicati heterogenu strukturu gospodarstva na razini Urbanog područja s ciljem osiguravanja veće stabilnosti i otpornosti na vanjske utjecaje.

Završno, ključne aktivnosti područja koje je okrenuto **budućnosti** nužno podrazumijevaju ulaganje u digitalnu infrastrukturu i energetska tranziciju. Praćenje europskih i globalnih standarda u razvoju digitalne infrastrukture, osobito u post-pandemijskom razdoblju koje je donijelo ubranu digitalizaciju društva i gospodarstva, nužna je pretpostavka suvremenog gospodarskog razvoja, dok je okretanje ka čistoj energiji, obnovljivim izvorima energije i energetske učinkovitosti ključan preduvjet održivog razvoja.

Prioritet 3: Okrenuti vlastitim potencijalima

Trećim prioritetom javnih politika naglasak je stavljen na neiskorištene razvojne **potencijale** područja koji bi mogli predstavljati osovinu budućeg socio-ekonomskog razvoja područja. Ključne snage područja, čiji **potencijali** nisu u cijelosti iskorišteni, počivaju u lokalnom stanovništvu i multikulturalnoj demografskoj strukturi kao ključnom čimbeniku razvoja, bogatim i jedinstvenim kulturnim resursima te očuvanoj prirodnoj baštini i rijeci Dunav.

Ovaj prioritet javnih politika bit će ostvaren kroz sljedeće posebne ciljeve:

- **Posebni cilj 3.1.** Iskorištavanje društvenih, gospodarskih i turističkih potencijala Dunava
- **Posebni cilj 3.2.** Revitalizacija kulturne baština kao elementa turističke ponude
- **Posebni cilj 3.3.** Ulaganje u ljudske resurse kao ključni potencijal područja
- **Posebni cilj 3.4.** Očuvanje prirodnih resursa

Pretpostavka valorizacije ljudskih **potencijala** je ulaganje u ljudske resurse kroz povećanje kvalitete obrazovanja. Počevši od predškolskog odgoja i obrazovanja, cilj je ulaganjem u izgradnju novih i povećanje kapaciteta postojećih vrtića povećati obuhvat djece predškolskim odgojem, što istovremeno doprinosi osiguravanju adekvatne podrške mladim obiteljima kod usklađivanja poslovnih i obiteljskih obaveza. Na tom tragu, stvaranjem preduvjeta za provedbu jednosmjenske nastave u osnovnim školama, osim veće kvalitete nastave, otvorit će se prostor za intenziviranjem

sportskih, kulturnih i ostalih izvannastavnih aktivnosti osnovnoškolaca što je ključno i zbog bolje organizacije slobodnog vremena djece, i zbog podizanja kvalitete života općenito. Ciljevi srednjoškolskog i visokog obrazovanja vezani su uz bolje usklađivanje obrazovnih programa s potrebama tržišta rada te uvođenje alternativnih programa i suvremenih tehnologija u provedbu nastavnih programa. Na koncu, s obzirom da ulaganje u ljudski kapital predstavlja kontinuiranu aktivnost, cilj je poticati cjeloživotno učenje, usavršavanje i prekvalifikaciju i tako osnažiti i učiniti stanovništvo konkurentnijim na tržištu rada.

Drugi, nedovoljno valoriziran, **potencijal** područja predstavljaju kulturni resursi koji su, izuzev Vučedolske kulture, široj javnosti manje poznati. Revitalizacijom kulturne baštine kao elemenata turističke ponude, što je sadržano u posebnom cilju 3.2., značajno će se obogatiti turistička ponuda kulturnog turizma i odmaknuti od memorijalnog turizma kao jedinog turističkog proizvoda koje Urbano područje Vukovar nudi.

Isto tako, bogati prirodni resursi i prirodna baština predstavljaju razvojni **potencijal** područja. Daljnje očuvanje prirodnih resursa navedeno u posebnom cilju 3.4. imperativ je u pogledu njihove održivosti, očuvanja bioraznolikosti i zaštite okoliša općenito. Valorizacija prirodnih resursa, osobito izvan Grada Vukovara, prilagođenim razvojem sadržaja može Urbano područje pozicionirati kao destinaciju aktivnog, te lovnog i ribolovnog turizma i tako doprinijeti povećanju gospodarskih aktivnosti u ruralnim područjima.

Završno, iako čini dio prirodnih resursa UP-a čije je očuvanje gore spomenuto, iskorištavanje društvenih, gospodarskih i turističkih **potencijala** Dunava prepoznato je kao iznimno važno za budući razvoj UP-a te je stoga izdvojeno u poseban cilj 3.1. Trenutna nerazvijenost sadržaja na Dunavu ograničava potencijal rijeke kao mjesta okupljanja lokalnog stanovništva i gostiju zbog čega su planirane aktivnosti stvaranja gospodarskih, turističkih i društveno-kulturnih sadržaja uz rijeku.

Horizontalni prioritet - Integrirani razvoj utemeljen na suradnji

Uspostava Urbanog područja Vukovar i zajedničko planiranje razvoja formaliziralo je funkcionalnu povezanost Grada Vukovara i okolnih općina, koji zbog izrazite povezanosti predstavljaju svojevrsan urbani sistem. Zajednički razvojni problemi i društveni izazovi koje 5 općina dijeli s Gradom Vukovarom kao središtem Urbanog područja definiraju i zajedničku viziju napretka, iz koje proizlazi horizontalni prioritet javnih politika - **integrirani** razvoj utemeljen na **suradnji**. Potreba za osmišljavanjem ovakvog horizontalnog prioriteta dodatno je naglašena činjenicom da se se provedbom Strategije razvoja Urbanog područja primjenjuje pristup razvoju temeljen na teritoriju, odnosno pristup u kojem se ističu vlastiti razvojni potencijali područja i istovremeno uvažava razlika između urbane sredine i ruralnih područja.

Horizontalnim prioritetom javnih politika nisu predviđene specifični razvojni projekti u investicijskom smislu, već uspostava kontinuirane **suradnje** ključnih dionika iz svih sektora i koordinacija razvojnih aktivnosti kako bi se ostvario maksimalni učinak, prvenstveno

kontinuiranom **suradnjom** Partnerskog i Koordinacijskog vijeća. Održavanjem redovitih partnerskih konzultacija osigurava se prije svega sektorska suradnja partnera iz:

- svih JLS koje čine Urbano područje,
- županije i regionalnog koordinatora;
- javnih tijela značajnih za razvoj Urbanog područja;
- ustanova u obrazovanju i pružatelja obrazovnih usluga;
- gospodarskih i socijalnih partnera;
- i dionika civilnog društva.

Teritorijalna i tematska zastupljenost svih ključnih dionika u Partnerskom vijeću doprinosi koordinaciji aktivnosti, optimizaciji njihove provedbe te time i maksimizaciji učinaka na cijelom Urbanom području. Kvaliteta partnerske suradnje može se dodatno unaprijediti i održavanjem neformalnih koordinacijskih sastanaka dionika sukladno tematskom području djelovanja - odgoj i obrazovanje, gospodarstvo, komunalna infrastruktura itd. koji su operativnije prirode i vezani uz specifičnu problematiku, odnosno izazove određenog sektora.

Završno, valja istaknuti da, uz sastanke Partnerskog vijeća, i suradnja Koordinacijskog vijeća s ciljem ostvarenja zajedničke vizije napretka područja doprinosi integriranom razvoju - kako suradnji u planiranju aktivnosti i samim time učinkovitijoj provedbi istih, tako i ostvarenju šireg dosega razvojnih programa, aktivnosti i projekata koji kroz svoj pozitivan utjecaj osiguravaju veću gospodarsku i socijalnu koheziju Urbanog područja.

9. Popis posebnih ciljeva i ključnih pokazatelja ishoda

Strategijom razvoja Urbanog područja Vukovar utvrđena su tri prioriteta javnih politika s ukupno 13 pripadajućih posebnih ciljeva. Popis posebnih ciljeva s ključnim pokazateljima ishoda prikazan je u tablici niže. S obzirom da je u okviru ovog poglavlja naglasak stavljen na pokazatelje ishoda SRUP-a i njihov doprinos ispunjenju strateških ciljeva hijerarhijski nadređenih akata strateškog planiranja, u tablici niže prikazan je doprinos strateškim ciljevima Nacionalne razvojne strategije do 2030. kao krovnog strateškog akta na nacionalnoj razini i posebnim ciljevima Plana razvoja Vukovarsko-srijemske županije za razdoblje 2021.-2027.

Sadržaj tablice usklađen je sa Smjernicama, te redom prikazuje:

- strateški cilj NRS-a 2030.
- pokazatelj učinka strateškog cilja NRS-a
- Posebni cilj Plana razvoja Vukovarsko-srijemske županije za razdoblje 2021.-2027.
- Pokazatelj ishoda posebnog cilja Plana razvoja;
- **poseban cilj SRUP-a koji izravno doprinosi provedbi gore navedenih ciljeva NRS-a i Plana razvoja**
- **pokazatelj ishoda posebnog cilja SRUP-a.**

Strateški cilj NRS-a		
1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo		
Pokazatelj učinka	Početa vrijednost	Ciljana vrijednost 2030.
BDP po stanovniku prema paritetu kupovne moći, u % prosjeka EU	65% (2019.)	75%
Vrijednost izvoza roba i usluga, u % BDP-a	52,30% (2019.)	70%
Posebni cilj Plana razvoja VSŽ		
1.1. Jačanje konkurentnog, održivog i resursno učinkovitog gospodarstva temeljenog na znanju i tehnologiji		
1.2. Razvoj i unaprjeđenje održivog turizma i kulture		
Pokazatelj ishoda	Početa vrijednost	Ciljana vrijednost 2027.
Bruto investicije (u % BDP-a) (OI.02.1.05)	8,89% (2019.)	>10%
Bruto investicije u intelektualnu imovinu (OI.02.4.27)	219.311.255,64 EUR (2019.)	241.242.381,20 EUR

Broj turističkih objekata, spavaonica i kreveta (OI.02.8.04)	2.222 (2019.)	2.555
Noćenja u turističkim smještajnim objektima (OI.02.8.17)	134.308 (2019.)	154.454
Prosječni boravak turista (u danima) (OI.02.8.24)	1,66 (2019.)	1,9

Posebni cilj SRUP-a

2.2. Gospodarstvo novog doba

3.2. Revitalizacija kulturne baštine kao elementa turističke ponude

3.1. Iskorištavanje društvenih, gospodarskih i turističkih potencijala Dunava

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost 2027.
Udio zaposlenih u mikro, malim i srednjim poduzećima u ukupnom broju zaposlenih (OI.02.1.31)	82% (2021.)	82%
Prosječan boravak turista (u danima) (OI.02.8.24)	1,98 dana (2021.)	2,3 dana
Noćenja u turističkim smještajnim objektima (OI.02.8.17)	19.813 (2021.)	68.000

Strateški cilj NRS-a

2. Obrazovani i zaposleni ljudi

Pokazatelj učinka	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost 2030.
Obuhvat djece od 4 godine do početka obveznog obrazovanja (predškolski odgoj)	83% (2019.)	> 97%
Stopa zaposlenosti (dobna skupina 20 - 64 godine)	66,70% (2019.)	75%

Posebni cilj Plana razvoja VSŽ

2.1. Stvaranje uvjeta za razvoj stabilnog tržišta rada

2.2. Unaprjeđenje sustava odgoja i obrazovanja

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost 2027.
Broj zaposlenih na 1000 stanovnika (OI.02.13.28)	231 (2020.)	242
Udio učenika korisnika centara kompetencija, u ukupnom broju učenika (OI.02.2.59)	0%	>5%
Posebni cilj SRUP-a		
3.3. Ulaganje u ljudske resurse kao ključni potencijal područja		
Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost 2027.
Rashodi za odgojno-obrazovni sustav JLP(R)S, po stanovniku (OI.02.2.58)	33,05 EUR (2021.)	36,36 EUR
Broj dječjih vrtića i drugih pravnih osoba koje ostvaruju program predškolskog odgoja (OI.02.2.61)	20 (2021.)	20
Strateški cilj NRS-a		
5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život		
Pokazatelj učinka	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost 2030.
Očekivani broj godina zdravog života	58,5 godina - žene 56,5 godina - muškarci (2018.)	> 64 godine žene > 64 godine muškarci
Osobe u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti	23,30% (2019.)	< 15%
Posebni cilj Plana razvoja VSŽ		
3.1. Unaprjeđenje sustava sporta i promocija aktivnog življenja		
3.2. Jačanje zdravstvene i socijalne skrbi i promicanje zdravog načina života		
3.3. Jačanje socijalne solidarnosti i odgovornosti		
Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost 2027.
Rashodi za sport JLP(R)S, po stanovniku (OI.02.05.48)	3,39 EUR (2020.)	3,73 EUR

Površina izgrađenih građevinskih područja sportsko-rekreativne namjene (OI.02.05.50)	383,86 ha	> 400 ha
Rashodi za zdravstvo JLP(R)S, po stanovniku (OI.02.05.51)	372,19 EUR (2020.)	390,80 EUR
Rashodi za socijalnu zaštitu JLP(R)S, po stanovniku (OI.02.3.63)	23,27 EUR (2020.)	25,59 EUR
Broj zaposlenih u području "Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi" (prema NKD-u 2007) OI.02.05.56	3.266 (2020.)	> 3.300
Broj aktivnih udruga na području županije (OI.02.13.29)	1.341 (2021.)	1.360
Broj aktivnih zaklada na području županije (OI.02.13.31)	4 (2021.)	7

Posebni cilj SRUP-a

1.1. Ravnomjeran razvoj društvene infrastrukture

1.4. Razvoj zdravstvene infrastrukture i socijalne skrbi na cijelom području i briga o ranjivim skupinama

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost 2027.
Broj udruga civilnog društva na 10.000 stanovnika (OI.02.13.30)	120 (2022.)	125
Rashodi za socijalnu zaštitu JLP(R)S, po stanovniku (OI.02.3.63)	79,37 EUR (2021.)	82,69 EUR

Strateški cilj NRS-a

6. Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji

Pokazatelj učinka	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost 2030.
Stopa totalnog fertiliteta	1,47 djece (2018.)	1,8 djece

Posebni cilj Plana razvoja VSŽ

4.1. Stvaranje uvjeta za demografsku revitalizaciju

Pokazatelj ishoda	Početa vrijednost	Ciljana vrijednost 2027.
Postotak stanovništva od 0 do 14 godina u ukupnom stanovništvu (OI.02.3.02)	14,57% (2020.)	>15%
Migracijski saldo županije (OI.02.3.67)	-1.324 (2020.)	0
Vitalni indeks (OI.02.3.66)	50,1 (2020.)	60
Posebni cilj SRUP-a		
2.1. Demografska revitalizacija područja		
Pokazatelj ishoda	Početa vrijednost	Ciljana vrijednost 2027.
Postotak stanovništva od 0 do 14 godina u ukupnom stanovništvu (OI.02.3.04)	13,99% (2011.)	14%
Broj kućanstava i stambenih jedinica (OI.02.13.21)	13.620/19.447 (2021.)	13.570/19.472
Strateški cilj NRS-a		
8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost		
Pokazatelj učinka	Početa vrijednost	Ciljana vrijednost 2030.
Stopa recikliranja komunalnog otpada	25,30% (2018.)	55%
Udio obnovljivih izvora energije u bruto ukupnoj potrošnji energije	28,02% (2018.)	36,40%
Posebni cilj Plana razvoja VSŽ		
6.1. Unaprjeđenje energetske učinkovitosti, neovisnosti i poticanje tranzicije prema obnovljivim izvorima energije i čistoj energiji		
6.2. Unaprjeđenje sustava zaštite okoliša, održivog upravljanja prirodnim resursima i poticanje integracije zelene infrastrukture		
Pokazatelj ishoda	Početa vrijednost	Ciljana vrijednost 2027.
Udio obnovljive energije u bruto finalnoj potrošnji energije po	28,47%	>30%

sektorima (OI.02.6.40)		
Rashodi za zaštitu okoliša na području županije, po stanovniku (OI.02.6.62)	0,90 EUR (2020.)	0,99EUR
Sakupljena količina odvojenog komunalnog otpada u sklopu javne usluge (OI.02.6.64)	34.134 t (2019.)	40.000 t

Posebni cilj SRUP-a

1.3. Ravnomjerna opremljenost komunalnom infrastrukturom

2.5. Energetska tranzicija kao temelj održivog razvoja

3.4. Očuvanje prirodnih resursa

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost 2027.
Sakupljena količina odvojenog komunalnog otpada u sklopu javne usluge (OI.02.6.64)	811 tona (2021.)	1.800 tona
Stanovništvo obuhvaćeno Sporazumom gradonačelnika za potpisnike za klimu i energiju (OI.02.6.50)	23.175	23.175
Rashodi za zaštitu okoliša na području županije, po stanovniku (OI.02.6.62)	0,90 EUR (2020.)	0,97 EUR

Strateški cilj NRS-a

9. Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva

Pokazatelj učinka	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost 2030.
Produktivnost rada u poljoprivredi	6.107 eura/GJR* (2019.)	10.000,00 eura/GJR*

Posebni cilj Plana razvoja VSŽ

7.1. Povećanje konkurentnosti, otpornosti i održivosti poljoprivrede i prehrambeno-prerađivačkog sektora

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost 2027.
Područje pod ekološkom poljoprivredom (OI.02.12.10)	4.416 ha	>8.000 ha
Posebni cilj SRUP-a		
2.3. Pametna poljoprivreda		
Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost 2027.
Subjekti upisani u Upisnik poljoprivrednih proizvođača (OI.02.12.77)	1.727 (2021.)	1.742
Strateški cilj NRS-a		
10. Održiva mobilnost		
Pokazatelj učinka	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost 2030.
Indeks globalne konkurentnosti (GCI) komponenta "Infrastruktura"	32. mjesto (2019.)	< 28. mjesta
Posebni cilj Plana razvoja VSŽ		
8.1. Poboljšanje prometne povezanosti, povezane i ostale infrastrukture		
Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost 2027.
Broj javno dostupnih punionica za vozila na električni pogon (OI.02.11.44)	5 (2021.)	30
Broj prometnih nesreća, PU Vukovarsko-srijemske županije (OI.02.11.43)	1.019 (2020.)	<1.000
Posebni cilj SRUP-a		
1.2. Razvoj prometne infrastrukture i utilizacija geoprometnog položaja		
Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost 2027.
Broj javno dostupnih punionica za vozila na električni pogon	1	3

(OI.02.11.44)		
Strateški cilj NRS-a		
11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva		
Pokazatelj učinka	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost 2030.
DESI indeks gospodarske i društvene digitalizacije	47,60 (20. mjesto u EU-u) (2020.)	Dostići prosjek EU-a
Posebni cilj Plana razvoja VSŽ		
9.1. Integracija digitalne tehnologije u društvo i gospodarstvo		
Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost 2027.
Broj korisnika e-usluga za poduzetnike (OI.02.7.37)	0 (2020.)	100
Kućanstva sa širokopojasnim pristupom (OI.02.7.05)	31.696 (2020.)	34.450
Posebni cilj SRUP-a		
2.4. Ulaganje u digitalnu infrastrukturu		
Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost 2027.
Kućanstva sa širokopojasnim pristupom (OI.02.7.05)	42,77% (2022.)	92,77%

10. Terminski plan provedbe projekata od strateškog značaja

Posebni cilj 3.2. Revitalizacija kulturne baštine kao elementa turističke ponude

Projekt od strateškog značaja 1. Grand Hotel - Radnički dom

Nositelj projekta	Grad Vukovar
Kratki opis projekta	Projektom je planirano rekonstrukcija unutrašnjosti objekta Grand Hotela - Radničkog doma. Na objektu koji je ujedno zaštićeno kulturno dobro izvršena je cjelovita obnova vanjskog dijela, te je za revitalizaciju istog potrebno izvršiti rekonstrukciju unutarnjeg dijela te nabaviti opremu. Cilj projekta je valorizacija i revitalizacija objekta te njegova prenamjena za društveno-kulturne sadržaje, odnosno gradsku upravu - gradsku vijećnicu, Ured gradonačelnika i dio gradske uprave, gradsku kavanu, kino dvoranu te urede za ostale društvene namjene.
Spremnost projekta	Izrađena projektno-tehnička dokumentacija
Planirano trajanje projekta	36 mjeseci
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	8.100.000,00 EUR
Planirani izvori financiranja	Lokalni proračun, ITU mehanizam

Posebni cilj 1.2. Razvoj prometne infrastrukture i utilizacija geoprometnog položaja

Projekt od strateškog značaja 2. Biciklističke staze Bršadin - Vukovar i Trpinja - Vukovar

Nositelj projekta	Općina Trpinja
Kratki opis projekta	Projektom je planirana izgradnja biciklističkih staza na dionicama Bršadin-Vukovar i Trpinja-Vukovar, duljine oko 4,3 km. Biciklističke staze izgradit će se na trasama postojećih državnih cesta D-55 (Bršadin-Vukovar) i D-2 (Trpinja-Vukovar). Projekt će značajno doprinijeti povezanosti i mobilnosti stanovnika, povećati razinu sigurnosti sudionika u prometu te doprinijeti zaštiti okoliša kroz omogućavanje ekološki prihvatljivog modela prometovanja.
Spremnost projekta	Projektno-tehnička dokumentacija je djelomično izrađena.
Planirano trajanje projekta	12 mjeseci
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	1.526.312,29 EUR

Planirani izvori financiranja	Lokalni proračun, ITU mehanizam
-------------------------------	---------------------------------

Posebni cilj 1.2. Razvoj prometne infrastrukture i utilizacija geoprometnog položaja

Projekt od strateškog značaja 3. Gradski prijevoz

Nositelj projekta	Grad Vukovar
Kratki opis projekta	Projektom je planirano unaprjeđenje gradskog prijevoza u Gradu Vukovaru s ciljem uspostave održive, multimodalne gradske mobilnosti, a predviđena je nabava autobusa te ulaganje u digitalizaciju sustava gradskog prijevoza. Izradom mobilne aplikacije, uvođenjem digitalnih info ekrana na autobusnim stajalištima te centra za upravljanje istim kao i GPS sustava u autobusima uspostaviti će se inteligentni sustav javnog gradskog prijevoza za putnike.
Spremnost projekta	Projektna ideja
Planirano trajanje projekta	24 mjeseca
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	5.840.000,00 EUR
Planirani izvori financiranja	Lokalni proračun, ITU mehanizam

Posebni cilj 1.1. Ravnomjeran razvoj društvene infrastrukture

Projekt od strateškog značaja 4. Zatvoreno tenisko igralište

Nositelj projekta	Grad Vukovar
Kratki opis projekta	Projekt obuhvaća izgradnju zatvorenog teniskog igrališta u Gradu Vukovaru. Izgradnja zatvorenog teniskog igrališta značajno će doprinijeti razvoju sporta, stvoriti adekvatne uvjete za nesmetane sportske aktivnosti tijekom cijele godine, no osim doprinosa povećanju kvalitete života i zdravlja građana realizacija projekta značajna je i u pogledu razvoja aktivnog turizma.
Spremnost projekta	Projektna ideja
Planirano trajanje projekta	36 mjeseci
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	5.668.004,21 EUR
Planirani izvori financiranja	Lokalni proračun, ITU mehanizam

Posebni cilj 3.2. Revitalizacija kulturne baštine kao elementa turističke ponude

Projekt od strateškog značaja 5. Crveni magacin/Društveno-glazbeni centar

Nositelj projekta	Grad Vukovar
Kratki opis projekta	Projektom je planirana potpuna obnova Eltzovog crvenog žitnog magacina - zaštićenog kulturnog dobra, te prenamjena za potrebe Društveno-glazbenog centra. Cilj projekta je vrednovanje, očuvanje i obnova materijalne kulturne baštine - zaštićenog kulturnog dobra te revitalizacija istog u društvenu, odnosno kulturnu i obrazovnu namjenu.
Spremnost projekta	Projektno-tehnička dokumentacija je u izradi
Planirano trajanje projekta	24 mjeseca
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	6.000.000,00 EUR
Planirani izvori financiranja	Lokalni proračun, ITU mehanizam

11. Indikativni financijski plan

Strateški cilj (NRS 2030.)	SC 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo SC 2. Obrazovani i zaposleni ljudi SC 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život SC 6. Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji SC 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost SC 9. Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva SC 10. Održiva mobilnost SC 11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva								
Pokazatelj učinka	SC 1. BDP po stanovniku prema paritetu kupovne moći, u % prosjeka EU; Vrijednost izvoza roba i usluga, u % BDP-a SC 2. Obuhvat djece od 4 godine do početka obveznog obrazovanja (predškolski odgoj); Stopa zaposlenosti (dobna skupina 20 - 64 godine) SC 5. Očekivani broj godina zdravog života; Osobe u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti SC 6. Stopa totalnog fertiliteta SC 8. Stopa recikliranja komunalnog otpada; Udio obnovljivih izvora energije u bruto ukupnoj potrošnji energije SC 9. Produktivnost rada u poljoprivredi SC 10. Indeks globalne konkurentnosti (GCI) komponenta "Infrastruktura" SC 11. DESI indeks gospodarske i društvene digitalizacije								
Posebni ciljevi	Pokazatelji ishoda	Financijski plan 2021.	Financijski plan 2022.	Financijski plan 2023.	Financijski plan 2024.	Financijski plan 2025.	Financijski plan 2026.	Financijski plan 2027.	Ukupna alokacija po posebnom cilju
Posebni cilj 1.1.	Ol.02.13.30	0,00	984.735,86	2.283.827,65	8.995.093,32	7.301.578,97	3.783.642,75	152.641,36	23.501.519,91
Posebni cilj 1.2.	Ol.02.11.44	0,00	1.096.389,70	9.171.916,33	6.104.127,74	6.401.148,51	2.823.152,55	2.373.152,55	27.969.887,36
Posebni cilj 1.3.	Ol.02.6.64	0,00	165.914,52	1.960.907,25	2.717.566,47	1.699.092,13	73.002,39	73.002,39	6.689.485,14
Posebni cilj	Ol.02.3.63	0,00	0,00	1.300,00	1.300,00	1.300,00	0,00	0,00	3.900,00

1.4.									
Posebni cilj 2.1.	OI.02.3.04 OI.02.13.21	0,00	2.654,00	23.280,00	93.810,00	93.940,00	0,00	0,00	213.684,00
Posebni cilj 2.2.	OI.02.1.31	0,00	83.991,97	4.142.655,63	8.289.640,63	4.509.720,63	752.654,63	2.654,63	17.781.318,14
Posebni cilj 2.3.	OI.02.12.77	0,00	77.379,26	92.379,26	92.979,26	5.082.498,46	5.005.308,46	5.005.308,46	15.355.853,16
Posebni cilj 2.4.	OI.02.7.05	0,00	56.273,16	77.443,90	21.291,21	22.071,21	0,00	0,00	177.079,49
Posebni cilj 2.5.	OI.02.6.50	0,00	0,00	1.950.000,00	2.250.000,00	3.500.000,00	3.500.000,00	0,00	11.200.000,00
Posebni cilj 3.1.	OI.02.8.17	0,00	0,00	0,00	2.769.637,44	2.769.637,44	1.769.637,44	0,00	7.308.912,32
Posebni cilj 3.2.	OI.02.8.24	0,00	6.636,58	4.635.705,68	12.619.803,07	12.070.429,41	3.506.636,58	506.636,58	33.345.847,91
Posebni cilj 3.3.	OI.02.2.58 OI.02.2.61	0,00	6.630,00	589.450,52	6.448.333,32	5.998.333,32	5.833.333,32	0,00	18.876.080,48
Posebni cilj 3.4.	OI.02.6.62	0,00	0,00	2.361.293,06	2.593.333,06	3.293.333,06	1.000.000,00	0,00	9.247.959,18
Indikativna alokacija za provedbu SRUP-a po godinama		0,00	2.480.605,07	27.290.159,28	52.996.915,53	52.743.083,14	28.047.368,11	8.113.395,96	171.671.527,09
Planirani izvori	Državni proračun	0,00	974.324,74	16.386.925,58	15.133.932,02	15.131.218,86	8.329.925,24	1.740.996,36	57.697.322,79

financiranja	Fondovi EU/zajmovi/ pomoći/ostalo	0,00	1.506.280,33	10.903.233,70	37.862.983,51	37.611.864,28	19.717.442,87	6.372.399,61	113.974.204,29
---------------------	---	------	--------------	---------------	---------------	---------------	---------------	--------------	----------------

*u EUR

12. Okvir za praćenje i vrednovanje

Strategija razvoja Urbanog područja Vukovar za razdoblje 2021.-2027. planski je dokument politike regionalnog razvoja kojim se utvrđuju ciljevi i prioritete razvoja Urbanog područja Vukovar. Zakonodavni okvir koji regulira regionalni razvoj i strateško planiranje definira obavezu praćenja i vrednovanja s ciljem povećanja djelotvornosti, učinkovitosti i utjecaja na regionalni razvoj.

Praćenje i izvještavanje

Praćenje i izvještavanje o provedbi SRUP-a dio je procesa strateškog planiranja koji podrazumijeva prikupljanje, analizu i usporedbu pokazatelja kojima se sustavno prati uspješnost provedbe ciljeva akta strateškog planiranja.

Za izvještavanje o provedbi SRUP-a nadležan je grad središte urbanog područja, koji je nositelj izrade dokumenta, a Izvješće se izrađuje temeljem uputa Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije. Sukladno Smjernicama, nositelj izrade SRUP-a Izvješće o provedbi podnosi Ministarstvu jednom godišnje, najkasnije do 31. srpnja tekuće godine za prethodnu godinu. Prije podnošenja, mišljenje na Izvješće daje Koordinacijsko vijeće Urbanog područja.

Osim toga, u pogledu izvještavanja šire javnosti o statusu provedbe SRUP-a, Grad Vukovar na svojim interneteskim stranicama objavljuje podatke i godišnja izvješća o provedbi SRUP-a, sukladno odredbama propisa koji uređuje pravo na pristup informacijama.

Vrednovanje

Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14, 123/17, 118/18) utvrđena je obaveza postupka vrednovanja planskih dokumenata politika regionalnog razvoja, uključujući i strategija razvoja urbanih područja, što podrazumijeva tri faze vrednovanja - tijekom izrade, vrednovanje tijekom provedbe i vrednovanje nakon provedbe.

- Vrednovanje tijekom izrade (prethodno vrednovanje) provodi se tijekom izrade planskog dokumenta i prvenstveno je usmjereno na analizu snaga, slabosti i razvojnog potencijala. Svrha prethodnog vrednovanja je osiguravanje relevantnosti i koherentnosti dokumenta, te se zaključci istog integriraju u dokument tijekom izrade.
- Vrednovanje tijekom provedbe upravljački je alat kojim se pomaže izvedba planskih dokumenata, odnosno utvrđuju potencijalni nedostaci u provedbi i eventualne potrebe za njegovim izmjenama.
- Vrednovanje nakon provedbe se provodi po završetku provedbe planskog dokumenta s ciljem ocjene cjelokupnog učinka planskog dokumenta, odnosno njegovu djelotvornost i učinkovitost na područje obuhvata.

Sukladno Smjernicama, pokretanje postupka prethodnog vrednovanja (vrednovanje tijekom izrade SRUP-a) obavezna je aktivnost tijekom izrade nacrtu SRUP-a. Grad Vukovar Odlukom o početku postupka vrednovanja Strategije razvoja Urbanog područja Vukovar za razdoblje 2021.-2027. godine (KLASA: 302-02/21-01/3; URBROJ: 2196-1-02-22-79) pokrenuo je postupak vrednovanja i utvrdio pripadajući Plan vrednovanja. Postupak prethodnog vrednovanja proveden je istovremeno

s izradom SRUP-a, te su preporuke i zaključci integrirani u sam dokument tijekom izrade. Sažetak prethodnog vrednovanja prilog je SRUP-a (Prilog 3.)

13. Prilozi

Prilog 1. Analiza stanja

Prilog 2. SWOT analiza

Prilog 3. Sažetak rezultata prethodnog vrednovanja

Prilog 4. Sažetak provedenog postupka savjetovanja s javnošću

Prilog 5. Odluka o osnivanju i imenovanju članova Partnerskog vijeća Urbanog područja Vukovar za period od 2021. do 2027. godine (KLASA: 302-02/21-01/3; URBROJ: 2196-1-02-22-43)

Prilog 5.1. Odluka o izmjeni Odluke o osnivanju i imenovanju članova Partnerskog vijeća Urbanog područja Vukovar za period od 2021. do 2027. godine (KLASA: 302-02/21-01/3; URBROJ: 2196-1-02-23-244)

Prilog 6. Izvještaji o provedenom konzultacijskom procesu

Prilog 7. Odluka o osnivanju i imenovanju članova Koordinacijskog vijeća za Urbano područje Vukovar (KLASA: 302-02/21-01/3; URBROJ: 2196-1-02-22-31)

Prilog 8. SPUO dokumentacija

**ANALIZA STANJA STRATEGIJE RAZVOJA URBANOG
PODRUČJA VUKOVAR 2021. - 2027.**

v.4.

Sadržaj:

1. Društvo	2
1.1. Demografija	2
1.2. Socijalno uključivanje i usluge socijalne skrbi	8
1.3. Društvena i zdravstvena infrastruktura	12
1.3.1. Podaci o društvenoj infrastrukturi	12
1.3.2. Podaci o zdravstvenoj infrastrukturi	15
1.3.3. Analiza stanovanja	18
1.4. Obrazovanje	20
2. Gospodarstvo	33
2.1. Opća gospodarska kretanja	33
2.2. Tržište rada	36
2.3. Poslovno okruženje	39
2.3.1. Infrastruktura poslovne potpore	53
2.4. Turizam i kultura	56
3. Urbano okruženje	61
3.1. Kvaliteta urbanoga okoliša, izloženost ekološkim rizicima i klimatskim opasnostima	61
3.2. Primarna infrastruktura	71
3.3. Infrastruktura za mobilnost i internetsku povezanost	77
3.4. Urbani prijevoz	89
4. Okvir upravljanja razvojem	91

1. Društvo

1.1. Demografija

Urbano područje Vukovar, prema prvim rezultatima popisa stanovništva 2021. godine s 33.446 stanovnika, obuhvaća 23,15% stanovništva Vukovarsko-srijemske županije. Na području Grada Vukovara - središta Urbanog područja živi 23.536 stanovnika, odnosno 70% ukupnog broja stanovnika UP Vukovar, a prema broju stanovnika najmanja je Općina Lovas, s 991 stanovnika. Prosječna gustoća naseljenosti Urbanog područja iznosi 62 st/km², neznatno više u odnosu na prosjek Županije (59 st/km²), ali manje u odnosu na prosječnu gustoću naseljenosti na nacionalnoj razini (68 st/km²). Grad Vukovar kao središte Urbanog područja karakterizira veća napučenost stanovništva, odnosno gustoća naseljenosti od 235 st/km², dok je gustoća naseljenosti Općine Tompojevci tek 15 st/km².

Vukovarsko-srijemska županija, uz Istarsku županiju, jedina je s dva formirana urbana područja - Urbanim područjem Vukovar s ukupno 6 jedinica lokalne samouprave i Urbanim područjem Vinkovci, s 11 JLS u sastavu. Na regionalnoj razini tako UP Vukovar s 33.446 stanovnika i UP Vinkovci s 64.712 stanovnika obuhvaćaju 68% ukupnog broja stanovnika Vukovarsko-srijemske županije, koji će u u višegodišnjem financijskom razdoblju 2021.-2027. biti obuhvaćeni mjerama integriranih teritorijalnih ulaganja (ITU mehanizma) kroz Integrirani teritorijalni program.

Tablica 1: Kretanje broja stanovnika na Urbanom području Vukovar u razdoblju 2011.-2021.

JLS/godina	2011.	2021.
Bogdanovci	1.926	1.546
Lovas	1.183	991
Tompojevci	1.534	1.125
Tovarnik	2.756	2.082
Trpinja	5.523	4.166
Vukovar	27.533	23.536
UKUPNO UP Vukovar	40.455	33.446
Razlika UP Vukovar 2011./2021.	-17.32%	

Izvor: DZS, Gradovi u statistici, Prvi rezultati popisa 2021.

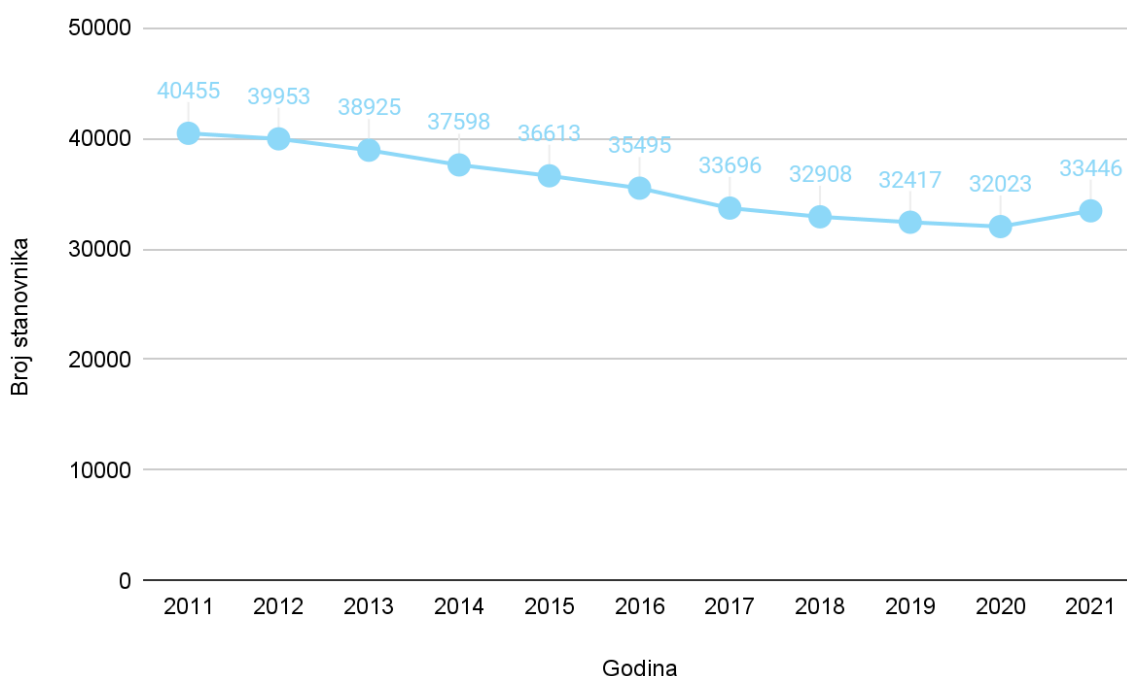
Analiza demografskih pokazatelja Urbanog područja Vukovar ukazuje na negativne demografske trendove odnosno na depopulaciju u proteklom desetljeću. Tablica iznad i Grafikon ispod prikazuju trend kretanja broja stanovnika na Urbanom području. Pojedinačnom analizom JLS-ova, općine

Tompojevci, Tovarnik i Trpinja zabilježile su smanjenje broja stanovnika od redom, 26%, 25% i 24%, odnosno izgubile su oko četvrtine populacije.

Stanovništvo Urbanog područja Vukovar u promatranom desetogodišnjem razdoblju smanjilo se za više od 7.000 stanovnika, što predstavlja pad od 17,32%. U istom je razdoblju Vukovarsko-srijemska županija zabilježila smanjenje stanovništva za gotovo 20%, a prema podacima DZS-a, Republika Hrvatska u istom razdoblju zabilježila je smanjenje stanovništva od 5%. Također, za daljnju usporedbu, Urbano područje Vinkovci u proteklih 10 godina bilježi gotovo jednako smanjenje kao i UP Vukovar, (-18,05% stanovništva), što sugerira kako je područje istočne Hrvatske iznadprosječno pogođeno negativnim demografskim trendovima

Pojedinačno, u 2021. općine s područja UP Vukovar bilježe porast broja stanovnika u odnosu na 2020. godinu, a jedino je Općina Trpinja zabilježila nastavak negativnog trenda pada broja stanovnika (-5%). Prema relativno iskazanom povećanju broja stanovnika izdvajaju se općine Lovas (porast od 11%) i Tompojevci (8,7%), a porast broja stanovnika vidljiv iz blagog rasta krivulje na grafikonu niže.

Grafikon 1: Kretanje broja stanovnika Urbanog područja Vukovara u razdoblju 2011.-2021.

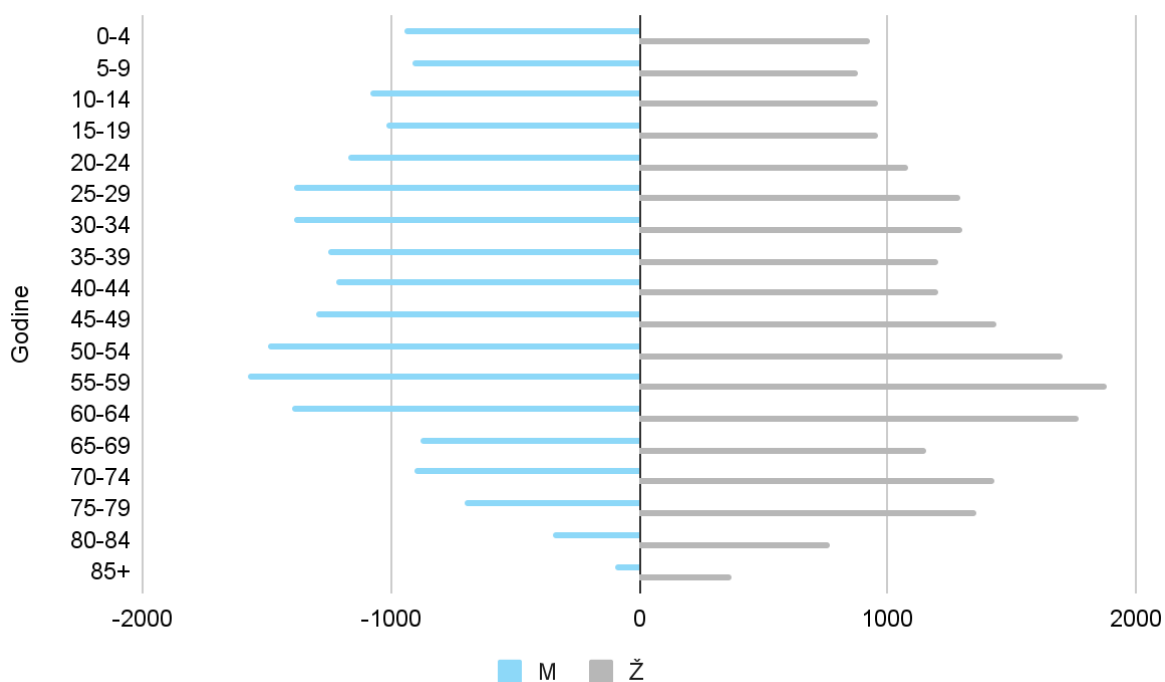

Izvor: DZS

Osnovna karakteristike dobno-spolne strukture stanovništva Urbanog područja Vukovar je omjer od 47% muškaraca i 53% žena, odnosno 19.084 je muškaraca i 21.685 žena, a iz grafikona niže vidljiv je niži udio djece i mlađih dobni skupina u odnosu na središnji dio dobno-spolne "piramide" što potvrđuje negativne demografske trendove, odnosno ukazuje na negativan prirodni prirast i trend starenja stanovništva.

Grafikon 2: Prikaz dobno-spolne strukture stanovništva Urbanog područja Vukovar

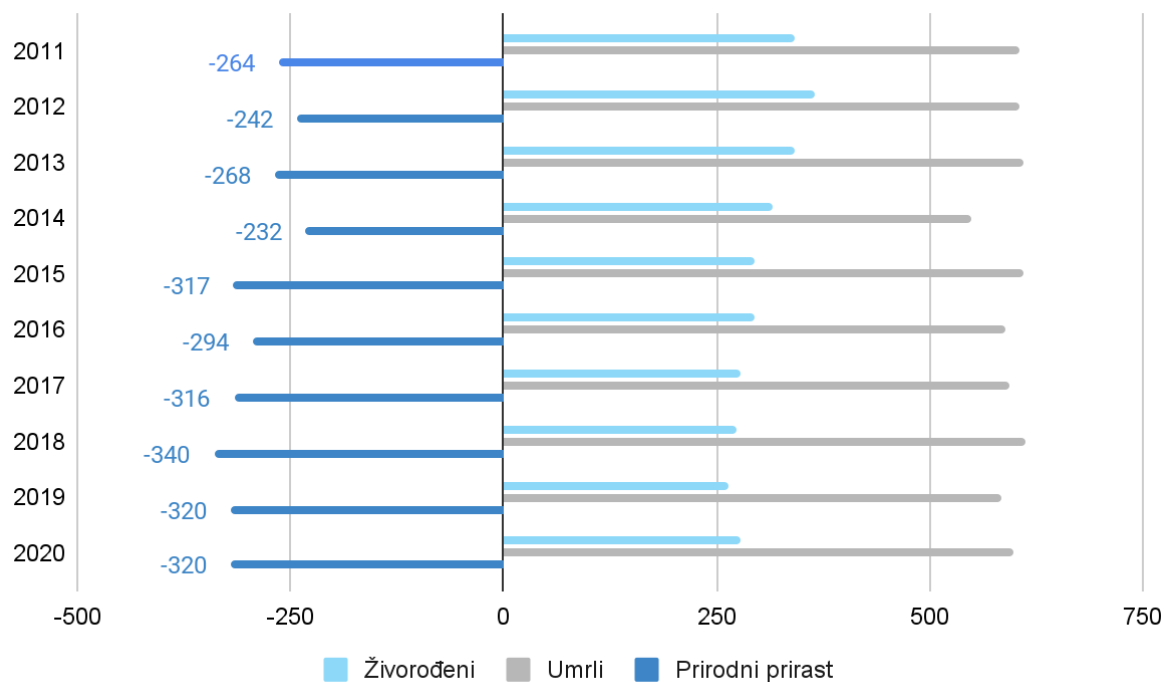

Izvor: DZS, Procjena stanovništva Republike Hrvatske u 2011.

Republika Hrvatska s prosječnom starosti stanovnika od 43,8 godina spada među najstarije članice Europske Unije, a demografska slika je još nepovoljnija u Urbanom području Vukovar gdje je 2011. godine prosječna starost stanovništva bila 44,68 godina. Nepovoljnu dobnu strukturu stanovništva potvrđuje i indeks starenja - demografski pokazatelj odnosa udjela mlađe (0 do 19) i starije (60 i više godina) populacije. Indeks starenja veći od 40,00 ukazuje da je određeno područje zašlo u proces starenja stanovništva, a pokazatelj za Urbano područje Vukovar u 2011. iznosio je 157,4. Na nacionalnoj razini, indeks starenja iznosio je 115,0 što osim što ukazuje na negativnu demografsku sliku na razini RH, potvrđuje kako je ona još nepovoljnija na području obuhvata UP Vukovar.

Depopulacija područja uzrokovana je negativnim prirodnim prirastom te negativnim migracijskim trendovima. Negativan prirodni prirast u promatranom desetogodišnjem razdoblju obilježje je svih JLS s promatranog područja, a najveća razlika između broja živorođenih i umrlih evidentirana je 2018. kada je zabilježeno 340 više umrlih nego živorođenih. U 2020. je zabilježeno 18% manje rođene djece o odnosu na stanje iz 2011. godinu.

Grafikon 3: Prikaz prirodnog prirasta Urbanog područja Vukovar

Izvor: Gradovi u statistici, DZS

Nadalje, drugi segment koji kumulativno “doprinosi” negativnim demografskim pokazateljima Urbanog područja Vukovar jest negativan migracijski saldo. Tablica niže prikazuje desetogodišnji pregled doseljenih i odseljenih osoba u, odnosno iz Urbanog područja. Značajan porast broja odseljenog stanovništva vidljiv je u 2013. godine, a vrhunac iseljeničkog vala evidentiran je 2017. godine kada je UP Vukovar migracijama izgubilo 1.483 stanovnika. Ista je godina prema evidentiranom broju iseljenog stanovništva bila kulminacija iseljeničkog vala i na razini RH.

Cijelo Urbano područje je u promatranih 10 godina napustilo 6.083 stanovnika više nego što se doselilo, te su sve JLS u Urbanom području Vukovar pogođene emigracijskim pritiskom. Od ukupnog broja odseljenih (14.320), njih 35,5% je odselilo u inozemstvo. Ostale migracijske destinacije su drugi gradovi i općine u županiji odnosno druge županije, koje odseljene osobe povezuju s boljim gospodarskim i društvenim prilikama. Također, iz tablice se može vidjeti kako u 2020. pada broj odseljenih i doseljenih što se povezuje s globalnim posljedicama uzrokovanih pandemijom COVID-19 te restrikcijama kretanja.

Tablica 2: Prikaz migracijskog salda Urbanog područja Vukovar

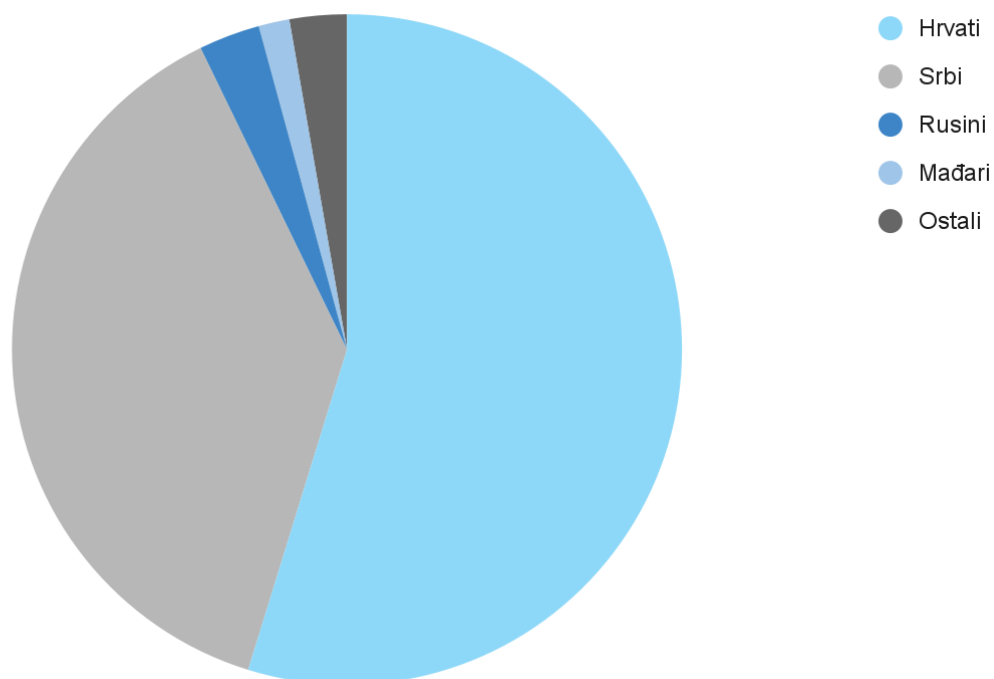
Godina	Doseljeni	Odseljeni	Migracijski saldo
2011.	741	1.041	-300
2012.	716	976	-260
2013.	666	1.426	-760
2014.	738	1.833	-1.095
2015.	817	1.485	-668
2016.	814	1.638	-824
2017.	889	2.372	-1.483
2018.	878	1.326	-448
2019.	1.076	1.247	-171
2020.	902	976	-74
UKUPNO	8.370	14.320	-6.083

Izvor: DZS, Gradovi u statistici

Etnička struktura stanovništva Urbanog područja Vukovar mnogo je heterogenija od one na županijskoj ili nacionalnoj razini. U Urbanom području Vukovar, Hrvati čine 60% stanovništva, dok na razini županije čine 79% ukupne etničke strukture društva. Od ostalih skupina s Urbanog područja Vukovar, najbrojnija skupina je srpska nacionalna manjina koja čini 37% stanovništva. Nakon Srba i Hrvata, Nijemci su manjina s najvećim udjelom od gotovo 2% populacije Urbanog područja. Za usporedbu, na razini županije Srpska manjina čini 5,50% stanovništva.

Heterogenost područja još je izraženija prilikom pojedinačne analize JLS jer nacionalne manjine nisu ravnomjerno raspoređene. Srpska nacionalna manjina je najbrojnija u Općini Trpinja gdje čini gotovo 90% stanovništva, te Gradu Vukovaru (34,87%) i Tompojevcima (10,48%). Nadalje, u Općini Tompojevci, Mađari čine 9% stanovništva, a u Općini Lovas 4,7% dok su istovremeno na razini cijelog Urbanog područja u neznatnom udjelu. Slična je situacija i s Rusinima koji su najbrojniji u općinama Bogdanovci (22,65%) i Tompojevci (17,38%).

Grafikon 4: Prikaz strukture stanovništva Urbanog područja Vukovar prema nacionalnosti

Izvor: Državni zavod za statistiku

Negativni demografski pokazatelji i izraženi trend starenja stanovništva nije isključivo obilježje Urbanog područja Vukovar već je karakteristika cijele Republike Hrvatske. Smanjenje broja novorođenih, negativan migracijski saldo, starenje stanovništva, a samim time i smanjenje kontingenta radno aktivnog stanovništva predstavlja ključne razvojne probleme Urbanog područja, jer svi navedeni demografski trendovi stvaraju dodatan pritisak na socijalne i zdravstvene usluge, ali i izravno utječu na stanje gospodarstva. Demografska slika horizontalno utječe na sva ostala područja - društveno okruženje, gospodarstvo te urbano okruženje i infrastrukturu, zbog čega se kao potreba nalaže sustavan pristup zaustavljanju negativnih demografskih trendova, odnosno demografska revitalizacija područja.

1.2. Socijalno uključivanje i usluge socijalne skrbi

Socijalna skrb na području Urbanog područja Vukovar institucionalizirana je kroz Centar za socijalnu skrb Vukovar, koji osim općina u sastavu Urbanog područja, obuhvaća i općine Borovo i Negoslavci, te Grad Ilok kroz podružnicu. Iako su socijalne politike koje obuhvaćaju politike socijalne skrbi, pomoći, obitelji i druge, uvelike u nadležnosti dionika javnog sektora i jedinica lokalne samouprave, izvaninstitucionalni subjekti, prije svega organizacije civilnog društva važan su čimbenik u mreži socijalnih usluga, pa će i poglavlje vezano uz socijalno uključivanje i usluge socijalne skrbi obuhvatiti obje kategorije.

Centar za socijalnu skrb Vukovar središnja je javna ustanova koja na području UP Vukovar obavlja djelatnost socijalne skrbi. Sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi (NN 1573/13, 152/14, 99/15, 52/16, 16/17, 130/17, 98/19, 64/20, 138/20) u nadležnosti CZSS Vukovar je osiguravanje prava u sustavu socijalne skrbi, prikazanih u tablici niže. Broj korisnika CZSS Vukovar u 2021. godini bio je 1.978, 37% manji nego 2017. godine, a s obzirom na izražene depopulacijske trendove područja, udio korisnika u općoj populaciji nije se značajnije promjenio. Iako je smanjenje broja korisnika vezano uz smanjenje broja korisnika zajamčene minimalne naknade, koji se smanjio za 76,63%, odnosno za 1.175 osoba, na području UP Vukovar u posljednjem petogodišnjem razdoblju i dalje je zajamčenu minimalnu naknadu primalo oko 3% stanovništva, što je značajno iznad prosjeka RH koji iznosi 1,42%. Navedeni pokazatelj ukazuje da je u Urbanom području Vukovar značajno veći udio stanovništva kojima prijete rizik od siromaštva, te marginalizacija i isključenosti.

Tablica 3: Prikaz korisnika CZSS Vukovar prema pravima u socijalnoj skrbi (godišnji prosjek)

Pravo u socijalnoj skrbi	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Doplatak za pomoć i njegu	479	483	516	545	636
Jednokratne novčane pomoći	51	44	44	40	31
Osobna invalidnina	265	280	311	342	334
Naknada za smještaj u udomiteljsku obitelj	257	251	221	222	246
Ostale naknade i pomoći	57	87	62	67	76
Osposobljavanje za samostalan život i rad	27	25	22	17	13
Osobna naknada udomitelju	125	124	125	111	111
Pravo na status roditelja-njegovatelja	44	48	52	52	56
Pravo na privremeno uzdržavanje djece	54	48	27	41	32
Naknade u vezi s obrazovanjem	1	3	3	4	4
Zajamčena minimalna naknada	1.789	1.551	890	490	418
UKUPNO	3.153	2.948	2.273	1.931	1.978

Izvor: CZSS Vukovar, obrada autora

U okviru Centra za socijalnu skrb Vukovar djeluje i podružnica Obiteljskog centra, koja pruža usluge i za područje mjesne nadležnosti CZSS, ali i za cijelu Vukovarsko-srijemsku županiju. Aktivnosti županijskog obiteljskog centra odnose se na savjetovanje, obiteljsku medijaciju, edukaciju posvojitelja te edukativne programe za roditelje i djecu.

Tablica 4: Prikaz programa Obiteljskog centra CZSS Vukovar

Naziv programa	Krajnji korisnici
Znanje je cool	Školska djeca - grupe potpore i pomoći u učenju
Snažan kroz odgoj	Roditelji školski djece
Rastimo zajedno	Roditelji djece predškolske dobi
Klub očeva rastimo zajedno	Očevi djece predškolske dobi
Rastimo zajedno i mi	Roditelji djece predškolske dobi koji djecu odgajaju u posebno zahtjevnim okolnostima
Pinklec	Školska djeca čiji su roditelji u procesu razvoda

Izvor: Centar za socijalnu skrb Vukovar, 2022.

Na području UP Vukovar 10 je pružatelj socijalnih usluga, prema evidenciji Upravnog odjela za obrazovanje i društvene djelatnosti Vukovarsko-srijemske županije. Socijalnim uslugama na području UP Vukovar uglavnom su obuhvaćene osobe treće životne dobi i to kroz uslugu dugotrajnog smještaja za ukupno 197 korisnika. Demografska struktura stanovništva prema dobi i izraženi trend starenja stanovništva potkrijepljuju potrebu za pružateljima uslugama smještaja za osobe treće životne dobi, iako ograničavanje na institucijsku skrb ne predstavlja dugoročno održivo rješenje. Iz tablice niže vidljivo je kako su socijalne usluge koncentrirane u središtu Urbanog područja, te u preostalim jedinicama lokalne samouprave - osim Općine Tompojevci, nema pružatelja socijalnih usluga. Također, socijalnim uslugama nisu obuhvaćeni svi korisnici, npr. djeca s teškoćama u razvoju i osobe s mentalnim oštećenjima.

Tablica 5: Popis pružatelja socijalnih usluga na području UP Vukovar

Pružatelj usluge	Vrsta usluge	Vrsta korisnika	Br. korisnika
Grad Vukovar			
Udruga za osobe s intelektualnim oštećenjem "Golubica" Vukovar	Poludnevni boravak	Osobe s invaliditetom (intelektualno oštećenje)	40

Udruga multipla skleroza Vukovar	Pomoć u kući	Osobe s invaliditetom	8
Magnolija rosa	Dugotrajni smještaj	Osobe treće životne dobi	80
Izdvojena poslovna jedinica Nana	Dugotrajni smještaj	Osobe treće životne dobi	8
Obiteljski dom „Panorama“	Dugotrajni smještaj	Osobe treće životne dobi	20
Dom Primum	Dugotrajni smještaj	Osobe treće životne dobi	23
Obiteljski dom Maja	Dugotrajni smještaj	Osobe treće životne dobi	19
Obiteljski dom Marinković	Dugotrajni smještaj	Osobe treće životne dobi	17
Nana 2	Dugotrajni smještaj	Osobe treće životne dobi	10
Općina Tompojevci			
Obiteljski dom „Vila Magdalena“	Dugotrajni smještaj	Osobe treće životne dobi	20

Izvor: Upravni odjel za obrazovanje i društvene djelatnosti Vukovarsko srijemske županije, 2022.

Iako je usluga dugotrajnog smještaja dominantan oblik skrbi za osobe treće životne dobi, u proteklom petogodišnjem razdoblju potrebno je istaknuti provedbu projekata u sklopu programa "ZAŽELI - Program zapošljavanja žena" koji su provedeni u svim jedinice lokalne samouprave UP Vukovar. Projektima je bilo obuhvaćeno ukupno 973 krajnjih korisnika kojima je pružena socijalna usluga pomoći u kući i zaposleno 159 žena¹, čime je osim jačanja kapaciteta i povećanja zapošljivosti teže zapošljivih žena s nižom razinom obrazovanja, krajnjim korisnicima značajno unaprijeđena kvalitete života i socijalna uključenost kroz omogućavanje života u zajednici.

Značajnu ulogu u pružanju socijalnih usluga imaju organizacije civilnog društva koje djelomično kompenziraju nedostatnost institucionalne podrške i socijalne skrbi. Značaj organizacija civilnog društva ključan za razvoj mreže izvaninstitucijskih usluga, odnosno skrbi u zajednici, a prema podacima Registra udruga, u Urbanom području Vukovar, aktivno je ukupno 78 udruga u socijalnoj djelatnosti. Prostorna distribucija udruga, kao i kod ostalih pružatelja socijalnih usluga ukazuje na koncentraciju u središtu Urbanog područja, ali je pozitivan pokazatelj da je u svakoj općini aktivna barem jedna organizacija civilnog društva.

¹ U okviru usluge krajnjim korisnicima je pružana pomoć u dostavi namirnica, pomoć u pripremi obroka, pomoć pri održavanju higijene, pomoć u socijalnoj integraciji te pomoć u posredovanju u ostvarivanju raznih prava.

Mreža socijalne skrbi, odnosno socijalne zaštite u širem smislu nepotpuna je u kontekstu prostorne distribucije, ali i u kontekstu nedostatka određenih vrsta socijalnih usluga i obuhvata korisnika kao što su djeca s teškoćama u razvoju, žrtve nasilja u obitelji i osobe s mentalnim oštećenjima. Strateške odrednice reformskog procesa sustava socijalne skrbi na nacionalnoj razini uz imperativ inkluzije svih skupina u riziku od socijalne isključenosti ukazuju na potrebu za okretanjem ka izvaninstitucijskim oblicima skrbi, odnosno skrbi u zajednici, gdje su organizacije civilnog društva prepoznate kao ključni dionici u mreži. Završno, unatoč tome što su pružatelji socijalnih usluga s područja obuhvata uglavnom usmjereni prema starijim i nemoćnim osobama kao vrsti korisnika, nepovoljni demografski trendovi i starenje stanovništva povećava pritisak na postojeće pružatelje i generira potrebu za uspostavom kontinuirane usluge pomoći u kući i ostalih vrsta izvaninstitucionalne skrbi za osobe treće životne dobi.

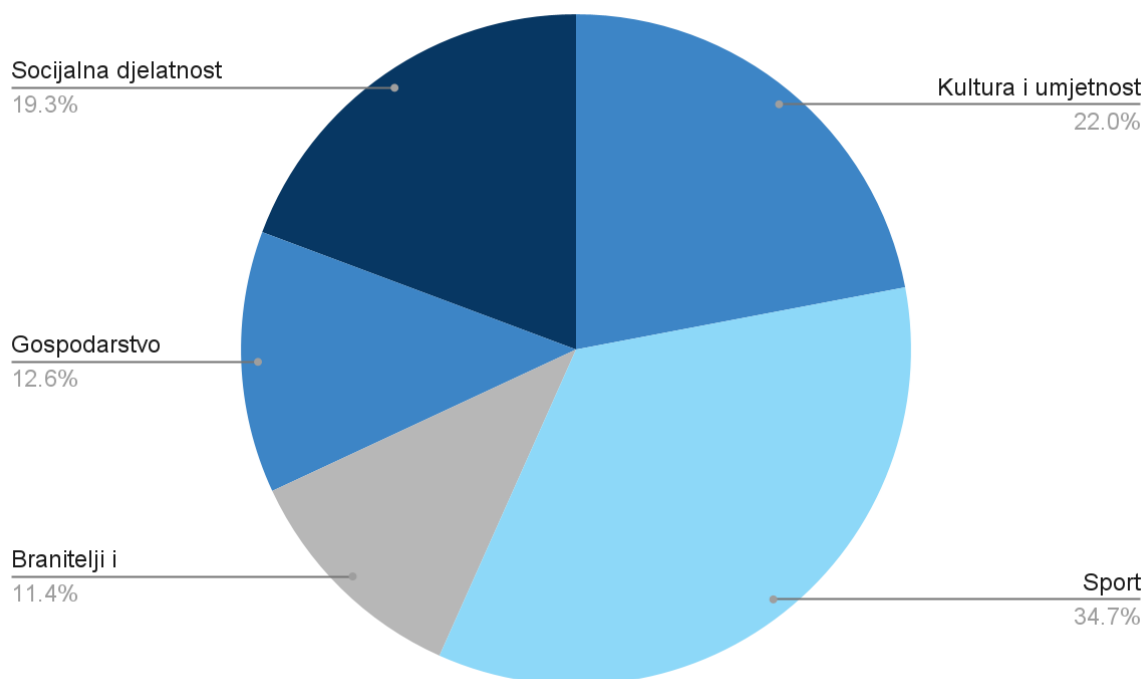
1.3. Društvena i zdravstvena infrastruktura

1.3.1. Podaci o društvenoj infrastrukturi

Društvena infrastruktura odnosi se na sve neophodne čimbenike za razvoj zajednice odnosno za stvaranje osnovnih preduvjeta vezanih uz kvalitetu života. Poglavlje u nastavku daje pregled onih djelova koji su propisani smjernicama dok su druge odrednice društvene infrastrukture pokrivena u ostalim segmentima analize stanja.

Organizacije civilnog društva jedan su od ključnih čimbenika društvene infrastrukture, a uključivanjem u javni prostor zastupaju različite interese i vrijednost. Važnost lokalnog djelovanja kroz prepoznavanje specifičnih potreba u zajednici nezaobilazan je faktor društvenog razvoja. Prema podacima Registra udruga koji vodi Ministarstvo pravosuđa i uprave u Urbanom području Vukovar trenutno su aktivne 402 organizacije civilnog društva, među kojima je najviše udruga u sportu (140), ali se prema brojnosti i aktivnosti ističu i udruge branitelja i stradalnika (46) te organizacije civilnog društva čije su aktivnosti vezane uz gospodarstvo (51).

Grafikon 5: Struktura organizacija civilnog društva u UP Vukovar prema području djelovanja

Izvor: Registar udruga RH - Ministarstvo pravosuđa i uprave

Kao i kod drugih društvenih i gospodarskih pokazatelja udruge nisu ravnomjerno disperzirane na Urbanom području već ih je 263 (65,4%) smješteno u središtu Urbanog područja - Gradu Vukovaru, dok je najmanje udruga u Općini Lovas, njih 16. Kod organizacija civilnog društva koje djeluju u području socijalne djelatnosti najizraženija je nejednaka prostorna distribucija, s obzirom da je 55 od 78 udruga, odnosno njih 70% registrirano u Gradu Vukovaru.

Uz organizacije civilnog društva na Urbanom području društveni domovi važan su segment društvene infrastrukture. Društveni domovi uglavnom se koriste za pripremu i izvođenje manifestacija od interesa za JLS-ove, a na području obuhvata najveći je “Hrvatski društveni dom“ u Vukovaru. U sklopu spomenutog doma izvode se brojna dramska, glazbena, scenska djela te koncerti, odnosno kazališne izvedbe. S obzirom na značaj društvenih domova za okupljanje stanovništva, osobito u ruralnim područjima, jedinice lokalne samouprave konstantno ulažu u njihovu obnovu i širenje društvene infrastrukture. Posljednji novootvoreni dom je onaj u Mikluševcima, a u vrijeme izrade SRUP-a društveni dom u Općini Lovas u fazi je obnove.

Tablica 6: Popis društvenih domova na Urbanom području Vukovar

Općina Lovas
Društveni dom Lovas
Općina Bogdanovci
Hrvatski dom Bogdanovci
Općina Tovarnik
Društveni dom Vila Tovarnik
Općina Tompojevci
Dom kulture Bokšić
Društveni dom u naselju Mikluševci
Grad Vukovar
Lovački dom Zrinski
Hrvatski dom Vukovar
Europski dom Vukovar
Dom kulture
Srpski dom u Vukovaru

Izvor: Sistematizacija autora

Iako Grad Vukovar s obzirom na brojnost društvenih sadržaja potkrijepljuje svoj značaj kao središta UP za prostorno-funkcionalnu cjelinu koju čini sa susjednim jedinicama lokalne samouprave, društvena infrastruktura relativno je razvijena na cijelom području. Pozitivan pokazatelj u tom su

smislu aktivne organizacije civilnog društva u svim jedinicama lokalne samouprave, koje prema svom području djelatnosti uglavnom odgovaraju strukturi na nacionalnoj razini. Ipak, prema brojnosti se ističu udruge branitelja i stradalnika koje u UP Vukovar čine 11% svih organizacija civilnog društva, dok je njihov udio na nacionalnoj razini 3%. Značaj navedenih udruga u lokalnoj zajednici osim u očuvanju digniteta i sjećanja na Domovinski rat ključna je u brizi o svojim članovima i njihovi obiteljima, pa je uloga navedenih udruga izražena i u konektstu socijalne djelatnosti.

Sport

Analizom društvene infrastrukture posebno je istaknuto područje sporta, s obzirom na važnost socio-ekonomske dimenzije sporta u jedinicama lokalne samouprave i cijelom Urbanom području. Predmetna analiza obuhvatit će sljedeće, najvažnije segmente - sportsku infrastrukturu i sportsko rekreativne sadržaje u okviru sportskih udruga, s obzirom da je bavljeno sportom u slobodnoj formi pojedinaca i komercijalnim tržišnim oblicima poput fitness centara teško sistematizirati.

Sportska infrastruktura jedna je od osnovnih pretpostavki za odvijanje sportsko-rekreativnih aktivnosti. Sistematizacija sportske infrastrukture na nacionalnoj razini organizana je u okviru Informacijskog sustava u sportu² Ministarstva turizma i sporta, ali s obzirom da ista nije u potpunosti popisana, pregled stanja i dostupnosti sportske infrastrukture djelomično je manjkav.

Upravljanje sportskom infrastrukturom u Gradu Vukovaru u nadležnosti je Javne ustanove za upravljanje sportkim objektima Grada Vukovara "Sportski objekti Vukovar" koja upravlja i održava sljedeće sportske objekte:

- Atletski stadion Vukovar;
- Gradski stadion Borovo Naselje;
- Klizalište Vukovar;
- Plivalište Vukovar;
- Sportska dvorana Borovo Naselje;
- ŠRC Lijeva bara;
- ŠRC Trpinjska cesta;
- Tenis centar Vukovar.

Sportska infrastruktura u ostalim općinama uglavnom je ograničena na školske sportske dvorane od zatvorenih sportskih objekata te nogometna i malonogometna igrališta od otvorene sportske infrastrukture.

JU Sportski objekti Vukovar osim svoje osnovne djelatnosti djeluje i u pogledu provođenja programa javnih potreba u sportu na lokalnoj razini, te je u proteklom petogodišnjem razdoblju kao nositelj i partner sudjelovala u provedbi 5 projekata sufinanciranih iz EU fondova. Projektima je (su)financiran razvoj novih sportskih sadržaja i povećanje dostupnosti sportskih aktivnosti za djecu osnovnoškolskog uzrasta, ali i za djecu i mlade u riziku od socijalne isključenosti, osoba s

---

² <https://iss.sdus.hr/#/home>

invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju. Osim što su krajnji korisnici bili uključeni u sportske aktivnosti, kroz projekte su provedene aktivnosti rekonstrukcije sportskih objekata, nabave sportske opreme te nabave vozila za prijevoz korisnika projekta.

Nadalje, analiza civilnog društva pokazuje kako sportske udruge u Urbanom području predstavljaju više od trećine ukupnog broja udruga (34,8%). U Urbanom području djeluje ukupno 140 sportskih udruga, od čega je njih 100 registrirano u Gradu Vukovaru. Koncentracija sportskih udruga u središtu Urbanog područja ukazuje na široku, odnosno raznoliku ponudu za organizirano bavljenje sportom, ali je važno napomenuti kako su sportske udruge aktivne i u svim općinama u sastavu Urbanog područja gdje su uglavnom aktivni nogometni klubovi i sportska-ribolovna društva. Ipak, potkapacitiranost sportskih udruga u općinama i nedostatak adekvatne sportske infrastrukture dodatno potencira koncentraciju sportskih sadržaja i aktivnosti u Gradu Vukovaru.

Područje sporta sustavno je organizirano u samo u Gradu Vukovaru, kroz djelovanje Zajednice športskih udruga Grada Vukovara koja broji 46 sportskih udruga, a sportski klubovi iz ostalih općina u sastavu Urbanog područja obuhvaćeni su kroz Županijski savez športova Vukovarsko-srijemske županije.

Završno, važnost sporta kao jednog od ključnih segmenata društvenog okruženja očituje se u nizu pozitivnih društvenih učinaka, iako područje sporta kako profesionalnog, tako i rekreativnog ima i važne gospodarske učinke. Jedinice lokalne samouprave s područja UP Vukovar u pogledu sportske infrastrukture karakterizira problematike visokih troškova održavanja sportske infrastrukture, a u pogledu organizacije i provedbe sportskih aktivnosti - nedostatak ljudskih i financijskih kapaciteta sportskih udruga koje su nositelji većine sadržaja. Unatoč koncentraciji sportskih sadržaja i aktivnosti u Gradu Vukovaru, za osiguravanje bavljenja sportom rekreacijom stanovništva, osobito djece iz ruralnih područja ključna je bolja organizacija prijevoza.

1.3.2. Podaci o zdravstvenoj infrastrukturi

Analiza zdravstvenog sustava kao javne službe osim fizičke zdravstvene infrastrukture i pružatelja zdravstvenih usluga, podrazumijeva cjeloviti prikaz ljudskih resursa, odnosno medicinskog osoblja s procjenama dostatnosti sustava na lokalnoj razini, odnosno razini Urbanog područja Vukovar.

U mreži primarne zdravstvene zaštite u djelatnosti opće/obiteljske medicine u Urbanom području Vukovar ukupno su 22 tima. Sve jedinice lokalne samouprave u sastavu Urbanog područja imaju barem 1 tim, a nedostatnost u odnosu na postojeće kapacitete evidentirana je na području Grada Vukovara gdje se procjenjuje potreba za 15 timova, a na raspolaganju ih je 13. Nepopunjenost mreže evidentirana je djelatnosti dentalne zdravstvene zaštite, za koju osim u općinama Bogdanovci i Tompojevci koje nemaju tim dentalne zdravstvene zaštite, 1 tim nedostaje u Općini Trpinja, te 2 u Gradu Vukovaru.

Tablica 7: Prikaz mreže zdravstvene zaštite i broja timova primarne zdravstvene zaštite u Urbanom području Vukovar

JLS	Opća obiteljska medicina	Dentalna zdravstvena zaštita
Bogdanovci	1	0
Lovas	4	1
Tompojevci	1	0
Tovarnik	1	1
Trpinja	2	2
Vukovar	13	12
Ukupno timova	22	16
Potreban broj timova	24	21
Nedostaje timova	2	5

Izvor: Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje

Nadalje, u kontekstu primarne zdravstvene zaštite - djelatnost zdravstvene zaštite predškolske djece zastupljena je samo u središtu Urbanog područja, ali u ostalim općinama prema procjenama HZZO-a ne postoji potreba za uspostavom pedijatrijskog tima. Slično je i sa zdravstvenom zaštitom žena koja je u cijeloj Vukovarsko-srijemskoj županiji raspoređena u najvećim gradskim središtima, Vukovaru, Vinkovcima i Županji. Na području Grada Vukovara 3 su ugovorena tima, a prema procjenama HZZO-a u mreži nedostaje 1 tim. Završno u kontekstu primarne zdravstvene zaštite, djelatnost zdravstvene njege u kući na području UP Vukovar podijeljena je između 13 medicinskih sestara. Općine Lovas i Tompojevci nemaju angažiranih medicinskih sestara u djelatnosti zdravstvene njege u kući, a prema procjeni potreba HZZO-a za područje Općine Lovas potrebno je angažirati jednu medicinsku sestru, dok za Općinu Tompojevci nije potrebno uvoditi dodatne kapacitete.

Djelatnost bolničke zdravstvene zaštite u Urbanom području Vukovar obavlja Nacionalna memorijalna bolnica (NMB) Vukovar, a na razini Županije bolnička zdravstvena skrb podijeljena je između NMB Vukovar i Opće bolnice Vinkovci. Ustrojstvo Nacionalne memorijalne bolnice Vukovar podijeljeno je na stacionarnu zdravstvenu zaštitu i polikliničko-konzilijarnu i dijagnostičku zaštitu, a u 2022. godini bolnica raspolaže s 131 posteljom i 114 mjesta u dnevnoj bolnici.

Tablica 8: Prikaz postelja prema djelatnostima u NMB Vukovar u 2022. godini

Djelatnost	Broj postelja
Interna	29
Neurologija	19
Psijhijatrija	19
Pedijatrija	11
Opća kirurgija	21
Ortopedija i traumatologija	10
Ginekologija i opstetricija	17
Palijativna skrb	5
UKUPNO	131

Izvor: Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje

Bolnički kapaciteti na razini Vukovarsko-srijemske županije podrazumijevaju ukupno 474 postelja i 214 zaposlenih doktora medicine, a broj ležajeva na 1.000 stanovnika iznosi 3,14. U odnosu na nacionalni prosjek, koji iznosi 5,69 postelja na 1.000 stanovnika, kapaciteti su manji, a Vukovarsko-srijemska županija nakon Ličko-senjske, Međimurske i Virovitičko-podravske županije ima najmanje kapacitete bolničkih ustanova na 1.000 stanovnika.

Ljekarničku djelatnost u Urbanom području Vukovar obavlja 10 ugovorenih javnih ljekarničkih jedinica, od čega je njih 8 u Gradu Vukovaru. Od preostalih općina u sastavu Urbanog područja, samo općine Trpinja i Tovarnik imaju ugovorenu ljekarnu, a prosječan broj stanovnika na jednu ljekarnu u UP Vukovar iznosi 3.344 stanovnika i nešto je nepovoljniji u odnosu na nacionalni prosjek - 2.921 stanovnik/ljekarna.

Zdravstvenu infrastrukturu i cjelokupni sustav javnog zdravstva na razini UP Vukovar karakterizira gotovo istovjetna problematika kao i u cijeloj RH, a odnosi se na nedostatak medicinskog osoblja i nepotpunu mrežu zdravstvenih usluga čije su manjkavosti osobito izražene u ruralnim područjima.

1.3.3. Analiza stanovanja

Standard stanovanja kao jedan od faktora kvalitete života podrazumijeva pokazatelje stambenog fonda - broja kućanstava, odnosno stambenih jedinica. Pokazatelje stambenog fonda statistički popisuje i vodi Državni zavod za statistiku u okviru popisa stanovništva, a razdoblje između dva popisa na nacionalnoj razini karakterizira smanjenje broja kućanstava uz istovremeno povećanje stambenog fonda, odnosno stambenih jedinica. Pokazatelj smanjenja broja kućanstava u desetogodišnjem razdoblju odgovara depopulacijskim trendovima i karakteristika je ne samo Urbanog područja Vukovar, nego i cijele RH. Ipak, u desetogodišnjem razdoblju smanjenje broja kućanstava u UP Vukovar od 13,39% značajno je izraženije u odnosu na nacionalnu razinu gdje se broj kućanstava smanjio za 6,33%. Najveće smanjenje evidentirano je u Općini Tompojevci, što odgovara analizi demografskih trendova, prema kojoj je Općina u razdoblju između dva popisa stanovništva izgubila 26% stanovništva. S druge strane, broj stambenih jedinica na nacionalnoj razini povećan je za 4,61%, a izraženiji je u urbanim središtima naspram ruralnih područja. Tako je stambeni fond najviše povećan u Gradu Vukovaru, za 3,73%, dok je u svim ostalim jedinicama lokalne samouprave u sastavu Urbanog područja smanjen.

Tablica 9: Prikaz broja kućanstava i stambenih jedinica u UP Vukovar

JLS	Kućanstva			Stambene jedinice		
	2011.	2021.	Promjena '11./'21.	2011.	2021.	Promjena '11./'21.
Vukovar	11.071	9.789	-11,58	13.150	13.640	3,73
Bogdanovci	717	576	-19,67	947	861	-9,08
Trpinja	1.972	1.613	-18,20	2.425	2.339	-3,55
Tompojevci	600	463	-22,83	857	804	-6,18
Tovarnik	881	777	-11,80	1.179	1.154	-2,12
Lovas	486	402	-17,28	701	649	-7,42
UKUPNO	15.727	13.620	-13,40	19.259	19.447	0,98

Izvor: DZS, Popis stanovništva

Porast broja stambenih jedinica i pozitivna kretanja na tržištu nekretnina evidentirana su samo u središtu Urbanog područja. U Gradu Vukovaru u 2020. godini prodano je ukupno 248 stanova, 58% više u odnosu na godinu ranije, a medijalna cijena stanova po m² iznosila je 1.463,00 HRK, 44,5% manje u odnosu na godinu ranije. U odnosu na ostale velike gradove i županijska središta u Republici Hrvatskoj, cijene stanova u Gradu Vukovaru najniže su. Vezano uz kretanja na tržištu nekretnina koja se tiču stambenih jedinica, u 2020. godini u Vukovaru je prodano i 180 obiteljskih kuća čija je medijalna cijena po m² iznosila 712 HRK.

Tablica 10: Prikaz prodanih stanova/obiteljskih kuća u Gradu Vukovaru

JLS	Stanovi			Obiteljske kuće		
	2019.	2020.	promjena '19./'20.	2019.	2020.	promjena '19./'20.
Vukovar	157	248	+58%	153	180	+ 17,6%

Izvor: Pregled tržišta nekretnina Republike Hrvatske - 2020., Ekonomski institut, Zagreb³

Analiza stambenog fonda na razini Grada Vukovara pokazuje slične trendove kao i na nacionalnoj razini - smanjenje broja kućanstava i povećanje broja stambenih jedinica. Lokacija, kao najvažniji faktor utjecaja na cijenu nekretninu određuje cijenu nekretnina u Gradu Vukovaru, koja je u 2020. godini bila najniža u Hrvatskoj, a navedeni pokazatelj ukazuje na općenito nepovoljnije socio-ekonomske prilike u odnosu na ostatak Hrvatske. Analizirajući trendove na županijskoj razini Vukovarsko-srijemska županija jedina županija u kojoj je u 2020. godini evidentiran pad medijane cijene stana i u gradu središtu i u ostatku županije.

³ Cjelokupni podaci o kretanju na tržištu nekretnina preuzeti su iz publikacije Ekonomskog instituta Zagreb - Pregled tržišta nekretnina Republike Hrvatske 2020., a koja se izrađuje temeljem Zbirke kupoprodajnih cijena u okviru sustava eNekretnine. Zbirka kupoprodajnih cijena je evidencija o ostvarenom prometu na tržištu nekretnina na području županije, Grada Zagreba, odnosno velikoga grada. Zbirku vodi nadležno upravno tijelo, temeljem evidentiranih podataka iz isprava o kupoprodaji i evaluacije tih podataka, te su u podacima moguća određena odstupanja od stvarnog stanja.

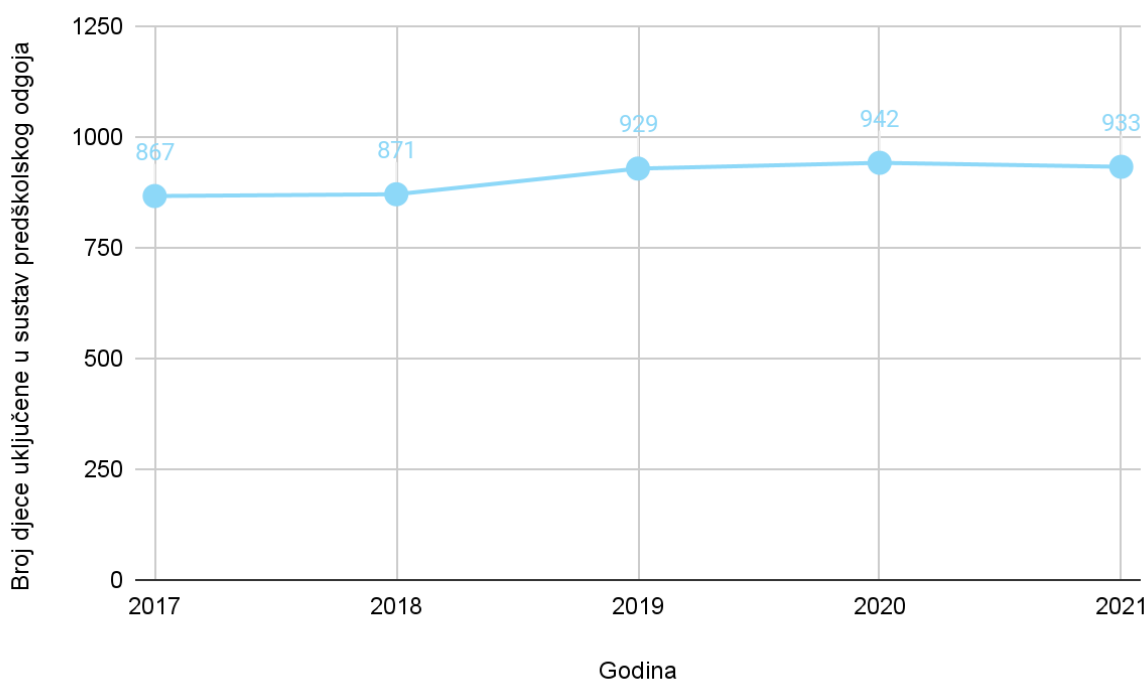
1.4. Obrazovanje

Predškolski odgoj i obrazovanje

Sustav odgoja i obrazovanja kao nositelj razvoja ljudskih potencijala počiva na predškolskom odgoju. Osim što predškolski odgoj predstavlja ključan faktor socijalnog i obrazovnog razvoja djeteta, ono je i važan čimbenik društvene kohezije i uključenosti. Osnovni principi sustava predškolskog odgoja koji podrazumijevaju dostupnost, pristupačnost i cjenovnu prihvatljivost ustanova za skrb djece ključni su čimbenici koji su omogućuju sudjelovanje roditelja na tržištu rada i time su važan faktor socio-ekonomske situacije pojedinog kućanstva, ali i cijele lokalne zajednice.

Na području Grada Vukovara i 5 okolnih općina, predškolskim odgojem i obrazovanjem u pedagoškoj godini 2020./2021. obuhvaćeno je 933 djece, što predstavlja porast od 7,6% u odnosu na pedagošku godinu 2017./2018.

Grafikon 6: Broj djece uključene u sustav predškolskog odgoja

Izvor: Izvor: Školski rudnik - ŠeR

Pojedinačnom analizom jedinica lokalne samouprave u petogodišnjem razdoblju najveći postotni porast broja upisane djece je zabilježen u Općini Bogdanovci (porast od 125%), a u Gradu Vukovaru broj upisane djece porastao je za 7%. Evidentirani porast broja djece uključene u sustav predškolskog odgoja povezan je s otvaranjem jasličkih skupina, koje su osim u Gradu Vukovaru otvorene i općinama Tovarnik i Trpinja.

Na području UP Vukovar, u prosjeku na jednog odgajatelja dolazi 9,10 djece, dok na razini Vukovarsko-srijemske županije na jednog odgajatelja dolazi 9,89 djece. Prema navedenom pokazatelju Urbano područje Vukovar stoji bolje u odnosu na nacionalnu razinu, gdje je prosjek 10,18 djece na odgojitelja. Nadalje, u predškolskim ustanovama u UP Vukovar zaposleno je ukupno 7 stručnih djelatnika - 3 pedagoga, 2 psihologa te po 1 logoped i rehabilitator.

Prema statističkim podacima sustava ŠeR Ministarstva znanosti i obrazovanja na Urbanom području postoji 20 ustanova koje pružaju uslugu predškolskog odgoja i obrazovanja. Od 20 institucija 12 je vrtića, 5 škola te dvije institucije predškolskog programa. Prema tipu objekta, evidentirano je 10 matičnih i 10 područnih objekta. Prateći geografsku rasprostranjenost, od ukupnog broja objekta koji pružaju uslugu predškolskog odgoja i obrazovanja na Urbanom području, njih 50% je smješteno na području Grada Vukovar što odgovara geografskoj koncentraciji stanovništva na Urbanom području.

Grad Vukovar kao i ostale općine u sastavu Urbanog područja kontinuirano rade na unaprjeđenju predškolskog odgoja, povećanju kvalitete usluge i povećanju obuhvata djece predškolskim odgojem. Tijekom 2018. i 2019. godine proveden je više od 700.000,00 HRK vrijedan projekt poboljšanja uvjeta rada u centralnoj kuhinji za obradu namirnica i pripremu obroka za djecu dječjih vrtića Grada Vukovara, a u vrijeme izrade SRUP-a u tijeku je provedba projekta „Vrtić za bolji život” sufinanciranog iz Europskog socijalnog fonda u okviru kojeg je se vukovarskim vrtićima osigurava produženo radno vrijeme odnosno rad vrtića u drugoj smjeni. Produženo radno vrijeme vrtića značajno doprinosi boljoj organizaciji i ravnoteži poslovnog i obiteljskog života mladih obitelji.

Osnovno školstvo

Na Urbanom području Vukovar obvezno osnovnoškolsko obrazovanje je organizirano kroz ukupno 26 ustanova od kojih je 14 matičnih i 12 područnih osnovnih škola. U središtu Urbanog područja 7 je matičnih osnovnih škola, a Općina Bogdanovci jedina nema matičnu osnovnu školu na svom području, nego je osnovnoškolsko obrazovanje organizirano u 3 područne škole.

Tablica 11: Broj matičnih i područnih škola na Urbanom području Vukovar

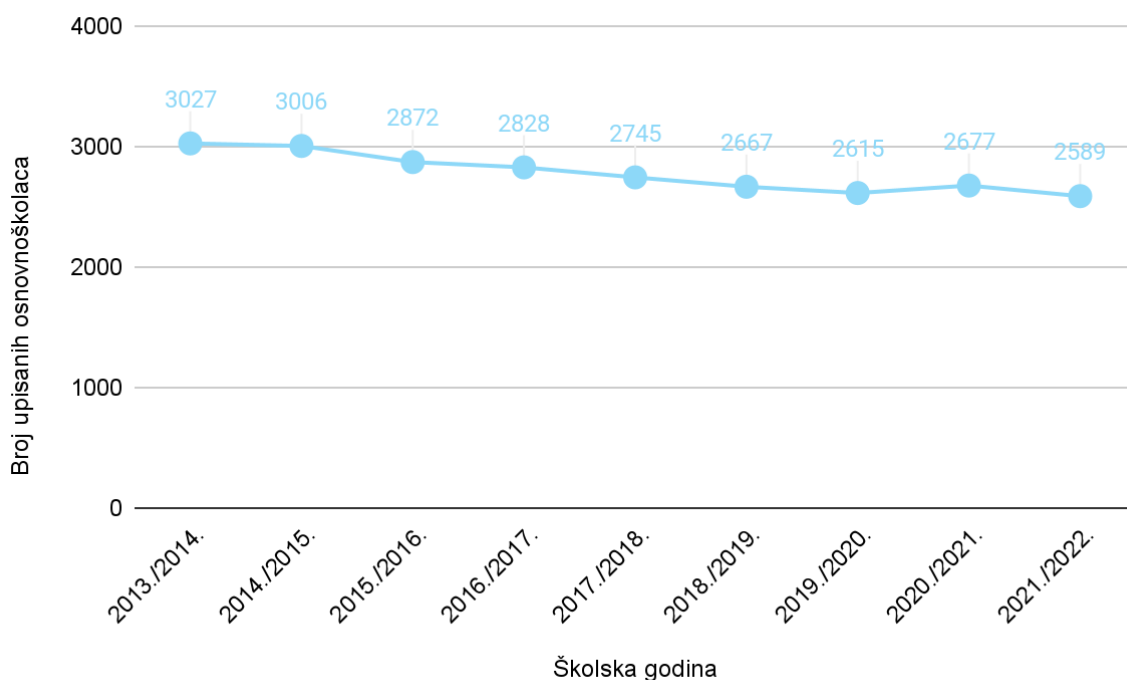
JLS	Matične škole	Područne škole	Ukupan broj učenika
Općina Bogdanovci	-	3	58
Općina Lovas	1	1	83
Općina Tompojevci	1	3	53
Općina Tovarnik	2	-	163
Općina Trpinja	3	3	280
Grad Vukovar	7	2	1.723

UKUPNO	14	12	2.591
---------------	----	----	-------

Izvor: Školski rudnik - ŠeR

Prošlu školsku godinu 2021./2022. u osnovne škole na području UP Vukovar bilo je upisano 2.591 učenik, od čega samo 120 učenika nastavu pohađa u područnim školama. U razdoblju od školske godine 2013./2014., broj upisanih učenika na Urbanom području Vukovar se smanjio za 14,47%. Radi usporedbe, u istom razdoblju na županijskoj razini je upisano 3.867 (-24,29%) učenika manje što sugerira kako postoje područja u županiji koja su i jače pogođena negativnim demografskim trendovima. Najveće pojedinačno smanjenje broja upisanih evidentirano je u Općini Tompojevci (-47%). Općine Bogdanovci i Lovas u proteklom petogodišnjem razdoblju zabilježile su pozitivnu promjenu od 3,57%, odnosno 16,19%, no unatoč pozitivnoj promjeni u dvije općine, ukupan porast broja upisanih učenika premalen je da bi imao značajan statistički utjecaj na cijelo Urbano područje Vukovar.

Grafikon 7: Prikaz kretanja broja upisanih osnovnoškolaca na Urbanom području Vukovara

Izvor: Školski rudnik - ŠeR

Paraleleno sa smanjenjem broja upisanih učenika, došlo je i do smanjenja prosječnog broja učenika po razrednom odjelu. U školskoj godini 2021./2022. u osnovnim školama u UP Vukovar, prosječno je 11,57 učenika po razrednom odjelu, dok na razini županije isti pokazatelj iznosi 13,43, oboje manje od nacionalnog prosjeka (16,05).

Državni predagoški standard (u daljnjem tekstu DPS) utvrđuju unaprijed propisane kriterije veličine područnih i matičnih škola, kadrovske, tehničke i druge uvjete koji su važni za kvalitetnu provedbu

nacionalnog kurikulumu. Jednaki uvjeti rada svih obrazovnih ustanova ključna su odrednica za osiguranje više kvalitete odgoja i obrazovanja. Jedna od ključnih preporuka DPS-a jest rad odgojno obrazovnih ustanova u jednoj smjeni. Na Urbanom području Vukovar od 26 ustanova koje pružaju osnovnoškolsko obrazovanje, njih 17 (65,38%) radi u jednoj smjeni, a ostalih 9 u dvije smjene. Ipak, iako većina škola radi u jednoj smjeni, 9 osnovnih škola u kojima se nastava izvodi u smjenama s rotacijom pohađa 75% učenika s cijelog Urbanog područja Vukovar. Prostorni i kadrovski uvjeti u manjim područnim školama uglavnom omogućavaju izvođenje nastave u jednoj smjeni, ali od 14 matičnih škola u njih 6 se nastava izvodi u jednoj smjeni, dok svih 12 područnih škola radi u jednoj smjeni. S obzirom da većina matičnih škola u UP Vukovar radi u dvije smjene u narednom razdoblju biti će potrebno osiguravanje infrastrukturnih preduvjeta za rad škola u jednoj smjeni. Na taj bi se način sustav uskladio s DPS-om te značajno unaprijedila kvaliteta obrazovanja.

Nastavno na etničku strukturu stanovništva Urbanog područja Vukovar, heterogenost se očituje i u obrazovnom sustavu. Pravo na odgoj i obrazovanje na svom jeziku i pismu, nacionalne manjine ostvaruju u skladu s Ustavnom RH kroz 3 osnovna modela:

- **MODEL A** - nastava na jeziku i pismu nacionalnih manjina
- **MODEL B** - dvojezična nastava
- **MODEL C** - njegovanje jezika i kulture

Tablica niže daje pregled broja ustanova koje koriste modele posebnog obrazovanja u Republici Hrvatskoj. Iz tablice niže je vidljivo kako je Vukovarsko-srijemska županija područje u RH na kojem je smješteno 34% svih ustanova koje pružaju neki od modela posebnog obrazovanja za nacionalne manjine, dok se na području UP Vukovar nalazi 17% svih ustanova s modelima obrazovanja za nacionalne manjine. Na razini RH, po brojnosti uključenosti nacionalnih manjina u posebne modele školovanja na prvom mjestu su Talijani s 45,85%, zatim slijede pripadnici Srpske nacionalne manjine s 41,33%, te Česi i Mađari s 7,87% odnosno 4,94% ukupne populacije manjina.

Promatrajući zastupljenost posebnih modela nastave na Urbanom području Vukovar razvidna je primjena MODELA A - nastava na jeziku i pismu nacionalnih manjina, kojim je obuhvaćen 601 učenik, odnosno 23% svih učenika osnovnih škola. Sukladno neravnomjernoj prisutnosti nacionalnih manjina, poseban model školovanja primjenjuje se u Općini Trpinja i Gradu Vukovaru, gdje osnovne škole na jeziku i pismu nacionalne manjine pohađa više od 50% ukupnog broja učenika koji na razini Vukovarsko-srijemske županije koriste poseban model obrazovanja.

Tablica 12: Broja ustanova koje koriste modele posebnog obrazovanja po županijama

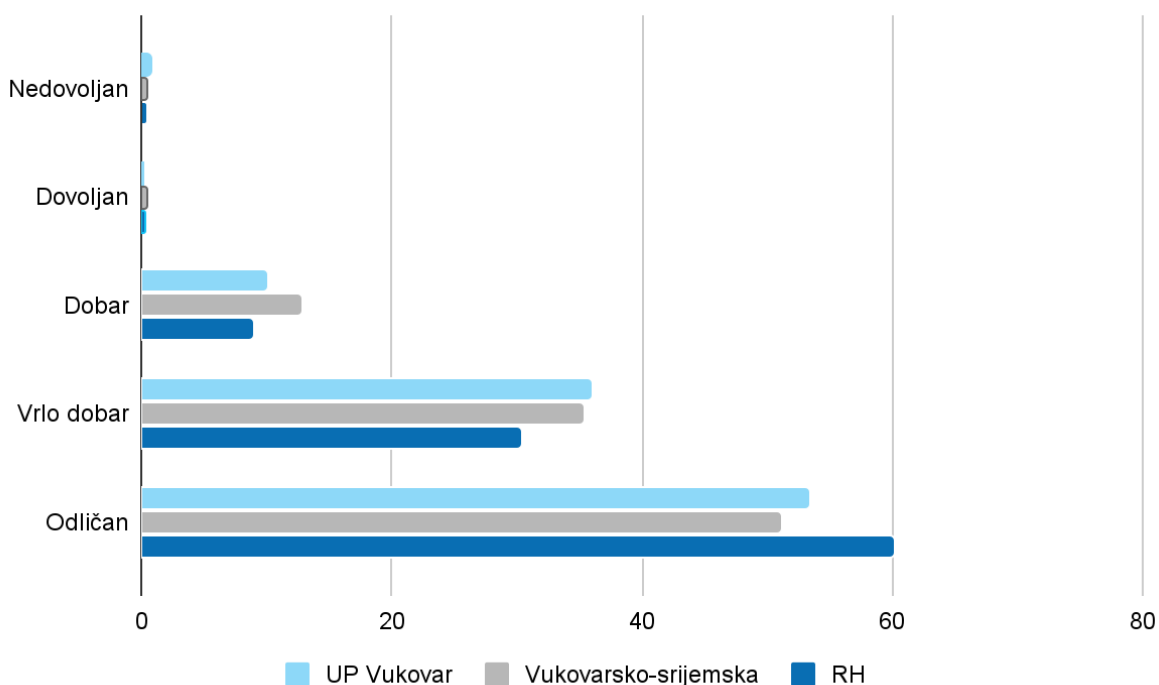
JL(P)RS	Broj ustanova
UP Vukovar	10
Vukovarsko-srijemska županija	20
Osječko-baranjska županija	15

Istarska županija	13
Bjelovarsko-bilogorska	6
Primorsko-goranska	4
UKUPNO	58

Izvor: Školski rudnik - ŠeR

Prema podacima Školskog e-rudnika, Ministarstva znanosti i obrazovanja, učenici osnovnih škola s područja Urbanog područja Vukovar imaju višu prosječnu ocjenu, odnosno opći uspjeh, u odnosu na županijsku razinu, ali zaostaju za državnim prosjekom. Grafikon niže prikazuje distribuciju učenika prema općem uspjehu u usporedbi s županijskom i nacionalnom razinom. Na nacionalnoj razini oko 60% osnovnoškolaca su odličaši, dok se na njih u UP Vukovar odnosi 53,3% učenika osnovnih škola. Također, u UP Vukovar više je učenika u odnosu na nacionalnu razinu s vrlo dobrim općim uspjehom. Lošiji opći uspjeh osnovnoškolaca s područja UP Vukovar vezan je uz značajno veći broj učenika s ocjenom nedovoljan, koji čine 0,78% svih učenika osnovnih škola, dok na nacionalnoj razini zauzimaju udio od 0,38%.

Grafikon 8: Uspjeh učenika osnovnih škola Urbanog područja Vukovara u školskoj godini 2021./2022.

Izvor: Školski rudnik - ŠeR

Od ostalih obrazovnih institucija na Urbanom području zastupljeni su i umjetnički programi obrazovanja, u okviru Osnovne škole Dragutina Tadijanovića Vukovar, gdje kao zasebni odjeli

djeluju glazbena i baletno-plesna škola. Iz tablice niže vidljivo je kretanje broja upisanih učenika u glazbenu i plesnu školu. U razdoblju od školske godine 2013./2014. do trenutne školske godine 2021./2022. broj učenika upisanih u glazbeni program porastao je za 6,82%, a u program plesne umjetnosti upisalo je 22 učenika više, što predstavlja porast od 115,79%.

Tablica 13: Broj upisanih učenika u glazbene i plesne škole na Urbanom području

Školska godina	Glazbena umjetnost	Plesna umjetnost	Ukupno
2013./2014.	176	19	195
2013./2015.	195	15	210
2015./2016.	189	19	208
2016./2017.	194	21	215
2017./2018.	187	16	203
2018./2019.	168	20	188
2019./2020.	165	23	188
2020./2021.	170	25	195
2021./2022.	188	41	229

Izvor: Školski rudnik - ŠeR

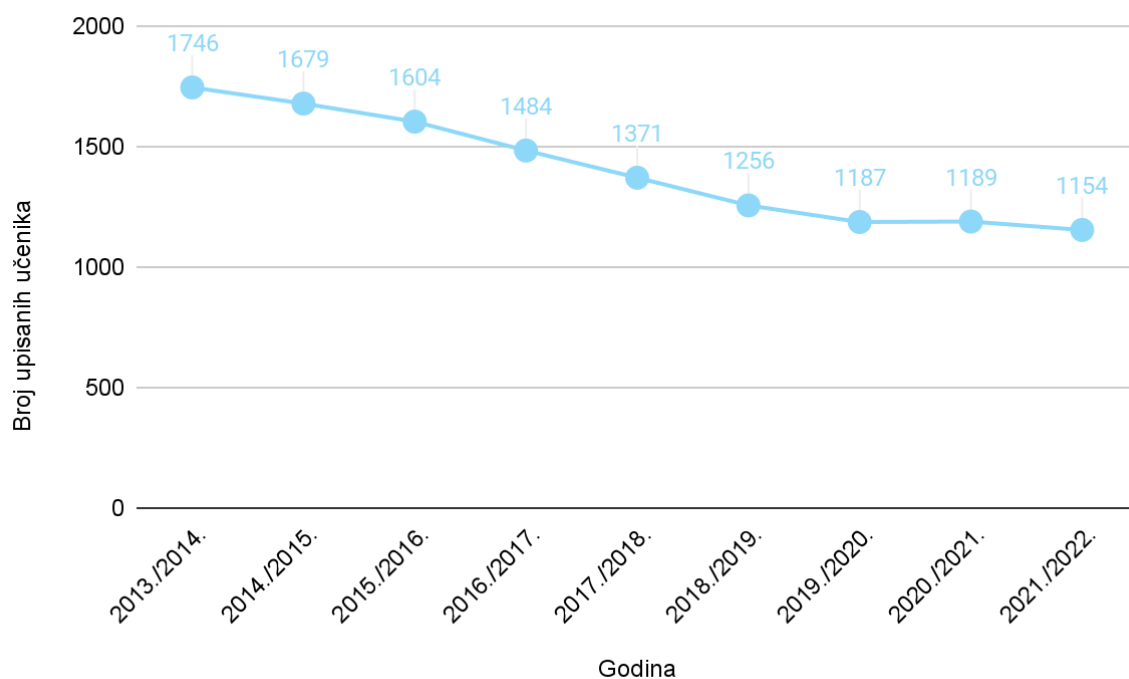
Završno, vukovarske osnovne škole dio su *eTwinning* platforme koja promiče suradnju među školama u Europi putem upotrebe informacijskih i komunikacijskih tehnologija. Projekt "Pružimo djeci ruku ljubavi" OŠ Antuna Bauera ostvario je najviši europski standard te je bio ocijenjen s indikatorom uspješnosti *European Quality Label*. Također, osnovne škole u proteklom razdoblju koristile su bespovratna sredstva u okviru Programa integrirane fizičke, gospodarske i socijalne regeneracije malih gradova na ratom pogođenim područjima koji podrazumijeva specifičan teritorijalni pristup depriviranim područjima s primarnim ciljem smanjenja socijalne nejednakosti, isključenosti i siromaštva. U okviru navedenog programa financirana je provedba produženog boravka u Osnovnoj školi Dragutin Tadijanović.

Srednjoškolsko obrazovanje

Srednjoškolsko obrazovanje u Urbanom području Vukovar organizirano je kroz 4 srednje škole - sve na području Grada Vukovara. Sve četiri srednje škole izvode nastavu u dvije smjene koje se rotiraju i prema tom obilježju ne zadovoljavaju Državni pedagoški standard i zaostaju za Županijom u kojoj dio srednjih škola već ima uspostavljenu jednosmjensku nastavu.

U školskoj godini 2021./2022. u 4 srednje škole je upisano ukupno 1.154 učenika, a analiza petogodišnjeg trenda pokazuje tendenciju stalnog smanjenja broja upisanih srednjoškolaca. U usporedbi s školskom godinom 2013./2014., u srednje škole upisano je 592 učenika manje što predstavlja pad od 33,90%. Najveći pad broja upisanih je zabilježila Ekonomska škola Vukovar koju pohađa 168 učenika manje (-41,17%) te Gimnazija Vukovar sa 165 učenika manje (pad od -42,63%).

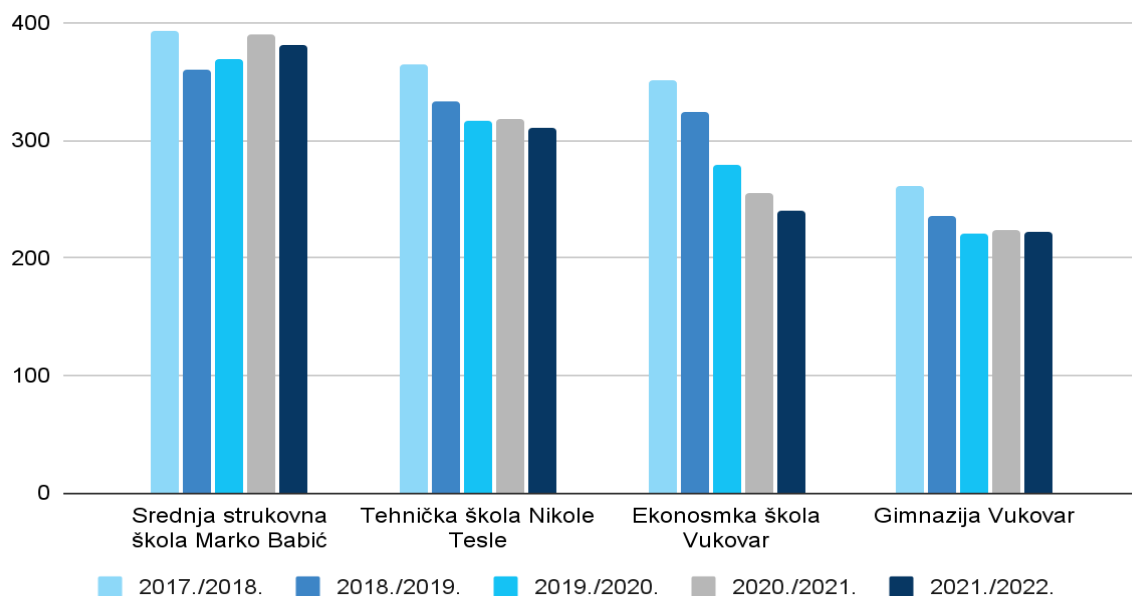
Grafikon 9: Broj upisanih učenika u srednjim školama u UP Vukovar

Izvor: Školski rudnik - ŠeR

Prema statističkim podacima Ministarstva znanosti i obrazovanja Srednja strukovna škola Marko Babić najveća je škola u UP Vukovar prema broju učenika i pohađa ju 381 učenik. Broj učenika povezan je s širokim spektrom obrazovnih programa, njih 12. Unatoč tome, prema broju upisanih učenika, najzastupljeniji je program Tehničar za računalstvo u Tehničkoj školi Nikole Tesle, s 139 upisanih učenika, nakon čega slijede gimnazijski programi te program za upravne referente.

Grafikon 10: Struktura učenika upisanih u srednje škole na Urbanom području Vukovar

Izvor: Školski rudnik - ŠeR

Tablica niže sadrži prikaz svih obrazovnih programa srednjih škola u Gradu Vukovaru, s naznakom potrebe za promjenama upisnih kvota. Potrebu za povećanjem, odnosno smanjenjem upisnih kvota definira Hrvatski zavod za zapošljavanje, s ciljem rješavanja problema neusklađenosti obrazovnog sustava sa stvarnim stanjem na tržištu rada. Od 19 preporučenih programa u kojima treba povećati broj stipendiranih srednjoškolskih učenika na Urbanom području Vukovar izvode se tri - mesar, elektroinstalater te vodoinstalater. S druge strane, uslijed zasićenja na tržištu rada, HZZ za tri srednjoškolska obrazovna programa preporučuje smanjenje broja upisanih i stipendiranih učenika - frizer, ekonomist i upravni referent.

Tablica 14: Prikaz obrazovnih programa s upinim kvotama srednjih škola u Urbanom području Vukovar

Program	Upisna kvota
Srednja strukovna škola Marko Babić	
Hotelijsko-turistički tehničar (nastava na hrvatskom i srpskom jeziku)	16+16
Turističko-hotelijski komercijalist (nastava na hrvatskom i srpskom jeziku)	8+8
Poljoprivredni tehničar – fitofarmaceut (nastava na srpskom jeziku)	20
Tehničar nutritionist	20
Kuhar (nastava na hrvatskom i srpskom jeziku)	12+12

Program	Upisna kvota
Konobar (nastava na hrvatskom i srpskom jeziku)	6+6
Slastičar (nastava na hrvatskom i srpskom jeziku)	6+6
Kozmetičar (nastava na hrvatskom i srpskom jeziku)	8+8
Frizer** (nastava na hrvatskom i srpskom jeziku)	10+10
Mesar* (nastava na hrvatskom i srpskom jeziku)	6+6
Prodavač**	20
Pomoćni kuhar i slastičar	7
Tehnička škola Nikole Tesle	
Automehaničar (nastava na hrvatskom i srpskom jeziku)	8+8
Autolimar (nastava na hrvatskom i srpskom jeziku)	6+6
Autoelektričar (nastava na hrvatskom i srpskom jeziku)	6+6
Ekološki tehničar (nastava na hrvatskom i srpskom jeziku)	10+10
Elektroinstalater (nastava na hrvatskom i srpskom jeziku)*	6+6
Elektrotehničar (nastava na hrvatskom i srpskom jeziku)	20+20
Tehničar za računalstvo (nastava na hrvatskom i srpskom jeziku)	20+20
Vodoinstalater (nastava na hrvatskom i srpskom jeziku)*	7+7
Plinoinstalater (nastava na hrvatskom i srpskom jeziku)	7+7
Strojarski računalni tehničar (nastava na hrvatskom i srpskom jeziku)	10+10
Ekonomska škola Vukovar	
Ekonomist (nastava na hrvatskom i srpskom jeziku)**	24+24
Upravni referent (nastava na hrvatskom i srpskom jeziku)**	24+24
Komercijalist (nastava na hrvatskom i srpskom jeziku)	24+24
Gimnazija Vukovar	

Program	Upisna kvota
Opća gimnazija (nastava na hrvatskom i srpskom jeziku)	24+24
Prirodoslovno-matematička (nastava na hrvatskom i srpskom jeziku)	24+24
Jezična gimnazija (nastava na hrvatskom i srpskom jeziku)	24+24

Izvor: Odluka o upisu učenika u I. razred srednje škole u školskoj godini 2021./2022., Ministarstvo znanosti i obrazovanja

*deficitarno zanimanje na području UP Vukovar
 **suficitarno zanimanje na području UP Vukovar

Kod srednjoškolskog obrazovanja sve četiri ustanove primjenjuje isključivo MODEL A obrazovanja za manjine kao i kod osnovnoškolskog obrazovanja. Srpska nacionalna manjina je najbrojnija u Tehničkoj školi Nikole Tesle koju pohađa 180 (43%) učenika od njih ukupno 418. Od pojedinačnih programa, Model A se primjenjuje u 25 od ukupno 27 srednjoškolskih programa, najzastupljeniji je u programu Tehničar za računalstvo (68), Upravni referent (48), Ekonomist (41) te Opća gimnazija (39).

Od relevantnih projekata provedenih u srednjim školama s Urbanog područja Vukovar potrebno je izdvojiti projekt "Obrazovanje usmjereno iskustvom" ukupne vrijednosti 1.252.233,49 HRK, u okviru kojeg je Srednja strukovna škola Marko Babić radila na povećanju integracije odraslih osoba s invaliditetom na tržište rad kroz obrazovanje i stručno usavršavanje u sektoru turzima i ugostiteljstva. Ekonomska škola Vukovar u proteklom petogodišnjem razdoblju osim projekta energetske obnove zgrade škole uspostavila je sinergijsko-razvojni centar kroz koji omogućava mladima, nezaposlenima i dugotrajno nezaposlenima usvajanje novih poduzetničkih, transverzalnih i poslovnih znanja i vještina te ih na taj način čini konkurentnijim na tržištu rada. Ekonomska škola uspostavu sinergijsko-razvojnog centra također je financirala kroz Program integrirane fizičke, gospodarske i socijalne regeneracije malih gradova na ratom pogođenim područjima. Završno, Gimnazija Vukovar odabrana je za sudjelovanje u programu *Škole ambasadori Europskog parlamenta* koji je usmjeren na rad s mladima u svrhu podizanja svijesti i razine znanja srednjoškolaca o Europskoj uniji i parlamentarnoj demokraciji.

Visokoškolsko obrazovanje

Veleučilište "Lavoslav Ružička" Vukovaru, jedina je institucija visokoškolskog obrazovanja u Urbanom području Vukovar čiji su studijski programi u području biomedicine zdravstva i društvenih znanosti.

U posljednjih 5 akademskih godina broj studenta Veleučilišta neznatno se smanjio, a prema posljednji dostupnim podacima u akademskoj godini 2020./2021. na Veleučilište su bila upisana 923 studenta. Pojedinačna analiza upisanih studenata prema studijskim programima ukazuje na različite trendove i smanjenje broja studenata na studijskim programima Trgovine i Upravnom studiju te povećanje na studijima Fizioterapije i Preventivne fizioterapije. U akademskoj godini

2020./2021. studij Preventivne fizioterapije je upisalo 68 studenata što predstavlja porast od 94,29% u odnosu na akademsku godinu 2016./2017, a u istom razdoblju broj upisanih studenata na studij Fizioterapije porastao je za 32,04%.

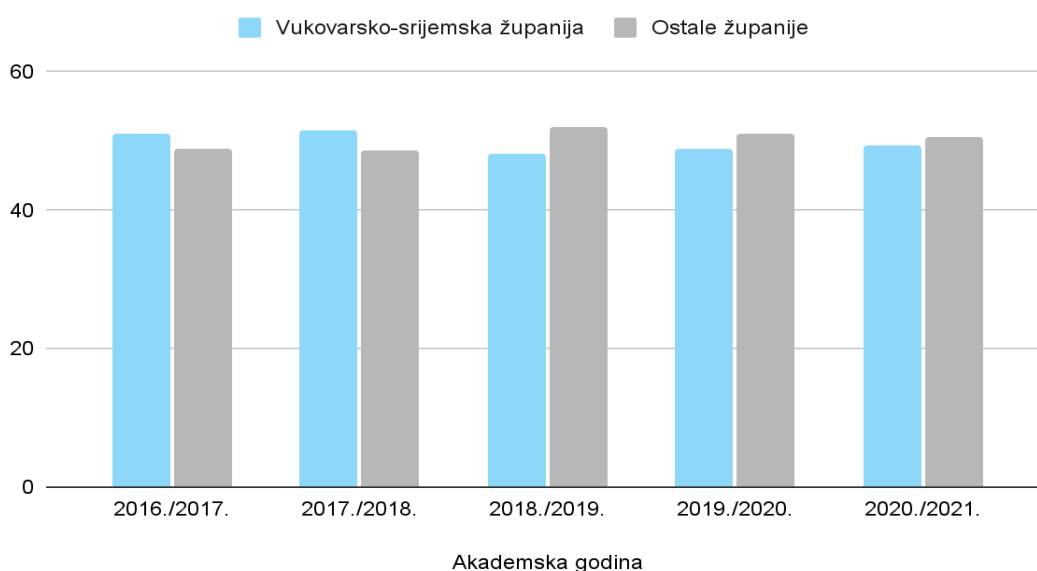
Tablica 15: Pregled studijskih programa i broja upisanih studenata

Naziv studija	2016./2017.	2017./2018.	2018./2019.	2019./2020.	2020./2021.
Trgovina	232	237	191	208	217
Upravni studij	285	270	219	213	230
Fizioterapija	309	396	387	384	408
Preventivna fizioterapija	35	51	62	65	68
Ukupno	942	954	859	870	923

Izvor: Veleučilište Lavoslav Ružička Vukovar

Analiza strukture studenata prema mjestu prebivališta pokazuje kako se u promatranom petogodišnjem razdoblju povećava broj upisanih studenata s prebivalištem izvan Vukovarsko-srijemske županije, što je pozitivan pokazatelj u kontekstu pozicioniranja Veleučilišta kao relevantnog dionika visokog obrazovanja na širem području. Porast broja studenata s prebivalištem izvan Vukovarsko-srijemske županije najizraženiji je kod Upravnog studija. S druge strane studij Fizioterapije, koji je prema ukupnom broju studenata najzastupljeniji, u proteklom razdoblju od 5 akademskih godina bilježi trend smanjenja upisanih studenata s područja izvan županije. Navedeni pokazatelj može biti povezan s blizinom studija Fizioterapije na Sveučilištu Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku na kojemu je dostupno obrazovanje na preddiplomskoj i diplomskoj razini.

Grafikon 11: Udio upisanih studenata Veleučilišta Lavoslav Ružička prema mjestu prebivališta

Izvor: Veleučilište Lavoslav Ružička Vukovar

Prema Preporukama za obrazovnu upisnu politiku i politiku stipendiranja Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, na Urbanom području Vukovar nije dostupan upis niti jednog stručnog ili studijskog programa iz preporuka za 2021. godinu, a za suficitarni program na tržištu rada - Upravni studij, za koji HZZ preporučuje smanjenje upisnih kvota, Veleučilište još nije pristupilo smanjenju istih.

Cjeloživotno obrazovanje

Cjeloživotno učenje i obrazovanje odraslih u Urbanom području Vukovar provodi Učilište Studium - ustanova za obrazovanje odraslih. Programi Učilišta osim dodatnog obrazovanja i programa prekvalifikacije podrazumijevaju i programe dokvalifikacije, osposobljavanja, usavršavanja te učenja stranih jezika. Kroz dostupne programe, Učilište aktivno pridonosi prilagodbi strukture radno aktivnog stanovništva i ljudskih resursa općenito u Urbanom području Vukovar te promiče važnost cjeloživotnog obrazovanja. U okviru Učilišta dostupno je formalno i neformalno obrazovanje, a u proteklih 6 godina, Učilište u Vukovaru uspješno je pružilo edukaciju za više od 900 polaznika, kroz ukupno 115 programa koji se kontinuirano prilagođavaju realnim potrebama lokalnog gospodarstva odnosno tržišta rada.

Tablica 16: Prikaz obrazovnih programa Učilišta Studium

Godina	UKUPNO		Najtraženiji program		
	Br. programa	Br. polaznika	Naziv programa	Vrsta programa	Br. polaznika
2016.	18	240	Farmaceutski tehničar	Prekvalifikacija	30
2017.	15	150	Opći poljoprivredni tehničar	Prekvalifikacija	17
2018.	19	186	Njegovatelj/ica starijih i nemoćnih osoba	Osposobljavanje	27
2019.	18	192	Njegovatelj/ica starijih i nemoćnih osoba	Osposobljavanje	28
2020.	13	100	Njegovatelj/ica starijih i nemoćnih osoba	Osposobljavanje	20
2021.	10	72	Vozač motornog vozila	Prekvalifikacija	14

Izvor: Učilište Studium Vukovar

U strukturi provedenih programa prevladavaju formalni obrazovni programi osposobljavanja i prekvalifikacije, a neformalni programi realizirani u proteklom razdoblju bili su vezani uz usavršavanje u turizmu i ugostiteljstvu dok je trenutno aktivan program neformalnog obrazovanja kroz radionice u područjima: pisanje projekata financiranih iz EU fondova, digitalni marketing, proizvodnja *craft* piva i turističke animacije.

U vrijeme izrade ove analize na Učilištu Studium provodi se ukupno 8 programa, od čega 4 formalnog karaktera - prekvalifikacije (fizioterapeutski tehničar, farmaceutski tehničar, dentalni asistent i kozmetičar) i 4 ranije spomenuta neformalna programa kroz radionice. U nadolazećem razdoblju u ponudi obrazovnih programa za usavršavanje bit će i program Poslovi razvojnog inženjera *back-end aplikacije/back-end developer*.

Redovite aktivnosti i obrazovne programe Učilište Studium kontinuirano proširuje, između ostalog provođenjem programa financiranih iz EU fondova i umrežavanjem s ostalim obrazovnim ustanovama. Učilište trenutno provodi ukupno 5 projekata čiji je cilj omogućiti pristup neaktivnim osobama tržištu rada te osnažiti mlade osobe za aktivno sudjelovanje na tržištu rada. Jedan od aktivnih projekata je projekt *STEP UP – unaprjeđenje i razvoj stručne prakse za studente VEVU*, u čijoj provedbi osim Učilišta sudjeluje i Ekonomska škola Vukovar te VURA - Razvojna agencija Vukovar d.o.o. Cilj projekta je unaprjeđenje i provedba stručne prakse za studente Veleučilišta Lavoslav Ružička kako bi im se omogućilo stjecanje praktičnih znanja i vještina te povećanje zapošljivosti, čime se značajno doprinosi ostvarenjima osnovnih ishoda cjeloživotnog učenja - razvoju osobnih potencijala i povećanje konkurentnosti pojedinaca na tržištu rada.

Na području obuhvata UP Vukovar zastupljene su sve razine obrazovanja, a prostorna raspodjela pokazuje kako je predškolski odgoj dostupan u svim jedinicama lokalne samouprave, osnovne škole kao matični ili područni objekti također djeluju u svim JLS, dok učenici i studenti, srednje škole odnosno Veleučilište pohađaju u Gradu Vukovaru. Nedostatni kapaciteti dječjih vrtića ne omogućavaju povećanje broja djece obuhvaćene predškolskim odgojem, a za povećanje kvalitete osnovnoškolskog obrazovanja ključno je u usklađivanje s Državnim pedagoškim standardom i uvođenje jednosmjenske nastave. U strukturi srednjoškolskih obrazovnih programa vidljiva je neusklađenost s potrebama lokalnog tržišta rada koja se djelomično kompenzira kroz programe cjeloživotnog obrazovanja, odnosno usavršavanja i prekvalifikacije. Unatoč rastu kvalitete studijskih programa Veleučilišta, na području UP Vukovar nedostaju znanstveno-istraživački kapaciteti čiji je utjecaj osim na visoko obrazovanje ključan i za razvoj gospodarstva. Završno, iako koncentracija obrazovnih ustanova u središtu Urbanog područja uvažava distinkciju između ruralnih područja i urbane sredine u kontekstu koncentracije stanovništva, povećanje dostupnosti i kvalitete potrebno je na cjelokupnom području obuhvata.

2. Gospodarstvo

2.1. Opća gospodarska kretanja

Društveno-gospodarska razvijenost područja mjeri se indeksom razvijenosti - kompozitnim pokazateljem koji temeljem prosječnog dohotka po stanovniku, prosječnog izvornog prihoda, prosječne stope nezaposlenosti, općeg kretanja stanovništva, stupnja obrazovanja te indeksa starenja, omogućava mjerenje stupnja razvijenosti JLP(R)S, dok se opća gospodarska razvijenost, odnosno ekonomski rast izražava kroz bruto domaći proizvod (BDP).

Vukovarsko-srijemska županija je s vrijednošću indeksa od 91,992 smještena u I. razvojnu skupinu, odnosno drugu polovinu ispodprosječno rangiranih jedinica područne samouprave. Pojedinačno, sve jedinice lokalne samouprave s područja obuhvata Urbanog područja Vukovar spadaju u I.-IV. skupinu jedinica lokalne samouprave i sukladno Zakonu o regionalnom razvoju (NN 147/14, 123/17, 118/18) imaju status potpomognutih područja. Prema vrijednosti indeksa razvijenosti Grad Vukovar i Općina Tovarnik nalaze se u IV. skupini indeksa razvijenosti, a općine Tompojevci i Trpinja u najnižoj skupini razvijenosti.

U kontekstu uspostave urbanih područja/aglomeracija u RH, od ukupno 22 grada središta urbanih područja Grad Vukovar ima najniži indeks razvijenosti (99,455) i jedino je urbano središte koje ima status potpomognutog područja.

Tablica 17: Indeks razvijenosti JLS u Urbanom području Vukovar i Vukovarsko-srijemskoj županiji

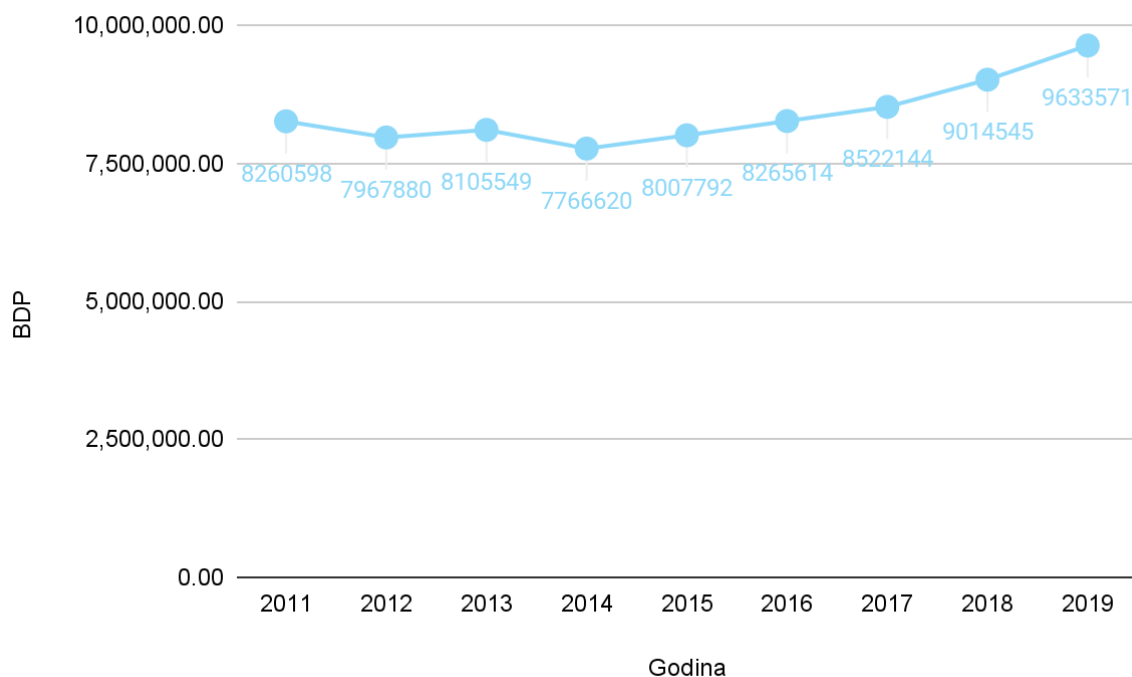
JL(P)RS	Indeks razvijenosti	Skupina	Prosječan dohodak/st.
Općina Bogdanovci	93,042	II.	19.920,20
Općina Lovas	95,605	III.	24.686,88
Općina Tompojevci	91,711	I.	21.601,99
Općina Tovarnik	97,813	IV.	24.116,30
Općina Trpinja	91,996	I.	15.326,41
Grad Vukovar	99,455	IV.	29.068,72
Vukovarsko-srijemska županija	91,992	I.	27.401,26

Izvor: MRRFEU

Analiza trenda kretanja BDP-a u razdoblju od 2011. do 2019. ukazuje na porast od 9,13%, što predstavlja povećanje od 753.947,00 HRK. U promatranom razdoblju BDP na nacionalnoj razini porastao za 22,11%, što potvrđuje jaz između razine i dinamike razvoja Vukovarsko-srijemske županije i Republike Hrvatske u cjelini. BDP po stanovniku Vukovarsko-srijemske županije u 2019.

godini iznosio je 63.802,00 HRK, odnosno nešto više od 60% vrijednosti BDP-a po stanovniku RH, a Vukovarsko-srijemska županija ukupnom nacionalnom BDP-u doprinosi s 2,33%.

Grafikon 12: Kretanje BDP-a Vukovarsko-srijemske županije u tisućama kuna razdoblju od 2011. do 2019.

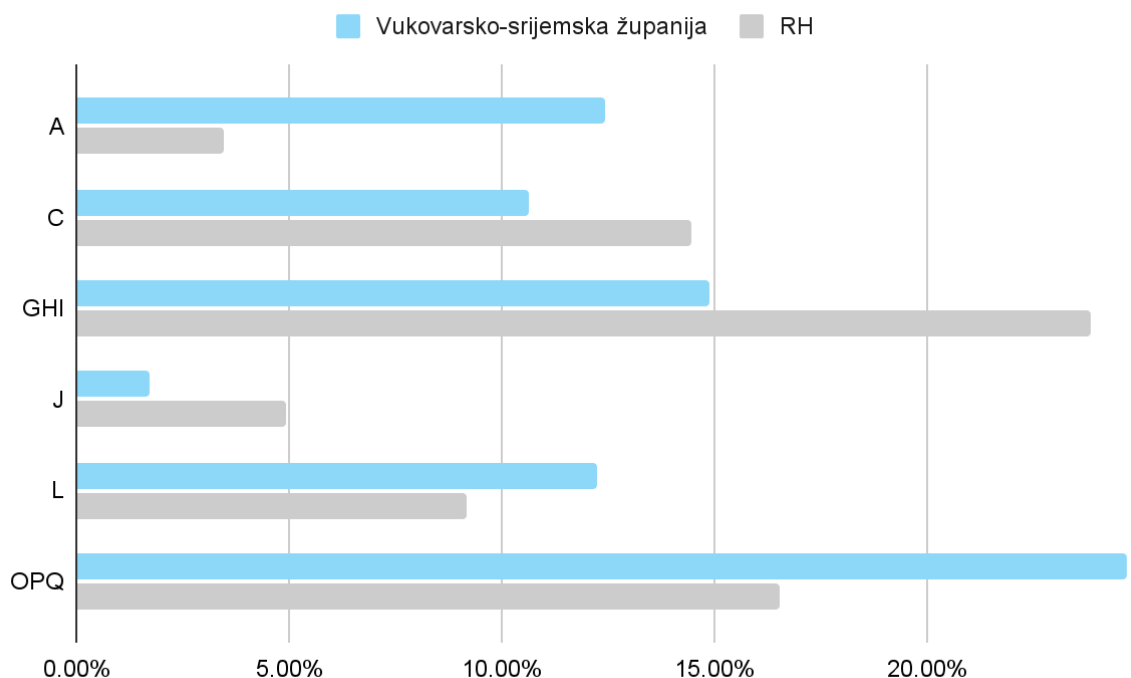
Izvor: DZS, Bruto domaći proizvod, pregled po županijama

Ipak, unatoč pozitivnom trendu, tekuća ekonomska odnosno gospodarska kretanja, prije svega vezana uz pandemiju koronavirusa i ograničenja s ciljem očuvanja javnozdravstvenog stanja uzrokovala su pad gospodarske aktivnosti u 2020. godini. BDP na razini Republike Hrvatske pao je za 8,4% u odnosu na 2019. godinu, a “zatvaranje” pojedinih segmenata gospodarstva te usporavanje uobičajenih gospodarskih i tržišnih aktivnosti i smanjenje izvoza, poljuljali su kontinuirani gospodarski rast Vukovarsko-srijemske županije od 2014. godine.

Analiza strukture bruto dodane vrijednosti Vukovarsko-srijemske županije ukazuje na razvojne potencijale ključnih gospodarskih grana - poljoprivrede i industrije, primarno drvoprerađivačke i prehrambene, ali i na zaostajanje županije u sektorima koji su na nacionalnoj razini sve propulzivniji, kao što je sektor J - Informacije i komunikacije.

U ukupnoj bruto dodanoj vrijednosti Županije pojedinačno dominiraju sektori A - Poljoprivreda i L - Poslovanje nekretninama, s 12,44%, odnosno 12,23%, a najznačajnije razlike u odnosu na strukturu BDV-a na nacionalnoj razini vidljive su u sektoru J - Informacije i komunikacije, koji na nacionalnoj razini bilježi kontinuirani rast i 2019. je ukupnom BDV-u doprinio s 4,91%, a u Vukovarsko-srijemskoj županiji s 1,72%, te objedinjeno sektorima O, P i Q - Javna uprava i obrana, obrazovanje, djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi, na koje se u Vukovarsko-srijemskoj županiji odnosi gotovo petina BDV-a, a na razini RH 16,55%.

Grafikon 13: Usporedni prikaz strukture BDV-a odabranih područja djelatnosti

Izvor: DZS, Bruto domaći proizvod, pregled po županijama

Slično razilaženje postoji i kada se uspoređuje Vukovarsko-srijemska županija s državnom razinom prema standardu kupovne moći (SKM). Pokazatelj eliminira razlike u razinama cijena među tečajevima te omogućuje usporedbu kupovne moći među različitim državama. BDP po stanovniku mjeren kroz paritet kupovne moći u Vukovarsko-srijemskoj županiji među tri je najmanje razvijene županije u RH s vrijednosti pokazatelja 42, što je značajno ispod prosjeka RH (67) i EU-27 (100). U Republici Hrvatskoj jedino je Grad Zagreb zabilježio višu vrijednost indeksa (116) od prosjeka EU 27.

Tablica 18: Prikaz indeksa BDP-a po stanovniku po SKM-u u 2018. godini

	VSŽ	RH	EU 27
BDP po stanovniku po SKM	42	67	100

Izvor: DZS, Bruto domaći proizvod, pregled po županijama, obrada autora

2.2. Tržište rada

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, tijekom 2021. na području Urbanog područja Vukovar bilo je 1.435 nezaposlenih osoba, najmanje u proteklih 5 godina. Osim pokazatelja i strukture nezaposlenih, u glavna obilježja tržišta rada spadaju i obilježja zaposlenosti koji omogućavaju temeljitu analizu trendova tržišta rada, ali i gospodarskih kretanja.

Promatrani petogodišnji period od 2017. do 2021. karakterizira tendencija smanjenja broja nezaposlenih osoba koji se smanjio za 968 osoba, odnosno za 40,28%. Kontinuirani trend pada broja nezaposlenih osoba prekinut je u 2020. godini kada se broj nezaposlenih povećao za 18% u odnosu na godinu ranije, što se povezuje s krizom uzrokovanom pandemijom koja je utjecala na poslovanje gospodarskih subjekata te na smanjenje gospodarske aktivnosti. Promatrajući strukturu nezaposlenosti po spolu, 43,41% nezaposlenih su muškarci, dok žene čine preostalih 56,58%, a struktura nezaposlenih prema spolu nije se mijenjala u proteklih 5 godina, te su žene kontinuirano ugroženija skupina na tržištu rada.

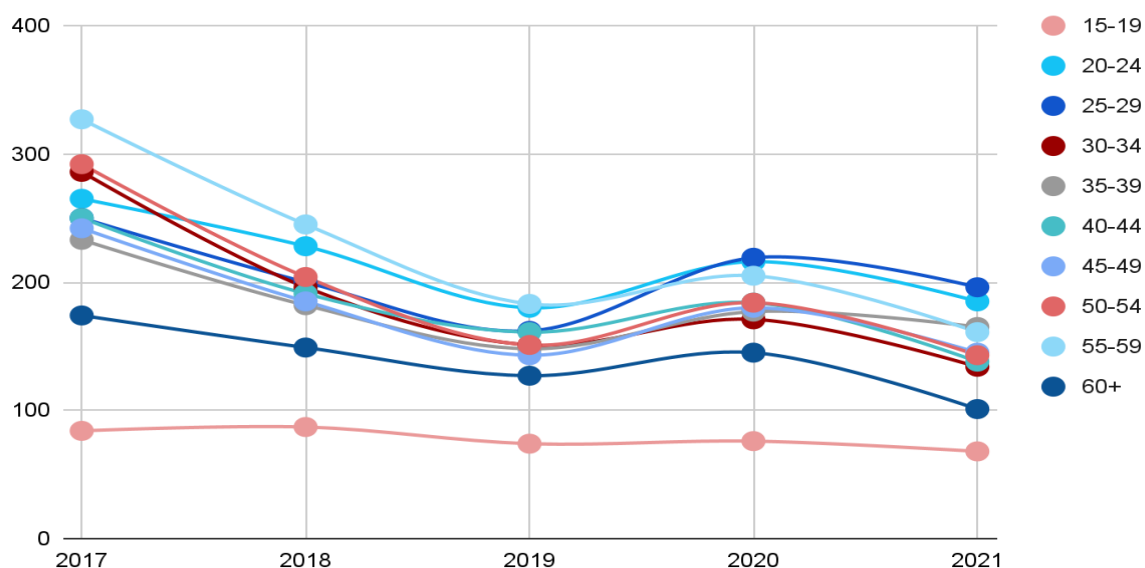
Tablica 19: Prikaz broja nezaposlenih u Urbanom području Vukovara u razdoblju do 2017. do 2021.

UP Vukovar	Muškarci	Žene	UKUPNO
2017.	1.044	1.359	2.403
2018.	823	1.045	1.868
2019.	660	821	1.480
2020.	750	1.005	1.755
2021.	623	812	1.435

Izvor: HZZ, 2022.

Daljnja analiza tržišta rada ukazuje na kontinuirani pad broja nezaposlenih osoba u svim dobnim kategorijama. Utjecaj korona krize na gospodarstvo i tržište rada, najviše je pogodio mlađe dobne skupine, odnosno osobe od 20 do 24 godine i od 24 do 29 godina, za koje je iz grafikona niže vidljivo povećanje broja nezaposlenih između 2019. i 2021. godine. Usljed izbijanja pandemije, nezaposlenost osoba iz dobne skupine 25-29 godina je porasla za više od 35%, a osobe od 20 do 24 godine su zabilježile porast nezaposlenosti od 20%.

Grafikon 14: Prikaz nezaposlenosti prema dobnim skupinama u Urbanom području Vukovara u razdoblju od 2017. do 2021.

Izvor: HZZ, 2022.

Prema statusu prije ulaska u evidenciju Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, 63% nezaposlenih bilo je u aktivnom radnom odnosu. Drugu najveću kategoriju čini neaktivno stanovništvo na koje se odnosi 29% nezaposlenih u Urbanom području Vukovar, a treća najzastupljenija kategorija među nezaposlenima jesu mladi koji su završili redovno školovanje. Iako je obrazovna, odnosno kvalifikacijska razina populacije značajan čimbenik zapošljavanja, dinamika na tržištu rada u Urbanom području Vukovara nije u skladu s očekivanjima na nacionalnoj razini, a koja predviđaju porast zaposlenih osoba s visokim obrazovanjem, odnosno smanjenje nezaposlenosti. Naime, u razdoblju od 2017. do 2021. izraženije je smanjenje broja nezaposlenih sa završenom osnovnom (52%) i srednjom školom (30%), nego nezaposlenih sa završenim fakultetom, magisterijem, akademijom i doktoratom, čiji se broj smanjio za 23%.

Navedeno potkrijepljuje i evidentirana potražnja za radom na burzi otvorenih radnih mjesta, na kojoj se u vrijeme izrade Strategije, tijekom travnja 2022., od ukupno 74 otvorena radna mjesta u Gradu Vukovaru, 10% odnosi na radna mjesta za koja je razina obrazovanja visoka stručna sprema, dok u preostalim 5 općina nema otvorenih radnih mjesta s potrebnom najvišom razinom obrazovanja.

Pad broja nezaposlenih popraćen je rastom broja osiguranika Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Krajem 2021. u 6 JLS Urbanog područja Vukovar bilo je 11.811 osiguranika, od čega je njih 88% evidentirano na području Grada Vukovara, odnosno radi u Gradu Vukovaru. Povećanje broja osiguranika u proteklom petogodišnjem razdoblju evidentirano je u svim općinama i Gradu

Vukovaru, a najveći porast zabilježen je u Općini Tovarnik - 36% više osiguranika. Na razini cijelog Urbanog područja, broj osiguranika HZMO u periodu o 2017. do 2021. porastao je za 13%.

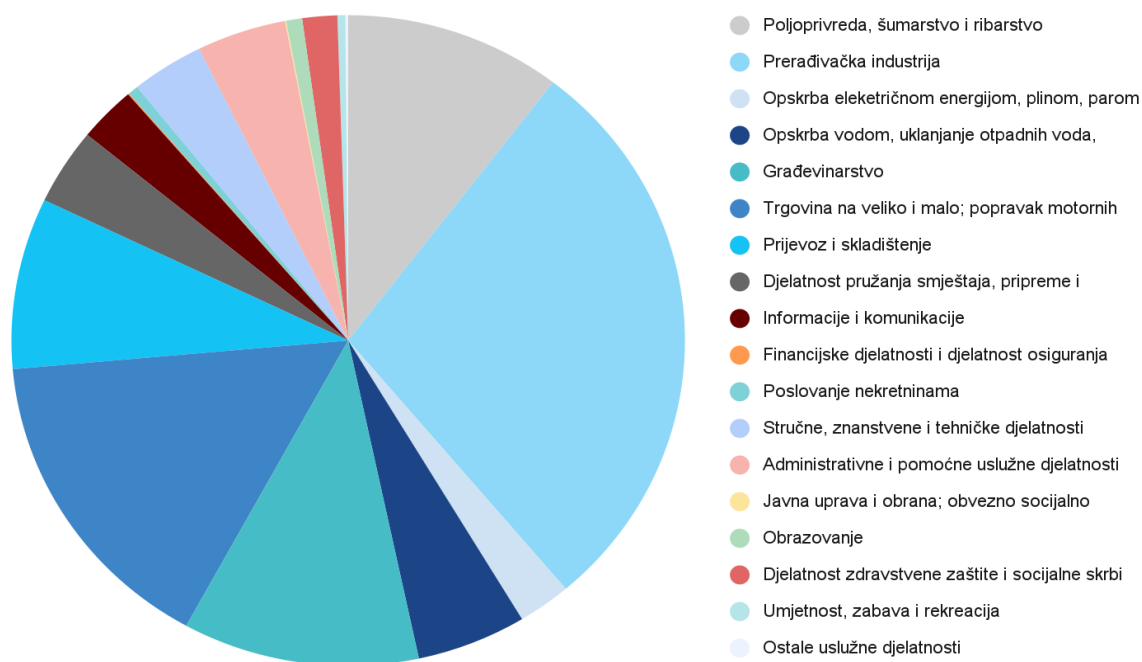
Tablica 20: Prosječan godišnji broja osiguranika HZMO na području UP Vukovar u razdoblju 2017.-2021.

JLS	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Bogdanovci	83	111	113	96	103
Lovas	155	181	189	167	171
Tompojevci	140	151	162	154	171
Tovarnik	310	354	392	399	423
Trpinja	422	455	481	480	506
Vukovar	9.291	9.574	9.935	10.078	10.437
UP Vukovar	10.401	10.826	11.272	11.374	11.811

Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje

Struktura zaposlenosti u trgovačkim društvima prema djelatnosti odgovara pokazateljima strukture djelatnosti u BDV-u. Pojedinačno, prerađivačka industrija zapošljava najveći udio ukupno zaposlenih u trgovačkim društvima - 28,40%, nakon čega slijedi sektor G - Trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila s 15,60% i sektor A - poljoprivreda s 10,41% zaposlenih u poduzećima.

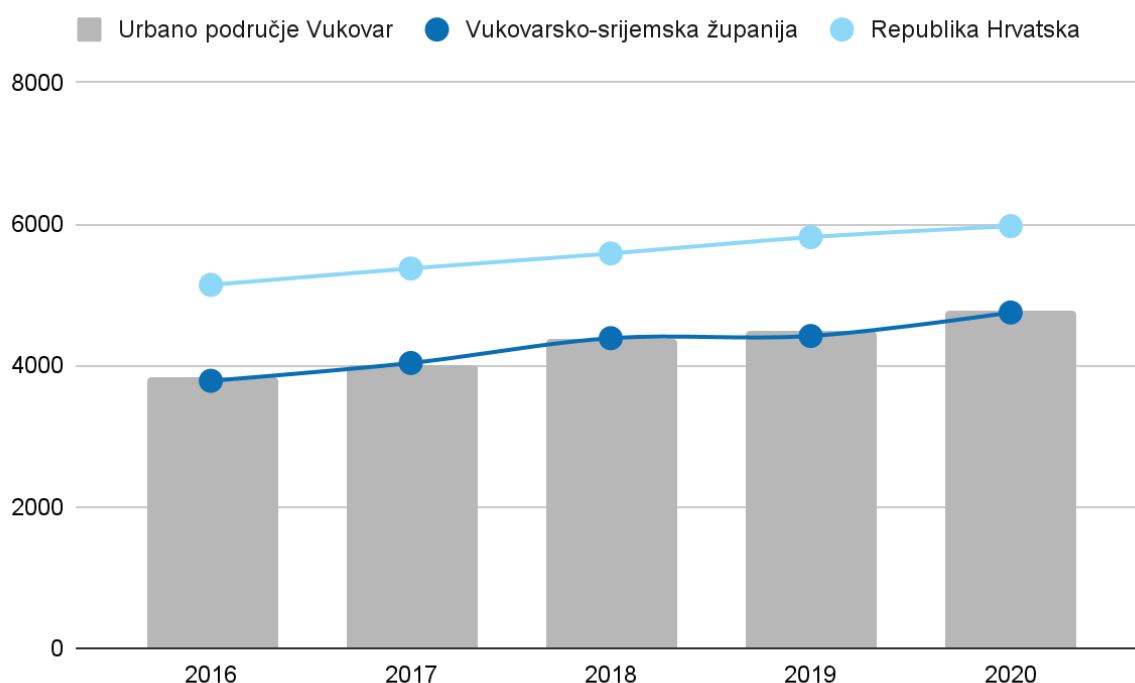
Grafikon 15: Prikaz zaposlenosti u trgovačkim društvima u UP Vukovar po djelatnostima u 2020. godini

Izvor: info.biz, 2022

Završno obilježje koje opisuje stanje na lokalnom tržištu rada odnosi se na kretanje neto plaća zaposlenika. Prema podacima FINA-e, s krajem 2020. prosječna neto plaća u Urbanom području Vukovar iznosila je 4.775 HRK, 1.196 HRK manje nego na nacionalnoj razini. U promatranom petogodišnjem razdoblju prosječna neto plaća u UP Vukovar porasla je za gotovo 25%. Unatoč činjenici da je rast brži nego na nacionalnoj razini, gdje je prosječna neto plaća u promatranom periodu porasla za 16%, neto plaće na području UP Vukovar i dalje su značajno ispod razine nacionalnog prosjeka, a tako izražena nekonkurentnost lokalnog tržišta rada ograničavajući je faktor daljnjeg gospodarskog razvoja područja.

Grafikon 16: Kretanje neto plaće po zaposleniku u razdoblju od 2016. do 2020.

Izvor: info.biz, 2022.

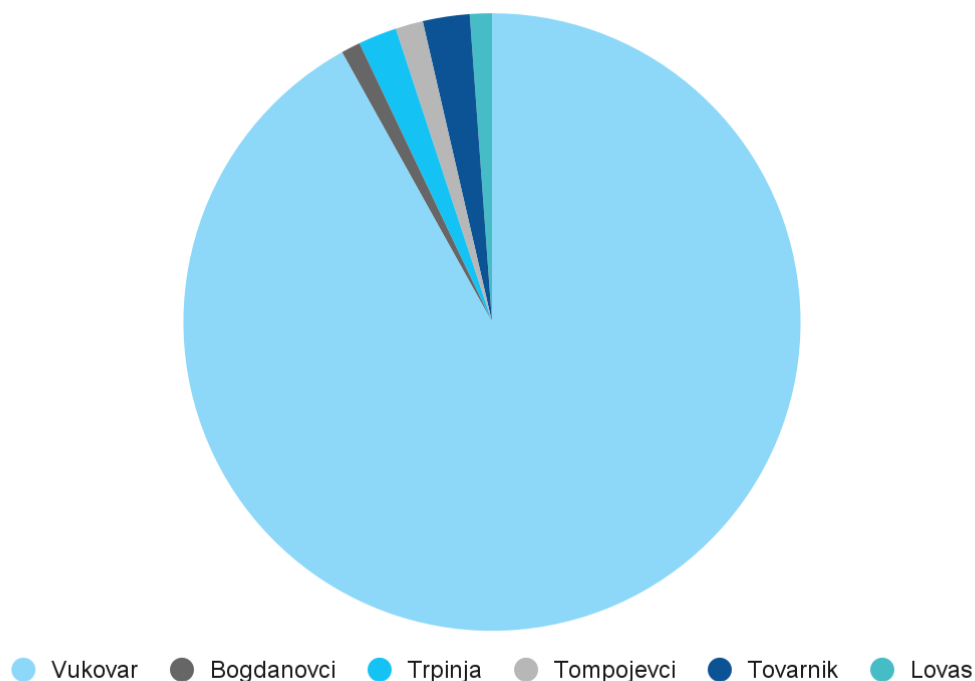
2.3. Poslovno okruženje

Analiza poslovnog okruženja podrazumijeva osnovna obilježja poslovne dinamike i strukture poslovnih subjekata, njihovu prostornu učestalost, glavna obilježja poduzetničke infrastrukture, te osvrt na socijalno poduzetništvo. Analizom će također biti istaknuti ključni dionici lokalnog gospodarstva i tržišta rada te ključni gospodarski sektori. Općenito, osnovna obilježja poslovnog okruženja Urbanog područja Vukovar odgovaraju slici na nacionalnoj razini, a odnose se na koncentraciju gospodarske aktivnosti u sektoru malog i srednjeg poduzetništva, koji u UP Vukovar čine 99,5% ukupnog broja poslovnih subjekata.

Na području UP Vukovar registrirano je ukupno 694 poduzeća, a njihova prostorna raspodjela potkrepljuje značaj Grada Vukovara kao gospodarskog središta Urbanog područja, ali i Vukovarsko-

srijemske županije u cjelini. Naime, 637 poslovnih subjekata, odnosno njih 91% registrirano je u Gradu Vukovaru, dok je preostalih 56 subjekata raspoređeno u 5 općina u sastavu UP Vukovar, najviše u Općini Tovarnik (17), a najmanje u Općini Bogdanovci (7). Isto tako, sva velika i srednja poduzeća registrirana su u Gradu Vukovaru.

Grafikon 17: Prostorna raspodjela poduzeća u Urbanom području Vukovar u 2020. godini

Izvor: info.biz, 2022.

U promatranom petogodišnjem razdoblju, od 2016. do 2020. godine, poduzetništvo u UP Vukovar karakteriziraju pozitivni pokazatelji i rast poslovanja. Broj registriranih poslovnih subjekata porastao je za gotovo 30%, s 539 u 2016. godini na 694 u 2020, te poduzeća zapošljavaju 20% više djelatnika. Ukupni prihodi i rashodi poduzeća također su u petogodišnjem razdoblju porasli, za 132%, odnosno 143%, iako se ne radi o kontinuiranom i linearnom rastu. Ostvarena dobit razdoblja također varira među godinama, a 2020. godine bila je 16% manja nego godinu ranije, te se povezano s tim promjenio omjer dobitaša i gubitaka, odnosno porastao broj poduzeća koja su u 2020. ostvarila gubitak razdoblja. Pad i stagnacija određenih pokazatelja poslovanja u 2020. povezuju se s činjenicom da je godina bila obilježena restrikcijama vezanim uz pandemiju koronavirusa i općenitim padom gospodarskim aktivnosti, što se odrazilo i na poslovanje poduzetnika u Urbanom području Vukovar.

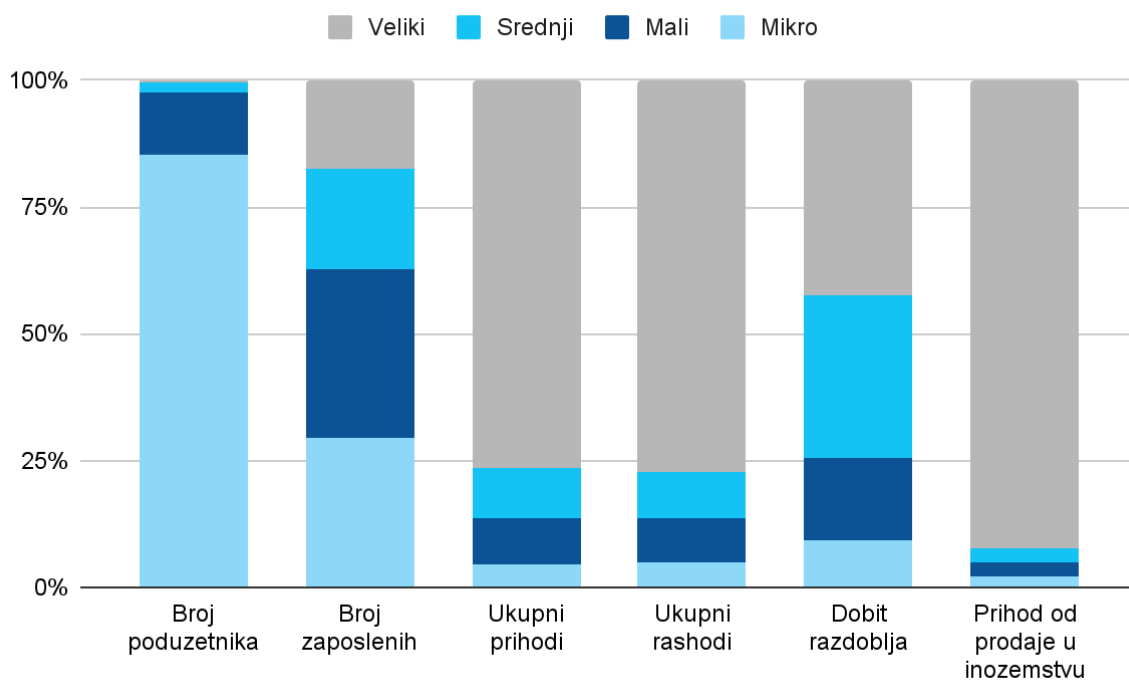
Tablica 21: Pokazatelji poslovanja poduzetnika u Urbanom području Vukovar u razdoblju 2016.-2020.

JLS	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Broj poduzeća	539	571	615	635	694
Broj zaposlenih	4.860	5.358	5.550	5.917	5.848
Broj dobitaša	378	383	432	454	461
Broj gubitaša	161	188	183	181	232
Ukupni prihodi	5.748.834.136	10.566.100.272	11.353.110.488	10.401.160.628	13.367.835.300
Ukupni rashodi	5.276.613.796	10.307.021.013	10.996.726.224	9.826.676.968	12.873.780.346
Dobit razdoblja	406.586.551	197.789.207	316.552.003	504.497.148	423.809.167

Izvor: info.biz, 2022.

Značaj subjekata malog gospodarstva, odnosno velikih poduzeća, vidljiv je temeljem pokazatelja poslovanja - broja zaposlenih, vrijednosti prihoda i rashoda, ostvarenoj dobiti te vrijednosti izvoza. Grafički prikaz relativnih udjela aktivnih poduzeća prema veličini subjekta sukladno gore navedenim pokazateljima, ukazuje na značajne razlike s obzirom na veličinu subjekta. Dominacija subjekata malog gospodarstva vidljiva je u broju subjekata i broju njihovih zaposlenika, dok je značaj velikih poduzeća razvidan u kontekstu ostvarenih prihoda, rashoda i dobiti, a osobito kroz njihov doprinos izvozu s područja UP Vukovar. Naime, 3 velika poduzeća u 2020. godini ostvarila su 92,40% ukupnog prihoda od prodaje u inozemstvu, što potvrđuje njihov izvozni potencijal, ali i ukazuje na činjenicu da je isti kod MSP-ova gotovo neznatan. Navedeno je u skladu s praksom na razini EU, gdje velika poduzeća karakterizira rast profita i konkurentnosti na inozemnom tržištu.

Grafikon 18: Prikaz poslovanja poduzetnika s područja UP Vukovar, prema veličini poduzeća u 2020. godini

Izvor: info.biz, 2022.

Završno, prostorna distribucija mikro i malih poduzeća u općinama izvan središta Urbanog područja, odnosno činjenica da u njima izostaju srednja i velika poduzeća važna su u kontekstu dugoročnog gospodarskog razvoja Urbanog područja. S jedne strane, mikro i mala poduzeća okosnica su gospodarske aktivnosti općina i u tom kontekstu ključna za zadržavanje stanovništva na prostorima koja su obilježena depopulacijskim trendovima, no kapaciteti mikro i malih poduzeća za stvaranje i razvoj poslovne mreže te rast poslovanja ograničavajući su faktor stabilnog gospodarskog razvoja općina.

Ključni dionici lokalnog poslovnog okruženja 3 su velika i 13 srednjih poduzeća. Prvo plinarsko društvo (PPD) d.o.o. prema razini ostvarenih poslovnih prihoda i dobiti razdoblja, najveće je poduzeće u Urbanom području Vukovar. PPD s ostvarenim poslovnim prihodima od 9,74 milijarde kuna u 2020. godini, prvi je rangirani gospodarski subjekt u djelatnosti D - Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija u cijeloj Republici Hrvatskoj s tržišnim udjelom od 23,93%, nakon čega slijede subjekti u javnom vlasništvu - Hrvatska elektroprivreda d.d., HEP proizvodnja d.o.o. i HEP operator distribucijskog sustava d.o.o.

Među 16 srednjih i velikih poduzeća u Urbanom području, tri su subjekta u djelatnosti poljoprivrede - VUPIK plus d.o.o., AGRO-TOVARNIK d.o.o. i AGRO-WEB d.o.o. te tvrtka Borovo d.d., proizvođač cipela s dugogodišnjom tradicijom.

Tablica 22: Pregled velikih i srednjih poduzeća u Urbanom području Vukovar u 2020. godini

Naziv poduzeća	NKD	Poslovni prihodi	Dobit/gubitak
PRVO PLINARSKO DRUŠTVO d.o.o.	D	9,74 mlrd. HRK	226,56 mil. HRK
VUPIK plus d.o.o.	A	331,39 mil. HRK	-17,95 mil. HRK
ADRIATICA DUNAV d.o.o.	C	191,28 mil. HRK	668.258 HRK
FILIR d.o.o.	G	171,29 mil. HRK	3,61 mil. HRK
AUTOWILL d.o.o.	G	149,94 mil. HRK	2,29 mil. HRK
AGRO-TOVARNIK d.o.o.	A	114,80 mil. HRK	6,03 mil. HRK
ENNA TRANSPORT d.o.o.	H	111,83 mil. HRK	4,01 mil. HRK
AGRO-WEB d.o.o.	A	96,40 mil. HRK	-20,14 mil. HRK
BOROVO d.d.	C	89,49 mil. HRK	-6,99 mil. HRK
VUKNIT d.o.o.	G	66,90 mil. HRK	19,78 mil. HRK
KOMUNALAC d.o.o.	E	44,87 mil. HRK	275.624,00 HRK
VELEPROMET d.d.	G	31,65 mil. HRK	1,01 mil. HRK
Vodovod grada Vukovara d.o.o.	E	30,68 mil. HRK	33.138,00 HRK
INTERŠPED VUKOVAR d.o.o.	H	16,44 mil. HRK	1,19 mil. HRK
LUKA-VUKOVAR d.o.o.	H	12,77 mil. HRK	130.312,00 HRK
ENERGIA NATURALIS d.o.o.	D	8,01 mil. HRK	106,21 mil. HRK

Izvor: info.biz, 2022.

Analiza gospodarskih subjekata prema djelatnostima u Urbanom području Vukovar, pokazuje kako je najviše poduzeća registrirano u sektoru (G) Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala, njih 144, koji čine 20,7% ukupnog broja poduzeća. Zatim slijede sektori (C) Prerađivačka industrija i (F) Građevinarstvo u kojima je registrirano 120 (17,3%), odnosno 84 (12,1%) poduzeća.

Dinamika kretanja broja poduzeća prema djelatnostima, prikazana u tablici niže, pokazuje značajnu ekspanziju u sektorima građevinarstva, djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i usluživanja hrane, prerađivačkoj industriji te djelatnosti prijevoza i skladištenja. Najviše je porastao broj subjekata u

sektoru turizma⁴, s 127 u 2016. na 144 u 2020., odnosno za 82%, te u djelatnosti građevinarstva, gdje se broj subjekata povećao za 75%.

Tablica 23: Kretanje broja poduzeća u Urbanom području Vukovar prema djelatnostima u razdoblju od 2016. do 2020.

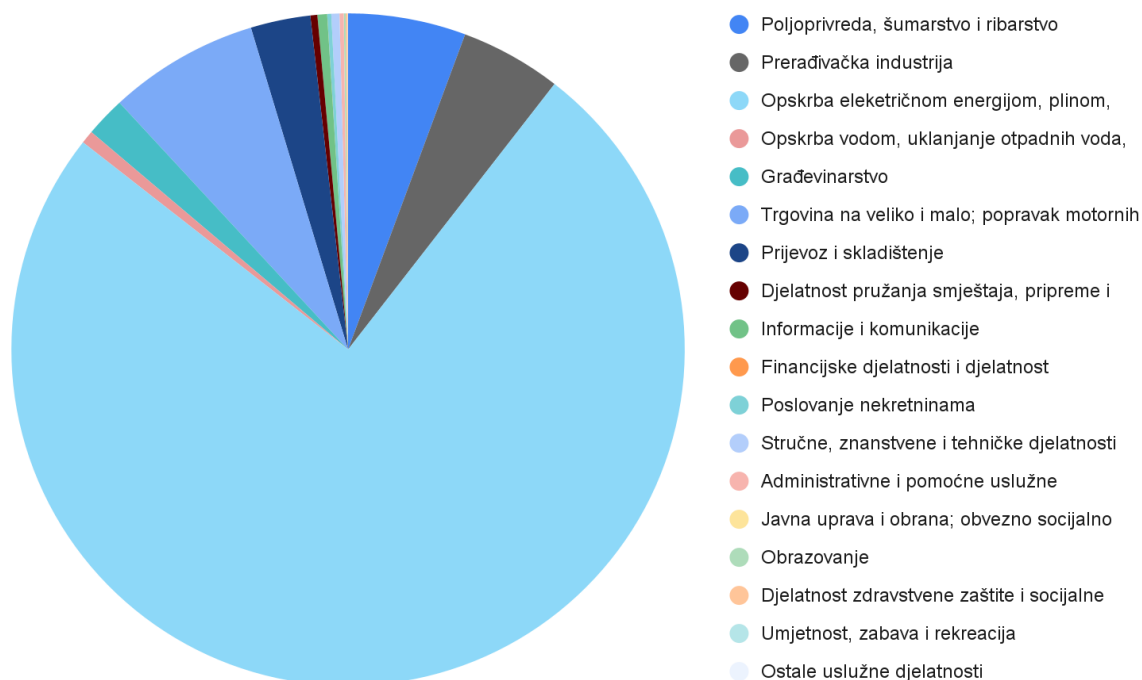
Djelatnost	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	49	54	55	51	53
Rudarstvo i vađenje	0	0	0	0	0
Prerađivačka industrija	91	99	107	107	120
Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	13	12	10	12	10
Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnost sanacije okoliša	8	7	7	6	8
Građevinarstvo	48	52	63	77	84
Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala	127	135	138	136	144
Prijevoz i skladištenje	32	32	32	39	45
Djelatnost pružanja smještaja, pripreme i usluživanja hrane	28	33	45	43	51
Informacije i komunikacije	22	21	21	23	27
Financijske djelatnosti i djelatnost osiguranja	1	1	1	1	1
Poslovanje nekretninama	11	10	10	9	12
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	65	63	70	72	72
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	22	26	28	28	29
Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	1	1	1	1	1
Obrazovanje	9	10	11	11	12
Djelatnost zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	9	10	10	10	13
Umjetnost, zabava i rekreacija	0	1	1	3	5
Ostale uslužne djelatnosti	3	4	5	6	6
UKUPNO	539	571	615	635	693

Izvor: info.biz, 2022.

⁴ Djelatnost pružanja smještaja, priprema i usluživanje hrane

Sukladno ranije prikazanim ključnim dionicima lokalnog poslovnog okruženja i važnosti Prvog plinarskog društva d.o.o. ne samo na lokalnoj, nego i na nacionalnoj razini kao vodećeg subjekta u sektoru D - Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija, u poslovnim prihodima poduzetnika prema djelatnostima, prevladava upravo sektor D. Ipak, uske poslovne veze PPD-a d.o.o. s ruskim dobavljačima plina, u kontekstu nestabilne geopolitičke situacije i izbijanja ratnog sukoba Rusije i Ukrajine, u idućem razdoblju predstavljaju potencijalan rizik stabilnog poslovanja.

Grafikon 19: Prikaz poslovnih prihoda poduzetnika u Urbanom području Vukovar prema djelatnostima u 2020. godini

Izvor: info.biz, 2022.

Analizirajući petogodišnji trend kretanja poslovnih prihoda gospodarskih subjekata prema djelatnostima, ističu se poljoprivreda, prijevoz i skladištenje te građevinarstvo, čiji poslovni prihodi bilježe porast od redom, 294%, 243% i 157%. Sektor turizma u proteklom petogodišnjem periodu također bilježi relativno stabilan rast poslovnih prihoda, po prosječnoj stopi od 7,80%, a tijekom pandemijske 2020. zabilježen je tek manji pad u odnosu na godinu ranije (-1,68%).

Obrtništvo

Analiza poslovnog okruženja, osim poslovnih subjekata koji su obveznici poreza na dobit, uključuje i segment obrtništva, koje u Urbanom području Vukovar podrazumijeva ukupno 553 poslovna subjekta i čini značajan dio ukupne gospodarske aktivnosti. Prostorna distribucija registriranih obrta pokazuje kako je najveći broj obrta registriran u središtu Urbanog područja, njih 94%, dok je najmanje obrta aktivno u Općini Bogdanovci, tek 4, što odgovara i ranije prikazanoj prostornoj raspodjeli poduzeća.

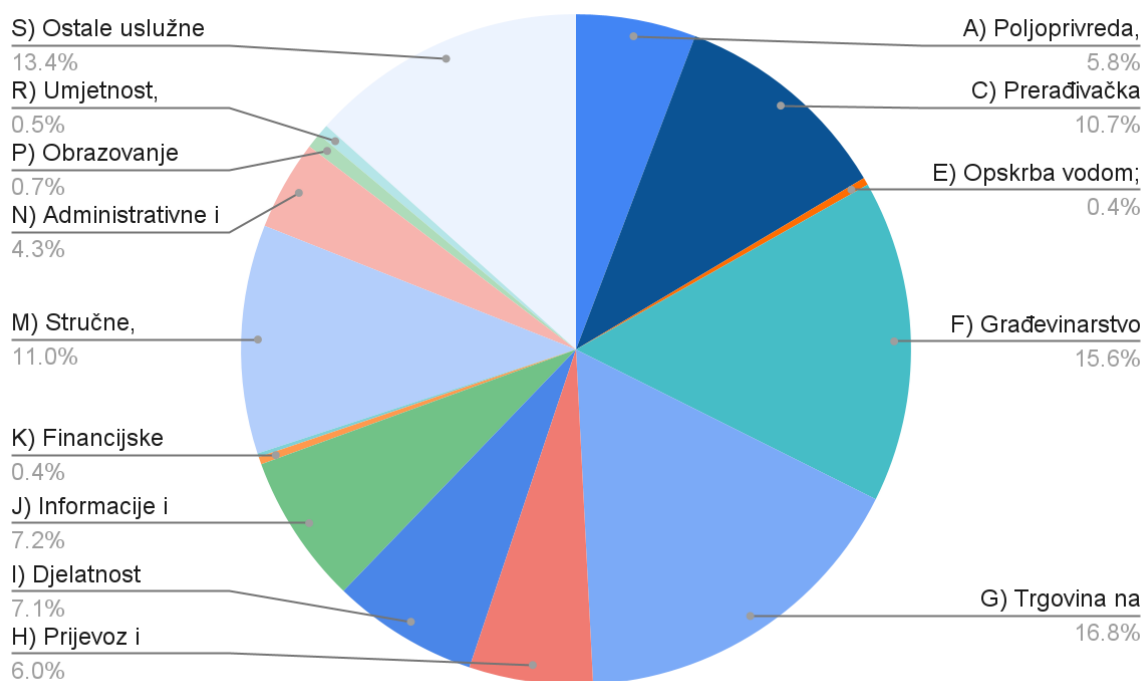
Tablica 24: Prikaz registriranih obrta u UP Vukovar

JLS	Broj obrta
Bogdanovci	4
Lovas	5
Tompojevci	11
Tovarnik	13
Trpinja	14
Vukovar	506
UP Vukovar	553

Izvor: Obrtni registar, svibanj 2022.

Prema vrsti djelatnosti, dominira trgovina koja čini 16,8% ukupnog broja obrta. Građevinom i srodnim djelatnostima bavi se 15,6% obrta, nakon čega su najbrojniji subjekti u uslužnim djelatnostima (13,4%) od kojih se većina odnosi na djelatnosti popravka predmeta za osobnu upotrebu i kućanstvo i osobne uslužne djelatnosti. Struktura obrta prema djelatnosti slična je onoj na nacionalnoj razini, gdje veliki broj odnosi na uslužno zanatstvo i osobne uslužne djelatnosti, pretežito frizerske salone i salone za uljepšavanje te djelatnosti za njegu i održavanje tijela, a koji su na tržištu najprisutniji kroz poslovni oblik obrta. Broj obrta koji posluje u djelatnosti trgovine djelomično odskače od statistike na nacionalnoj razini, gdje se smanjuje broj obrta uslijed pojave velikih trgovačkih lanaca na tržištu, što je prema pokazateljima u manjem obujmu prisutno u Urbanom području Vukovar, osobito ruralnim i slabije naseljenim područjima.

Grafikon 20: Prikaz broja obrta u UP Vukovar prema djelatnostima

Izvor: Obrtni registar, svibanj 2022.

Završno, struktura obrta prema djelatnosti i njihova prostorna distribucija, ukazuje na činjenicu da je obrtništvo češći poslovni oblik u tržišnim segmentima koji zbog obujma poslovanja nisu atraktivni većim gospodarskim subjektima.

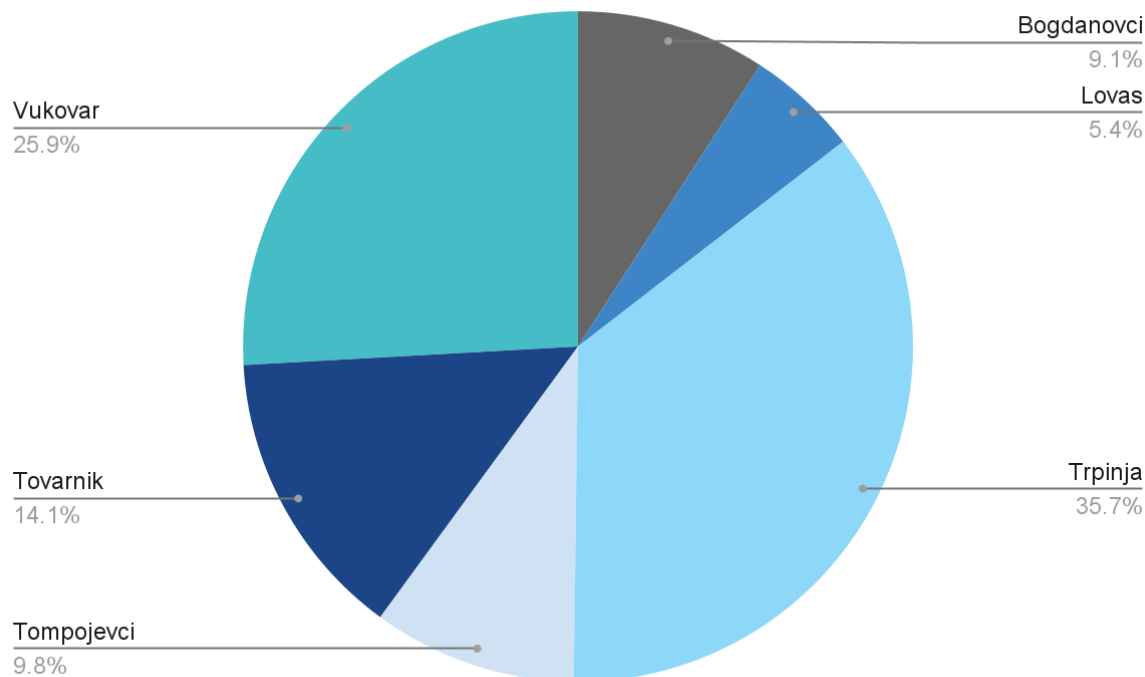
Opća gospodarska kretanja Urbanog područja Vukovar bilježe pozitivne pokazatelje, iako gospodarski rast područja karakterizira značajno sporija dinamika od rasta na nacionalnoj razini. Ipak, pozitivna kretanja u sektoru malog i srednjeg poduzetništva, uz rast poslovanja nekoliko ključnih dionika lokalnog gospodarstva ukazuje na potencijal područja. S druge strane, u kontekstu daljnjeg gospodarskog rasta potrebno istaknuti ulogu PPD-a kao jednog od ključnih dionika lokalnog gospodarstva, odnosno potencijalne rizike u poslovanju kompanije. Kretanja na tržištu rada podrazumijevaju smanjenje nezaposlenosti i povećanje zaposlenosti, ali je u analizi neto plaća izražen jaz između UP Vukovar i cijele Vukovarsko-srijemske županije, u odnosu na nacionalnu razinu, što predstavlja ograničavajući faktor u privlačenju ljudskih resursa. Završno, u strukturi gospodarskih subjekata prema djelatnostima vidljiva je ekspanzija u sektorima turizma, građevinarstva i prerađivačkoj industriji, ali s druge strane i nedostatak poduzeća u sektorima čija je propulzivnost naglašena na nacionalnoj, ali i višim razinama, poput ICT sektora.

Poljoprivreda

Na cijelom Urbanom području Vukovar u razdoblju od 2017. do 2021. broj registriranih poljoprivrednih gospodarstava porastao je za 121 subjekt, odnosno za 7,5%. Krajem 2021. od ukupno 1.727 registriranih poljoprivrednih gospodarstava, 35,7% je bilo registrirano u Općini

Trpinja, zatim slijede Grad Vukovar s 25,9% registriranih subjekata te Tovarnik s 14,1%. Najmanje subjekata je registrirano u Općini Lovas - 5,4%

Grafikon 21: Prostorna raspodjela poljoprivrednih gospodarstava u Urbanom području Vukovar u 2021. godini

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

Daljnja analiza sektora poljoprivrede u UP Vukovar ukazuje na porast registriranih samoopkrbnih poljoprivrednih gospodarstava (SOPG).⁵ S krajem 2021. u Urbanom području Vukovar evidentirano 199 SOPG-a, a u razdoblju od 2017. do 2021. došlo je do smanjenja broja obiteljskih gospodarstava za -6,47%, u korist samoopkrbnih poljoprivrednih gospodarstava. Navedeno je povezano s izmjenama zakonske regulative, ali i ukazuje na smanjenje profesionalnog, odnosno povećanje bavljenja poljoprivredom za osobne potrebe.

Tablica 25: Broj poljoprivrednih gospodarstava prema tipu u periodu od 2017. do 2021. godine

Tip PG-a	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Obiteljsko gospodarstvo	1.514	1.550	1.549	1.563	1.416
Obrti	46	50	51	57	55
Samoopkrbno poljoprivredno gospodarstvo	0	0	15	109	199

⁵ Zakon o poljoprivredi samoopkrbna gospodarstva definira kao fizičke osobe, poljoprivrednike, koji se za osobne potrebe bave poljoprivredom u okviru korištenja prirodnih bogatstva zemlje i prodajom, odnosno zamjenom od tih djelatnosti dobivenih proizvoda u neprerađenom stanju, te je ekonomska veličina istog manja ili jednaka 3.000 EUR.

Trgovačka društva	37	38	42	47	47
Zadruga	8	8	8	8	8
Druge pravne osobe	1	1	2	2	2
UKUPNO	1.606	1.647	1.667	1.705	1.727

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

Poljoprivredne površine koje se obrađuju u Vukovarsko-srijemskoj županiji zauzimaju ukupno 150.856,00 ha, odnosno više od 60% ukupne površine Županije, a u Urbanom području koristi se ukupno 32.857,33 ha poljoprivrednog zemljišta. U razdoblju od 2017. do 2021. površina korištenog poljoprivrednog zemljišta varira, a u ARKOD evidenciju krajem 2021. godine upisano je 32.857,33 ha poljoprivrednog zemljišta. Prema vrsti uporabe, oranice čine više od 97% korištenog poljoprivrednog zemljišta u Urbanom području Vukovar, a po ukupnoj površini ističu se još voćnjaci i vinogradi, koji ukazuju na prevladavajuće poljoprivredne djelatnosti.

Tablica 26: Prikaz poljoprivrednog zemljišta u UP Vukovar prema vrsti uporabe (u ha)

Vrsta poljoprivrednog zemljišta	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Oranice	31.813,58	31.923,29	28.773,68	32.065,98	31.958,23
Staklenik na oranici	1,92	1,92	14,81	1,95	2,1
Livada	14,12	12,85	12,82	7,53	7,7
Pašnjak	99,04	110,84	119,35	119,75	148,89
Vinogradi	267,38	256,86	255,46	254,42	256,87
Iskrčeni vinogradi	1,73	0,56	0,56	0,56	0,56
Voćnjak	470,33	482,66	474,05	487,39	470,27
Kulture kratkih ophodnji	0	0	0	0	0
Rasadnik	1,72	1,72	1,72	1,88	1,88
Miješani trajni nasadi	3,10	2,51	3,13	2,75	2,76
Ostalo zemljište	-	3,35	3,35	3,65	3,65
Neodržavano zemljište	20,83	22,88	19,13	-	4,42
UKUPNO	32.693,75	32.819,44	29.678,06	32.946,86	32.857,33

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

Agrarna struktura poljoprivrednih gospodarstava u UP Vukovar povoljnija je od pokazatelja na nacionalnoj razini. Naime, 50,9% poljoprivrednih gospodarstava raspolaže poljoprivrednom površinom veličine od 3 do 20 ha, a prosječna površina po poljoprivrednom gospodarstvu iznosi 21,52 ha, što je 14 ha veća površina u odnosu na nacionalni prosjek. Na području UP Vukovar 36 je poljoprivrednih gospodarstava koja raspolažu s površinom većom od 100 ha i 2 subjekta koji koriste više od 1.500 ha poljoprivrednog zemljišta.

Tablica 27: Podaci o ARKOD parcelama u 2021. godini

Površina (ha)	Pokazatelj	Vrijednost
< 3	Broj PG-a	494
	Broj parcela	1.054
	Površina (ha)	565,78
≥ 3 i < 20	Broj PG-a	798
	Broj parcela	5.338
	Površina (ha)	6.598,77
≥ 20 i < 100	Broj PG-a	236
	Broj parcela	5.594
	Površina (ha)	9.786,44
≥ 100 i < 1.500	Broj PG-a	36
	Broj parcela	2.930
	Površina (ha)	7.401,44
≥ 1.500	Broj PG-a	2
	Broj parcela	506
	Površina (ha)	9.354,98

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivedi, ribarstvu i ruralnom razvoju

Razvoj poljoprivrednog sektora na razini cijele RH, između ostalih razloga, koči činjenica da hrvatske poljoprivrednike karakteriziraju mala i fragmentirana poljoprivredna gospodarstva, odnosno mala i rascjepkana ukupna površina poljoprivrednog zemljišta koje obrađuju. Agrarna struktura poljoprivrednih gospodarstva u UP Vukovar u tom je smislu povoljnija, jer poljoprivrednici raspolažu značajno većom površinom, te je prosječna veličina parcele 2,5 puta veća od prosječne veličine parcele u RH.

Tablica 28: Usporedni sažetak agrarne strukture UP Vukovar i Republike Hrvatske

UP Vukovar	Pokazatelj	RH
1.566	Broj PG-a	158.027
15.422	Broj ARKOD Parcela	1.379.881
33.707,41	Površina (ha)	1.161.524,59
21,52	Prosječna površina po PG-u (ha)	7,35
9,84	Prosječan broj parcela po PG-u	8,73
2,18	Prosječna veličina parcele (ha)	0,84

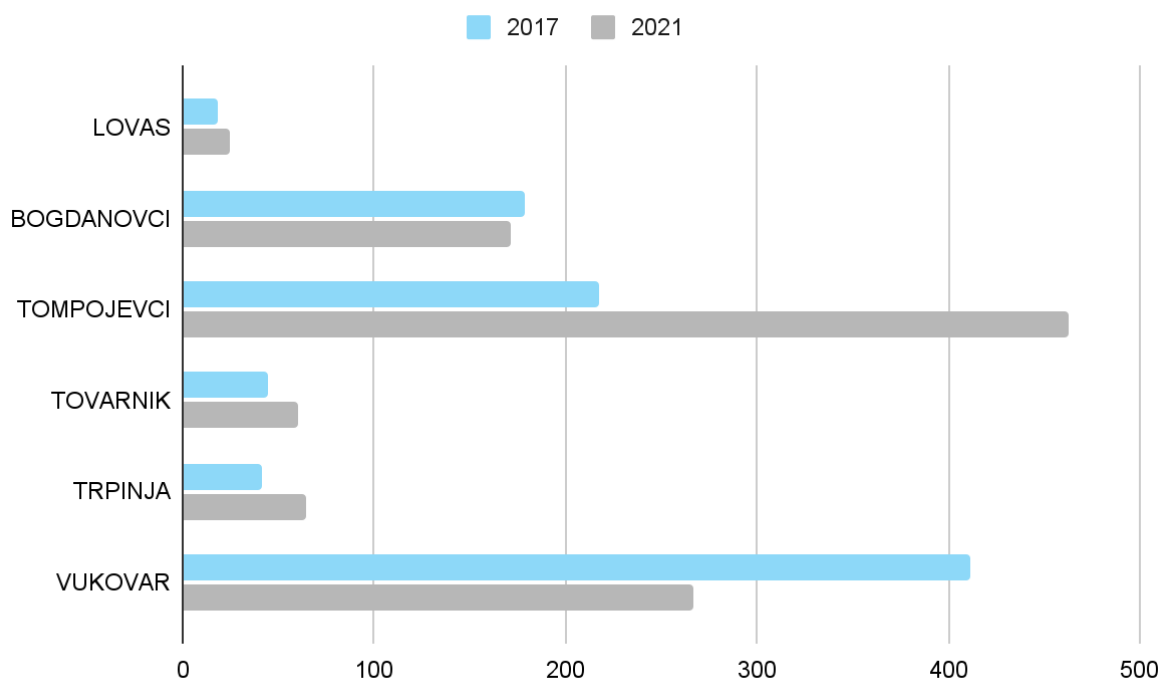
Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivedi, ribarstvu i ruralnom razvoju

Rast sektora poljoprivrede potkrijepljuje i porast ekološke poljoprivredne proizvodnje. Agroekološki resursi na području UP Vukovar povoljni su za razvoj ekološke poljoprivrede kao sustava proizvodnje koji je utemeljen na održivosti i zaštiti prirodnih resursa, a tržišne prilike ukazuju na kontinuirano rastuću potražnju za organskim proizvodima, što otvara potencijal daljnjeg rasta ovog segmenta poljoprivrede.

Površine u sustavu ekološke poljoprivrede na području UP Vukovar u razdoblju od 2017. do 2021. povećane su za 15,3%, s 911,36 ha na 1.050,77 ha, a broj proizvođača koji su prešli na sustav ekološke poljoprivredne proizvodnje povećao se s 38 na 117. Općina Tompojevci prednjači prema površini poljoprivrednog zemljišta koje se koristi sukladno standardima ekološke poljoprivrede te se na nju odnosi 44% ukupne površine ekološki korištenog poljoprivrednog zemljišta u UP Vukovar. Općina Tompojevci u promatranom petogodišnjem periodu ostvarila je najveće povećanje površina - 112%, a potencijal sektora u Općini očituje se i zbog činjenice da poljoprivrednici u sustavu ekološke poljoprivredne proizvodnje raspolažu najvećom prosječnom površinom po poljoprivrednom gospodarstvu (28,9 ha), što predstavlja osnovni preduvjet za tržišno konkurentniju poljoprivrednu proizvodnju. Za usporedbu, poljoprivrednici u sustavu ekološke poljoprivrede u Općini Tovarnik raspolažu najmanjom površinom po gospodarstvu, 2,23 ha.

Grafikon 22: Prikaz površina pod ekološkom poljoprivrednom proizvodnjom u UP Vukovar

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

Značaj ekološke poljoprivrede očituje se i u strukturi poljoprivrednih gospodarstava. Naime, 117 proizvođača u sustavu ekološke poljoprivrede u Urbanom području Vukovar čini 10,24% ukupnog broja poljoprivrednika. Navedeni pokazatelj iznad je prosjeka RH, gdje na razini županija prednjači Osječko-baranjska županija s udjelom od 7,05% ekoloških poljoprivrednih proizvođača u ukupnom broju poljoprivrednika.

Osim povoljnih agroekoloških uvjeta koji su ključan preduvjet konkurentne i tržišno orijentirane poljoprivredne proizvodnje, u kontekstu rasta sektora važno je istaknuti prisutnost zadruga, odnosno proizvođačkih organizacija. Evidencija Upisnika poljoprivrednika pokazuje prisutnost 8 zadruga na području UP Vukovar, a prema tržišnoj prepoznatljivosti ističe se zadruga *Vrhunsko vukovarsko*. Zadruga okuplja poljoprivredna gospodarstva s područja Grada Vukovara i okolice s ciljem stvaranja prepoznatljivosti kvalitete i izvornosti proizvoda, olakšanog plasmana na tržište i distribucije. Jedinstveni identitet i oznaka kvalitete doprinose promociji proizvoda, a objedinjavanje aktivnosti svakog pojedinačnog gospodarstva članovima omogućuje bolje planiranje proizvodnje, optimizaciju troškova i povećanje komercijalne vrijednosti proizvoda.

Završno, jedinice lokalne samouprave UP Vukovar dijelom su Lokalne akcijske grupe (LAG-a) Srijem. Udruživanje lokalnih dionika iz privatnog, javnog i civilnog sektora temelj je održivog ruralnog razvoja područja, a LAG Srijem provedbom lokalne razvojne strategije podupire gospodarski razvoj područja. Temeljem lokalne razvojne strategije kroz LAG Srijem sufinancirani su projekti potpore razvoju malih poljoprivrednika, ali i restrukturiranja, odnosno modernizacije i povećanja

konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava općenito, te aktivnosti usmjerene specifičnim lokalnim potrebama s ciljem revitalizacije ruralnog područja.

Sektor poljoprivrede važan je segment gospodarstva cijelog Urbanog područja, osobito njegovih ruralnih dijelova. Osnovne karakteristike sektora uz povoljne agroekološke uvjete i kvalitetne poljoprivredne površine su povećanje broja poljoprivrednika i iznadprosječne površine poljoprivrednog zemljišta po gospodarstvu. Na značaj ekološke poljoprivrede ukazuje činjenica da poljoprivrednici u sustavu ekološke proizvodnje čine više od 10% svih gospodarstava u UP, a tržišne prilike generiraju daljnju potrebu i potencijal rasta sektora. Bolja organizacija plasmana poljoprivrednih proizvoda na tržište, integriranje poljoprivrede i turizma te ulaganja u tehnološku modernizaciju i digitalizaciju sektora prepoznati su kao ključni faktori za povećanje konkurentnosti poljoprivrede u UP Vukovar.

2.3.1. Infrastruktura poslovne potpore

Razina razvoja infrastrukture određenog područja jedan je od ključnih faktora koji utječu na gospodarsku, ali i općenito društvenu razvijenost područja. Poslovna, odnosno poduzetnička infrastruktura kao potporni segment ključna je za povećanje konkurentnosti poslovnih subjekata na pojedinačnoj razini, ali i na rast ukupne gospodarske aktivnosti područja.

Prema podacima Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, sukladno Jedinostvenom registru poduzetničke infrastrukture, na području UP Vukovar aktivne su sljedeće poduzetničke potporne institucije:

- Razvojna agencija Vukovarsko-srijemske županije;
- Centar kompetencija d.o.o.;
- VURA d.o.o. Razvojna agencija Vukovar;
- Razvojna agencija TINTL.

Razvojna agencija Vukovarsko-srijemske županije, županijska je razvojna agencija i koordinator regionalnog razvoja na području Županije te najznačajnija poduzetnička potporna institucija gospodarstvu Vukovarsko-srijemske županije. Aktivnosti Razvojne agencije Vukovarsko-srijemske županije osim strateškog planiranja regionalnog razvoja podrazumijevaju, pružanje podrške u području istraživanja, razvoja i međunarodne suradnje te pripreme i provedbe projekata.

Centar kompetencija d.o.o. za istraživanje i razvoj poduzetnička je potporna institucija čiji je osnivač također Vukovarsko-srijemska županija, a koja je osnovana s ciljem jačanja inovacijskog potencijala Vukovarsko-srijemske županije te usklađivanja istraživačko-razvojnih strateških planova s potrebama gospodarstva. Centar kompetencija d.o.o. provodi istraživačke projekte razvojnog ili proizvodnog karaktera i razvija kompetencije u području bioekonomije, a aktivnosti su usmjerene i na primijenjena istraživanja i njihovu komercijalizaciju te potporu i jačanje intelektualnog vlasništva unutar specifičnog tematskog područja.

Razvojna agencija Vukovar - VURA d.o.o. lokalna je razvojna agencija Grada Vukovara čije su osnovne aktivnosti vezane uz operativno provođenje mjera za razvoj gospodarstva i poduzetništva. Rad VURA-e d.o.o. segmentiran je kroz četiri ključne usluge koje agencija pruža korisnicima:

- priprema poslovne dokumentacije;
- provedba informativnih i edukativnih radionica;
- poslovno savjetovanje;
- izrada projektne dokumentacije i provedba projekata.

Razvojna agencija TINLT lokalna je razvojna agencija osnovana od strane pet jedinica lokalne samouprave s područja Vukovarsko-srijemske županije - općina Tovarnik, Tompojevci, Lovas, Stari Jankovci i Grada Iloka, te obuhvaća dio Urbanog područja Vukovar. Aktivnosti Razvojne agencije TINLT podrazumijevaju potporu fizičkim i pravnim osobama u razvoju poslovanja te stvaranju novih radnih mjesta u ruralnim krajevima, ali i na aktivnosti podrške u poslovnom umrežavanju s domaćim i inozemnim investitorima.

Osim navedenih, kao ključan segment infrastrukture poslovne potpore u središtu Urbanog područja ističe se **Poslovno-inovacijski centar - BIC Vukovar** s Poduzetničkim inkubatorom Vukovar. Uspostavom Poduzetničkog inkubatora koji djeluje od 2015. godine značajno su povećani kapaciteti regionalne poduzetničke potporne infrastrukture te je osim infrastrukturnih preduvjeta u vidu poslovnih prostora za poduzetnike uspostavljen i sustav usluga za poticanje razvoja malih i srednjih start-up poduzeća.

Usluge Poduzetničkog inkubatora strukturirane su ovisno o fazama razvoja poslovnih subjekata koji su korisnici usluga:

- 1. Predinkubacijski program** - u okviru kojeg se poduzetnicima početnicima pruža podrška u razvoju projektne ideje i izradi poslovnog plana, tijekom kojeg mogu besplatno koristiti *coworking* prostor s ukupno 10 radnih stanica.
- 2. Inkubacijski program** - odnosi se na uspostavu start-up poduzeća, razvoj i stabilizaciju poslovanja, tijekom kojeg korisnici po povlaštenim cijenama koriste uredski i zajednički prostor inkubatora. Infrastruktura inkubatora podrazumijeva ukupno 11 poslovnih prostora i laboratorij za ispitivanje obnovljivih izvora energije, a tijekom inkubacijskog programa korisnicima na raspolaganju imaju i usluge poslovnog savjetovanja i te osiguran pristup vanjskim pružateljima usluga (knjigovodstvo, porezno savjetovanje i sl.)
- 3. Edukacijske usluge** - sastavni su dio usluga inkubatora namijenjene postojećim korisnicima, ali i potencijalnim stanarima. Edukacijski program sadrži 10 različitih obrazovnih programa, od razvoja poslovne ideje, osnova poduzetništva, poslovnog planiranja i financijskog izvještavanja, marketinga itd.

Nadalje, poslovnu infrastrukturu na prostornom obuhvatu Urbanog područja Vukovar čine i poduzetničke zone. Prema podacima Jedinственог регистра poduzetničke infrastrukture na području UP Vukovar gospodarske zone službeno su evidentirane samo u središtu - Gradu Vukovaru.

Gospodarska zona Vukovar, ukupne površine 33 ha, u vrijeme izrade SRUP-a ima ukupno 69 korisnika koji u njoj posluju i zapošljavaju 670 djelatnika. Gospodarska zona u potpunosti je

opremljena komunalnom infrastrukturom, a prema intenzitetu aktivacije zona je potpuno aktivna, s obzirom da je oko 95% ukupne površine za obavljanje poduzetničkih aktivnosti zauzeto. Upravljanje zonom u nadležnosti je istoimenog gradskog poduzeća - Gospodarska zona Vukovar d.o.o. koje osim zonom upravlja i Centrom inovativnog poduzetništva. Centar inovativnog poduzetništva namijenjen je postojećim subjektima malog gospodarstva koji su izašli iz inkubacijskog programa i nemaju sredstva ili potrebu za izgradnjom vlastitog poslovnog prostora, pa koriste poslovne prostore istog.

Tablica 29: Gospodarska zona Vukovar

Naziv zone	Površina	Broj korisnika	Broj zaposlenih	Moguće djelatnosti
Gospodarska zona Vukovar	33,00 ha	69	670	Industrijski, obrtnički, zanatski, gospodarski pogoni, skladišta, skladišno-veleprodajni prostori, te poslovne, upravne, uredske, trgovačke, ugostiteljske i turističke građevine, komunalne djelatnosti, reciklažna dvorišta, komunalne djelatnosti kao prateći sadržaji osnovne poslovne djelatnosti

Izvor: Gospodarska zona Vukovar

Analiza stanja poduzetničke infrastrukture na pojedinačnoj razini jedinica lokalne samouprave te analiza prostorno planske dokumentacije pokazuje kako i izvan središta Urbanog područja postoje uspostavljene ili planirane poduzetničke zone koje nisu uvedene u nacionalni registar. Neaktivnost poduzetničkih zona uglavnom je vezana uz činjenicu da iste nisu u potpunosti opremljene komunalnom infrastrukturom i slijedom toga nemaju aktivnih korisnika, stoga je izgradnja prometne i komunalne infrastrukture ključna za otvaranje pristupa neiskorištenom zemljištu, privlačenje investitora i povećanje stupnja aktivacije površine namijenjene za obavljanje poduzetničkih aktivnosti.

Završno, kao specifičnost područja u djelu poticanja društveno-gospodarskog razvoja središta Urbanog područja - Grada Vukovara, važno je istaknuti Zakon o obnovi i razvoju Grada Vukovara (NN 44/01, 90/05, 80/08, 38/09, 148/13). Zakonom su određene poticajne mjere za ubranu obnovu i razvoj Grada Vukovara i otklanjanje posljedica razaranja građevina i drugih posljedica nastalih tijekom Domovinskog rata, a koje se odnose na:

- ratom razorene ili oštećene građevine,
- razminiranje,
- povratak prognanika i izbjeglica,
- **zapošljavanje i otvaranje novih radnih mjesta,**
- **uvođenje informatičkih tehnologija u sva područja gospodarstva, društvenih djelatnosti, državne uprave i lokalne samouprave,**
- **tehničko-tehnološku modernizaciju,**
- **obrazovanje i osposobljavanje u skladu s potrebama za novim znanjima i vještinama,**

- **razvoj poduzetništva,**
- prevenciju ekoloških incidenata,
- uklanjanje ruševina i recikliranje građevinskog otpada.

Posebne poticajne mjere izravno usmjerene na poticanje gospodarskog rasta i stvaranje poticajnog poduzetničkog okruženja odnose se na subvencije doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje, provedbu posebnih mjera za osnivanje i razvoj obrta, zadruga te malih i srednjih poduzeća, stipendiranje deficitarnih zanimanja i pomoć u rješavanju stambenog pitanja za osobe određenih struka i zanimanja za čijim radom postoji posebno iskazana potreba na lokalnom tržištu rada - kroz osiguravajne stana ili obiteljske kuće ili dodjelu građevinskog zemljišta.

Analiza infrastrukture poslovne potpore pokazuje razvijenu mrežu poduzetničkih potpornih institucija koje obuhvaćaju sve jedinice lokalne samouprave s područja obuhvata Urbanog područja. Potporne institucije obuhvaćaju sve segmente razvoja - od inicijalnog strateškog planiranja razvoja do podrške jedincima lokalne samouprave i tijelima javnog sektora u provedbi investicijskih projekata, do specifične potpore usmjerene privatnom sektoru, osobito subjektima malog gospodarstva i poduzetnicima početnicima u infrastrukturnom i edukativnom kontekstu. S druge strane, kada se radi o raspoloživosti poduzetničkih zona kao poduzetničke infrastrukture, njihov prostorni potencijal nije iskorišten s obzirom da su zone izvan središta Urbanog područja ili u fazi inicijalne aktivacije ili tek u fazi planiranja u prostorno planskoj dokumentaciji, te nisu uvedene u jedinstveni nacionalni registar.

2.4. Turizam i kultura

Analizom poslovnog okruženja istaknuti su sektori na kojima je utemeljen gospodarski razvoj Urbanog područja. Iako sektor turizma prema pokazateljima poslovanja poduzetnika nema značajniju ulogu u lokalnom gospodarstvu, razvijeni turistički proizvodi i rastući trendovi turističkog prometa ukazuju na potencijal sektora. Metodološki pristup analize turizma osim pregleda resursno-atraktivne osnove i turističkog prometa uključuje i prikaz kulturnih resursa kao jednog od ključnih segmenata turističke ponude destinacije.

Turizam

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku u Urbanom području Vukovar dolasci i noćenja turista evidentirani su samo u središtu UP - Gradu Vukovaru. Analiza turističkog prometa u posljednjih pet godina pokazuje kako je relativno stabilan trend dolazaka turista u Grad Vukovar, prekinut 2020. godine, koju je obilježila pandemija i niz ograničenja koja su se uvelike odrazila na putovanja i turizam.

U strukturi gostiju prevladavaju domaći gosti, što je uz kratak boravak obilježje turizma na području Grada Vukovara. Pretežna orijentiranost na memorijalni turizam i struktura gostiju u kojoj se

uglavnom radi o učenicima na školskim izletima, a koje karakterizira niska financijska potrošnja, ukazuju na činjenicu da su ostali turistički proizvodi još u fazi razvoja

Tablica 30: Prikaz turističkog prometa u razdoblju od 2017.-2021.

	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Dolasci	45.588	46.046	44.582	15.123	9.978
Noćenja	64.784	70.346	69.445	21.191	19.813
Prosječan broj noćenja	1,42	1,52	1,55	1,40	1,98

Izvor: DZS, Dolasci i noćenja turista

Ponudu turističkog smještaja u Gradu Vukovaru čini ukupno 51 objekt s 1.037 ležajeva. Više od 50% ukupnog broja ležajeva odnosi se na hostele, što odgovara strukturi gostiju, a u posljednjem petogodišnjem razdoblju u porastu je broj objekata obiteljskog smještaja, koji čini oko 20% ukupnih smještajnih kapaciteta u Gradu. Porast turističkih objekata obiteljskog smještaja jedan je od preduvjeta razvoja ostalih, selektivnih oblika turizma, privlačenje gostiju i produljenje trajanja prosječnog boravka turista.

Tablica 31: Smještajni kapaciteti u Gradu Vukovaru

Vrsta smještaja	Objekti	Sobe	Kreveti
Hoteli	1	44	87
Obiteljski smještaj	36	81	208
Hosteli	4	156	589
Ostali smještaj	10	71	153

Izvor: Sustav e-visitor

Grad Vukovar temeljem postojeće resurno-atraksijske osnove i neiskorištenih turističkih potencijala, strateški je pristupio problematici turizma kao sektora koji je na lokalnoj razini još u razvoju. Izrađene su Strateške smjernice razvoja turizma u vremenu od 2016. do 2020. i identificirani ključni turistički proizvodi na kojima se temelji dugoročno održivi razvoj turističkog sektora, povećanje turističkog prometa i time ekonomskim učinaka na lokalnu zajednicu.

Osim memorijalnog i kulturnog turizma, postojeća resurno-atraksijska osnova stvara uvjete za razvoj selektivnih oblika turizma utemeljenih na očuvanim prirodnim resursima - riječni kruzing, sportski i aktivni turizam, ribolov, te povezano s tim eno-gastro turizam koji objedinjava poljoprivredu i turizam.

Tablica 32: Turistički proizvodi od posebnog interesa za Grad Vukovar

Kulturni turizam
Memorijalni turizam
Riječni kružing
Eno-gastro turizam
Sport i rekreacija
Ribolov
Vjerski turizam
Poslovni turizam

Izvor: Revizija dokumenta Grad Vukovar: Strateške smjernice razvoja turizma u vremenu od 2016. do 2020.

Izuzev poslovnog turizma, koji je prepoznat kao potencijal Grada Vukovara, temelji za razvoj ostalih oblika turizma postoje i u ostalim općinama u Urbanom području. Iako općine nemaju evidentiran turistički promet, turističko-atraktivna baza s nizom neiskorištenih turističkih potencijala ukazuje na značajan prostor za napredak i rast turističkog sektora, koji je u kontekstu općina i ruralnih područja osim gospodarskog rasta važan i iz perspektive revitalizacije ruralnog područja.

Kultura

Kulturna ponuda jedan je od aspekata turističke ponude, no iako je valorizacija kulturnih resursa djelomično vezana uz turizam, analiza kulturnog sektora pretpostavlja šire shvaćeni značaj koji kultura ima za lokalnu zajednicu. Analiza kulturnog sektora uključuje pregled kulturne infrastrukture, ponude, kulturne baštine, te prvenstveno ključnih aktera kulturnog razvoja - institucionalnih i izvaninstitucionalnih.

Gradski muzej Vukovar je osnovan 1946. godine, a prvi stalni postav otvoren je 1948. godine temeljem donacije osnivača dr. Antuna Bauera. Djelatnost Muzeja, osim u muzeološkom programu, ostvaruje se i u kulturno-obrazovnom, znanstveno-istraživačkom i izdavačkom segmentu.

Muzej vučedolske kulture osnovan je Uredbom Vlade RH kao nacionalni muzej. Muzeološka koncepcija stalnog postava uvodi posjetitelje u način života u okviru vučedolske kulture i prezentira njene civilizacijske dosege. Značaj vučedolske kulture na europskoj razini potvrđen je dodjelom Oznake europske baštine od strane Europske Komisije. Muzej vučedolske kulture nositelj je projekta **Arheološki park Vučedol** - 117,3 milijuna kuna vrijedne investicije izgradnje, uređenja i revitalizacije arheološkog lokaliteta koji će biti centralna točka kulturno-turističke ponude Grada Vukovara.

Javna ustanova u kulturi Hrvatski dom Vukovar (Gradsko kazalište) provodi, afirmira i potiče kulturno-umjetničko stvaralaštvo i koordinira kulturno-umjetničke aktivnosti od interesa za Grad Vukovar u svrhu kulturnog i općeg društvenog razvoja Grada Vukovara. Osim navedenih aktivnosti, u nadležnosti Javne ustanove je upravljanje objektima u kulturi: Hrvatski dom Vukovar i Rodna kuća nobelovca Lavoslava Ružičke. Ustanova ima jednu posebnu ustrojstvenu jedinicu - **Kazališnu družinu Scena Martin** koja samostalno i u suradnji s drugim umjetničkim organizacijama priprema, organizira i izvodi dramska, glazbeno-scenska, lutkarska i druga scenska djela.

Gradska knjižnica Vukovar samostalna je knjižnica s ograncima u Borovu naselju, Sotinu i Lovasu koja raspolaže knjižnim fondom s preko 155.000 jedinica građe. Gradska knjižnica strateški je pristupila razvoju i pozicioniranju ustanove kao informacijskog, obrazovnog, kulturnog, komunikacijskog i socijalnog središta Grada Vukovara, odnosno znatno više od samog mjesta razmjene knjiga. Strateškim planom za razdoblje 2021.-2024. utvrđeni su ciljevi koji podrazumijevaju razvoj inovativnih knjižničnih usluga te učinkovite i funkcionalne mreže knjižnica. U idućem razdoblju planirana su dodatna ulaganja u nove tehnologije i digitalizaciju s ciljem osiguravanja šireg dosega građe te promicanje suradnje knjižnice s obrazovnim ustanovama na svim razinama.

Memorijalni centar Domovinskog rata Vukovar javna je ustanova osnovana od strane Vlade Republike Hrvatske koja kroz memorijalne, obrazovne, znanstvene i turističke aktivnosti čuva sjećanje na Domovinski rat i Bitku za Vukovar. Memorijalni centar Domovinskog rata Vukovar predstavlja središnju točku svih aktivnosti, lokaliteta i organizacija povezanih sa sjećanjem na Domovinski rat i na tragediju Vukovara, a ustanova upravlja s tri memorijalne lokacije:

- Memorijalni centar Domovinskog rata Vukovar;
- Spomen dom hrvatskih branitelja na Trpinjskoj cesti;
- Spomen dom Ovčara.

Pored institucionalnih aktera i kulturne baštine kao osnove kulturnog razvoja područja, nužno je istaknuti izvaninstitucionalne aktere kao važne dionike razvoja i uključivanja stanovništva u kulturne programe. Izvaninstitucionalna kultura odnosi se na organizacije civilnog društva, umjetničke organizacije te pojedince čija je djelatnost ima u fokusu kulturu i umjetnost.

Na području UP Vukovar djeluje ukupno 89 udruga u području kulture i umjetnosti, što predstavlja više od 20% ukupnog broja aktivnih organizacija civilnog društva. Brojna kulturno-umjetnička društva ističu se kao čuvari kulture i tradicije cijelog kraja, a među izvaninstitucionalnim dionicima važnu ulogu imaju i udruge manjinskih zajednica koje kroz kulturno-umjetničke programe čuvaju tradiciju i običaje svojih matičnih zemalja, ali i obogaćuju kulturnu scenu područja.

Baštinska komponenta Urbanog područja osim što je važan segment kulture integralan je dio turističke ponude područja. U Urbanom području Vukovar 75 je zaštićenih kulturnih dobara, uvrštenih u Registar kulturnih dobara Ministarstva kulture. Osim nepokretne pojedinačne kulturne baštine, u Urbanom području veliki je broj arheoloških nalazišta i zaštićenih kulturno povijesnih cjelina. Arheološki lokalitet Vučedo1, 4 km nizvodno od Vukovara, najznačajnije je nalazište na području. Višeslojno prapovijesno nalazište prvi puta je bilo naseljeno oko 6.000.g.pr.Kr., a najintenzivnije razdoblje života u vrijeme eneolitičke Vučedolske kulture (cca 3.300. i 2.300.pr.Kr.).

Na području UP Vukovar zaštićeno je ukupno 5 kulturno-povijesnih cjelina, među njima kulturno-povijesna cjelina Grada Vukovara i Spomen područje Ovčara.

Tablica 33: Zaštićena kulturna baština u Urbanom području Vukovar

Vrsta kulturne baštine	Broj zaštićenih elemenata baštine
Nepokretna pojedinačna	47
Arheologija	23
Kulturno-povijesna cjelina	5

Izvor: Registar kulturnih dobara RH

Analiza institucionalnih nositelja kulturnog sektora na području UP Vukovar pokazuje umreženost i funkcionalnu povezanost područja, primjerice kroz organizaciju rada Gradske knjižnice kroz ogranke koji djeluju u susjednim jedinicama lokalne samouprave. Izuzev knjižnice, ostale ustanove u kulturi djeluju samo na području Grada Vukovara, pa su kulturni programi u općinama uglavnom ovisni o civilnom društvu i vezani uz memorijalnu i ostalu kulturnu baštinu području. U kontekstu povezivanja kulture i turizma, turistička ponuda trenutno je uglavnom vezana uz memorijalne segmente baštine, pa je i memorijalni turizam kao specifična niša trenutno najrazvijeniji oblik turizma na području UP, ali bogatstvo kulturne baštine u cjelini i projekti poput Arheološkog parka Vučedol otvaraju potencijale pozicioniranja područja kao turističke destinacije s nizom turističkih proizvoda i cjelovitom ponudom. Završno, iz perspektive daljnjeg kulturnog razvoja potrebno je razviti suvremene i inovativne načine djelovanja u kulturi i umjetnosti uz istovremenu valorizaciju kulturne baštine kao najvrjednijeg resursa.

3. Urbano okruženje

Kvaliteta urbanog okruženja na Urbanom području Vukovara promatrana je kroz analizu relevantnih pokazatelja stanja urbanog okoliša. Analiza je provedena na dostupnim podacima koji se odnose na onečišćenje zraka, tla i vode, kao ključnih segmenata koji utječu na kvalitetu života stanovništva s Urbanog područja, ali i na gospodarska kretanja. Nadalje, osvrt je dan na izloženost područja prirodnim i klimatskim rizicima, kao i na stanje primarne infrastrukture koja mora odgovarati na osnovne životne potrebe stanovnika Urbanog područja. Završno, analizirano je trenutno stanje internetske infrastrukture dostupne na Urbanom području Vukovara, kao i aspekt mobilnosti koji se odnosi na urbani prijevoz na području Urbanog područja.

3.1. Kvaliteta urbanoga okoliša, izloženost ekološkim rizicima i klimatskim opasnostima

Izloženost prirodnim rizicima

Sukladno kriterijima za izradu procjene rizika od katastrofa u Republici Hrvatskoj, prioritetne prijetnje za Vukovarsko-srijemsku županiju, a samim time i Urbano područje Vukovar, su poplave nastale uslijed izlivanja kopnenih voda, epidemije i pandemije te ekstremne temperaturne promjene. Uz navedeno, kao prioritetne prijetnje navode se tehničko-tehnološke nesreće u nepokrentim objektima odnosno tehničko-tehnološke nesreće s opasnim tvarima u prometu koje direktno mogu utjecati na zdravstveno i materijalno stanje stanovništva. U nastavku su detaljnije opisani scenariji navedenih prijetnji i rizika, iz perspektive njihova utjecaja na Urbano područje.

U scenariju iznimno velikih količina oborina u kratkom vremenskom intervalu (najčešće u proljetnom periodu) dolazi do porasta vodostaja rijeka na Urbanom području. Najveću prijetnju za Urbano područje predstavljaju porast razine vode u rijeci Dunav te u rijeci Vuki čije se ušće u Dunav nalazi na području Grada Vukovara. Od ostalih koje predstavljaju posrednu prijetnju za Urbano područje, ali nisu na geografskom teritoriju UP-a, valja izdvojiti opasnost od naglog porasta vodostaja rijeka Biđ i Bosut u blizini Vinkovaca. U slučaju intenzivnih kišnih razdoblja postojeća mreža kanala za akumulaciju viška vode postaje nedostatna za regulaciju visine vodostaja te prekapacitiranost mreže može uzrokovati izlivanje rijeka iz korita.

Urbano područje ugroženo je i od ekstremnih temperaturnih promjena. Prema procjeni rizika za RH postoji visok rizik od ekstremno visoke temperature, dok ekstremno niske temperature imaju mnogo nižu vjerojatnost pojave na području Vukovarsko-srijemske županije. Uslijed ekstremnih temperatura i duljih razdoblja bez oborina, vremenski uvjeti mogu imati izrazito negativne učinke na stanovništvo i gospodarstvo Urbanog područja. Blaži utjecaj ekstremno visokih temperatura može uzrokovati smanjenje uroda odnosno smanjenje kvalitete nasada prvenstveno zbog nedostatka vode. U slučaju duljih razdoblja s visokim temperaturama bez padalina, izloženi su trajni nasadi kod kojih visoke temperature mogu uzrokovati trajno sušenje. Upravo su elementarne nepogode dužih sušnih razdoblja prouzročile najveće štete na Urbanom području u posljednjih 10-ak godina. Prema Planu djelovanja u području prirodnih nepogoda za Grad Vukovar u 2020. godini

sušna razdoblja su prouzročila uvjerljivo najveću materijalnu i financijsku štetu (tablica ispod). Uz utjecaj na poljoprivredu Urbanog područja, ekstremni toplinski valovi od 35°C i više stupnjeva predstavljaju i veliku prijetnju za zdravlje stanovništva Urbanog područja.

Tablica 34: Pregled proglašanih elementarnih nepogode za Grad Vukovar

Godina	Vrsta elementarne nepogode	Zahvaćeno prirodnom nepogodom	Procijenjena šteta u HRK
2011.	suša	poljoprivredne kulture	5.862.100,69
2012.	mraz	dugogodišnji nasadi, vinogradi	2.989.065,25
2012.	suša	poljoprivredne kulture	20.149.978,44
2014.	poplava	poljoprivredne kulture, dugogodišnji nasadi	854.630,88
2015.	suša	poljoprivredne kulture	16.625.111,28
2017.	suša	poljoprivredne kulture	8.936.196,67
2019.	tuča	poljoprivredne kulture, kuće, gospodarske zgrade, pokretna imovina	9.016.793,01

Izvor: Plan djelovanja u području prirodnih nepogoda za Grad Vukovar u 2020.

Od ostalih prijetnji treba naglasiti nesreće s opasnim tvarima u prometu koje su velika prijetnja stanovništvu, materijalnim i kulturnim dobrima.

U cilju sprječavanja nastanka i ublažavanja posljedica prethodno opisanih prirodnih nepogoda i drugih katastrofa bitno je istaknuti važnost suradnje županijske, gradske i općinske razine sa svim operativnim snagama sustava civilne zaštite. Uz navedeno, bitno je uspostaviti i jasnu komunikaciju sa građanima koji svojim djelovanjem mogu spriječiti nastanak nepogoda i ublažiti njihove posljedice na sektor kritične infrastrukture.

Kvaliteta zraka

Prema Izvješću o praćenju kvalitete zraka na teritoriju Republike Hrvatske za 2020., Vukovarsko-srijemska županija je svrstana u zonu HR 1 - Kontinentalna Hrvatska, zajedno s još 9 županija. Prema navedenom Izvješću, cijeloj zoni HR 1 je dodjeljena prva kategorija kvalitete zraka. Tablica ispod prikazuje razinu onečišćenosti zraka, određene donjim i gornjim pragovima procjene za sumporov dioksid (SO₂), dušikov dioksid (NO₂), lebdeće čestice (PM₁₀), ugljikov monoksid (CO), te dugoročnim ciljem za prizemni ozon (O₃) s obzirom na zaštitu zdravlja ljudi. Iz tablice je vidljivo kako zrak u županiji zadovoljava sve promatrane kategorije onečišćenja zraka s obzirom na njihov utjecaj na zdravlje ljudi.

Tablica 35: Razina onečišćenosti zraka po onečišćujućim tvarima s obzirom na zaštitu zdravlja ljudi

Oznaka zone	SO ₂	NO ₂	PM ₁₀	CO	O ₃	Hg
HR 1	< GPP	< DPP	< GPP	< DPP	> DC	< GV

Izvor: Izvješću o praćenju kvalitete zraka na teritoriju Republike Hrvatske za 2020., gdje je: DPP – donji prag procjene, GPP – gornji prag procjene, DC – dugoročni cilj za prizemni ozon, GV – granična vrijednost.

Nadalje, prema podacima iz Registra onečišćenja okoliša (ROO), na području Županije ne postoje značajni onečišćivači zraka koji bi mogli nepovoljno djelovati na kvalitetu zraka. Najveći udio ispuštenih onečišćujućih tvari na području Županije čini ugljikov dioksid (CO₂) s preko 99%, dok prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti 2007. najveća količina onečišćujućih tvari u zrak potječe od djelatnosti proizvodnje električne energije koja kao zasebna stavka ispušta više od 50% ukupnih onečišćujućih tvari u zrak. Od ostalih čimbenika onečišćenja zraka, najviše ih dolazi od grijanja prostorija, emisija iz industrijskih postrojenja te iz prometa odnosno poljoprivrede.

Na Urbanom području Vukovara nije provedena Državna mreža za kontinuirano praćenje kvalitete zraka. Najbliže mjerne postaje za praćenje kvalitet zraka su u Gradu Osijeku, no valja uzeti u obzir kako između Vukovara i Osijeka postoji udaljenost od 35 km te da je Grad Osijek jedna od 4 velike aglomeracije u RH što podrazumijeva niži rang kvalitete zraka u Osijeku nego u Vukovaru.

Kvaliteta tla

Na nacionalnoj razini trenutno ne postoji organiziran sustav za kontinuirano praćenje kvalitete tla. Stoga, praćenje kvalitete tla nije uspostavljeno niti na županijskoj razini, odnosno ni na razini pojedinih JLS-ova koje su u obuhvatu Urbanog područja Vukovara. Sukladno navedenom, kvalitetu i stanje tla nije moguće utvrditi niti na Urbanom području.

U kontekstu kvalitete i sastava tla na Urbanom području, plodno crno tlo, blaga kontinentalna klima i vrlo povoljan godišnji raspored oborina predstavljaju gotovo pa idealne uvjete za kvalitetnu poljoprivrednu proizvodnju. S druge strane, poljoprivredna aktivnost uslijed ekstenzivnog korištenja umjetnih gnojiva predstavlja znatnu prijetnju za tlo Urbanog područja. Masovna i nekontrolirana upotreba raznih kemijskih sredstava (herbicida, fungicida i dr.) i umjetnih gnojiva može dugoročno utjecati na smanjenje kvalitete tla, kao i kvalitete podzemnih voda.

Posljednja strategija razvoja Grada Vukovara nije utvrdila postojanje značajnih industrijskih zagađivača okoliša i onečišćenje tla, no valja spomenuti utjecaj "divljih" odlagališta otpada poput onog u Grabovcima koje je nedavno krenulo s procesom sanacije. Nadalje, važan segment onečišćenja je i zagađenje nastalo iz prometnih tokova te ispuštenih neobrađenih otpadnih industrijskih voda u sustav javne odvodnje.

Kvaliteta vode

U cilju zaštite ljudskog zdravlja nužna je redovita kontrola zdravstvene ispravnosti vode za ljudsku potrošnju u javnoj distribucijskoj mreži. Brojne poplave i druge katastrofe posljednjih godina

odrazile su se i na nešto nižu kvalitetu vodnih resursa. Izvještaj o zdravstvenoj ispravnosti vode za ljudsku potrošnju u RH za 2020. kojeg izrađuje Hrvatski zavod za javno zdravstvo pokazuje kako je na području Vukovarsko-srijemske županije zabilježen visok udio neispravnih uzoraka. Na županijskoj razini, oko 13% uzoraka vode za piće iz distribucijske mreže je označeno kao neispravno. Za usporedbu, državni prosjek neispravnih uzoraka predstavlja 2.9% ukupno prikupljenih uzoraka. Međutim, valja naglasiti kako je zbog izmjena zakonodavne podloge koja uređuje provjeru ispravnosti vode za ljudsku potrošnju omogućeno praćenje većeg broja pokazatelja, što je u slučaju Vukovarsko-srijemske županije izravno rezultiralo većim brojem neispravnih uzoraka.

Prema podacim Registra za onečišćenje okoliša za 2020. na području Vukovarsko-srijemske županije je zabilježeno 46 ispusta otpadnih voda s lokacije obveznika PI-V obrasca⁶ što je blago smanjenje u odnosu na 49 ispusta iz 2018. Iz sustava javne odvodnje je bez pročišćavanja ispušteno 913.852 m³, što je ekvivalentno 11% ispusta na razini županije u 2020. godini.

Aktivnosti koje mogu utjecati na pad kvalitete vode mogu biti različite, a najvažniji su utjecaji iz poljoprivredne aktivnosti prvenstveno uslijed nekontroliranog korištenja umjetnih gnojiva i sredstava za zaštitu bilja. Još jedan važan čimbenik onečišćenja jest nekontrolirano ispuštanje otpadnih voda nastalih tehnološkim procesom, ali i ispuštanje voda iz kućanstava koja nisu spojena na sustav javne odvodnje.

Zaštićena područja, prirodna baština i bioraznolikost

Od 2008. Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Vukovarsko-srijemske županije bavi se očuvanjem prirodne baštine. Na području Županije je trenutno zaštićeno 1.342,23 ha prirodnih vrijednosti što predstavlja oko 0,55% ukupne površine Županije. Tablica niže daje prikaz zaštićenih prirodnih vrijednosti smještenih na Urbanom području Vukovara. Od zaštićenih područja treba spomenuti Poseban rezervat šumske vegetacije “Vukovarske dunavske ade” koja se prostire lijevom obalom Dunava zajedno s otočićem Daka nasuprot Grada Vukovara. Rezervat je zaštićen 1989.g, ali tek je 2006. godine nakon Domovinskog rata potpuno očišćen i otvoren za javnost. Po ukupnoj površini Šuma Đergaj koja se nalazi između Vukovara i Bršadina je, sa svojih 317 ha, najveće zaštićeno područje.

Tablica 36: Popis zaštićenih prirodnih vrijednosti na Urbanom području Vukovar

Kategorija zaštićenog područja	Naziv zaštićenog područja	Površina (ha)
Posebni rezervat šumske vegetacije	Vukovarske dunavske ade	115
Spomenik parkovne arhitekture	Šuma Đergaj između Vukovara i	317

⁶ Obveznik dostave podataka je operater i odgovorna osoba organizacijske jedinice koje obavlja djelatnosti uslijed kojih dolazi do ispuštanja onečišćujućih tvari u okoliš ili nastanka uslijed gospodarenja otpadom. U ovom slučaju PI-V Obrazac se odnosi na ispuštanje i/ili prijenos onečišćujućih tvari u otpadnim vodama iz ispusta obveznika u sustav javne odvodnje.

	Bršadina	
Spomenik parkovne arhitekture	Šuma Dubrava kraj Vukovara	247
Spomenik parkovne arhitekture	Park-šuma Adica	/
Spomenik parkovne arhitekture	Drvored Platana	/

Izvor: Javne ustanove za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Vukovarsko-srijemske županije

Zelene površine

Pod zelenim površinama na Urbanom području ubrajamo sve javne zelene površine te zaštitna zelenila. U kategoriju javnih zelenih površina spadaju sve javne površine poput parkova, igrališta, vrtova i drugih zelenih površina, dok se zaštitno zelenilo sadi u kontaktnim prostorima gospodarske i stambene namjene te u prostorima između regulacijske linije i obveznog građevinskog pravca. Obzirom na nepostojanje cjelovitog registra sa sustavnim popisom zelenih površina na nacionalnoj, pa tako niti na županijskoj razini, prilikom provedbe analize kao zelene površine uzete su sve zelene javne površine koje održavaju komunalna društva u pojedinim JLS.

Briga o zelenim površinama i hortikulturnom uređenju na Urbanom području Vukovara je organizirano kroz ugovore s tri tvrtke. Trgovačko društvo Komunalac Vukovar d.o.o. djelatnost obavlja na području Grada Vukovara te općina Bogdanovci i Tompojevci. U Općini Trpinja briga o zelenim površinama je ugovorena s tvrtkom KIRO d.o.o., a u Općini Tovarnik jedini koncesionar je EKO-FLORPLUS d.o.o. Općina Lovas ima vlastiti komunalni pogon koji održava čistoću i javne zelene površine.

Tablica 37: Popis zelenih površina na Urbanom području

JLS	Zelene površine u užem smislu (ha)	Površine za sportsko-rekreacijsku namjenu (ha)	Ukupna površina (ha)
Bogdanovci	-	12,93	12,93
Lovas	-	-	5,88
Tompojevci	0,55	2,54	3,09
Tovarnik	2,62	-	2,62
Trpinja	-	-	0,4
Vukovar	72,85	7,82	80,67
UP Vukovar	76,02	23,29	105,59

Izvor: Komunalni/upravni odjeli JLS-ova u sastavu UP Vukovar; zbog načina vođenja podataka pojedine JLS dostavile su samo ukupnu površinu zelenih površina.

Kada ukupnu površinu svih zelenih površina s Urbanog područja podijelimo s procijenjenim brojem stanovnika UP-a iz 2020., na svakog stanovnika dolazi 0,003 ha odnosno 31,57 m² zelene površine, što je, valja istaknuti, iznad donje granice od 20 m² koju preporučuje Europska komisija.

Gospodarenje otpadom

Jedinice lokalne samouprave obvezne su na području samouprave osigurati javnu uslugu gospodarenja i prikupljanja otpada. Uz donošenje plana gospodarenja, nadležne JLS dužne su osigurati i provedbu donesenog plana u suradnji s izabranim koncesionarom. U slučaju Urbanog područja Vukovara, navedenu uslugu pružaju tri tvrtke: trgovačko društvo Komunalac Vukovar d.o.o. uslugu odvoza otpada obavlja na području Grada Vukovara te općina Bogdanovci, Lovas i Tompojevci. U Općini Trpinja usluga je ugovorena s tvrtkom KIRO d.o.o., a u Općini Tovarnik s tvrtkom EKO-FLOR PLUS d.o.o.

Prema podacima Izvješća o komunalnom otpadu za 2020. godinu, Vukovarsko-srijemska županija jedna je od pet najlošije rangiranih županija kada promatramo udio stanovništva koje je obuhvaćeno organiziranim skupljanjem komunalnog otpada. Na županijskoj razini organiziranim skupljanjem otpada 2020. je bilo zahvaćeno 96% stanovništva što predstavlja blagi porast naspram 94.2% iz 2018. godine, iako je obuhvat i dalje manji od državnog prosjeka od 99%.

Promatrajući pojedinačno JLS s Urbanog područja (tablica niže), uvjerljivo najveći udio u ukupnoj količini prikupljenog komunalnog otpada dolazi iz Grada Vukovara, gdje je prikupljeno čak 6.566 tona, odnosno 72% ukupnog otpada s cijelog Urbanog područja, što je i očekivano s obzirom na to da je Grad Vukovar gospodarsko i društveno središte Urbanog područja. S druge strane, najmanje otpada je prikupljeno u Općini Tovarnik.

Tablica 38: Ukupno sakupljeni komunalni otpad na Urbanom području za 2020. godinu

JL(P)S	Ukupno sakupljeni komunalni otpad u organizaciji JLS (t)	Udio	kg/st
Bogdanovci	262	3%	133
Lovas	311	3%	256
Tompojevci	1.104	12%	238
Tovarnik	230	3%	146
Trpinja	613	7%	220
Vukovar	6.566	72%	237

UP Vukovar	9.086	-	205
Vukovarsko-srijemska županija	48.737	-	271

Izvor: HAOP, Izvješće o komunalnom otpadu za 2020. godinu

Uspoređujući količinu prikupljenog otpada po glavi stanovnika, UP Vukovar bilježi 205 kg prikupljenog otpada po glavi stanovnika, što je za oko 32% manje od prikupljenog otpada po glavi stanovnika Vukovarsko-srijemske županije (271 kg/stanovniku). Pojedinačno promatrano u svim JLS-ovima s Urbanog područja prikuplja se manje otpada po glavi stanovnika u usporedbi s županijskom razinom.

U pogledu kretanja količina prikupljenog komunalnog otpada u razdoblju 2016. - 2020. godina, vidljivo je kako je u 2020. na razini Urbanog područja prikupljeno 25,31% otpada manje nego 2016. kada je bilo prikupljeno 12.165,69 tona, što sugerira kako je u razdoblju od pet godina, između ostalog, porasla svijest građana o potrebi smanjenja nastajanja otpada te njegovog pravilnog zbrinjavanja i uporabe. Ipak, ovaj trend svakako valja korelirati i s demografskim padom zabilježenim na području UP-a u zadnjih deset godina. Pojedinačnim pregledom podataka svih JLS-ova s Urbanog područja može se zaključiti kako ipak postoje razlike u ovom trendu među jedinicama - s jedne strane na području Grada Vukovara je u 2020. skupljeno 33,49% otpada manje nego 2016., dok je u općinama Bogdanovci i Tovarnik zabilježen porast sakupljenog otpada od redom 20,40% odnosno 35,48%.

Tablica 39: Ukupno skupljeni komunalni otpad na Urbanom području u razdoblju od 2016. do 2020.

JLS	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Bogdanovci	217,61	291,51	327,48	289,11	262
Lovas	335,98	348,98	355,06	264,03	311
Tompojevci	214,58	273,44	302,28	248,51	230
Tovarnik	452,46	536,02	569,70	645,03	613
Trpinja	1.073,23	1.079,99	1.087,67	1.144,81	1.104
Vukovar	9.871,83	8.380,34	7.396,36	6.742,93	6.566
UP Vukovar	12.165,69	10.374,26	9.771,13	8.689,39	9.086

Izvor: HAOP, Izvješće o sustavu sakupljanja komunalnog otpada kroz godine

Kada se pak promatraju trendovi prikupljanja miješanog komunalnog otpada primjetno je smanjenje prikupljene količine miješanog komunalnog otpada na području UP-a. U odnosu na 2017., u 2020. Urbano području prikupljeno je 22,67% mješovitog komunalnog otpada manje.

Prikupljeni otpad ovlaštena društva s područja UP Vukovar odlažu na odlagalištu otpada „Petrovačka dola“ koje je smješteno u blizini Grada Vukovara. Odlaganje otpada se provodi sukladno zakonskim propisima, a odlagalište „Petrovačka dola“ je ujedno i reciklažno dvorište opremljeno za sakupljanje otpada iz kućanstva. Odlagalište je započelo proces saniranja 2008. godine vrijedan 30 milijuna kuna, financiran kroz sredstva Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti (90%) te Grada Vukovara (10%). Na odlagalištu je moguće odložiti neopasan otpad koji nastaje u kućanstvu. Sakupljen otpad skladišti se u za to predviđenim spremnicima dok se ne preda ovlaštenim poduzećima na daljnju obradu i reciklažu. Tvrtka Komunalac d.o.o. za rad na odlagalištu ima ishodu okolišnu dozvolu. Odlagalište godišnje može zaprimiti do 50.000 tona neopasnog otpada s područja 3 grada i 21 općine Vukovarsko-srijemske županije. Prema izvještaju o mjeranju emisija odlagališnih plinova na odlagalištu komunalnog otpada „Petrovačka dola“ nakon površinskog požara iz 2021. emisije ne prelaze granične vrijednosti izloženosti te je odlagalište sigurno za upotrebu. Tablica ispod daje prikaz količine odloženog otpada na odlagalištu „Petrovačka dola“ u 2019. i 2020. godini.

Tablica 40: Prikaz količine odloženog otpada na odlagalište „Petrovačka dola“

JLS	Količina odloženog otpada (t)	
	2019.	2020.
Bogdanovci	289,11	255,93
Lovas	264,03	309,68
Tompojevci	248,51	216,78
Tovarnik	645,03	480,53
Trpinja	1.144,81	1104,1
Vukovar	6.742,93	6.929,73
UP Vukovar	9.334,42	9.296,75

Izvor: Izvješće o provedbi plana gospodarenja otpadom RH za razdoblje od 2017. - 2022. godine na području Vukovarsko-srijemske županije

Prema podacima u Očevidniku reciklažnih dvorišta Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja na Urbanom području postoji reciklažno dvorište u Gradu Vukovaru te u Općini Tovarnik. Uz spomenuta reciklažna dvorišta Komunalac Vukovar d.o.o. posjeduje i jedno mobilno reciklažno dvorište koje se cirkularno premješta po svim JLS-ovima na kojima spomenuti koncesionar pruža svoje usluge. Reciklažno dvorište „Tovarnik“ je otvoreno 2020. godine. Ukupna vrijednost projekta izgradnje reciklažnog dvorišta bila je 4.557.236,32 kuna, od čega je EU sufinancirala 85% kroz sredstva iz Kohezijskog fonda. U sklopu reciklažnog dvorišta održavaju se informativno-edukativne radionice kroz koje se želi uspostaviti cjeloviti sustav gospodarenja otpadom, ali i podići svijest

stanovništva o važnosti odvajanja i recikliranja otpada. Na reciklažnom dvorištu organiziran je sustav za odlaganje problematičnih vrsta otpada (otapala, kiseline, pesticidi i dr.), kao i drugih vrsta otpada (glomazni otpad, otpadni papir, lijekovi, baterije i akumulatori i dr.). Reciklažnim dvorištem upravlja tvrtka Eko-Flor Plus d.o.o., koja također ima postavljene zelene otoke za odvojeno sakupljanje otpada na dvije lokacije.

Na dan 04.02.2021 prema sustavu Evidencije lokalnog odbačenog otpada (ELOO) Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja na području Vukovarsko-srijemske županije zabilježeno je 13 prijavljenih lokacija odbačenog otpada. Od ukupnog broja zaprimljenih i obrađenih prijava evidentiranih u ELOO sustavu nijedna prijava nije s područja Urbanog područja Vukovar. Za usporedbu susjedna Osječko-baranjska županija ima 16 prijavljenih lokacija, a prva na listi je Istarska županija sa čak 152 lokacije. Unatoč tome što isto nije evidentirano putem ELOO sustava, na prostoru Općine Tompojevci prepoznato je postojanje "divljeg odlagališta" otpada smještenog u naselju Grabovo. Početkom godine Općina Tompojevci aplicirala je na natječaj Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti za sanaciju ovog divljeg odlagališta, a vrijednost projekta je 640.375,00 kuna. Radovi na sanaciji divljeg odlagališta započeli su u travnju 2022. godine.

Završno, u kontekstu uspostave cjelovitog sustava gospodarenja otpadom, na razini Osječko-baranjske i Vukovarsko-srijemske županije planirana je izgradnja Regionalnog centra za gospodarenje otpadom Orlovnjak za zbrinjavanje miješanog komunalnog otpada ukupnog kapaciteta oko 60.00 t/g. Trenutno je u izradi studijsko-projektna dokumentacija za projekt vrijedan 15.000.000,00 HRK. Centar će obuhvaćati 12 gradova i 61 općinu s područja Osječko-baranjske i Vukovarsko-srijemske županije, a osim samog centra, planirana je i uspostava 6 pretovarnih stanica: Beli Manastir, Belišće, Đakovo, Našice, Stari Jankovci i Županja, kao i sustava prijevoza komunalnog otpada od pretovarnih stanica do centralne lokacije. Za područje UP Vukovar, osobito je važna pretovarna stanica Stari Jankovci, koja će se nalaziti unutar općine Stari Jankovci u Vukovarsko – srijemskoj županiji.⁷ Pretovarna stanica Stari Jankovci skupljat će otpad za područja nekoliko JLS-a, među kojima su i sastavnice UP Vukovar: Bogdanovci, Lovas, Tompojevci, Tovarnik, Trpinja i Vukovar, a njezina namjena je skladištenje, priprema i pretovar otpada namijenjenog prijevozu prema mjestu njegove uporabe ili zbrinjavanja. Pretovarna stanica Stari Jankovci služit će za pretovar otpada iz manjih vozila i pripremu za daljinski transport otpada do mjesta zbrinjavanja, odnosno obrade i/ili odlaganja otpada (RCGO Orlovnjak).

Brownfield područja

Prenamjena zapuštenih i ne(is)korištenih nekretnina posljednjih godina poprima sve veći značaj u kontekstu razvoja gradova i urbanih područja. "Brownfield" područja su definirana kao sve napuštene nekretnine koje su se prestale koristiti u svojoj izvornoj namjeni. Najčešće se radi o građevinskim objektima s pripadajućim zemljištem i infrastrukturom, neovisno o prethodnoj

---

⁷ Elaborat zaštite okoliša – Pretovarna stanica Stari Jankovci, Općina Stari Jankovci, Vukovarsko - srijemska županija

namjeni. Kako bi se iskoristio stvaran potencijal napuštenih nekretnina, one su slobodne za prenamjenu u druge svrhe kako bi se ponovno stavile u upotrebu.

Prema podacima Informacijskog sustava prostornog uređenja Ministarstva graditeljstva, prostornog uređenja i državne imovine na Urbanom području Vukovara nije evidentiran niti jedan vojni ili industrijski kompleks koji bi se mogao prenamijeniti u gospodarske ili društvene svrhe. Isto tako, prema Županijskoj razvojnoj strategiji do 2020. na Urbanom području Vukovara nije bilo evidentirano niti jedno "brownfield" područje.

Zaključno, sagledavajući kvalitetu urbanog okoliša na području UP Vukovar moguće je zaključiti kako je ona na visokoj razini. U pogledu izloženosti prirodnim rizicima, na području UP-a ističe se opasnost od poplava uzrokovanih izlivanjem rijeka Dunav i Vuke, kao i ekstremnih temperaturnih pojava, konkretno iznimno visokih temperatura, koje mogu uzrokovati zdravstvene poteškoće za stanovništvo te imaju zabilježene značajne negativne učinke na gospodarstvo UP-a. U pogledu kvalitete osnovnih odrednica urbanog okoliša UP-a (zrak, tlo, voda), analizom je utvrđeno kako je zrak na području UP-a prve kategorije te ne postoje značajni onečišćivači istog - međutim, valja napomenuti kako na samom području UP-a nije provedena mreža za kontinuirano praćenje kvalitete zraka. Obzirom na blizinu grada Osijeka kao jedne od 4 velike aglomeracija RH, uspostava sustava za redovito praćenje kvalitete zraka na ovoj razini može doprinijeti osiguravanju dostupnosti geografski relevantnih i preciznih podataka te omogućiti pravovremenu reakciju u slučajevima pogoršanja kvalitete zraka. U pogledu kvalitete tla, istu nije moguće sustavno utvrditi i ocijeniti, obzirom da na nacionalnoj, odnosno na županijskoj razini, nije uspostavljen sustav mjerenja i praćenja kvalitete tla. Međutim, detektirani su određeni čimbenici koji mogu doprinijeti eroziji kvalitete tla - u prvom redu, ovo se odnosi na ekstenzivno korištenje umjetnih gnojiva, postojanje divljih odlagališta otpada te ispuštanje neobrađenih otpadnih industrijskih voda. Navedene utjecaje treba svesti na minimum osiguravanjem odgovarajuće javne infrastrukture za odvodnju i gospodarenje otpadom, a potrebno je i provoditi kontinuiranu edukaciju poljoprivrednika čija se proizvodnja zasniva na korištenju umjetnih gnojiva. U pogledu kvalitete vode na području UP-a ističe se podatak kako je čak 16% uzoraka vode za piće iz distribucijske mreže Vukovarsko-srijemske županije označeno kao neispravno, što je znatno iznad prosjeka RH (2,9%). Nadalje, u kontekstu bioraznolikosti, UP odlikuje bogatstvo zaštićenih spomenika parkovne arhitekture (preko 500 ha), te znatan udio zelenih površina (31 m²/stanovniku) u ukupnoj površini UP-a. Završno, u domeni gospodarenja otpadom, vidljiv je generalni trend smanjenja količine prikupljenog komunalnog otpada na području UP-a - osim uz povećanje svijesti stanovnika o pravilnom odlaganju i recikliranju otpada, ovo svakako valja dovesti i u vezu sa zabilježenom depopulacijom Urbanog područja u posljednjih desetak godina.

3.2. Primarna infrastruktura

Plin

HEP plin d.o.o. ovlašten je za distribuciju plina u većini sastavnica Urbanog područja Vukovar, uz iznimku općine Lovas koja ima organiziranu distribuciju od strane Plinare Istočna Slavonija. Tablica ispod daje prikaz isporučenog plina na Urbanom području u proteklih 5 godina. U odnosu na 2017., u 2021. je na Urbanom području Vukovar potrošeno 6,04% plina manje. Sve sastavnice imaju sličan trend smanjenja količine utrošenog plina osim Općine Lovas gdje je u istom razdoblju došlo do porasta potrošnje.

Tablica 41: Ukupna potrošnja plina na Urbanom području kroz godine

JLS	Ukupna potrošnja (kwh)				
	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Bogdanovci	2.608.880	2.241.239	2.250.716	2.376.024	2.369.215
Lovas	2.208.314	2.267.044	2.809.896	2.855.362	3.297.059
Tompojevci	2.473.507	2.200.621	2.235.255	2.316.519	2.306.476
Tovarnik	5.942.472	5.449.719	5.486.471	5.578.387	5.614.262
Trpinja	8.104.543	7.462.470	7.618.232	8.168.343	7.838.397
Vukovar	105.587.034	95.113.386	93.002.219	97.609.949	97.828.147
UP Vukovar	126.924.750	114.734.479	113.402.789	118.904.584	119.253.556

Izvor: HEP plin d.o.o. i Plinara istočne Slavonije

Među JLS-ovima postoje razlike i kod analize potrošnje plina kućanstava odnosno poduzeća (tablica ispod). U promatranom razdoblju od 2017. do 2021. kućanstva s Urbanog područja smanjila su potrošnju plina za oko 7%. Ponovno se izdvaja općina Lovas s porastom potrošnje od oko 16%, dok se potrošnja u Gradu Vukovaru smanjila za 8,9%. Kod analize potrošnje poslovnog sektora još jednom se izdvaja Općina Lovas čiji poduzetnici u promatranom razdoblju bilježe porast potrošnje plina.

Tablica 42: Prikaz ukupne potrošnje kućanstava i poduzeća s Urbanog područja Vukovara u razdoblju 2017. - 2021.

Godina	Kategorija	Bogdanovci	Lovas	Tompojevci	Tovarnik	Trpinja	Vukovar
2017.	Kućanstva	2.317.494	2.093.200	1.967.609	4.390.260	5.693.811	54.107.208

	Poduzeća	291.386	523.699	505.898	1.552.212	2.410.732	51.479.826
2018.	Kućanstva	2.008.523	2.039.784	1.725.990	3.943.639	5.032.295	47.174.639
	Poduzeća	232.716	612.150	474.631	150.608	2.430.175	47.938.747
2019.	Kućanstva	2.019.398	2.056.873	1.712.051	3.871.015	5.203.587	46.037.645
	Poduzeća	231.318	1.167.625	523.204	1.615.456	2.414.645	46.964.574
2020.	Kućanstva	2.145.513	2.190.555	1.799.275	3.966.842	5.654.108	49.857.615
	Poduzeća	230.511	1.123.031	517.244	1.611.545	2.514.235	47.752.334
2021.	Kućanstva	2.122.732	2.427.712	1.801.231	4.042.939	5.395.950	49.294.277
	Poduzeća	246.483	1.396.899	505.244	1.571.323	2.442.447	48.533.870

Izvor: HEP plin d.o.o. i Plinara istočne Slavonije

Nafta

Na području Slavonsko-srijemske depresije, odnosno na području Slavonije i Baranje, postoji 14 proizvodnih naftnih polja (Beničanci, Bizovac, Bokšić - Klokočevci, Crnac, Đeletovci, Jamarice, Ilača, Kozarice, Kućanci - Kapelna, Lipovljani, Obod, Lacići, Privlaka i Števkovica). Od navedenih polja, bušotina Ilača nalazi se na prostoru općine Tompojevci, odnosno u sastavu Urbanog područja, a njezina eksploatacija traje već preko 30 godina.

Električna energija

Potrošnja električne energije na Urbanom području može se podijeliti u tri kategorije: potrošnja za javnu rasvjetu, potrošnja kućanstava te potrošnja poslovnog sektora. U tablici ispod prikazana je potrošnja električne energije na javnu rasvjetu na Urbanom području Vukovara. Iz tablice je vidljivo kako Općina Lovas troši manje od 1% ukupne potrošnje cijelog Urbanog područja za javnu rasvjetu, dok Grad Vukovar kao središte Urbanog područja čini oko 44% ukupne potrošnje električne energije za javnu rasvjetu. Po potrošnji, odmah iza Grada Vukovara je Općina Trpinja koja ima udio od gotovo 28% cjelokupne potrošnje. U promatranom razdoblju od 2019. do 2021. na Urbanom području Vukovar došlo je do smanjenja potrošnje električne energije za javnu rasvjetu od čak 64,17%, što je rezultat kontinuiranog rada na doradi i obnovi infrastrukture javne rasvjete. Posljednjim započetim projektom grada Vukovara iz 2021. počeli su radovi na sanaciji, odnosno zamjeni dotrajalih elemenata javne rasvjete u duljini od 1,3 kilometara, a u cilju postizanja veće energetske učinkovitosti. Također, početkom 2022. grad Vukovar se opredijelio za uvođenje par-nepar modela javne rasvjete kojim je iz aktivnog pogona isključeno više od 2000 rasvjetnih tijela odnosno svaka druga ulična lampa.

Tablica 43: Prikaz ukupne potrošnje električne energije na Urbanom području Vukovar za javnu rasvjetu

JLS	2019.	2020.	2021.
Bogdanovci	302.333	297.742	106.433
Lovas	82.984	81.111	29.358
Tompojevci	387.336	380.873	137.812
Tovarnik	148.989	146.484	55.388
Trpinja	923.661	908.230	331.012
Vukovar	1.459.986	1.435.587	524.212
UP Vukovar	3.305.289	3.250.027	1.184.215

zvor: HEP - Izvještaj o potrošnji el. energije po naseljima

U pogledu potrošnje kućanstava, u razdoblju od 2019. do 2021. kućanstva s Urbanog područja zabilježila su smanjenje potrošnje električne energije (tablica ispod). Trend smanjenja potrošnje električne energije zabilježen je i kod potrošnje električne energije poslovnih subjekata. Pritom, zasigurno je, uz provedene mjere povećanja energetske učinkovitosti, potrebno u obzir uzeti i ranije spomenuti demografski pad koji se bilježi na području UP-a u posljednjih nekoliko godina.

Tablica 44: Prikaz ukupne potrošnje električne energije kućanstava i poduzeća na Urbanom području Vukovara

JLS	2019.		2020.		2021.	
	Kućanstva	Poduzeća	Kućanstva	Poduzeća	Kućanstva	Poduzeća
Bogdanovci	2.159.786	426.916	2.254.185	385.967	1.154.144	130.529
Lovas	1.665.248	315.299	1.459.191	303.467	97.139	96.321
Tompojevci	1.565.565	387.821	1.805.534	361.384	911.044	123.887
Tovarnik	3.251.752	1.923.668	2.960.339	1.824.644	195.925	646.440
Trpinja	6.107.582	2.735.353	7.032.558	2.686.666	3.011.993	811.049
Vukovar	10.924.899	5.046.842	11.798.431	4.872.694	4.118.962	1.581.376
UP Vukovar	25.674.832	10.835.899	27.310.238	10.434.822	9.489.207	3.389.602

Izvor: HEP - Izvještaj o potrošnji el. energije po naselju

Obnovljivi izvori energije

Solarna energija

Grad Vukovar kontinuirano prati trendove korištenja ekološki prihvatljivih izvora energije. Kroz projekt "Energijom sunca do pitke vode" na krovovima objekata Vodovoda grada Vukovara izgrađena je solarna elektrana koja preko 1.266 panela proizvodi električnu energiju, a u konačnici i pitku vodu. Sunčana elektrana na površini od 24.342 m² puštena je u rad u prosincu 2021. godine te donosi značajne uštede i predstavlja veliki iskorak u ostvarivanju samostatnosti u proizvodnji energije iz obnovljivih izvora energije. Kroz spomenuti projekt, Vukovar će dobiti preko 60% električne energije potrebne za proizvodnju pitke vode. Rok isplativosti projekta vrijednog preko 2,2 milijuna kuna je godinu i 8 mjeseci. U sljedećim fazama projekta planira se izgradnja dodatne sunčane elektrane snage 100 kW te uređaja za pročišćavanje otpadnih voda.

Nadalje, u kontekstu korištenja sunčeve energije, treba istaknuti kako je projekt "Sunce nad Vukovarem" u sklopu programa "Energija i klimatske promjene" raspisanog od strane Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije, uspješno ostvario pravo na bespovratna sredstva. Projekt se odnosi na postavljanje solarnih elektrana na zgradu gradske uprave, gradsku tržnicu, sportsku dvoranu Borovo Naselje, vukovarske bazene, šest osnovnih škola i dva dječja vrtića u našem Gradu. Ukupna planirana snaga solarnih elektrana je oko 800 kW snage.

Geotermalna energija

Zbog visokih troškova grijanja u višestambenim zgradama na području Vukovara, Grad je u suradnji s Hrvatskim geološkim institutom u Zagrebu izradio Studiju o mogućnosti pronalaženja geotermalne vode za korištenje toplinske energije. Prema nalazima studije, Grad Vukovar se nalazi u Panonskoj geotermijskoj regiji, dok se u tektonskom smislu nalazi na južnom kraju Panonskog bazena. Za spomenuto područje karakteristična je smanjena debljina zemljine kore te visok toplinski tok. Slijedom navedenog, na području Vukovara je moguće izravno korištenje geotermalne energije za grijanje stambenih i poslovnih prostora, ali i kao potencijal za zdravstveni turizam. Ispitivanje je iznimno bitno i u kontekstu rastuće ovisnosti o prirodnom plinu kao energentu za grijanje. Daljnja ulaganja u geotermalnu energiju moraju se temeljiti na odgovarajućim analizama koje će pokazati daljnji smjer iskoristivosti ovakvog tipa energije. U tu svrhu, grad Vukovar je prijavio i ostvario pravo na bespovratna sredstva za projekt "Čista energija za Vukovar", s kojim je planirano financirati svu potrebnu dokumentaciju i odraditi sva istraživanja s ciljem iskorištavanja geotermalnog potencijala, a sa svrhom spajanja na gradsku toplanu.

Vodoopskrba i odvodnja

Vodoopskrbu i odvodnju na najvećem dijelu UP Vukovar osigurava Vodovod grada Vukovara d.o.o.. Pored Grada Vukovara, spomenuti koncesionar je ujedno i glavni distributer za Općinu Bogdanovci, Općinu Trpinja (sjeverni vodoopskrbni prsten) te Općinu Tompojevci (južni vodoopskrbni prsten).

Općina Tovarnik spada pod sustav Vinkovačkog vodovoda i kanalizacije, dok Komunalije Ilok d.o.o. uslugu vodne opskrbe pružaju u Općini Lovas (tablica ispod).

Tablica 45: Popis ovlaštenih koncesionara za vodoopskrbu s Urbanog područja Vukovara

Naziv koncesionara	Područje pružanja usluge
Vodovod Grada Vukovara d.o.o.	Vukovar
	Bogdanovci
	Trpinja
	Tompojevci
Vinkovački vodovod i kanalizacija d.o.o.	Tovarnik
Komunalije Ilok d.o.o.	Lovas

Izvor: Internetske stranice ovlaštenih distributera

Vodovod grada Vukovara prerađuje površinsku vodu iz Dunava kao i podzemnu vodu iz zdenaca koji se nalaze na crpilištu "Cerić". Maksimalni kapacitet prerade je 300l/s, a novi vodospremni kapaciteti sagrađeni su 2018. te mogu skladištiti do 3.000 m³. Potrošnja vode varira ovisno o dobu godine, a generalno se kreće od 18 l/s u noćnim satima pa sve do 180 l/s u doba povećanje potrošnje tijekom ljeta. Distributivno vodoopskrbno područje se proteže na 383 km vodovodne mreže na koju je priključeno više od 20.000 priključaka. Stalna ulaganja u vodovodnu mrežu doprinose kvalitetnijoj i sigurnijoj distribuciji vodnih resursa do krajnjih korisnika. Prema podacima Vodovoda Grada Vukovara gubici u vodovodnoj mreži iznose 22% što je ispod prosječnih gubitaka na razini RH koji su 40%.⁸ Komunalije d.o.o. Ilok upravlja vodoopskrbnom mrežom u duljini od 122 km. Na mrežu je spojeno 3.900 priključaka, a ukupni kapacitet crpilišta je je 50 l/s. Završno, Vinkovački vodovod prostire se na vodovodnoj mreži od 625 km na koji je priključeno 31.593 vodovodnih priključaka u okviru javne vodoopskrbe.

U Gradu Vukovaru, kao i općinama Bogdanovci, Tompojevci i Trpinja 98% stanovništva je spojeno na sustav javne vodoopskrbe. Prema podacima Vinkovačkog vodovoda i kanalizacije broj priključaka na sustav javne vodoopskrbe u općini Tovarnik iznosi 1.142, dok u općini Lovas (koju vodom opskrbljuje Komunalac Ilok d.o.o.) broj priključaka iznosi 643. U pogledu potrošnje, Grad Vukovar kao središte UP-a očekivano ima najveći udio u ukupnoj potrošnji vode na Urbanom području. Prema analizama ovlaštenih vodovodnih distributera vode s Urbanog područja kvaliteta vode je u skladu sa Zakonom o vodi za ljudsku potrošnju.

Tablica 46: Ukupna potrošnja vode, broj priključaka/postotak priključenosti na sustav javne vodoopskrbe i odvodnje na Urbanom području u 2021. godini

⁸ <https://vgv.hr/o-nama/vodoopskrba/>

JLS	Ukupna potrošnja vode na Urbanom području (m ³)		Broj priključaka/postotak priključenosti stanovništva na sustav javne vodoopskrbe	Postotak priključenosti stanovništva na sustav odvodnje
	Domaćinstvo	Gospodarstvo		
Bogdanovci	67.827	7.244	98%	0
Lovas	47.617*		643*	0
Tompojevci	54.691	2.346	98%	0
Tovarnik	92.388*		1.142*	0
Trpinja	191.550	13.460	98%	0
Vukovar	973.769	204.819	98%	89%
UP Vukovar	1.655.711		/	/

Izvor: Vodovod Grada Vukovara, Vinkovački vodovod i kanalizacija, Komunalac Ilok d.o.o.

*Zbog strukture dostavljenih podataka, za općine Lovas i Tovarnik nije moguće izraziti potrošnju prema kategorijama Domaćinstvo i Kućanstvo. Također, umjesto postotka priključenosti, radi strukture evidencije, za ove dvije općine izražen je broj priključaka.

Odjel odvodnje Vodovoda Grada Vukovara odgovoran je za kontinuirano funkcioniranje i održavanje sustava javne odvodnje Grada Vukovara. Aglomeraciju Vukovar čini 221 km javne kanalizacijske mreže, a cijeli sustav se konstantno proširuje i nadograđuje. Trenutno je 89% stanovništva Grada Vukovara spojeno na sustav javne odvodnje. Prema podacima zaprimljenim od ovlaštenih distributera, ostale JLS u sastavu urbanog područja nisu obuhvaćene sustavom javne odvodnje.

Od važnijih projekata u domeni vodoopskrbe i odvodnje treba spomenuti projekt Vodovoda Grada Vukovara za poboljšanje vodoopskrbe i odvodnje i pročišćavanje komunalnih otpadnih voda na području aglomeracije Vukovar. U okviru projekta obrađuje se problematika vodoopskrbe i odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda s ciljem zaštite zdravstvenog stanja stanovništva kao i poboljšanja uvjeta života. Projekt ukupne vrijednosti preko 360 milijuna kuna (od čega je nešto više od 70% sufinancirano sredstvima iz Kohezijskog fonda) krenuo je 2015. godine i još je aktivan. U odnosu na stanje prije početka radova kada je 66% stanovništva imalo mogućnost priključenja na sustav odvodnje sada je ova usluga dostupna za 96% stanovnika, a došlo je i do porasta mogućnosti priključenja na sustav vodoopskrbe.

Osvrćući se na karakteristike primarne infrastrukture na Urbanom području, u kontekstu potrošnje plina na UP-u vidljiv je općeniti trend blagog pada potrošnje, kako u domaćinstvima, tako i u sektoru gospodarstva. Isti trend prisutan je i kod analize potrošnje električne energije, gdje posebno valja istaknuti značajne uštede koje su postignute u sektoru javne rasvjete, a zahvaljujući provedenim

mjerama za postizanje veće energetske učinkovitosti infrastrukture javne rasvjete. Ipak, trend smanjenja potrošnje ovih energenata prvenstveno je potrebno povezati s demografskim padom koji se bilježi na području UP-a u posljednjih nekoliko godina. U domeni obnovljivih izvora energije, prepoznaju se naponi grada Vukovara kao središta UP-a u prepoznavanju i iskorištavanju potencijala kako sunčeve, tako i geotermalne energije. Naposljetku, prilikom analize sustava vodoopskrbe i odvodnje na području UP-a razvidan je vrlo visok postotak priključenosti stanovništva na sustav javne vodoopskrbe. S druge strane, valja istaknuti kako osim grada Vukovara, niti jedna druga sastavnica Urbanog područja nije obuhvaćena sustavom javne odvodnje, što upućuje na potrebu unaprjeđenja ovog segmenta infrastrukture kako bi se podigla kvaliteta života stanovnika UP-a, ali i smanjili nepoželjni utjecaji na okoliš i bioraznolikost.

3.3. Infrastruktura za mobilnost i internetsku povezanost

Cestovni promet

Osnovnu cestovnu mrežu Urbanog područja čini kombinacija državnih, županijskih i lokalnih cesta. Geoprometni položaj Vukovarsko-srijemske županije (a time i Urbanog područja) svrstan je na raskrižje prometnica između istoka i zapada, što daje veliku važnost cestovnom prometu na Urbanom području.

Cijelo Urbano područje uglavnom je dobro pokriveno cestovnom mrežom s visokim udjelom asfaltiranih cesta te je dobro povezano sa svim značajnim prometnim pravcima i glavnim središtima u RH te u inozemstvu. Okosnicu cestovnog prometa u Urbanom području čini državna cesta D2 koja prolazi Vukovarom, a povezuje Osijek s Ilokom. Također, još jedan važan prometni pravac jest poveznica (preko Vinkovaca) s autocestom A3 Zagreb - Beograd.

Tablica 47: Popis lokalnih i županijskih cesta u Urbanom području Vukovar

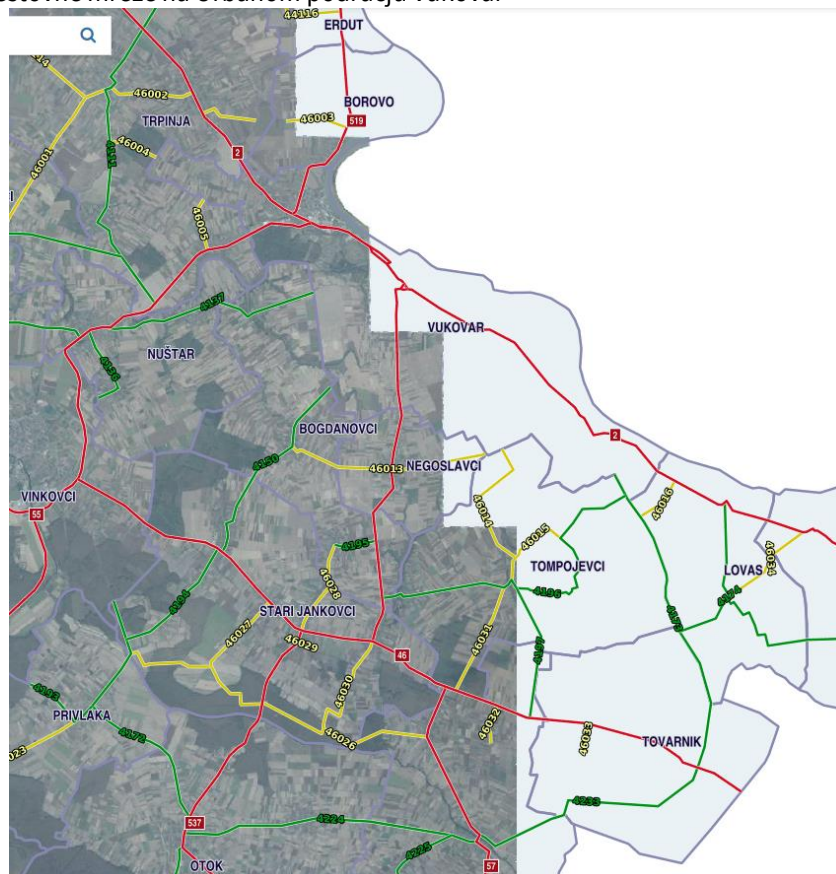
ŽUPANIJSKE CESTE				
Opis ceste	Duljina	Vrsta kolnika (km)		
		Asfalt	Tucanik	Zemlja
Nuštar (D55) - Bogdanovci - A.G. Grada Vukovara	9.484	9.484		
A.G. Grada Vukovara - Petrovci - St.Jankovci - D46	9.106	9.106		
A.G. Grada Vukovara - Tovarnik (D46)	13.059	13.059		
Opatovac (D2) - Lovas - Ž4173	6.692	6.692		
Lovas (Ž4174) - Bapska - Šarengrad (D2)	14.381	7.179		7.202
Tovarnik (D46) - Nijemci (D57)	10.541	4.643	5.898	

LOKALNE CESTE				
Bobota (Ž4111) - Trpinja (D2)	3.535	1.465		2.070
Ž4111 - A.G. Grada Vukovara	2.076			2.076
A.G. Grada Vukovara - Bršadin (D55)	2.257	0.491		1.766
Petrovci (Ž4150) - Negoslavci - A.G. Grada Vukovara	10.439	1.843		8.596
A.G. Grada Vukovara - Grabovo - Čakovci (Ž4196)	6.751	2.411		4.340
Mohovo (D2) - Lovas (Ž4174)	4.287			4.287

Izvor: Županijska uprava za ceste Vukovarsko - srijemske županije

Tablica iznad daje popis i duljinu lokalnih i županijskih cesta koje prolaze Urbanim područjem, a grafički prikaz ispod njihovu prostornu raspodjelu. Analizom županijskih cesta vidljivo je da je dobar dio županijskih cesta koje prolaze Urbanim područjem asfaltirano (79%). S druge strane, pojedinačnom analizom lokalnih cesta koje prolaze ili koje spajaju Urbano područje s okolnim područjima samo 21% ih je asfaltiranih, što upućuje na nužnost daljnjeg ulaganja u lokalnu cestovnu infrastrukturu i nerazvrstane ceste kako bi se osigurala njezina sigurnost i protočnost.

Slika 1: Prikaz cestovne mreže na Urbanom području Vukovar

Izvor: Hrvatske ceste

Iako ne postoji direktni prometni pravac prema većim regionalnim centrima, Urbano područje Vukovara je relativno dobro povezano s važnijim gradovima u državi i iz regije. Vremenska udaljenost do većih gradova u regiji prikazana je u tablici ispod.

Tablica 48: Vrijeme putovanja iz Urbanog područja Vukovara do većih gradova u RH i regiji

Zagreb	3h4min
Beograd	1h57min
Budimpešta	3h26min
Sarajevo	4h15min

Izvor: Google maps

Sigurnost na cestama

Ministarstvo unutarnjih poslova RH sustavno prati stanje i trendove sigurnosti u cestovnom prometu kroz izdavanje Biltena o sigurnosti cestovnog prometa. Jedan od bitnih pokazatelja sigurnosti cestovnog prometa jest broj poginulih osoba na 100.000 stanovnika kao i broj samih nesreća. Stanje sigurnosti cestovnog prometa ovisi o gustoći prometa i značajkama prometnih smjerova.

Tablica ispod prikazuje broj i strukturu prometnih nesreća na području Vukovarsko-srijemske županije za 2020. godinu:

Tablica 49: Prikaz broja i strukture prometnih nesreća na području Vukovarsko-srijemske županije

	Vukovarsko-srijemska županija				
	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Poginule osobe	13	18	16	21	11
Teško ozlijeđene	110	117	94	104	115
Lakše ozlijeđene	545	630	562	528	319
Ukupno	668	765	642	653	445

Izvor: Bilten o sigurnosti cestovnog prometa za 2020. godinu

Prema Biltenu o sigurnosti cestovnog prometa za 2020. na području Vukovarsko-srijemske županije u 2020. ukupno je zabilježeno 1.018 prometnih nesreća. U odnosu na 2019. to predstavlja smanjenje od 20,2%. Promatranjem strukture nastalih prometnih nesreća u razdoblju od 5 godina najveće smanjenje je zabilježeno kod stavke lakše ozlijeđenih osoba (smanjenje od 41%), dok je blago porastao broj teško ozlijeđenih osoba. Dio objašnjenja značajnog smanjenja ukupnog broja ozlijeđenih zasigurno proizlazi iz smanjene mobilnosti stanovništva uslijed pandemije koronavirusa, a podaci su istovjetni s nacionalnim statistikama.

Tablica 50: Prikaz broja i strukture prometnih nesreća na području Vukovarsko-srijemske županije u 2020.

	Ukupni broj nesreća	Broj prometnih nesreća s materijalnom štetom	Broj prometnih nesreća s nastradalim osobama
PGO Ilok	49	37	12
PGP Vrbanja	35	24	11
PGP Županja	142	100	42
PP Vukovar	231	164	67
PPRP Vinkovci	561	0393	168
Vukovarsko-srijemska županija	1018	718	300

Izvor: Bilten o sigurnosti cestovnog prometa za 2020. godinu

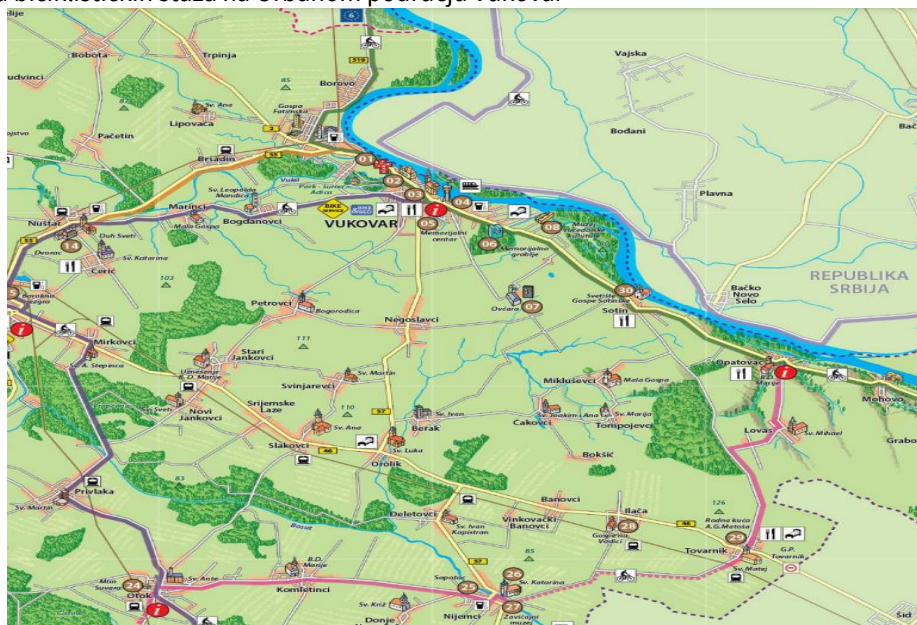
U pregledu županijskih policijskih uprava za 2020. najveći broj nastalih nesreća zabilježen je u Vinkovcima, čak 55,1% ukupnog broja nesreća na području Vukovarsko-srijemske županije. Odmah zatim slijedi Vukovar s udjelom od 22,6%. Struktura je vrlo slična i kada promatramo broj prometnih nesreća s materijalnom štetom. U 2020. je ukupno nastalo 718 nesreća na području županije, od čega je njih 393 zabilježeno u Vinkovcima (54%), a 154 u Vukovaru (22.8%).

Biciklistički promet

Izuzev cestovnog prometa, na Urbanom području Vukovar nalazi se i široka provedena biciklistička mreža koja je od velike važnosti za mobilnost lokalnog stanovništva, no valja istaknuti i njezin turistički potencijal. Na brojnost biciklističkih ruta utjecala je povoljna konfiguracija terena s pretežito pristupačnim ravničarskim krajolikom.

Od glavnih ruta valja izdvojiti rutu "Put Vinograda" (46 km) od Vukovara do Šarengrada na kojoj je moguće obići muzeje i vinograde. Važna ruta je i ona između Vukovara i Iloka koja je ujedno dio međunarodne rute EuroVelo 6 koja se proteže od Atlantskog oceana, preko Beča i Vukovara, pa sve do Crnog mora. Spomenuta ruta je značajna s obzirom na njeno korištenje od strane cikloturista iz inozemstva, a posebice onih koji voze dionicu od Budimpešte do Beograda. Na Urbanom području postoji i ruta "Sava" koja je duga 880 km, a koja završava u gradu Vukovaru.

Slika 2: Karta biciklističkih staza na Urbanom području Vukovar

Izvor: Turistička zajednica Vukovarsko-srijemske županije

Uz spomenute turističke sadržaje, daljnji razvoj biciklističke mreže ima veliki potencijal za daljnje unaprjeđenje mobilnosti lokalnog stanovništva, kao i integraciju sastavnica UP-a kroz ekološki prihvatljiv modalitet prijevoza.

Zračni promet

Prema podacima Ministarstva mora, prometa i infrastrukture na Urbanom području, kao ni na području Vukovarsko-srijemske županije ne postoji zračna luka koja pruža uslugu javnog zračnog prometa. Najbliža putnička zračna luka je ona u Gradu Osijeku koja je smještena na podjednakoj udaljenosti od gradova Osijeka, Vinkovaca i Vukovara. Budući da je zračna luka udaljena samo 20 km od Grada Vukovara, neizostavno je istaknuti njezinu važnost u kontekstu prometne povezanosti Urbanog područja s drugim dijelovima RH, ali i inozemstvom.

Tablica 51: Statistički podaci o prometu na aerodromu Osijek od travnja 2019. do travnja 2022.

Aerodrom	Godina	Operacije zrakoplova	Prevezeno putnika
Osijek	2019.	222	5.864
	2020.	16	3
	2021.	223	464
	2022.	169	1.205

Izvor: Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo

Na Urbanom području postoji sportsko zračno pristanište “Vukovar-Borovo Naselje” koje se nalazi 4 km sjeverozapadno od centra grada Vukovara. Površina pristaništa je travnate podloge, a održava se košnjom. Operator aerodroma je “Aeroklub Borovo” koji pruža usluge nekoliko različitih vrsta sportskog zrakoplovnog turizma.

Željeznička mreža

Urbano područje Vukovar smješteno je na samom istoku Republike Hrvatske te graniči s Republikom Srbijom, te kao takvo predstavlja važnu tranzitnu točku i prometno čvorište kroz koje prolaze brojne željezničke pruge različite namjene.

Slika 3: Prikaz željezničke mreže na Urbanom području Vukovar

Izvor: Hrvatske željeznice

Od značajnih željezničkih pravaca, teritorijem Urbanog područja Vukovar prolazi Koridor RH1 (bivši X. paneuropski koridor) koji spaja 6 država (Austrija, Slovenija, Hrvatska, Srbija, Makedonija, Grčka). Koridor je važna karika u transportu robe, a oslanja se i na korištenje Dunava za daljnju distribuciju vodenim putem. Na teritoriju RH koridor prolazi rutom Zagreb-Tovarnik do državne granice s Republikom Srbijom. Iz tablice niže vidljivo je kako se željeznica na Urbanom području koristi prvenstveno za prijevoz tereta, dok se stanovništvo željezničkim prijevozom koristi u manjoj mjeri.

Tablica 52: Popis željezničkih pruga na Urbanom području Vukovara u 2019.

Oznaka pruge	Naziv željezničke pruge	Duljina (km)	Brutotonski kilometri	Broj otpremljenih putnika	Dnevni promet putnika
M601	Vinkovci - Vukovar	18.542	14.606.253	10.309	28
R104	Vukovar - Borovo Naselje - Dalj - Erdut - Državna granica	25.787	6.051.050	3.281	9

606	Vinkovci - Vukovar Borovo Naselje	15.463	12.800.978	0	0
607	Vukovar Borovo Naselje - Vukovar	3.079	1.805.275	0	0
618	Vukovar Borovo Naselje-Dalj	15.601	3.155.246	0	0
71204	Vukovar - Borovo Naselje (kolodvor)	/	/	4.857	13
71452	Vukovar (kolodvor)	/	/	3.272	9
L213	Vukovar - Stari Vukovar (Borovo naselje)	5.691	/	4.857	13

Izvor: Hrvatske željeznice

U kontekstu daljnje modernizacije i unaprjeđenja željezničkog prometa, sredinom 2019. započeo je projekt nadogradnje i elektrifikacije željezničke pruge od Vinkovca do Vukovara u duljini od 18,71 km. Navedena dionica važna je karika u prekrcaju roba u luci Vukovar, ali i za bolju putničku povezanost stanovništvu iz oba grada s drugim prometnim koridorima. Po završetku projekta vrijeme putovanja na relaciji biti će skraćeno za 50%. U kontekstu modernizacije željezničkog prometa u RH, potrebna su daljnja ulaganja i integracija različitih oblika prijevoza prvenstveno za potrebe transporta roba.

Riječni promet

U kontekstu riječnog prometa na području UP Vukovar neizostavno je spomenuti rijeku Dunav, koju Agencija za vodne putove svrstava u najvišu VI. klasu riječnih vodnih putova u RH. Vukovar jedna od četiri međunarodne luke RH, te jedina međunarodna luka na rijeci Dunav (prikaz ispod). Kao takva, važna je uvozno-izvozna točka ne samo za UP Vukovar, već i za cijelu RH. Preko luke Vukovar, Urbano područje je i dio sustava Paneuropskog prometnog koridora VII. Europski koridori su uspostavljeni radi lakšeg odvijanja međunarodnog prometa na europskom kontinentu te predstavljaju unutarnji plovni put od Dunava do Crnog mora, odnosno od Skandinavije pa sve do Sredozemnog mora. Također, uz luku Slavonski Brod od svih riječnih luka jedino je luka Vukovar klasificirana u Transeuropsku mrežu prometnica.

Slika 4: Riječni promet u Republici Hrvatskoj

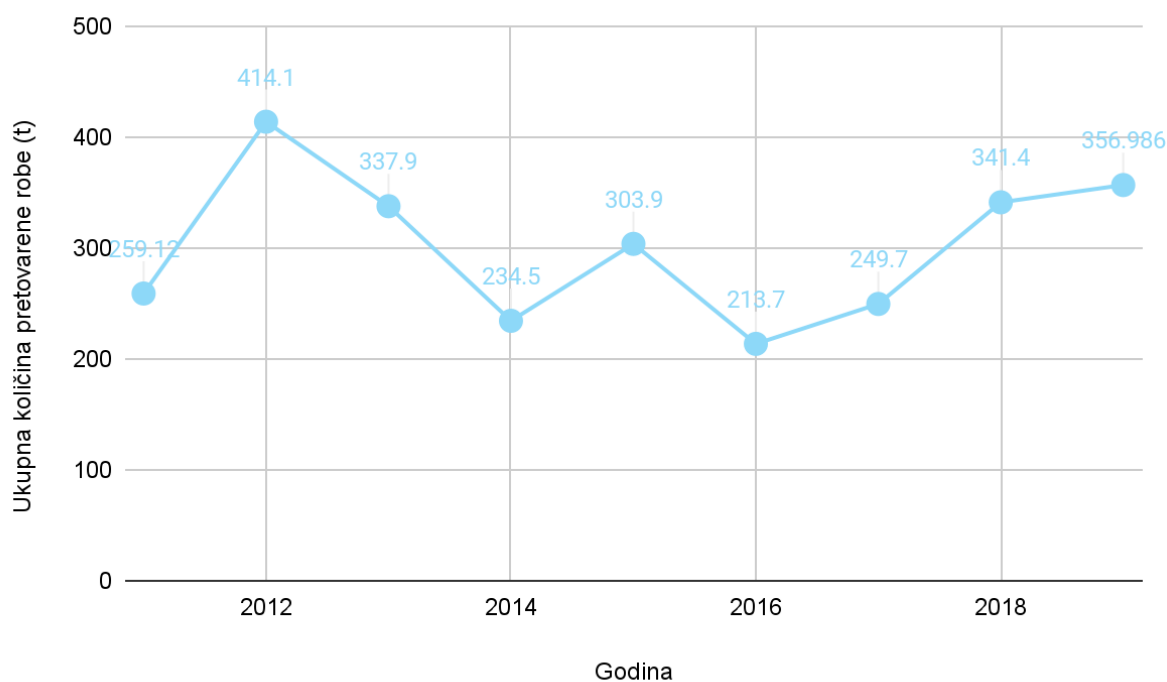

Izvor: Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture

Lukom Vukovar upravlja tvrtka Luka-Vukovar d.o.o., osnovana 1960. godine. Luka je jedina riječna luka u Hrvatskoj smještena na desnoj obali rijeke Dunav koja svojom klasom plovnosti u ovom dijelu omogućava dostupnost plovidbe 365 dana u godini. Ukupna površina lučkog područja iznosi 38,5 hektara, a dužina operativne obale, koje uključuje četiri veza, iznosi 450m. Na prostoru luke postoje tri operativna željeznička kolosijeka za rukovanje brod-obala i ukrcavanje/iskrcavanje generalnog i rasutog tereta. Unutarnji cestovni sustav luke sastoji se od glavne lučke ceste, kružnog puta terminala za rukovanje materijalima i gospodarskog puta terminala za kontejnere, koji osigurava pristup sustavu javnih cesta za svaki terminal ili objekt. Trenutni kapaciteti omogućavaju godišnji prekrcaj roba od oko 1.200.000 – 1.500.000 t, ovisno o vrsti tereta.

Do 1991. godine luka Vukovar je pretovarila između 1.000.000 i 1.200.000 tona raznih roba iz uglavnom zemalja Istočne Europe. Nakon ratnih razaranja infrastruktura luke je u potpunosti uništena, a nekoliko promjena oblika organizacije u kratkom razdoblju dovelo je do smanjenja obujma poslovanja luke. Od lučkih djelatnosti treba izdvojiti, ukrcaj, iskrcaj i prekrcaj robe, skladištenje i prenošenje robe te ukrcaj i iskrcaj putnika. Prikaz ispod pokazuje trend ukupne količine pretovarene robe, pa je tako krajem 2019. u luci Vukovar bilo pretovareno 359.986 tona robe što je u odnosu na 2011. porast od 37,76%. Iako je u navedenom razdoblju došlo do porasta ukupne pretovarene količine, ono je i dalje znatno manje od obujma poslovanje luke iz devedesetih godina prošlog stoljeća. Prema vrsti pretovarenog tereta podaci za 2019. godinu pokazuju kako je najviše pretovareno pšenice (944 tone), zatim slijedi staro željezo (825 tona) te soja (457 tona).

Grafikon 23: Kretanje ukupne pretovarene robe u Luci Vukovar od 2011. do 2019. godine

Izvor: Luka Vukovar

Od važnih projekata u domeni riječnog prometa valja spomenuti potpisivanje ugovora za izradu projektne dokumentacije za igradnju vertikalne obale u luci Vukovar vrijedan 7,4 milijuna kuna, potpisan krajem 2021. godine. Glavni cilj projekta jest proširenje kapaciteta luke, a projekt je ujedno i dio šireg razvoja koridora Rajna-Dunav. Nadalje, također krajem 2021. započeli su projekti uređenja vodnog puta rijeke Dunav kod Sotina te izgradnje međunarodnog zimovnika (zimске luke) na Dunavu u Opatovcu, koji će dodatno doprinijeti sigurnosti plovidbe Dunavom na području UP-a, ali i šire.

Širokopolasna internetska infrastruktura

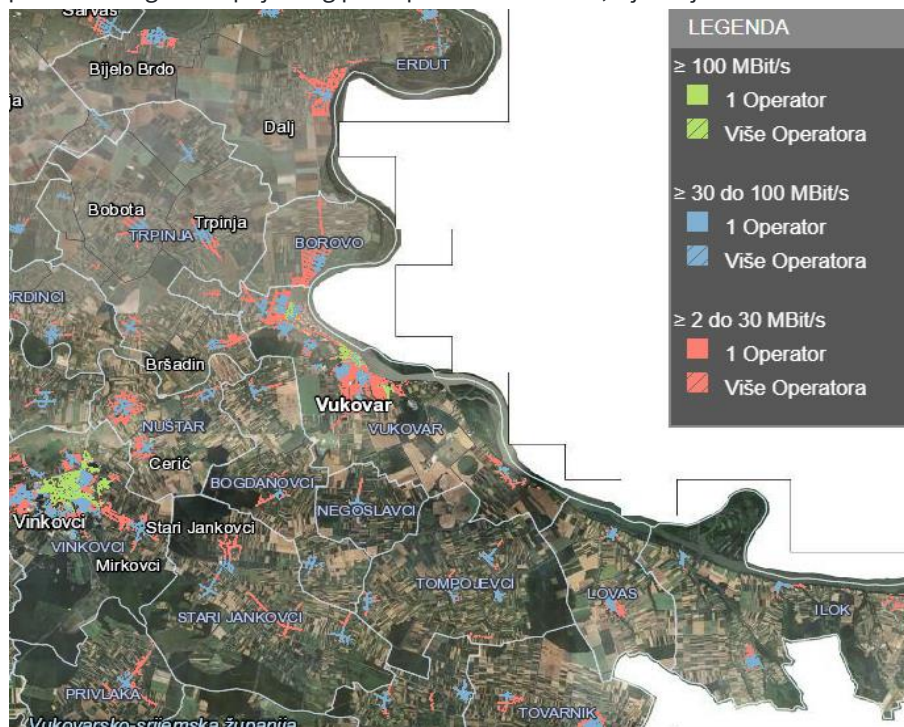
Na cijelom Urbanom području Vukovar razvijena je infrastrukturna mreža koja omogućava internetsku povezanost. Prilikom analize kvalitete internetske mreže Urbanog područja, razmatrana je pokrivenost fiksnom odnosno pokretnom širokopolasnom mrežom. Uz navedeno, analiza uključuje i pregled internetskih brzina dostupnih stanovništvu s Urbanog područja Vukovar.

Fiksna širokopolasna mreža

Prema podacima Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti (HAKOM) kvaliteta fiksne širokopolasne mreže najbolja je u samom središtu Urbanog područja - u gradu Vukovaru gdje je provedena širokopolasna infrastruktura za uslugu internetske brzine veće od 100 MBit/s. Također, upravo na području grada Vukovara najveći udio kućanstava s Urbanog područja (46%) je spojeno na fiksnu širokopolasnu mrežu, što je iznad razine Vukovarsko-srijemske županije (44,91%).

Odmicanjem od središta, brzina i dostupnost fiksnog širokopojasnog pristupa se uglavnom smanjuje. U uglavnom ruralnim krajevima Urbanog područja (područje općina Tovarnik i Lovas) dostupna je slabija kvaliteta usluge (brzina do 30 MBit/s), dok je u općinama Bogdanovci, Tompojevci i Trpinja na pojedinim mjestima dostupna internetska brzina do 100 MBit/s. Valja također napomenuti kako analiza širokopojasne infrastrukture ukazuje na činjenicu da uslugu na gotovo cijelom Urbanom području pruža jedan operator.

Slika 5: Dostupnost fiksnog širokopojasnog pristupa na UP Vukovar, siječanj 2022.

Izvor: Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti (HAKOM)

Analizom korištenja brzina širokopojasnog pristupa prema udjelu kućanstava dolazimo do zaključka da je fiksna širokopojasna mreža najrazvijenija na području Grada Vukovara gdje 46% kućanstava ima ugovorenu fiksnu širokopojasnu mrežu - međutim, samo 7,39% ima ugovorene brzine veće od 100 MBit/s. Nakon Vukovara, Općina Tovarnik ima najrazvijeniju infrastrukturu koju koristi 44,84% stanovništva, dok se iza njih nalaze Općina Bogdanovci s 43,94% te općine Lovas, Tompojevci i Trpinja s oko 40% ukupnog stanovništva koje koristi širokopojasne mreže. Važno je napomenuti kako najveći pojedinačni udio od svih brzina zauzimaju brzine od 20-30 MBit/s što je nešto iznad prosjeka RH u promatranom segmentu.

Tablica 53: Prikaz korištenja brzina širokopojasnog pristupa na Urbanom području, travanj 2022.

JLS	Postotak stanovništva koji koristi određenu brzinu							Ukupno
	2-4 MBit/s	4-10 MBit/s	10-20 MBit/s	20-30 MBit/s	30-50 MBit/s	50-100 MBit/s	100> MBit/s	
Općina Bogdanovci	0%	6,28%	5,71%	9,13%	12,84%	9,84%	0,14%	43,94%
Općina Lovas	0,21%	5,29%	5,92%	11,21%	10,15%	8,03%	0,42%	41,23%
Općina Tompojevci	0%	4,38%	1,84%	9,78%	11,3%	15,14%	0,17%	39,63%
Općina Tovarnik	0%	3,44%	6,54%	15,48%	13,53%	5,85%	0%	44,84%
Općina Trpinja	0%	6,5%	7,75%	9,26%	9,93%	7,18%	0,36%	40,98%
Grad Vukovar	0%	9,09%	6,53%	10,23%	6,54%	6,22%	7,39%	46%
UP Vukovar	0,04%	5,83%	5,72%	10,85%	10,72%	8,71%	1,41%	42,77%
Vukovarsko-srijemska županija	0,03%	8,77%	6,52%	10,09%	7,77%	6,91%	4,82%	44,91%
Republika Hrvatska	0,09%	9,98%	5,83%	9,24%	7,26%	8,54%	15,28%	56,22%

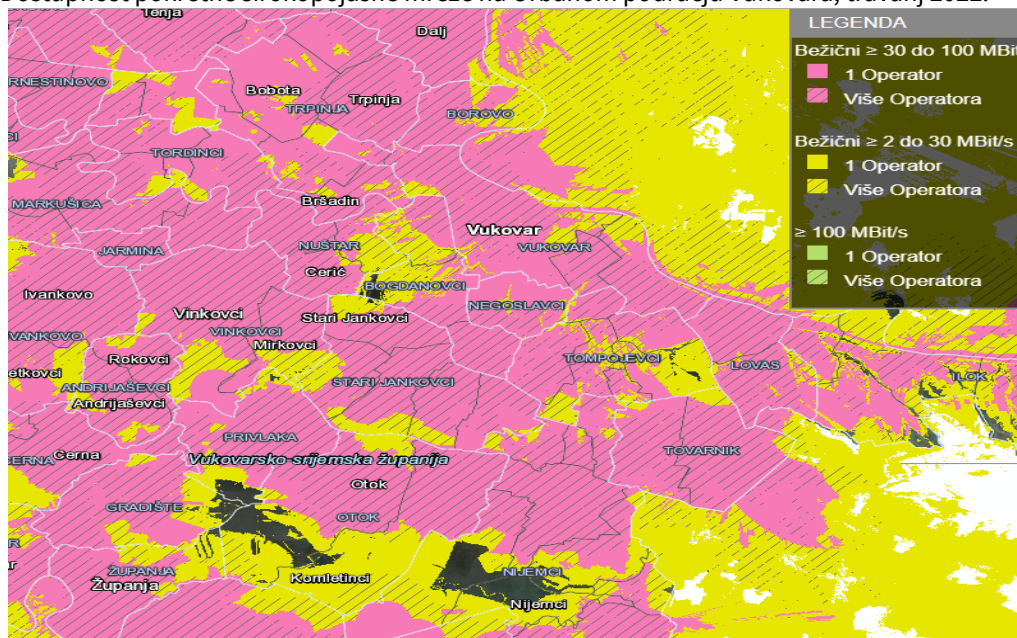
Izvor: Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti (HAKOM)

Pokretna širokopojasna mreža

Usporedbom pokretne širokopojasne mreže s fiksnom širokopojasnom mrežom na području UP Vukovar primjetno je kako je dostupnost pokretnog širokopojasnog internetskog pristupa značajno bolja, iako se iz prikaza niže može vidjeti kako na dijelovima općina Bogdanovci i Tompojevci i dalje nije u potpunosti dostupna pokretna širokopojasna mreža. Navedene dvije općine su ujedno i područja na kojima operateri pružaju najsporiju uslugu (brzine od 2 do 30 MBit/s). Na području ostalih JLS s Urbanog područja Vukovar uglavnom prevladava dostupnost usluge brzine od 30 do 100 MBit/s, dok je brzina usluge 100 i više MBit/s jedino dostupna na užem području Grada Vukovara.

Najveća razlika kod usporedbe fiksne i pokretne širokopojasne mreže na UP Vukovar ogleda se u broju pružatelja usluga - dok usluge fiksne širokopojasne mreže na području UP-a pruža uglavnom jedan operator, kod usluga pokretne širokopojasne mreže na području UP-a prisutno je više operatora, a što doprinosi povoljnijoj i kvalitetnijoj usluzi krajnjim korisnicima.

Slika 6: Dostupnost pokretne širokopojasne mreže na Urbanom području Vukovara, travanj 2022.

Izvor: Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti (HAKOM)

Naposljetku, sastavnice Urbanog područja Vukovar sudjelovale su u projektu razvoja infrastrukture širokopojasnog pristupa na području Vukovara, koji je za cilj imao izgraditi infrastrukturu širokopojasnog pristupa koja će pridonijeti stvaranju uvjeta za ispunjavanje ciljeva određenih Strategijom razvoja širokopojasnog pristupa RH u razdoblju od 2016. do 2020. godine i Okvirnim programom za razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa u područjima u kojima ne postoji dostatan komercijalan interes za ulaganja (ONP). Ovo predstavlja još jedan dokaz funkcionalne integracije Urbanog područja u svrhu unaprjeđenja kvalitete života na području UP-a.

Zaključno, u pogledu prometne povezanosti na Urbanom području, moguće je zaključiti kako je cestovna povezanost UP-a na zadovoljavajućoj razini, s visokim udjelom asfaltiranih cesta te dobrom povezanošću sa svim značajnim prometnim pravcima i glavnim središtima u RH te u inozemstvu. Ipak, dubljom analizom lokalnih prometnica dolazi se do podatka kako iste u velikoj mjeri nisu asfaltirane, što ukazuje na nužnost daljnjeg ulaganja u njihovo unaprjeđenje, a u svrhu povećanja sigurnosti i protočnosti. Nadalje, povoljna konfiguracija terena na UP-u doprinosi razgranatoj mreži biciklističkih staza, čiji se daljnji potencijal ogleda kako u turističkoj valorizaciji UP-a, tako i u integraciju sastavnica UP-a kroz ekološki prihvatljiv modalitet prijevoza. U domeni zračnog prometa, iako isti nije značajnije zastupljen na području UP-a, valja istaknuti blizinu Zračne luke Osijek kojom je Urbano područje povezano s ostatkom RH, ali i inozemstvom. Urbano područje Vukovar predstavlja i važnu tranzitnu točku i prometno čvorište kroz koje prolaze brojne željezničke pruge različite namjene. Iz analize je razvidno kako se željeznička mreža prvenstveno koristi za prijevoz roba, dok je putnički prijevoz minimalan. U kontekstu riječnog prometa na Urbanom području, neizostavno je spomenuti Luku Vukovar, kao jedno od 4 međunarodne luke u RH. Iako je analizom prepoznat rastući trend pretovarene robe u luci, ipak postoji znatan prostor za daljnji razvoj i iskorištavanje punog kapaciteta, kako same luke, tako i rijeke Dunav. Završno, kod analize

širokopoljasne internetske infrastrukture, na Urbanom je području primjetna veća dostupnost pokretnog širokopoljasnog internetskog pristupa, u usporedbi s onim fiksnim. Također, kod pružanja usluge pokretne širokopoljasne mreže na području UP-a prisutno je više operatora, a što doprinosi povoljnijoj i kvalitetnijoj usluzi krajnjim korisnicima.

3.4. Urbani prijevoz

Redovitim autobusnim linijama autobusni kolodvor Vukovar, koji se nalazi 1,5 km od centra grada Vukovara, dobro je povezan s većim okolnim središtima Slavonije poput Osijeka, Slavonskog Broda, Vinkovaca, Nove Gradiške i Županje. Također, putem međugradskih linija Urbano područje Vukovar je povezano s više od 20 gradova unutar države, a preko međunarodnih linija s Njemačkom, Bosnom i Hercegovinom, Austrijom te još 4 druge europske države. S druge strane, središte UP-a nije autobusnim linijama u potpunosti povezano s ostalim JLS-ovima s Urbanog područja. Nedostatak autobusnih linija djelomično je nadomješten povezanošću putem željezničkog prometa, kao što je to u slučaju Tovarnika ili Trpinje, iako potencijal željeznice u prometu putnika nije dovoljno iskorišten.

Gradski prijevoz na redovnim gradskim linijama na području grada Vukovara trenutno obavljaju dva prijevoznika: Slavonija Bus i Čazmatrans, što je rezultat osporavanog procesa dodjele koncesije za obavljanje djelatnosti javnog gradskog prijevoza. U pogledu međugradskog prijevoza, na području općina Bogdanovci, Lovas, Tovarnik te grada Vukovara uz koncesionara "Slavonija Bus" uslugu pružaju i poduzeće "Polet Vinkovci" te autoprijevoznik "Francuzević" (dionica između Grada Vukovara i Općine Lovas). Tablica niže daje pregled linija koje prolaze Urbanim područjem.

Tablica 54: Popis autobusnih linija na Urbanom području Vukovar

Popis autobusnih linija
Trpinjska cesta - Borovo Naselje - Centar - Borovo Naselje - Trpinjska Cesta
Dvanaest redarstvenika - Borovo Naselje - Sajmište - Dvanaest redarstvenika
Radnički dom - Sotin - Radnički dom
Vinkovci - Bogdanovci
Vinkovci - Lovas
Vinkovci - Tovarnik

Vinkovci - Vukovar

Izvor: Službene stranice autobusnih prijevoznika

Završno, valja spomenuti kako je Grad Vukovar uveo sustav javnih bicikala Nextbike sa dva terminala. Jedan terminal postavljen je u centru grada, ispred zgrade Hrvatske pošte dok je drugi postavljen ispred Plivališta Vukovar.

Analiza pokazuje kako u segmentu urbanog prijevoza na UP-u Vukovar postoji znatan prostor za poboljšanje. On se odnosi kako na pravno uređenje odnosa pružatelja usluge javnog gradskog prijevoza na području grada Vukovara, tako i na daljnje unaprjeđenje povezanosti svih sastavnica Urbanog područja (broj i učestalost linija) koje će doprinijeti mobilnosti stanovnika i povećanju kvalitete života na UP-u.

4. Okvir upravljanja razvojem

Upravljanje razvojem Urbanog područja Vukovar u nadležnosti je Grada Vukovara kao središta Urbanog područja i nositelja izrade SRUP-a, ali i svih ostali sastavnica Urbanog područja - općina Bogdanovci, Lovas, Tompojevci, Tovarnik i Trpinja. Javni sektor institucionalni je segment upravljanja razvojem, iako na procese upravljanja utječu i ostali dionici - privatni sektor te civilno društvo.

Urbana područja ustrojena su radi učinkovitijeg planiranja, usklađivanja i provedbe politika regionalnog razvoja, posebno njezine urbane dimenzije, a prema kriterijima Zakona o regionalnom razvoju (NN 147/14, 123/17, 118/18) Urbano područje Vukovar manje je urbano područje čije središnje naselje ima više od 10.000 stanovnika i sjedište je Županije. Okvir upravljanja razvojem definiran je Strategijom razvoja Urbanog područja Vukovar za razdoblje 2021.-2027. koja predstavlja temeljni strateški dokument u kojem se određuju ciljevi i prioriteti razvoja.

Upravljanje razvojem odgovornost je primarno Gradske uprave Grada Vukovara u kojoj će sukladno zahtjevima Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije prema potrebi biti ustrojena organizacijska jedinica s dediceranim odgovornostima realizacije aktivnosti vezanih uz provedbu mehanizma integriranih teritorijalnih ulaganja u višegodišnjem financijskom razdoblju 2021.-2027. Gradska uprava Grada Vukovara ustrojena je kroz službe i odjele, kako slijedi:

- Ured gradonačelnika;
- Upravni odjel za opće poslove;
- Upravni odjel za prostorno uređenje i imovinu;
- Upravni odjel za društvene djelatnosti;
- Upravni odjel za obrazovanje, sport i branitelje;
- Upravni odjel za financije i nabavu;
- Upravni odjel za gospodarstvo;
- Upravni odjel za komunalno gospodarstvo i graditeljstvo;
- Služba za unutarnju reviziju;
- Služba - vlastiti pogon.

Osim Grada Vukovara, upravljanje regionalnim razvojem u Urbanom području Vukovar u nadležnosti je razvojnih agencija koje su zadužene za operativno provođenje mjera za razvoj gospodarstva te regionalnog koordinatora - javne ustanove u čijoj je nadležnosti učinkovita koordinacija i poticanje regionalnog razvoja:

- Razvojna agencija Vukovarsko-srijemske županije;
- Razvojna agencija Vukovar d.o.o.;
- Ured za međunarodnu suradnju TINTL.

Završno, pretpostavka učinkovitog upravljanja razvojem osim horizontalne suradnje na razini Urbanog područja je i vertikalna suradnja, odnosno usklađenost, a koja se primarno odnosi na

aktivnu suradnju s Ministarstvom regionalnog razvoja i fondova europske unije kao upravljačkog tijela za provedbu ITU mehanizma.

**STRATEGIJA RAZVOJA URBANOG PODRUČJA VUKOVAR
2021. - 2027.**

SWOT analiza

DRUŠTVO

Snage	Slabosti
<ul style="list-style-type: none"> ● Raznolikost i brojnost nacionalnih manjina ● Razvijena mreža osnovnih i srednjih škola ● Prisutnost Veleučilišta “Lavoslav Ružička” ● Veliki broj programa cjeloživotnog obrazovanja i mogućnosti za prekvalifikaciju ● Veliki broj arheoloških lokaliteta i zaštićene kulturne baštine ● Razvijeno civilno društvo u pojedinim područjima ● Teritorijalna dostupnost opće obiteljske medicine u svim JLS ● Razvijena sportska infrastruktura 	<ul style="list-style-type: none"> ● Negativni demografski trendovi, izražena depopulacija područja i trend starenja stanovništva ● Viši udio stanovništva u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti u odnosu na nacionalnu razinu ● Nedostatak kapaciteta u dječjim vrtićima ● Neusklađenost s DPS-om i ne postojanje organizacije jednosmjenske nastave u svim školama ● Neusklađenost obrazovnih programa s potrebama tržišta rada ● Nedostatak obrazovnih programa u području poljoprivrede u srednjoškolskom i visokom obrazovaju ● Neiskorišteni potencijal kulturne baštine ● Nepotpuna mreža zdravstvenih usluga ● Manji bolnički kapaciteti na 1.000 stanovnika u odnosu na nacionalni prosjek ● Nepotpuna mreža socijalnih usluga ● Nedostatnost izvaninstitucionalnih socijalnih usluga
Prilike	Prijetnje
<ul style="list-style-type: none"> ● Jačanje STEM zanimanja i ostalih obrazovnih programa sukladno potrebama lokalnog tržišta rada ● Povezivanje obrazovnog sektora s gospodarstvom ● Uvođenje alternativnih modela obrazovanja i učenja temeljenog na radu ● Razvoj kulturnih i kreativnih industrija ● Niska cijena nekretnina kao faktor privlačenja stanovništva ● Deinstitutionalizacija socijalnih usluga i osiguravanje skrbi u zajednici 	<ul style="list-style-type: none"> ● Nastavak negativnih demografskih trendova ● Negativan utjecaj pandemije COVID-19 na razvoj obrazovanja, kulture i sporta ● Daljnje povećanje potreba u sustavu zdravstva i socijalne zaštite uslijed starenja stanovništva ● Daljnja centralizacija sustava socijalne skrbi ● Neodrživost usluga socijalne skrbi uslijed projektnog financiranja

GOSPODARSTVO

Snage	Slabosti
<ul style="list-style-type: none"> ● Rastući trendovi gospodarskog razvoja ● Povoljni trendovi na tržištu rada ● Gospodarska zona Vukova kao ključan čimbenik poduzetničke infrastrukture ● Razvijena mreža poduzetničkih potpornih institucija ● Zakon o obnovi i razvoju Grada Vukovara ● Postojeća resursno atrakcijska osnova za razvoj turizma ● Prepoznatljivi baštinski elementi kao temelj turističke ponude ● Dugogodišnja tradicija i povoljni agroekološki uvjeti za razvoj poljoprivrede ● Bogato i kvalitetno poljoprivredno zemljište ● Razvijena ekološka poljoprivreda ● Aktivan rad zadruge Vrhunsko Vukovarsko, braniteljskih zadruga i klastera proizvođača 	<ul style="list-style-type: none"> ● Sporija dinamika gospodarskog razvoja u odnosu na nacionalnu razinu ● Nekonkurentnost poduzetničkog sektora u odnosu na ostatak RH ● Nedostatak kvalificirane radne snage ● Visok udio poslovnih prihoda jednog gospodarskog subjekta u ukupnim pokazateljima poslovanja ● Ne opremljenost i ne popunjenost poduzetničkih zona izvan središta UP ● Kratki boravka turista i ograničenost na memorijalni turizam ● Slabo razvijena ponuda turističkih smještajnih kapaciteta ● Nerazvijena gastronomska i ugostiteljska ponuda ● Neiskorištenost kapaciteta rijeke Dunav za razvoj turističke ponude ● Povećanje udjela poljoprivrednika koji se poljoprivrednom proizvodnom bave samo za osobne potrebe ● Nedovoljno izgrađen sustav navodnjavanja ● Nedovoljna sinergija u poljoprivredno - prehrambenom sektoru
Prilike	Prijetnje
<ul style="list-style-type: none"> ● Iskorištavanje bogatih vodnih resursa ● Utilizacija povoljnog geostrateškog položaja ● Viši intenzitet državnih potpora u razdoblju 2021.-2027. ● ITU mehanizam kao ključan faktor urbanog razvoja i daljnjeg povezivanja JLS ● Korištenje EU fondova za ulaganja u zelene i digitalne tehnologije i optimizaciju poslovnih procesa u privatnom sektoru ● Potencijal Luke Vukovar u prekrcajnim i skladišnim djelatnostima ● Razvoj socijalnog poduzetništva ● Aktivne politike zapošljavanja ● Iskorištavanje tržišnog potencijala 	<ul style="list-style-type: none"> ● Nastavak negativnog demografskog trenda i daljnje iseljavanje radno aktivnog stanovništva ● Negativan utjecaj vanjskopolitičke situacije (sukob Ukrajine i Rusije) na društveno i gospodarsko okruženje ● Povećanje stope inflacije ● Porast cijene energenata

<p>ekološke poljoprivrede</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arheološki park Vučedol kao arheološko-povijesni i turistički centar područja • Prirodni i kulturni resursi kao osnova za razvoj selektivnih oblika turizma (agroturizam, lovni, ribolovni...) 	
URBANO OKRUŽENJE	
Snage	Slabosti
<ul style="list-style-type: none"> • Visoka kvaliteta zraka na UP-u, odnosno nepostojanje velikih onečišćivača zraka • Prisustvo zaštićenih spomenika parkovne arhitekture na području UP-a • Visok udio zelenih površina po glavi stanovnika UP-a • Smanjenje količina prikupljenog komunalnog otpada • Izrađen plan sustavnog gospodarenja otpadom (pretovarna stanica Stari Jankovci) • Postojanje eksploatirane naftne bušotine na području UP-a • Aktivno korištenje energije iz OIE i planirani novi projekti • Visoka priključenost stanovništva na sustav javne vodoopskrbe • Dobra premreženost infrastrukturom za cestovni promet • Smanjenje broja prometnih nesreća (na području Županije) • Brojnost biciklističkih ruta na području UP-a • Postojanje jedine međunarodne luke na rijeci Dunav na području UP-a (luka Vukovar) • Dobra dostupnost pokretnog širokopojasnog internetskog pristupa s više operatora • Uspostavljen sustav javnih bicikala u gradu središtu UP-a 	<ul style="list-style-type: none"> • Nepostojanje mjernih postaja državne ili lokalne razine za praćenje kvalitete zraka • Nepostojanje sustava za praćenje kvalitete tla • Negativan utjecaj prekomjernog korištenja pesticida, divljih odlagališta otpada i otpadnih voda na tlo • Slabija razina iskorištenosti prirodnih resursa • Niži postotak stanovništva UP-a obuhvaćenog organiziranim skupljanjem komunalnog otpada u odnosu na RH • Nepriključenost svih sastavnica UP-a osim grada Vukovara na sustav javne odvodnje • Nezadovoljavajuće stanje infrastrukture lokalnih cesta • Neizgrađenost biciklističkih staza • Slabija dostupnost fiksne širokopojasne mreže na području UP-a • Nejasno uređeno pružanje usluge javnog gradskog prijevoza u gradu središtu UP-a • Slaba dostupnost lokalnog urbanog prijevoza na području UP
Prilike	Prijetnje
<ul style="list-style-type: none"> • Potencijal daljnjeg iskorištavanja energije iz OIE (među kojima i geotermalna energija) 	<ul style="list-style-type: none"> • Izloženost negativnim klimatskim promjenama i prirodnim nepogodama

- Poboljšanje vodoopskrbe i odvodnje i pročišćavanja komunalnih otpadnih voda na području aglomeracije Vukovar
- Uspostava cjelovitog sustava gospodarenja otpadom i razvoj kružnog gospodarenja otpadom
- Daljnji razvoj biciklističke infrastrukture
- Blizina zračne luke Osijek
- Prolazak značajnih željezničkih pravaca kroz područje UP-a te korištenje istih za prijevoz tereta
- Daljnja modernizacija željezničke mreže i njezino korištenje za prijevoz putnika
- Daljni razvoj i modernizacija luke Vukovar
- Izgradnja zimske luke (zimovnika) u Opatovcu
- Unapređenje lokalnog međugradskog prijevoza i intermodalne infrastrukture

(poplave i pojave ekstremno visokih temperatura)

- Zagađenje okoliša na zaštićenim prirodnim područjima
- Povećanje cijene energenata na razini RH
- Neusklađenost razvojnih potreba grada središta i ostalih članica

**Završno izvješće
o provedenom postupku prethodnog vrednovanja
Strategije razvoja urbanog područja Vukovar 2021. – 2027.**

Listopad 2023.

Sadržaj

Sažetak	3
Uvod.....	4
Struktura izvješća	4
Kontekst vrednovanja.....	5
Korištena metodologija.....	6
Opis Strategije urbanog područja Vukovar 2021. – 2027.....	7
Odgovori na evaluacijska pitanja	8
Zaključci i preporuke	12

SAŽETAK

Proces izrade planskih dokumenata politike regionalnog razvoja podrazumijeva nužnost provedbe postupka prethodnog vrednovanja kako bi se osigurala njihova kvaliteta i usklađenost s pravnim propisima, uključujući Zakon o regionalnom razvoju i Pravilnik o postupku ocjenjivanja i vrednovanja planskih dokumenata politike regionalnog razvoja.

U konkretnom slučaju, neovisni tim stručnjaka proveo je takvo vrednovanje za Strategiju razvoja Urbanog područja Vukovar 2021. - 2027.

Rezultat vrednovanja je izvještaj koji detaljno ocjenjuje proces izrade i pruža ključne zaključke i preporuke. Cilj izvještaja je poboljšati kvalitetu samog dokumenta i osigurati da isti ispunjava administrativno-pravne obveze te zadovoljava propisane i potrebne karakteristike planskog dokumenta politike regionalnog razvoja.

Ovo vrednovanje provedeno je u potpunosti u skladu s pravnim okvirom i zahtjevima naručitelja, u ovom slučaju Grada Vukovara.

Svrha vrednovanja jest uspostaviti povezanost Strategije razvoja Urbanog područja Vukovar s drugim strateškim razvojnim dokumentima na lokalnoj, županijskoj i nacionalnoj razini, kao i na razini Europske unije.

Prethodno vrednovanje se fokusira prvenstveno na analizu snaga, slabosti i razvojnog potencijala Strategije. Tijekom procesa vrednovanja, relevantnim dionicima pruža se prethodna prosudba o tome jesu li razvojna pitanja ispravno utvrđena, jesu li predložena strategija i ciljevi relevantni, je li razvidna koherentnost Strategije s nadređenim politikama i smjernicama te jesu li očekivani učinci realni.

Vanjski ocjenjivač pregledava i ocjenjuje nacрте Strategije istovremeno dok ih priprema tim za izradu Strategije. Ovo osigurava da se mišljenje tijekom izrade Strategije kontinuirano uzima u obzir kako bi se osigurala kvalitetna izrada konačnog dokumenta.

Ključne preporuke prvog privremenog izvješća usmjerene su na poboljšanje koherentnosti i preglednosti dokumenta, a također se ocjenjuje sveobuhvatnost i utemeljenost SWOT analize kako bi se što bolje prikazali lokalni izazovi i prilike te jačanje međusektorske suradnje i partnerstava u razvojnom procesu.

U drugom privremenom izvješću istaknuta je potreba za većom povezanošću i koherentnošću dokumenta, jasnim definiranjem razvojnih potreba i potencijala te optimizacijom praćenja i izvještavanja o postignućima ciljeva.

Zaključno, Strategija razvoja Urbanog područja Vukovar 2021. - 2027. pokazala se relevantnom, koherentnom i usklađenom s višim razvojnim politikama. Njezin partnerski pristup i jasnoća ciljeva čine je ključnim instrumentom za daljnji razvoj urbanog područja Vukovar, a preporuke usmjerene na poboljšanje koherentnosti i praćenja tijekom provedbe Strategije doprinijet će njezinoj dugoročnoj učinkovitosti.

Uvod

Na temelju prethodno donesenih odluka jedinica lokalne samouprave o pristupanju urbanom području i slijedom pozitivnog Mišljenja Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Gradsko vijeće Grada Vukovara usvojilo je 27. prosinca 2021. Odluku o formiranju urbanog područja Vukovar (UPVU). Ovo urbanog područje čine: Grad Vukovar, kao grad-sjedište i nositelj izrade Strategije te općine Bogdanovci, Trpinja, Tompojevci, Tovarnik i Lovas. U skladu s ovom Odlukom, 29. prosinca 2023., potpisan je Sporazum o suradnji za izradu i provedbu Strategije razvoja urbanog područja Vukovar za financijsko razdoblje 2021. – 2027. U okviru Sporazuma, osnovano je Koordinacijsko vijeće urbanog područja, sačinjeno od gradonačelnika i načelnika jedinica lokalne samouprave, sa zadatkom koordinacije izrade, ažuriranja, donošenja, provedbe i praćenja Strategije.

Gradsko vijeće Grada Vukovara donijelo je 4. veljače 2022. Odluku o izradi Strategije razvoja urbanog područja Vukovar za razdoblje 2021. – 2023. U skladu s člankom 48. Zakona o regionalnom razvoju, dokumenti regionalnog razvoja podliježu postupku vrednovanja u različitim fazama izrade i provedbe. Postupak vrednovanja pokrenut je odlukom gradonačelnika Grada Vukovara, i temelji se na sljedećim pravnim aktima:

- Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14, 123/17, 118/18),
- Pravilnik o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnog razvoja (NN 121/15),
- Smjernica za uspostavu urbanih područja i izradu strategija razvoja urbanih područja za financijsko razdoblje 2021. - 2027. (MRRFEU, Verzija 2.0).

Prethodno vrednovanje odvija se tijekom izrade planskog dokumenta, prije njegovog konačnog usvajanja, s ciljem osiguranja njegove relevantnosti, koherentnosti i usklađenosti. Sukladno Pravilniku o postupku vrednovanja, gradonačelnik Grada Vukovara donio je 1. lipnja 2022. Odluku o početku vrednovanja Strategije, u okviru koje je definiran i Plan vrednovanja. Plan predviđa provođenje vrednovanja u tri faze, koje uključuju procjenu osnovne i SWOT analize, analizu vizije, ciljeva, prioriteta, mjera, i odabira strateških projekata te sažetak svih dosadašnjih izvješća.

Kroz temeljito vrednovanje u tri faze, nastoji se osigurati da Strategija za razdoblje 2021. - 2027. bude u potpunosti usklađena s potrebama regionalnog razvoja, što će doprinijeti uspješnoj provedbi i ostvarivanju zadanih ciljeva.

STRUKTURA IZVJEŠĆA

Izvješće slijedi sadržajnu strukturu preporučenu Pravilnikom o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnog razvoja (NN 121/15). Izvješće započinje sažetkom nakon čega slijedi uvodni dio. U okviru uvodnog dijela definiran je predmet izvještaja kao i pravna osnova izrade i vrednovanja strateških razvojnih dokumenata. Osim toga, unutar uvodnog dijela

definirana je i svrha samog postupka vrednovanja i struktura. Nakon toga slijedi kontekst vrednovanja te metodološki pristup koji se primjenjivao u realizaciji te ključni koraci u postupku izrade Strategije i postupka vrednovanja. Slijedi opis SRUPA-a, odgovori na evaluacijska pitanja te zaključci i preporuke.

KONTEKST VREDNOVANJA

Sukladno Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske, Strategija razvoja urbanog područja predstavlja temeljni planski dokument politika regionalnog razvoja u kojem se utvrđuju prioritete i ciljevi za razvoj urbanog područja Vukovar.

Dokumenti politike regionalnog razvoja podvrgavaju se vrednovanju tijekom različitih faza - izrade, provedbe i nakon provedbe, kako je propisano Pravilnikom o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnog razvoja. Ovaj izvještaj fokusira se na vrednovanje tijekom izrade, odnosno prethodno vrednovanje, koje provode vanjski stručnjaci. Izvještaj je naručen od Grada Vukovara te je izrađen u skladu s Planom vrednovanja utvrđenim od strane naručitelja.

Plan vrednovanja osmišljen je kako bi se utvrdio tijek postupka vrednovanja te obuhvaća indikativni popis vrednovanja koja će se provesti, njihov sadržaj i svrhovitost, vremenski raspored vrednovanja, metode koje će se koristiti za pojedina vrednovanja, podatke koji će se tražiti, dostupnost ili način prikupljanja podataka potrebnih za određena vrednovanja, kao i okvirni proračun za provedbu plana vrednovanja.

Završna faza podrazumijeva izradu završnog izvješća nakon izrade konačnog nacrt dokumenta, a prije njegovog usvajanja. Završno izvješće pruža osvrt na kontekst vrednovanja, obrazloženje metodologije cjelokupnog postupka vrednovanja s naglaskom na primijenjeni pristup, osnovne korake i aktivnosti unutar pojedinih faza vrednovanja te rezultate s tehničkog, financijskog i administrativnog aspekta.

Provođenjem postupka vrednovanja, dokument je podvrgnut analizi kako bi se osiguralo da su ciljevi i mjere utemeljeni na stvarnom stanju te da su u skladu s relevantnim zakonodavstvom i smjernicama. Kroz ovaj proces, moguće je identificirati i riješiti potencijalne slabosti u dokumentu te osigurati njegovu usklađenost s lokalnim, regionalnim i nacionalnim razvojnim prioritetima.

Ukratko, kontekst vrednovanja pruža sveobuhvatan okvir za analizu i procjenu Strategije razvoja urbanog područja Vukovar, kako bi se osigurala njezina kvaliteta, relevantnost i usklađenost s lokalnim, regionalnim i nacionalnim razvojnim prioritetima.

KORIŠTENA METODOLOGIJA

Prethodno vrednovanje je ključni korak u osiguravanju kvalitete izrade strateškog dokumenta. Cilj je postići unapređenje uspješnosti, učinkovitosti i održivosti strategije te osigurati njenu usklađenost s relevantnim politikama i ciljevima na nacionalnoj, regionalnoj i EU razini. Ovo vrednovanje provodi se prema metodologiji utemeljenoj na Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske i Pravilniku o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnog razvoja.

Metodologija ima za cilj pružiti jasan i sveobuhvatan okvir za vrednovanje strategije razvoja urbanog područja. Ovaj okvir osigurava da strategija adekvatno odgovara na izazove i potrebe urbanog razvoja u različitim kontekstima i da je u potpunosti usklađena s načelima Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske, kao i sa Smjernicama za uspostavu urbanih područja i izradu strategija razvoja urbanih područja za financijsko razdoblje 2021. – 2027. i kriterijima vrednovanja propisanim u spomenutom Pravilniku.

Metodologija vrednovanja Strategije razvoja Urbanog područja Vukovar bazira se na obaveznim kriterijima vrednovanja: važnost, djelotvornost, usklađenost te na dodatnim kriterijima poput učinkovitosti, dosljednosti, komplementarnosti, održivosti, jednakosti i prihvatljivosti. U skladu s navedenim kriterijima, postupak prethodnog vrednovanja uključuje sljedeće korake:

- Analiza dokumentacije: Proučavanje relevantnog zakonodavnog okvira i prateće dokumentacije.
- Analiza podataka: Evaluacija dostupnih podataka s obzirom na njihovu adekvatnost i vjerodostojnost.
- SWOT analiza: Provjera identificiranih snaga, slabosti, prilika i prijetnji.
- Analiza ključnih dionika: Pregled uključenosti ključnih dionika i primjene načela partnerstva.
- Ocjena razvojnih potreba i potencijala: Povezivanje analize stanja s identificiranim potrebama urbanog područja.
- Analiza Vizije: Provjera vizije s obzirom na smjerove razvoja i teritorijalnu pokrivenost.
- Analiza ciljeva i mjera: Ocjena njihove relevantnosti prema potrebama i potencijalima.
- Analiza pokazatelja: Mjerljivost i relevantnost u odnosu na ciljeve i mjere.
- Analiza strateških projekata: Provjera njihove relevantnosti za postavljene ciljeve.
- Analiza Akcijskog plana i komunikacijske strategije: Osnova za praćenje i buduće vrednovanje.
- Zaključci i preporuke: Izrada zaključaka temeljenih na gore navedenim analizama, s prijedlozima za unapređenje.

OPIS STRATEGIJE URBANOG PODRUČJA VUKOVAR 2021. – 2027.

Strategija razvoja urbanog područja Vukovar predstavlja planski dokument politike regionalnog razvoja koji određuje ciljeve i prioritete razvoja za urbano područje. Za potrebe izrade izvješća, ocjenjivaču je dostavljen nacrt Strategije razvoja urbanog područja Vukovar, koji sadrži sljedeća glavna poglavlja: uvod, područje obuhvata, opis sudjelovanja partnera u pripremi i provedbi SRUP-a, srednjoročna vizija razvoja, opis srednjoročnih razvojnih potreba i razvojnih potencijala, opis integriranog pristupa rješavanju utvrđenih razvojnih potreba i potencijala uključujući ispunjavanje kriterija vezano uz stratešku relevantnost projekata, usklađenost s EU strateškim dokumentima, Nacionalnom razvojnom strategijom, sektorskim i višesektorskim strategijama, planovima razvoja županija te dokumentima prostornog uređenja, opis prioriteta javne politike u srednjoročnom razdoblju, popis posebnih ciljeva i ključnih pokazatelja ishoda terminski plan provedbe projekata od strateškog značaja, indikativni financijski plan, okvir za praćenje i vrednovanje te prilozi. Dostavljeni dokument je pregledan, a ocjenjivač je zaključio da se nositelj izrade Strategije razvoja dosljedno pridržavao naputaka iz Dodatka 4 Smjernica.

Paralelno sa Strategijom razvoja urbanog područja, izrađuju se i provedbeni akti, koji uključuju Akcijski plan za provedbu Strategije te Komunikacijsku strategiju i komunikacijski akcijski plan. Donošenje ovih dokumenata obavlja se istim postupkom i ispunjavajući iste preduvjete kao i za donošenje same Strategije.

Akcijski plan je logično podijeljen s jasnom hijerarhijom između prioriteta, ciljeva i mjera, dok Komunikacijska strategija definira komunikacijske ciljeve, ciljnu publiku, medijsku strategiju, ključne poruke, očekivane rezultate, međuovisnosti, rizike i probleme, ocjenjivanje te komunikacijski akcijski plan.

Strategija razvoja detaljno opisuje posebne ciljeve, ključne pokazatelje ishoda s početnim i ciljanim vrijednostima te mjere za svaki posebni cilj. To omogućuje jasno praćenje napretka i ostvarenja ciljeva tijekom vremena te pruža smjernice za daljnje aktivnosti i intervencije koje će se provoditi u urbanom području Vukovar. U strategiji su definirani sljedeći **prioriteti i posebni ciljevi**:

Prioritet 1: Okrenuti ravnomjernom razvoju

- Posebni cilj 1.1.   Ravnomjieran razvoj društvene infrastrukture
- Posebni cilj 1.2.   Razvoj prometne infrastrukture i utilizacija geoprometnog položaja
- Posebni cilj 1.3.   Ravnomjerna opremljenost komunalnom infrastrukturom
- Posebni cilj 1.4.   Razvoj zdravstvene infrastrukture i socijalne skrbi na cijelom području i briga o ranjivim skupinama

Prioritet 2: Okrenuti budućnosti

- Posebni cilj 2.1.   Demografska revitalizacija područja
- Posebni cilj 2.2.   Gospodarstvo novog doba
- Posebni cilj 2.3.   Pametna poljoprivreda
- Posebni cilj 2.4.   Ulaganje u digitalnu infrastrukturu
- Posebni cilj 2.5.   Energetska tranzicija kao temelj održivog razvoja

Prioritet 3: Okrenuti vlastitim potencijalima

- Posebni cilj 3.1. Iskorištavanje društvenih, gospodarskih i turističkih potencijala Dunava
- Posebni cilj 3.2. Revitalizacija kulturne baština kao elementa turističke ponude
- Posebni cilj 3.3. Ulaganje u ljudske resurse kao ključni potencijal područja
- Posebni cilj 3.4. Očuvanje prirodnih resursa

Horizontalni prioritet - Integrirani razvoj utemeljen na suradnji

Strategijom je također opisan Horizontalni prioritet - Integrirani razvoj utemeljen na suradnji. Uspostava Urbanog područja Vukovar formalizira povezanost grada i okolnih općina te stvara zajedničku viziju za integrirani razvoj. Horizontalni prioritet ne implicira specifične projekte, već suradnju svih sektora i koordinaciju aktivnosti. Redovite partnerske konzultacije i tematski usmjereni sastanci poboljšavaju suradnju. Koordinacija kroz Partnersko i Koordinacijsko vijeće osigurava bolju provedbu razvojnih programa i projekata za veću gospodarsku i socijalnu koheziju Urbanog područja.

Strategijom razvoja definirani su **projekti od strateškog značaja** te sukladno propisanom minimalnom sadržaju, terminski plan provedbe projekata od značaja za urbano područje Vukovar, s naznačenim ključnim koracima i rokovima u provedbi. Strategijom su definirani sljedeći strateški projekti:

- Projekt od strateškog značaja 1. Grand Hotel - Radnički dom
- Projekt od strateškog značaja 2. Biciklističke staze Bršadin - Vukovar i Trpinja – Vukovar
- Projekt od strateškog značaja 3. Gradski prijevoz
- Projekt od strateškog značaja 4. Zatvoreno tenisko igralište
- Projekt od strateškog značaja 5. Crveni magacin/Društveno-glazbeni centar

Indikativni financijski plan sadrži pregled financijskih sredstava potrebnih za provedbu strategije te izvore financiranja. Plan omogućuje bolje razumijevanje potrebnih ulaganja i olakšava koordinaciju i praćenje.

Okvir za praćenje i vrednovanje, koji je dio strategije, osigurava sustavno praćenje i ocjenjivanje napretka u postizanju strateških ciljeva. Uključuje redovito izvještavanje, evaluaciju i reviziju strategije, kako bi se osigurala njezina kontinuirana relevantnost i učinkovitost.

Ukupno gledano, Strategija razvoja urbanog područja Vukovar 2021. – 2027. pruža sveobuhvatan okvir za planiranje i provedbu razvojnih aktivnosti u urbanom području Vukovar. Strategija uzima u obzir različite potrebe i potencijale te se temelji na suradnji između raznih dionika uključenih u razvoj područja.

ODGOVORI NA EVALUACIJSKA PITANJA

Pravilnikom o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnoga razvoja definirani su kriteriji vrednovanja koji služe kao osnova za formuliranje evaluacijskih pitanja. Kriteriji

vrednovanja koji se koriste ovise o tipu intervencije i vremenu kada se vrednovanje provodi. Pravilnikom su definirane dvije vrste kriterija vrednovanja: obavezni i dodatni:

Obavezni kriteriji vrednovanja su:

- važnost (relevantnost) – provjerava se jesu li ciljevi i prioriteta planskog dokumenta utemeljeni na stvarnim potrebama i razvojnim potencijalima odnosno do koje mjere su ciljevi programa opravdani u odnosu na potrebe
- djelotvornost (efektivnost) – uspoređuje se što je ostvareno u odnosu na planirano odnosno do koje mjere su ciljevi ostvareni te do koje mjere se očekuje da će se ostvariti (ovisno o vrsti vrednovanja)
- usklađenost (koherentnost) – uključuje unutarnju i vanjsku usklađenost planskog dokumenta, odnosno logiku strategije; utvrđuje se jesu li odabrani prioriteta i mjere komplementarni i povezani; je li planski dokument u skladu s relevantnim nacionalnim odnosno regionalnim strategijama/dokumentima (ovisno o planskom dokumentu). Vanjska usklađenost podrazumijeva usklađenost između ciljeva planskog dokumenta s ciljevima drugih javnih intervencija koje su s njim povezane. Unutarnja usklađenost podrazumijeva usklađenost ciljeva planskog dokumenta. Unutarnja povezanost implicira da postoji hijerarhija ciljeva, s time da hijerarhijski niži ciljevi logično doprinose ostvarenju viših ciljeva.

Dodatni kriteriji vrednovanja su:

- učinkovitost (efikasnost) – podrazumijeva postizanje željenog rezultata s minimalnim troškovima, odnosno postizanje najboljeg rezultata za danu razinu resursa
- dosljednost (konzistentnost) – jasnoća i pridržavanje ciljeva i prioriteta u odnosu na viziju politike
- komplementarnost – mjera u kojoj intervencija podržava druge javne politike
- održivost – ocjenjuje mjeru u kojoj je izgledno da će učinci intervencije trajati nakon što ona završi, odnosno razmatra se jesu li rezultati, uključujući institucionalne promjene, trajni te može li se pretpostaviti da će biti trajni
- jednakost – do koje mjere su ravnopravno raspoređeni učinci u odnosu na različite dionike, regije, rodnu pripadnost i sl.

U skladu s odredbama Pravilnika, prilikom formiranja pitanja, u obzir su uzeti oni kriteriji koji su primjenjivi prethodno vrednovanje.

Koliko su unutarnja i vanjska usklađenost planskog dokumenta zadovoljavajuće?

Uvidom u detalje Strategije razvoja Urbanog područja Vukovar 2021. – 2027., evidentno je da njen konceptualni okvir pažljivo oblikovan kako bi osigurao koherentnost među njenim sastavnicama. Ovaj dokument ne samo da se usredotočuje na detaljnu analizu stanja, već se također osigurava da su svi definirani prioriteta, ciljevi i pokazatelji usklađeni sa samom analizom. Ovo ukazuje na visoku unutarnju usklađenost, gdje je svaka komponenta strategije povezana s prethodnom i sljedećom, osiguravajući tako fluidnost i koherenciju sadržaja.

Osim toga, participativni pristup koji se promovira kroz izradu ovog dokumenta omogućava da se uzmu u obzir i integriraju perspektive različitih dionika, dodatno obogaćujući unutarnju koheziju dokumenta. Uključivanje dionika iz širokog kruga područja ne samo da poboljšava kvalitetu informacija nego i osigurava da se razmatraju stvarne potrebe zajednice, čime se dodatno potvrđuje unutarnja usklađenost s realnim potrebama i potencijalima Urbanog područja Vukovar.

Strategija ne djeluje izolirano, već se aktivno oslanja na šire nacionalne i regionalne strateške okvire. Osim što se povezuje s većim inicijativama, Strategija razvoja Urbanog područja Vukovar 2021. – 2027. pažljivo balansira između pridržavanja ovih širih smjernica i naglašavanja jedinstvenih lokalnih prioriteta.

Je li planski dokument u skladu s relevantnim nacionalnim ili regionalnim strategijama / dokumentima?

Analizirajući Strategiju razvoja Urbanog područja Vukovar 2021. – 2027., evidentno je da Strategija ne samo da definira prioritete, posebne ciljeve i pokazatelje, već ih i usklađuje s ključnim odredbama Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske 2030. te Plana razvoja Vukovarsko-srijemske županije 2021. - 2027. Kroz svoje prioritete, Strategija reflektira glavne razvojne smjernice koje su postavljene na nacionalnoj i regionalnoj razini, dok se posebni ciljevi i pokazatelji usmjeravaju prema specifičnim potrebama i izazovima Urbanog područja Vukovar. Pritom, Strategija također uzima u obzir europske smjernice, integrirajući ih u svoj strateški okvir. Ovakvo detaljno povezivanje s višim razinama strateškog planiranja osigurava da intervencije i mjere predviđene Strategijom budu usmjerene prema stvarnim potrebama i razvojnim potencijalima područja, dok istovremeno ostaju u skladu s širim razvojnim ciljevima na nacionalnoj i regionalnoj razini. Time Strategija potvrđuje svoju ulogu kao ključnog dokumenta u koordinaciji različitih razina planiranja te postavljanju temelja za održivi razvoj Urbanog područja Vukovar.

Kolika je jasnoća i pridržavanje ciljeva mjera u odnosu na viziju politike?

U Strategiji razvoja Urbanog područja Vukovar 2021. – 2027., vizija je postavljena kao središnja točka oko koje se kreiraju i artikuliraju svi ostali segmenti dokumenta. Preciznije, prioritete, posebni ciljevi i pokazatelji jasno izražavaju i odražavaju tu viziju, čime se osigurava koherentnost i strateška usmjerenost cjelokupnog dokumenta. Osim što je vizija jasno formulirana, akcijski plan pruža dodatnu transparentnost i uvid u to kako su pojedine mjere i aktivnosti povezane s krajnjim ciljem – realizacijom vizije. Također, komunikacijska strategija koja je izrađena uz dokument dodatno potiču transparentnost i jasnoću, omogućujući svim dionicima da razumiju ulogu i doprinos svake mjere prema postizanju krajnje vizije. Takav pristup ne samo da omogućava bolje praćenje i evaluaciju provedbe Strategije, već također osigurava da svi dionici imaju jasan uvid u to kako se svaka aktivnost i inicijativa uklapa u širu sliku razvoja Urbanog područja Vukovar.

U kojoj mjeri intervencija podržava druge javne politike?

Promatrajući Strategiju razvoja Urbanog područja Vukovar 2021. – 2027., evidentno je da je osmišljena s namjerom da se potakne suradnja i interakcija između različitih sektora javne politike. Strategija, kroz svoje prioritete, posebne ciljeve i pokazatelje, naglašava važnost multidisciplinarnog i međusektorskog pristupa. Ovaj integrirani pristup omogućuje da se intervencije ne provode izolirano, već u kontekstu šireg spektra javnih politika.

Ova orijentacija prema kooperaciji i integraciji osigurava ne samo maksimalnu iskoristivost resursa i efikasnost implementacije, već i potiče stvaranje sinergija među različitim sektorima. Drugim riječima, intervencije koje su predložene ne samo da postižu svoje osnovne ciljeve, već ujedno podržavaju i pojačavaju ciljeve drugih sektorskih politika. Time se osigurava da su rezultati i koristi intervencija mnogo širi i dublji nego što bi bili kad bi se provodili samo pojedinačno ili izolirano.

U kojoj mjeri je izgledno da će učinci intervencije trajati nakon što ona završi?

Analizirajući Strategiju razvoja Urbanog područja Vukovar 2021. – 2027., može se prepoznati snažan naglasak na trajnost rezultata intervencija. Strategija, kroz svoje definirane prioritete, posebne ciljeve i pripadajuće pokazatelje, ne samo da teži postizanju konkretnih ishoda, već i postavljanju temelja za dugoročne promjene.

Jedan od ključnih aspekata koji doprinosi ovoj dugoročnosti jest partnerski pristup koji je usvojen prilikom izrade Strategije. Uključujući različite dionike – od građana, preko organizacija civilnog društva, do lokalnih i regionalnih tijela vlasti – stvoren je okvir u kojem su potrebe i interesi različitih skupina uzeti u obzir. Ovo osigurava da su predložene intervencije usklađene s realnim potrebama i aspiracijama zajednice, čime se povećava vjerojatnost da će njihovi učinci biti održivi.

Dodatno, Strategija naglašava važnost kontinuiranog praćenja i evaluacije predloženih mjera. Ovim pristupom, omogućava se redovito preispitivanje i prilagođavanje intervencija u skladu s promjenjivim okolnostima, što dodatno doprinosi njihovoj dugoročnoj učinkovitosti i relevantnosti. Uz to, praćenje i evaluacija pružaju priliku za kontinuirano učenje i poboljšanje, osiguravajući da intervencije ostvaruju najbolje moguće rezultate za zajednicu.

Do koje mjere su ravnopravno raspoređeni učinci u odnosu na različite dionike, regije, itd.?

Strategija razvoja Urbanog područja Vukovar pokazuje znatan napor prema

ravnopravnom uključivanju različitih dionika. Partnersko vijeće, osnovano kao savjetodavno tijelo, ima ključnu ulogu u prepoznavanju i predlaganju strateških projekata te praćenju njihovih učinaka na razvoj. Vijeće stavlja naglasak na prepoznavanje zajedničkih razvojnih prioriteta i potreba različitih kategorija dionika regionalnog razvoja.

Sastav Partnerskog vijeća je pažljivo osmišljen tako da odražava širok spektar interesa. Uključuje predstavnike lokalne samouprave, županije, razvojnih agencija, obrazovnih ustanova, gospodarske komore i mnoge druge, osiguravajući tako da različite perspektive i ekspertize budu uvažene u donošenju odluka.

Osim toga, dinamičnost i aktivan angažman članova vijeća vidljiv je kroz šest održanih sjednica, na kojima su se raspravljale važne teme kao što su SWOT analiza, vizija razvoja i definiranje ključnih razvojnih potreba.

ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Strategija razvoja Urbanog područja Vukovar 2021. – 2027. je sveobuhvatan dokument koji uspješno povezuje lokalne potrebe s nacionalnim i regionalnim prioritetima. Putem partnerskog pristupa, Strategija osigurava da su sve komponente razvoja usmjerene prema ostvarivim ciljevima. Njezina koherentnost, jasna definicija prioriteta, ciljeva i pokazatelja postavlja čvrst temelj za buduće razvojne napore na urbanom području Vukovar.

Usklađenost (koherentnost) između planiranih odnosno korištenih intervencija i zacrtanih ciljeva

Strategija razvoja Urbanog područja Vukovar 2021. – 2027. pokazuje visok stupanj koherentnosti između planiranih intervencija i definiranih prioriteta te posebnih ciljeva. Ovaj dokument je osmišljen kroz temeljit proces koji je uzeo u obzir različite aspekte razvoja, što je rezultiralo ravnotežom među različitim mjerama. Ovo osigurava holistički pristup razvoju koji odražava stvarne potrebe i razvojne potencijale urbanog područja.

Stupanj ostvarivosti odnosno stupanj ostvarenja specifičnih ciljeva planskog dokumenta

Na temelju dostupnih podataka, Strategija razvoja Urbanog područja Vukovar demonstrira jasnu usmjerenost prema ostvarivosti zacrtanih ciljeva. Partnerski pristup, koji uključuje širok spektar dionika, postavlja čvrste temelje za uspješnu provedbu mjera. Također, usklađenost sa hijerarhijski višim planskim dokumentima, poput Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske 2030., dodatno potvrđuje orijentaciju prema dugoročnom razvoju i ostvarivosti zacrtanih ciljeva.

Preporuke temeljene na nalazima vrednovanja

Nastavak participativnog pristupa: Važno je održavati uključenost svih dionika tijekom cijelog trajanja provedbe Strategije kako bi se osigurala njena relevantnost i prilagodba promjenjivim okolnostima.

Jačanje praćenja i evaluacije: Uvođenje redovitih ciklusa praćenja i evaluacije može pomoći u identifikaciji potencijalnih izazova u ranim fazama, što omogućava pravovremenu prilagodbu.

Revizija i ažuriranje dokumenta: U svjetlu brzih društvenih i ekonomskih promjena, preporučuje se redovita revizija Strategije kako bi se osigurala njena trajna relevantnost i učinkovitost.

Dublja integracija s hijerarhijski višim dokumentima: Iako Strategija već pokazuje usklađenost s nacionalnim i regionalnim dokumentima, preporučuje se daljnje istraživanje mogućnosti za još tješnju suradnju i koordinaciju s ovim dokumentima kako bi se maksimizirao njezin doprinos širim razvojnim ciljevima.

IZVJEŠĆE O PROVEDENOM SAVJETOVANJU SA ZAINTERESIRANOM JAVNOŠĆU	
Naziv akta o kojem je savjetovanje provedeno: Strategija razvoja urbanog područja Vukovar za financijsko razdoblje 2021.-2027.	
Vrijeme trajanja savjetovanja: Od 7. rujna 2023. godine do 7. listopada 2023. godine	
Cilj i glavne teme savjetovanja	Osnovni cilj savjetovanja bio je dobivanje povratnih informacija od zainteresirane javnosti u vezi prijedloga Strategije razvoja urbanog područja Vukovar za financijsko razdoblje 2021.-2027

Redni broj	Naziv dionika (pojedinaac, organizacija, institucija)	Članak na koji se odnosi primjedba/prijedlog	Tekst primjedbe/prijedloga	Prihvaćanje/neprihvaćanje primjedbe ili prijedloga sa obrazloženjem
/	/	/	/	/

U vremenu trajanja savjetovanja nije pristigla niti jedna primjedba/prijedlog zainteresirane javnosti na nacrt prijedloga **Strategije razvoja urbanog područja Vukovar za financijsko razdoblje 2021.-2027.**

Na temelju članka 28. Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske („Narodne novine“ br. 147/14, 123/17 i 118/18), članka 13. stavak 3. Uredbe o osnivanju, sastavu, djelokrugu i načinu rada partnerskih vijeća („Narodne novine“ br. 103/15) te članka 47., stavka 3., točke 30. Statuta Grada Vukovara („Službeni vjesnik“ Grada Vukovara br. 4/09, 7/11, 4/12, 7/13, 7/15, 1/18, 2/18 – pročišćeni tekst, 7/19 – Odluka Ustavnog suda RH, 3/20 i 3/21) gradonačelnik Grada Vukovara donosi:

ODLUKU

o osnivanju i imenovanju članova Partnerskog vijeća Urbanog područja Vukovar za period od 2021. do 2027. godine

Članak 1.

Ovom Odlukom osniva se Partnersko vijeće Urbanog područja Vukovar za period od 2021. do 2027. godine (u daljnjem tekstu: Partnersko vijeće).

Članak 2.

Članovima i zamjenicima članova Partnerskog vijeća imenuju se:

Kristina Bilić, Grad Vukovar - član
Marina Ivanković, Grad Vukovar - zamjenik člana
Marko Barun, Općina Bogdanovci - član
Marijan Gelo, Općina Bogdanovci - zamjenik člana
Miroslav Palić, Općina Trpinja - član
Tajana Živković, Općina Trpinja - zamjenik člana
Milan Grubač, Općina Tompojevci - član
Kata Cvitković, Općina Tompojevci - zamjenik člana
Anđelko Dobročinac, Općina Tovarnik - član
Elizabeta Širić, Općina Tovarnik - zamjenik člana
Tanja Cirba, Općina Lovas - član
Mirka Latas, Općina Lovas – zamjenik člana
Marija Budimir, Vukovarsko-srijemska županija - član
Mario Adamović, Vukovarsko-srijemska županija - zamjenik člana
Zrinka Čobanković, Razvojna agencija Vukovarsko-srijemske županije - član
Marija Dević, Razvojna agencija Vukovarsko-srijemske županije - zamjenik člana
Marina Sekulić, Turistička zajednica grada Vukovara - član
Davorka Krajnović Naletilić, Turistička zajednica grada Vukovara - zamjenik člana
Darijan Zeko, Razvojna agencija Vukovar d.o.o. - član
Jasmina Jukić, Razvojna agencija Vukovar d.o.o. - zamjenik člana
Željko Sudarić, Veleučilište “Lavoslav Ružička” u Vukovaru - član
Slobodan Stojanović, Veleučilište “Lavoslav Ružička” u Vukovaru - zamjenik člana
Jugoslav Holik, HGK Županijska komora Vukovar - član
Ivan Marijanović, HGK Županijska komora Vukovar - zamjenik člana

Dražen Zovko, Udruženje obrtnika Vukovar - član
Jozo Stjepanović, Udruženje obrtnika Vukovar - zamjenik člana
Mladen Markešić, Ured za međunarodnu suradnju TINTL - član
Anamarija Kolarević, Ured za međunarodnu suradnju TINTL - zamjenik člana
Jasna Kolar, Hrvatski zavod za zapošljavanje – član
Nela Vencel, Hrvatski zavod za zapošljavanje- zamjenik člana

Članak 3.

Partnersko vijeće za Urbano područje Vukovar osniva se kao savjetodavno tijelo radi sudjelovanja u donošenju Strategije razvoja Urbanog područja Vukovar, utvrđivanja prioriteta razvoja Urbanog područja Vukovar, predlaganja strateških projekata važnih za razvoj urbanog područja Vukovar te njihove provedbe i praćenja.

Članak 4.

Partnersko vijeće za urbano područje Vukovar osniva se i djeluje sukladno načelu partnerstva i suradnje, vodeći računa o zastupljenosti različitih aktera razvoja iz urbanog područja i zastupljenosti interesa većine stanovništva urbanog područja.

Članak 5.

Članovi i zamjenici članova Partnerskog vijeća poslove obavljaju u skladu sa Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Zakon) te Uredbe o osnivanju, sastavu, djelokrugu i načinu rada partnerskih vijeća (u daljnjem tekstu: Uredba).

Članak 6.

Članovi i zamjenici članova Partnerskog vijeća imenuju se za razdoblje trajanja Strategije razvoja Urbanog područja Vukovar za period od 2021. – 2027. godine. Zamjenik člana Partnerskog vijeća zamjenjuje člana u slučaju njegove spriječenosti i ima sva ovlaštenja člana Partnerskog vijeća.

Članak 7.

Partnersko vijeće na osnivačkoj sjednici donosi Poslovnik o radu kojim se uređuje način izbora predsjednika i zamjenika predsjednika Partnerskog vijeća, način rada Partnerskog vijeća i druga pitanja bitna za rad Partnerskog vijeća sukladno Zakonu i Uredbi.

Članak 8.

Administrativne i druge poslove za potrebe Partnerskog vijeća za Urbano područje Vukovar obavljat će Upravni odjel za gospodarstvo grada Vukovara.

Članak 9.

Ova Odluka objavit će se u „Službenom vjesniku Grada Vukovara“.

KLASA: 302-02/21-01/3

URBROJ: 2196-1-02-22-43

Vukovar, 9. veljače 2022.

Na temelju članka 28. Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske („Narodne novine“ br. 147/14, 123/17 i 118/18), članka 6. Uredbe o osnivanju, sastavu, djelokrugu i načinu rada partnerskih vijeća („Narodne novine“ br. 103/15) te članka 47., stavka 3., točke 30. Statuta Grada Vukovara („Službeni vjesnik“ Grada Vukovara br. 4/09, 7/11, 4/12, 7/13, 7/15, 1/18, 2/18 – pročišćeni tekst, 7/19 – Odluka Ustavnog suda RH, 3/20, 3/21 i 15/22) gradonačelnik Grada Vukovara donosi:

ODLUKU

o izmjeni Odluke o osnivanju i imenovanju članova Partnerskog vijeća Urbanog područja Vukovar za period od 2021. do 2027. godine

I.

U Odluci o osnivanju i imenovanju članova Partnerskog vijeća Urbanog područja Vukovar za period od 2021. do 2027. godine (KLASA: 302-02/21-01/3, URBROJ: 2196-1-02-22-43) od 9. veljače 2022. godine u Članku 2., stavku 1., podstavci 2, 26, 27 i 28 mijenjaju se i glase:

" Ivana Dir, Grad Vukovar – zamjenik člana
Ivica Pravdić, Udruženje obrtnika Vukovar – zamjenik člana
Albert Varga, Ured za međunarodnu suradnju TINTL – član
Marijeta Jurina, Ured za međunarodnu suradnju TINTL – zamjenik člana"

II.

Ova Odluka stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Službenom vjesniku Grada Vukovara".

REPUBLIKA HRVATSKA
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA ŽUPANIJA
GRAD VUKOVAR
GRADONAČELNIK

KLASA: 302-02/21-01/3
URBROJ: 2196-1-02-23-244
Vukovar, 10. listopada 2023.

GRADONAČELNIK

Ivan Penava

IZVJEŠTAJ O PROVEDENOM KONZULTACIJSKOM POSTUPKU PARTNERSKOG VIJEĆA

Na temelju članka 28. Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 147/14, 123/17, 118/18), stavka 3., članka 13. Uredbe o osnivanju, sastavu, djelokrugu i načinu rada partnerskih vijeća (Narodne novine, broj 103/15) i članka 47., stavka 3., točke 30. Statuta Grada Vukovara („Službeni vjesnik“ Grada Vukovara br. 4/09, 7/11, 4/12, 7/13, 7/15, 1/18, 2/18 – pročišćeni tekst, 7/19 – Odluka Ustavnog suda RH, 3/20 i 3/21) gradonačelnik Grada Vukovara donosi Odluku o osnivanju i imenovanju članova Partnerskog vijeća Urbanog područja Vukovar za period 2021. – 2027. godine (KLASA: 302-02/21-01/3, URBROJ: 2196-1-02-22-43).

Spomenutom Odlukom osnovano je Partnersko vijeće za urbano područje Vukovar (u nastavku: Partnersko vijeće) radi sudjelovanja u donošenju Strategije razvoja urbanog područja Vukovar, utvrđivanja prioriteta razvoja urbanog područja, predlaganja strateških projekata važnih za razvoj urbanog područja te njihove provedbe i praćenja. Prilikom saziva Partnerskog vijeća odabran je transparentan i otvoreni postupak odabira sudionika vijeća.

Partnersko vijeće je isključivo savjetodavno tijelo putem kojeg se osigurava ostvarenje načela partnerstva i suradnje, u pripremi, izradi i praćenju provedbe strategije razvoja urbanog područja Vukovar, u pripremi izvješća o napretku u provedbi tog dokumenta, u njenom vrednovanju te objavljivanju drugih poslova u skladu sa Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14, 123/17, 118/18) i Uredbom o osnivanju, sastavu, djelokrugu i načinu rada partnerskih vijeća (NN 103/15).

Sastav Partnerskog vijeća čine predstavnici: svih jedinica lokalne samouprave koje ulaze u sastav urbanog područja; županije i regionalnog koordinatora; javnih tijela; visokoškolskih ustanova i pružatelja obrazovnih usluga; gospodarskih i socijalnih partnera i organizacija civilnog društva.

Dana 24. ožujka 2022. godine, održana je prva sjednica Partnerskog vijeća urbanog područja Vukovar. Pročelnica Upravnog odjela za gospodarstvo Kristina Bilić upoznala je članove Partnerskog vijeća o načinu rada i ulozi koju ima Partnersko vijeće u postupku donošenja i izrade SRUP-a. Za predsjednicu Partnerskog vijeća predložena je Kristina Bilić, a za zamjenika predsjednice Partnerskog vijeća predložen je Mladen Markešić te je prijedlog jednoglasno usvojen. Pročelnica Kristina Bilić predstavila je Poslovnik o radu Partnerskog vijeća koji je također jednoglasno usvojen. Nakon imenovanja predsjednika i zamjenika predsjednika, te usvajanja Poslovnika uslijedila je kratka rasprava o budućim projektima, daljnjim koracima i načinu rada Partnerskog vijeća.

Druga sjednica Partnerskog vijeća održana je 19. travnja 2022. godine, a na istoj su predstavljene Komunikacijska strategija i komunikacijski akcijski plan, provedbeni dokumente SRUP-a, te je za iste izglasano pozitivno mišljenje i jednoglasno su usvojeni.

Treća sjednica Partnerskog vijeća održana je 14. lipnja 2022. godine. Temeljem članka 9. Poslovnika o radu Partnerskog vijeća Urbanog područja Vukovar na sjednici Partnerskog vijeća mogu se po potrebi pozivati i predstavnici znanstvene i stručne javnosti koji nisu članovi Partnerskog vijeća. Predstavnici navedenih subjekata sudjeluju u radu Partnerskog vijeća bez prava glasa. Temeljem toga sjednici su prisustvovali predstavnici Apsolon strategije d.o.o. kao predavači i koordinatori radionice. Predstavnici Grada Vukovara predstavili su proces izrade Strategije razvoja urbanog područja Vukovar. Zatim je uslijedilo predstavljanje nalaza analize stanja – SWOT analiza. Kroz rad u grupama članovi Partnerskog vijeća radili su reviziju i dopunu prijedloga SWOT analize i definirali ključne

srednjoročne razvojne potrebe i potencijale. Nastavno na definiranje, izvršena je prezentacija definiranih razvojnih potreba i potencijala – po grupama te su predavači iznijeli zaključak.

Na četvrtoj sjednici održanoj 15. lipnja 2022.godine radilo se na pojašnjenju procesa strateškog planiranja urbanog područja. Uslijedio je rad u grupama članova Partnerskog vijeća gdje su članovi osmišljavali viziju razvoja i ključnih riječi koje ista mora sadržavati. Članovi Partnerskog vijeća osmišljavali su do 5 ciljeva (po grupi) povezanih sa identificiranim razvojnim potrebama i potencijalima urbanog područja. Uslijedilo je osmišljavanje projekata/aktivnosti koje će doprinijeti ostvarenju ciljeva i obrazlaganje njihove važnosti i integrativnog učinka.

Peta sjednica Partnerskog vijeća održana je 27. prosinca 2022.godine na kojoj je predsjednica Partnerskog vijeća predstavila je predstavnike Apsolon strategije d.o.o. koji su putem video linka održali završnu prezentaciju tijekom izrade SRUP-a i predstavljanje nacрта Strategije razvoja Urbanog područja Vukovar za razdoblje 2021.-2027. Predsjednica Partnerskog vijeća Kristina Bilić, zamolila je članove da iznesu svoje komentare na konačan nacrt Strategije razvoja Urbanog područja Vukovar za razdoblje 2021.-2027. Marija Dević iz Razvojne agencije Vukovarsko-srijemske županije imala je komentare na nacrt SRUP-a, koji su tehničke prirode, a odnose se na usklađivanje dokumenta s Planom razvoja Vukovarsko-srijemske županije za razdoblje 2021. - 2027. godine. Apsolon strategija d.o.o. potvrdila je da će dokument prilagoditi sukladno svim primjedbama i komentarima.

Na zadnjoj, šestoj sjednici, održanoj 5. listopada 2023. godine, predsjednica je predložila da se umjesto Mladena Markešića koji je do sada bio zamjenik predsjednice Partnerskog vijeća imenuje Albert Varga, ravnatelj razvojne agencije TINTL. Razlog je taj što Mladen Markešić više nije djelatnik Razvojne agencije TINTL pa samim više ne može biti predstavnik te organizacije. Prijedlog je jednoglasno prihvaćen. Predsjednica Partnerskog vijeća Kristina Bilić predstavila je konačan nacrt Strategije razvoja Urbanog područja Vukovar za razdoblje 2021.-2027. i konačan nacrt Akcijskog plana. Također je održana kraća prezentacija u kojoj je prezentirano sve što se dosada odradilo u procesu provedbe Integriranih teritorijalnih ulaganja Grada Vukovara. Članovi Partnerskog vijeća sa „dvanaest“ glasova ZA, dali su pozitivno mišljenje i jednoglasno usvojili konačan nacrt Strategije razvoja Urbanog područja Vukovar za razdoblje 2021.-2027. i konačan nacrt Akcijskog plana. Nakon toga članovi su upoznati sa daljnjim postupcima u tijeku procesa provede ITU mehanizma. Koordinacijsko vijeće, koje čini gradonačelnik Grada Vukovara i načelnici općina urbanog područja Vukovar, također je usvojilo konačan nacrt SRUP-a i konačan nacrt Akcijskog plana.

Dana 10. listopada 2023. donesena je druga Odluka o izmjeni Odluke o osnivanju i imenovanju članova Partnerskog vijeća Urbanog područja Vukovar za period od 2021. do 2027. godine kojom se mijenjaju članovi Partnerskog vijeća (KLASA: 302-02/21-01/3, URBROJ: 2196-1-02-23-244).

Na temelju čl. 47. st. 3. toč. 31. Statuta Grada Vukovara („Službeni vjesnik“ Grada Vukovara br. 4/09, 7/11, 4/12, 7/13, 7/15, 1/18, 2/18 – pročišćeni tekst, 7/19 – Odluka Ustavnog suda RH, 3/20 i 3/21), čl. 5. st. 2. Sporazuma o suradnji tijekom izrade i provedbe Strategije razvoja urbanoga područja Grada Vukovara za financijsko razdoblje 2021.-2027., a sukladno toč. 2.2.3. Smjernica za uspostavu urbanih područja i izradu strategija razvoja urbanih područja za financijsko razdoblje 2021.-2027. od 12. srpnja 2021. godine Gradonačelnik Grada Vukovara donosi:

ODLUKU

o osnivanju i imenovanju članova Koordinacijskog vijeća za Urbano područje Vukovar

Članak 1.

U koordinacijsko vijeće za Urbano područje Vukovar imenuju se:

1. Ivan Penava, gradonačelnika Grada Vukovara, za člana
2. Filip Sušac, zamjenik gradonačelnika Grada Vukovara, za zamjenika
3. Marko Barun, načelnik Općine Bogdanovci, za člana
4. Darko Ruskaj, predstavnik Općine Bogdanovci, za zamjenika člana
5. Miroslav Palić, načelnik Općine Trpinja, za člana
6. Tajana Živković, predstavnik Općine Trpinja, za zamjenika člana
7. Milan Grubač, načelnik Općine Tompojevci, za člana
8. Kata Cvitković, predstavnik Općine Tompojevci, za zamjenika člana
9. Anđelko Dobročinač, načelnik Općine Tovarnik, za člana
10. Elizabeta Širić, predstavnik Općine Tovarnik, za zamjenika člana
11. Tanja Cirba, načelnica Općine Lovas, za člana
12. Mirka Latas, predstavnik Općine Lovas, za zamjenika člana

Članak 2.

Zadaće Koordinacijskog vijeća su:

- koordinacija izrade, izmjene i/ili dopune, donošenja, provedbe i praćenja provedbe strategije razvoja urbanog područja
- davanje mišljenja o svim ključnim koracima u postupku izrade i provedbe SRUP-a prije upućivanja dokumenata na predstavnička tijela JLS-ova

Članak 3.

Administrativne i druge poslove za potrebe Koordinacijskog vijeća za Urbano područje Vukovar obavljat će Upravni odjel za gospodarstvo grada Vukovara.

Članak 4.

Ova Odluka objavit će se u „Službenom vjesniku Grada Vukovara“.

KLASA: 302-02/21-01/3
URBROJ: 2196-1-02-22-31
Vukovar, 20. siječnja 2022.

REPUBLIKA HRVATSKA

VUKOVARSKO-SRIJEMSKA ŽUPANIJA

Služba za prostorno planiranje,

gradnju i zaštitu okoliša

Odsjek za zaštitu okoliša i prirode

KLASA: 351-01/23-13/2

URBROJ: 2196-14-01-23-4

Vukovar, 04. travnja 2023. godine

GRAD VUKOVAR
Upravni odjel za gospodarstvo
Dr. Franje Tuđmana 1
HR-32000 Vukovar

Predmet: "Strategija razvoja urbanog područja Vukovar za financijsko razdoblje 2021.-2027."

- mišljenje o provedenom postupku ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliš, daje se

Služba za prostorno planiranje, gradnju i zaštitu okoliša Vukovarsko-srijemske županije, Odsjek za zaštitu okoliša i prirode, zaprimila je 20. ožujka 2023. godine Vaš zahtjev KLASA: 302-02/21-01/3, URBROJ: 2196-1-6-23-182 od 14. ožujka 2023. godine u kojem ste zatražili mišljenje o provedenom postupku ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja (u daljnjem tekstu: ocjena) izrade "Strategije razvoja urbanog područja Vukovar za financijsko razdoblje 2021.-2027." na okoliš temeljem odredbe čl. 30. st. 4. Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš ("Narodne novine", broj 03/17, u daljnjem tekstu: Uredba). Dopuna zahtjeva KLASA: 302-02/21-01/3, URBROJ: 2196-1-6-23-190 zaprimljena je 30. ožujka 2023. godine. Uz zahtjev ste dostavili dokumentaciju iz provedenog postupka ocjene kao i prijedlog Odluke kojom se utvrđuje da nije potrebno provesti stratešku procjenu utjecaja na okoliš predmetne strategije.

Prema odredbi čl. 30. st. 4. Uredbe prije donošenja odluke u postupku ocjene o potrebi strateške procjene na lokalnoj razini nadležno tijelo dužno je o provedenom postupku ocjene o potrebi strateške procjene pribaviti mišljenje nadležnog upravnog tijela za zaštitu okoliša u županiji. U tu svrhu nadležnom upravnom tijelu za zaštitu okoliša u županiji se, uz zahtjev za davanje mišljenja, dostavlja i potrebna dokumentacija.

Slijedom Vašeg zahtjeva, po pregledu dostavljene dokumentacije, dajemo sljedeće mišljenje:

Sukladno čl. 66. Zakona o zaštiti okoliša ("Narodne novine", broj 80/13, 153/13, 78/15, 12/18 i 118/18) od ovog tijela zatražili ste dopisom KLASA: 302-02/21-01/3, URBROJ: 2196-1-6-22-46 od 15. veljače 2022. godine, mišljenje o potrebi provedbe postupka ocjene, odnosno strateške procjene utjecaja "Strategije razvoja urbanog područja Vukovar za financijsko razdoblje 2021.-2027." na okoliš.

Slijedom navedenog zahtjeva, sukladno odredbi čl. 64. Zakona o zaštiti okoliša ovo tijelo je izdalo mišljenje KLASA: 351-01/22-08/3, URBROJ: 2196-14-01-22-2 od 18. veljače 2022. godine, u kojem je navedeno da ste obvezni provesti postupak ocjene.

Nakon dobivenog mišljenja ovog tijela, sukladno odredbama čl. 64. Zakona o zaštiti okoliša i čl. 29. Uredbe, gradonačelnik Grada Vukovara je dana 24. siječnja 2023. godine donio Odluku o započinjanju postupka ocjene za "Strategiju razvoja urbanog područja Vukovar za financijsko razdoblje 2021.-2027." KLASA: 302-02/21-01/3, URBROJ: 2196-1-02-23-157.

Nadležno tijelo za provedbu postupka ocjene je Grad Vukovar, Upravni odjel za gospodarstvo (u daljnjem tekstu: nadležno tijelo).

Temeljem odredbe čl. 29. Uredbe, nadležno tijelo je uputilo zahtjeve (KLASA: 302-02/21-01/3, URBROJ: 2196-1-6-23-158 od 25. siječnja 2023. godine) tijelima i osobama određenim posebnim propisima iz članka 9. Odluke o provođenju postupka ocjene, u kojima traži dostavu mišljenja o potrebi strateške procjene utjecaja predmetne strategije na okoliš.

U okviru postupka ocjene, a na temelju čl. 26. st. 1. Zakona o zaštiti prirode ("Narodne novine", broj 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19), nadležno tijelo je ovom tijelu podnijelo zahtjev (KLASA: 302-02/21-01/3, URBROJ: 2196-1-6-23-158 od 25. siječnja 2023. godine) za provedbom prethodne ocjene prihvatljivosti "Strategije razvoja urbanog područja Vukovar za financijsko razdoblje 2021.-2027." za ekološku mrežu.

U provedenom postupku nadležno tijelo je zaprimilo sljedeća mišljenja:

1. Služba za prostorno planiranje, gradnju i zaštitu okoliša Vukovarsko-srijemske županije, Odsjek za zaštitu okoliša i prirode, dala je mišljenje KLASA: 351-01/23-11/2, URBROJ: 2196-14-01-23-6 od 08. ožujka 2023. godine da za "Strategiju razvoja urbanog područja Vukovar za financijsko razdoblje 2021.-2027." nije potrebno provesti stratešku procjenu utjecaja na okoliš te da je ista prihvatljiva za ekološku mrežu. Sukladno čl. 48. st. 4. Zakona o zaštiti prirode ("Narodne novine", broj 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19), s obzirom na to da se u obuhvatu predmetne Strategije nalaze zaštićena područja (Posebni rezervat šumske vegetacije Vukovarske dunavske ade i Spomenik prirode (geološki) Gorjanovićev praporni profil u Vukovaru), strogo zaštićene vrste te ugroženi i rijetki stanišni tipovi, izdani su sljedeći uvjeti zaštite prirode:
  - A. sadržaje Strategije potrebno je planirati izvan područja rasprostranjenosti rijetkih i ugroženih stanišnih tipova i staništa strogo zaštićenih vrsta,
  - B. sadržaje uz vodotoke planirati na način da se vodotoci zajedno s obalnom vegetacijom očuvaju u prirodnom stanju, odnosno da se očuva autohtona obalna vegetacija te da se ne zadire u korito vodotoka;
2. Hrvatske šume d.o.o., UŠP Vinkovci, dale su mišljenje KLASA: VK/23-01/176, URBROJ: 01-00-06/01-23-02 od 23. veljače 2023. godine da za "Strategiju razvoja urbanog područja Vukovar za financijsko razdoblje 2021.-2027." nije potrebno provesti stratešku procjenu utjecaja na okoliš;
3. Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima Vukovarsko-srijemske županije dala je mišljenje KLASA: 612-07/23-01/03, URBROJ: 2196/23-88-1 od 08. veljače 2023. godine da za "Strategiju razvoja urbanog područja Vukovar za financijsko razdoblje 2021.-2027." nije potrebno provesti stratešku procjenu utjecaja na okoliš;
4. Hrvatske vode, VGO za Dunav i donju Dravu, dale su mišljenje KLASA: 350-02/23-01/0000041, URBROJ: 374-22-3-23-2 od 17. veljače 2023. godine da za "Strategiju razvoja urbanog područja Vukovar za financijsko razdoblje 2021.-2027." nije potrebno provesti stratešku procjenu utjecaja na okoliš;
5. Općina Tompojevci dala je mišljenje KLASA: 351-01/23-01/02, URBROJ: 2196-26-03-23-2 od 10. veljače 2023. godine da za "Strategiju razvoja urbanog područja Vukovar za financijsko razdoblje 2021.-2027." nije potrebno provesti stratešku procjenu utjecaja na okoliš;
6. Grad Vukovar, Upravni odjel za komunalno gospodarstvo i graditeljstvo, dao je mišljenje KLASA: 363-01/23-01/7, URBROJ: 2196-1-7-23-19 od 31. siječnja 2023. godine da za "Strategiju razvoja urbanog područja Vukovar za financijsko razdoblje 2021.-2027." nije potrebno provesti stratešku procjenu utjecaja na okoliš;
7. Uprava za ceste Vukovarsko-srijemske županije dala je mišljenje KLASA: 351-01/23-01/02, URBROJ: 2196-96-03/2-23-2 od 09. veljače 2023. godine da za "Strategiju razvoja urbanog područja Vukovar za financijsko razdoblje 2021.-2027." nije potrebno provesti stratešku procjenu utjecaja na okoliš;
8. Ministarstvo kulture i medija, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Vukovaru, dalo je mišljenje KLASA: 612-08/23-01/0230, URBROJ: 532-04-02-19/2-22-2 od 09. veljače 2023. godine da za "Strategiju razvoja urbanog područja Vukovar za financijsko razdoblje 2021.-2027." nije potrebno provesti stratešku procjenu utjecaja na okoliš;
9. Vura d.o.o. iz Vukovara dala je mišljenje URBROJ: 2023/I-2-14 od 02. veljače 2023. godine da za "Strategiju razvoja urbanog područja Vukovar za financijsko razdoblje 2021.-2027." nije potrebno provesti stratešku procjenu utjecaja na okoliš;
10. Turistička zajednica grada Vukovara dala je mišljenje KLASA: 719-01/23-01/05, URBROJ: 01-01-23-2 od 01. veljače 2023. godine da za "Strategiju razvoja urbanog područja Vukovar za financijsko razdoblje 2021.-2027." nije potrebno provesti stratešku procjenu utjecaja na okoliš.

Na temelju zaprimljenih mišljenja tijela i/ili osoba određenih čl. 9. Odluke o započinjanju postupka ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliš "Strategije razvoja urbanog područja Vukovar za financijsko razdoblje 2021.-2027." i priložene dokumentacije utvrđeno je da za predmetnu strategiju nije potrebno provoditi postupak strateške procjene utjecaja na okoliš.

Slijedom svega navedenog, sukladno odredbi čl. 30. st. 4. Uredbe, ovo tijelo daje mišljenje da je postupak ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja predmetne strategije na okoliš proveden sukladno odredbama Zakona o zaštiti okoliša, Zakona o zaštiti prirode, Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš i Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša ("Narodne novine", broj 64/08).

S poštovanjem,

ZAMJENICA PROČELNICE:

Nataša Radojić, mag.biol.univ.spec.oecol.

DOSTAVITI sa povratnicom:

1. Naslovu,
2. Evidencija, ovdje
3. Pismohrana, ovdje

Na temelju članka 64. stavka 3. Zakona o zaštiti okoliša („NN“ br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18), članka 31. stavka 4. Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš („NN“ br. 3/17) i članka 47. stavka 31. Statuta Grada Vukovara („Službeni vjesnik“ Grada Vukovara broj: 4/09, 7/11, 4/12, 7/13, 7/15, 1/18, 2/18 – pročišćeni tekst, 7/19 – Odluka Ustavnog suda RH, 3/20, 3/21 i 15/22), gradonačelnik Grada Vukovara, donosi

ODLUKU

**kojom se utvrđuje da
nije potrebno provesti stratešku procjenu utjecaja na okoliš za
Strategiju razvoja urbanog područja Vukovar za financijsko razdoblje 2021. - 2027. godine**

Članak 1.

Gradonačelnik Grada Vukovara donio je 24. siječnja 2023. godine Odluku o započinjanju postupaka Ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliš Strategije razvoja urbanog područja Vukovar za financijsko razdoblje 2021. - 2027. (u daljnjem tekstu: Strategija) (KLASA: 302-02/21-01/3, URBROJ: 2196-1-02-23-157) prema kojoj je Upravni odjel za gospodarstvo Grada Vukovara proveo postupak Ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliš za izradu Strategije.

Nakon provedenog postupka Ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliš, razmatranja pristiglih mišljenja sukladno Uredbi o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš, te ishoda mišljenja Službe za prostorno planiranje, gradnju i zaštitu okoliša Vukovarsko-srijemske županije, o provedenom postupku ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliš (KLASA: 351-01/23-13/2, URBROJ: 2196-14-01-23-4, od 4. travnja 2023 godine), utvrđeno je:

- I. da Strategija neće imati vjerojatno značajan utjecaj na okoliš na osnovu čega se utvrđuje da nije potrebno provesti stratešku procjenu utjecaja na okoliš.
- II. da je postupak ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliš proveden sukladno odredbama Zakona o zaštiti okoliša („NN“ br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18), Zakona o zaštiti prirode, Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš („NN“ br. 3/17) i Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša ("Narodne novine", broj 64/08)
- III. da je Strategija prihvatljiva za ekološku mrežu i da nije potrebno provesti Glavnu ocjenu.
- IV. Sukladno čl. 48. st.4. Zakona o zaštiti prirode ("Narodne novine", broj 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19) s obzirom na to da se u obuhvatu predmetne Strategije nalaze zaštićena područja (Posebni rezervat šumske vegetacije Vukovarske dunavske ade i Spomenik prirode (geološki) Gorjanovićev praporni profil u Vukovaru), strogo zaštićene vrste te ugroženi i rijetki stanišni tipovi, Služba za prostorno planiranje, gradnju i zaštitu okoliša Vukovarsko-srijemske županije u mišljenju (KLASA: 351-01/23-11/2, URBROJ: 2196-14-01-23-6) izdaje sljedeće uvjete zaštite prirode:
  1. sadržaje Strategije potrebno je planirati izvan područja rasprostranjenosti rijetkih i ugroženih stanišnih tipova i staništa strogo zaštićenih vrsta,
  2. sadržaje uz vodotoke planirati na način da se vodotoci zajedno s obalnom vegetacijom očuvaju u prirodnom stanju, odnosno da se očuva autohtona obalna vegetacija te da se ne zadire u korito vodotoka.

Članak 2.

Razlozi za donošenje Strategije propisani su člankom 15. Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske („NN“ br. 147/14, 123/17 i 118/18) i temelje se na činjenici da je akt strateškog planiranja u okviru politike regionalnog razvoja, koji služi kao multi-sektorski strateški okvir, a kojim se planira razvoj urbanog područja kao cjeline unutar jasno definiranog vremenskog razdoblja, tj. predstavlja preduvjet za korištenje: ITU mehanizma za razdoblje od 2021. do 2027. godine, u skladu s višegodišnjim financijskim okvirom kohezijske politike Europske unije.

Među najvažnijim razlozima su utvrđivanje ciljeva i prioriteta razvoja Urbanog područja Vukovar kroz temeljni strateški dokument, utvrđivanje smjera planiranja razvoja, načina ostvarenja razvoja te potreba svih subjekata i skupina u društvu unutar urbanog područja Vukovar te olakšavanje provedbe zajedničkih projekata. Korištenje bespovratnih sredstava za realizaciju razvojnih programa od javnog interesa unutar urbanog područja Vukovar temeljem mehanizma integriranih teritorijalnih ulaganja u programskom razdoblju od 2021. - 2027.

Ciljevi koji se trebaju ostvariti Strategijom su inovativno i održivo gospodarstvo, gospodarski razvoj, efikasno upravljanje razvojem i kvalitetan život stanovnika urbanog područja Vukovar. Programska polazišta na kojima će se temeljiti izrada i provedba Strategije jesu slijedeća: održivi urbani razvoj i međusektorski integrirani pristup razvoju urbanog područja usmjeren na rješavanje niza međusobno povezanih problema urbanoga područja u različitim sektorima, predlaganje zajedničkih pravaca djelovanja te olakšavanje provedbe zajedničkih projekata urbanog područja.

Sukladno Odluci o ustrojavanju urbanog područja Vukovar (KLASA: 302-02/21-01/3; URBROJ: 2196/01-01-21-18) od 27. prosinca 2021. godine granice obuhvata Strategije razvoja urbanog područja Vukovar su područja Općine Bogdanovci, Općine Trpinja, Općine Lovas, Općine Tovarnik, Općine Tompojevci te Grada Vukovara.

Nadalje, Smjernicama se propisuje da je strateška procjena utjecaja na okoliš postupak kojim se procjenjuju učinci na okoliš do kojih može doći zbog provedbe plana ili programa. Grad središte urbane aglomeracije/područja, u ovom slučaju Grad Vukovar, dužan je prije započinjanja postupka izrade ishoditi mišljenja o potrebi provedbe postupka ocjene odnosno strateške procjene utjecaja na okoliš prema Zakonu kojim se uređuje zaštita okoliša.

Članak 3.

U cilju utvrđivanja vjerojatno značajnog utjecaja na okoliš Upravni odjel za gospodarstvo, Grada Vukovara, zatražio je mišljenja javnopravnih tijela i osoba određenih posebnim propisima:

1. Ministarstvo kulture i medija, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Vukovaru, Županijska 5, 32 000 Vukovar
2. Vukovarsko-srijemska županija, Služba za prostorno planiranje, gradnju i zaštitu okoliša, Županijska 9, 32 000 Vukovar
3. Zavod za prostorno uređenje Vukovarsko-srijemske županije, Glagoljaška 27, 32 100 Vinkovci
4. Zavod za javno zdravstvo Vukovarsko-srijemske županije, Zvonarska ul. 57, 32100, Vinkovci
5. Općina Bogdanovci, Bana J. Jelačića 1, 32000 Bogdanovci
6. Općina Tompojevci, A. G. Matoša 9, 32238 Tompojevci
7. Općina Tovarnik, Antuna Gustava Matoša 2, 32249 Tovarnik
8. Općina Lovas, Ante Starčevića 5, 32237 Lovas
9. Općina Trpinja, Gajčanska 1, 32224 Trpinja
10. Hrvatske šume d.o.o., Uprava šuma podružnica Vinkovci/Šumarija Vukovar, Županijska ul. 61, 32 000 Vukovar

11. Hrvatske ceste d.o.o., Sektor za održavanje i promet, Poslovna jedinica Osijek, Tehnička ispostava Osijek, Vukovarska 122, 31 000 Osijek
12. Uprava za ceste Vukovarsko-srijemske županije, J. Kozarca 10, 31 000 Vinkovci
13. Hrvatske vode, Ulica grada Vukovara 220, 10 000 Zagreb
14. HEP – ODS d.o.o. Elektra Vinkovci, pogon Vukovar, Ul. Ivana Gundulića 32, 32 000 Vukovar
15. Javna ustanova za upravljanje zaštićenim vrijednostima VSŽ, Trg Josipa Runjanina 1, Vinkovci
16. Grad Vukovar, Upravni odjel za komunalno gospodarstvo i graditeljstvo, Dr. Franje Tuđmana 1, 32 000 Vukovar
17. Grad Vukovar, Upravni odjel za prostorno uređenje i imovinu, Dr. Franje Tuđmana 1, 32 000 Vukovar
18. VURA-Razvojna agencija Vukovar društvo s ograničenom odgovornošću za promicanje razvoja, Dr. Franje Tuđmana 13, 32 000 Vukovar
19. Turistička zajednica grada Vukovara, J. J Strossmayera 15, 32 000 Vukovar

Tijekom zakonski propisanog roka od 30 dana zaprimljena su sljedeća mišljenja:

1. Turistička zajednica grada Vukovara, J. J Strossmayera 15, 32 000 Vukovar,
  - mišljenje da nije potrebno provesti stratešku procjenu utjecaja na okoliš KLASA: 719-01/23-01/05, URBROJ: 01-01-23-2, od 1. veljače 2023.
2. VURA d.o.o., Dr. Franje Tuđmana 13, 32000 Vukovar
  - mišljenje da nije potrebno provesti stratešku procjenu utjecaja na okoliš, URBROJ: 2023/I-2-14 od 2. veljače 2023.
3. Ministarstvo kulture i medija, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Vukovaru, Županijska 5, 32 000 Vukovar
  - mišljenje da nije potrebno provesti stratešku procjenu utjecaja na okoliš, KLASA: 612-08/23-01/0230, URBROJ: 532-04-02-19/2-22-2, od 9. veljače 2023.
4. Uprava za ceste Vukovarsko-srijemske županije, J. Kozarca 10, 31 000 Vinkovci
  - mišljenje da nije potrebno provesti stratešku procjenu utjecaja na okoliš, KLASA: 351-01/23-01/02, URBROJ: 2196-96-03/2-23-2, od 9. veljače 2023.
5. Grad Vukovar, Upravni odjel za komunalno gospodarstvo i graditeljstvo, Dr. Franje Tuđmana 1, 32 000 Vukovar
  - mišljenje da nije potrebno provesti stratešku procjenu utjecaja na okoliš, KLASA: 363-01/23-01/7, URBROJ: 2196-1-7-23-19, od 13. veljače 2023.
6. Općina Tompojevci, A. G. Matoša 9, 32238 Tompojevci
  - mišljenje da nije potrebno provesti stratešku procjenu utjecaja na okoliš, KLASA: 351-01/23-01/02, URBROJ: 2196-26-03-23-2 od 10. veljače 2023.
7. Hrvatske vode, Ulica grada Vukovara 220, 10 000 Zagreb
  - mišljenje da nije potrebno provesti stratešku procjenu utjecaja na okoliš, KLASA: 350-02/23-01/0000041, URBROJ: 374-22-3-23-2 od 17. veljače 2023.
8. Javna ustanova za upravljanje zaštićenim vrijednostima VSŽ, Trg Josipa Runjanina 1, Vinkovci
  - mišljenje da nije potrebno provesti stratešku procjenu utjecaja na okoliš, KLASA: 612-07/23-01/03, URBROJ: 2196/23-88-1, od 8. veljače 2023.
9. Hrvatske šume d.o.o., Uprava šuma podružnica Vinkovci/Šumarija Vukovar, Županijska ul. 61, 32 000 Vukovar
  - mišljenje da nije potrebno provesti stratešku procjenu utjecaja na okoliš, KLASA: VK/23-01/176, URBROJ: 01-00-06/01-23-02 od 23. veljače 2023.

10. Vukovarsko-srijemska županija, Služba za prostorno planiranje, gradnju i zaštitu okoliša, Županijska 9, 32 000 Vukovar
- mišljenje da nije potrebno provesti stratešku procjenu utjecaja na okoliš, KLASA: 351-01/23-11/2, URBROJ: 2196-14-01-23-6 od 8. ožujka 2023. godine.
  - U mišljenju se navodi slijedeće:
    - I. da za "Strategiju razvoja urbanog područja Vukovar za financijsko razdoblje 2021.-2027." nije potrebno provesti postupak strateške procjene utjecaja na okoliš, te
    - II. da je "Strategija razvoja urbanog područja Vukovar za financijsko razdoblje 2021.-2027." Prihvatljiva za ekološku mrežu i nije potrebno provesti Glavnu ocjenu.
    - III. Sukladno čl. 48. st.4. Zakona o zaštiti prirode ("Narodne novine", broj 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19) s obzirom na to da se u obuhvatu predmetne Strategije nalaze zaštićena područja (Posebni rezervat šumske vegetacije Vukovarske dunavske ade i Spomenik prirode (geološki) Gorjanovićev praporni profil u Vukovaru), strogo zaštićene vrste te ugroženi i rijetki stanišni tipovi, izdaju se slijedeći uvjeti zaštite prirode:
      1. sadržaje Strategije potrebno je planirati izvan područja rasprostranjenosti rijetkih i ugroženih stanišnih tipova i staništa strogo zaštićenih vrsta,
      2. sadržaje uz vodotoke planirati na način da se vodotoci zajedno s obalnom vegetacijom očuvaju u prirodnom stanju, odnosno da se očuva autohtona obalna vegetacija te da se ne zadire u korito vodotoka

Za javnopravna tijela koja se nisu pismeno očitovala u roku od 30 dana od zaprimanja zahtjeva, sukladno članku 70. stavak 2. Zakona o zaštiti okoliša („NN“ br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18) smatra se da su suglasni s mišljenjem da nije potrebno provoditi postupak strateške procjene utjecaja na okoliš za Strategiju.

Članak 4.

U sklopu ovog postupka, Služba za prostorno planiranje, gradnju i zaštitu okoliša Vukovarsko-srijemske županije zatražila je mišljenje temeljem čl. 48. st. 3. Zakona o zaštiti prirode, Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, Zavoda za zaštitu okoliša i prirode, o mogućnosti značajnijih negativnih utjecaja Strategije na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže (KLASA: 351-01/23-11/2, URBROJ: 2196-14-01-23-2).

Traženo mišljenje (KLASA: 352-03/23-02/184, URBROJ: 517-12-2-3-2-23-4) zaprimljeno je 7. ožujka 2023. godine. U mišljenju se navodi:

- da se na području obuhvata Strategije nalaze područja ekološke mreže (Uredba o ekološkoj mreži nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže ("Narodne novine", broj 80/19)), Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS) HR2000372 Dunav - Vukovar, HR2001045 Trpinja, HR2001088 Mala Dubrava - Vučedol i HR2001501 Stepska staništa kod Opatovca.
- Zaključno, s obzirom na značajke i smještaj planiranih sadržaja, smatra se da se Prethodnom ocjenom može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja provedbe Strategije na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže te nije potrebno provesti Glavnu ocjenu.

Nakon provedenog postupka ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliš predmetne Strategije, te temeljem zaprimljenih mišljenja navedenih javnopravnih tijela koji tvrde da nije potrebno provesti stratešku procjenu niti Glavnu ocjenu, odlučeno je kao u ovoj Odluci.

Članak 5.

Grad Vukovar je dužan informirati javnost i zainteresiranu javnost sukladno odredbama Zakona o zaštiti okoliša („NN“ 80/13, 153/13, 78/15, 12/18 i 118/18) i odredbama Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša („NN“ 64/08).

Članak 6.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavit će se na službenoj internetskoj stranici Grada Vukovara (www.vukovar.hr).

REPUBLIKA HRVATSKA
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA ŽUPANIJA
GRAD VUKOVAR
GRADONAČELNIK

KLASA: 302-02/21-01/3
URBROJ: 2196-1-02-23-195
Vukovar, 12. travnja 2023.

GRADONAČELNIK
Ivan Penava, prof.

2/

4